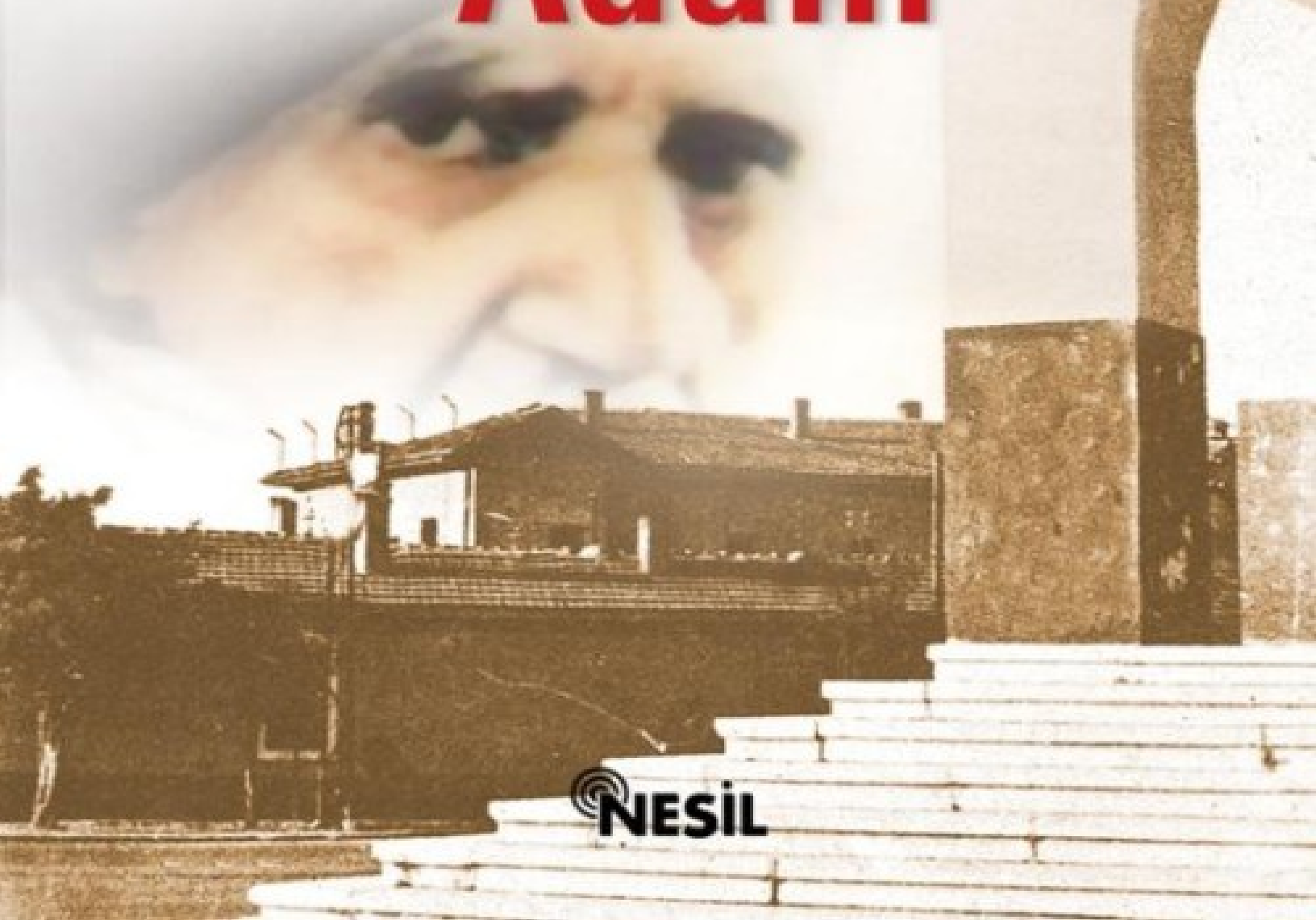

VEHBİ VAKKASOĞLU

Başkasının Günahına Ağlayan Adam

 NESİL

Başkasının Günahına Ağlayan Adam

Vehbi Vakkasoğlu

Jenerik

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: Ömer Faruk Paksu
İç Tasarım: Nurullah Bilekli
Kapak Tasarımı: Mesut Sarı
ISBN: 978-975-269-114-8

Sanayi Cad. Bilge Sk. No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25
Faks: (0212) 551 26 59
www.nesilyayinlari.com
nesil@nesilyayinlari.com
twitter.com/nesilyayinlari
facebook.com/nesilyayinlari

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yaym hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir.
İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayımlanamaz.

Dijital Medya Direktörü: Mahmut Güleç
Dijital Edisyon Editörü: Uğur Turan
Dijital Yayın Tarihi: Kasım 2011
Bu eserin e-kitap çevrimi **Nesil Digital** tarafından yapılmıştır.
www.nesildigital.com

Vehbi Vakkasoğlu

vehbivakkasoglu@mynet.com

Kahramanmaraş'ta doğan yazar, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun oldu. Öğretmenlik mesleğine Milli Eğitim'in değişik kademelerinde 35 yıl emek verdi. Türk çocuklarının eğitimine katkıda bulunması için Berlin'e tayin edildi. 6 yıl Almanya'da çalıştı.

İlk kitabı olan "Mehmet Akif" 1968 yılında yayınlandı. O günden bugüne 42 esere imza attı, eğitimciliği ve eserleriyle yepyeni bir gençliğin yetişmesine büyük hizmet etti. İlk gençlik yıllarından itibaren, toplumu eğitici binlerce konferans ve seminer gerçekleştirdi. "Hayatın manası, muhtevası ve özü sevgidir" gerçeğini yaşayarak yaydı ve kitaplarıyla gönüllere yerleştirdi. "Sevgi Merkezli Eğitim" projesiyle hem eğitimcilere, hem anne-babalara, hem de gençlere etkili rehber oldu.

Sadece "Bir Destandır Çanakkale" başlığıyla yurtiçi ve yurtdışında verdiği konferanslar 1400'ü buldu. Yeni bir Çanakkale ruhuyla dirilmenin ve sevginin özünü yakalayarak kendine gelmenin önemli temsilcilerinden biri oldu. Bu çerçevede sevenlerinden meydana gelen "Sevgi Ailesi" bütün dünyada hızla gelişmekte ve sevgi bayrağını her gün biraz daha yükseltmektedir. En büyük zevki, gönüllerden gönüllere sevgi iletişimi kurmaktır.

Ona göre, eğitim hizmetlerinden emekli olmak imkansızdır. Bu yüzden "Hocanın rahmetlisi olur, emeklisi olamaz" prensibini rehber edinmiştir. Bütün yeryüzünü bir mektep haline getirmeye, seminer ve konferanslar halkasını genişletmeye çalışmaktadır. "Gidemediğin yer ne kadar senin değilse, giremediğin gönül de o kadar senin değildir" cümlesini hayat prensibi olarak kabul etmiştir.

Gençleri çok seven yazar, gençlerle gönül saflarını sık tutmanın, geleceğimizin garantisi olduğuna inanmaktadır.

YAYINLANAN KİTAPLARI

- Ailede Sevgi İletişimi
- Allah'ı Nasıl Anlamalı, Çocuklarımıza Nasıl Anlatmalı?
- Çanakkale'de Şahlananlar
- Bir Destandır Çanakkale
- Nikah Şekeri
- Öğretmenin Not Defteri 1-2-3
- Üzüntüsüz Yaşamak
- Başkasının Günahına Ağlayan Adam
- Kalp Sevmekten Yorulmaz
- Aşk Çağlayanı Mevlana
- Osmanlı İnsanı
- Maneviyat Dünyamızda İz Bırakanlar
- Mehmet Akif
- Doğru Düşünme ve Başarma Sanatı
- İçinizdeki Dostu Keşfedin
- Önce Alkışladılar Sonra Öldürdüler
- Bu Vatanı Terk Edenler
- Yunus Emre
- Son Bozgun
- Avrupa'nın Gerçek Yüzü (Yaşadığım Avrupa)

- Farkınız İslam Olsun
- İslâm Alimleri
- Öğrencime Mektuplar 1-2-3
- Dünyada İslâm'a Koşanlar
- Yeniden Doğanlar
- İslâm Dünya Gündeminde
- Bilinmeyen Kadın
- Devrimlerin Deviremediği
- Our Teacher's Notebook-1 (İngilizce)
- Tagebuch einens Lehrers-1 (Almanca)
- Asım'ın Nesli Onu Çok Seviyor: Akif Dede
- Sevgi Merkezli Çocuk Eğitimi

Önsöz Yerine

Bu esere niçin ihtiyaç duyduk?

Çünkü ne dert değişti, ne de ilâç...

Derdimiz, meselemiz, ne bir eserdir, ne de onun muhterem müellifi...

Onlar, bütün dünyada hak ettikleri yeri çoktan aldılar.

Meselemiz, günden güne, bütün insanlığın müthiş bir arayışla açlığını çektiği iman hakikatleridir.

Allah ve Resulullah yoluna bir ışık, bir nur düşürmektir derdimiz... Çünkü insanlık, iyice bunalmış,

daralmış ve soluksuz kalmış durumdadır.

Bundan dolayı hiç kimsenin malı değildir, eserleri!

Yazarının bile sahiplenmediği bu nurlu eserler, kimsenin tekelinde olamaz.

Kur'an nasıl "Ey insan!" diye sesleniyorsa, tefsiri de öyledir.

Samimiyetle sarılan herkesindir Nur Risaleleri...

Ondan her görüş, her anlayış ve hizmet metodu yararlanmalıdır.

Bediüzzaman'ın eserleri, sahip çıkan herkesindir.

Yani bütün insanlığındır, bıraktığı muhteşem miras...

Sadece inananlara değil, onlar kadar inanmayanlara da seslenmektedir.

Bizim Bediüzzaman'dan anladığımız budur.

Çünkü o, yeryüzündeki herkesin imanı için dertlenen ve her kesimin günahına ağlayan adamdır.

Başkasını ağlatanlara inat, başkasının günahına ağlayanı kim sevmez, kim istemez?

Kendisi için başkasını feda etmektен çekinmeyen bir anlayışın patladığı çağ, Bediüzzaman'ın

çağıdır.

Başkasını yok sayanlara karşı Bediüzzaman, herkesi İlâhî bir eser ve sanat mucizesi görerek

muhatap aldı.

Ve haylazlıklarına üzüldü, şüphelerine iman sundu, günahlarına ağladı.

Belki kurtulurlar diye, her çileye katlandı.

Çünkü Kâinatın Efendisiydi (a.s.m.) örneği, önderi, baş tacı...

* * *

Bediüzzaman'ın hayatı, baştan sona muhteşem bir başarı ve mutluluk dersiydi.

Zira önüne konan zirveleşmiş zorluklar, onu yolundan hiç alıkoyamadı.

En ağır ve acı şartlar dahi yolunu ve hedefini değiştiremedi.

Maddî açıdan yokluk içindeydi.

Parasız, unvansız ve yalnızdı.

Aynı konudan defalarca mahkemeye verildi.

Yeri hapisti, haksız yere...

Sürgündü, ücra yurt köşelerinde...

Yokluğa mahkûm edilmişti, yok olsun diye...

Sorgulanırdı mektubu, muhabbeti...

Selâmından korkulurdu.

İtham ve iftiralara hedefti.

Defalarca zehirlendi.

Kâğıtsız kalemsizdi.

O maddî yokluktan, bir manevî varlık doğdu.

İman ve ahlâk seferberliği göz kamaştırdı.

Parasızdı, unvansızdı, yalnızdı. Fakat bütün paralıları, unvanlıları aştı.

Zorun, baskının, dayatmanın yapamadığını, muhabbetle başardı.

Bitti sanılan iman, binlerce yürekten selsebil taşardı.

Şaşardı zavallılar, Allah'ın nuru söndü sananlar...

İnsanlara başarı ve mutluluk dersi verenler, eğer ondan habersiz iseler, işlerini eksik yapıyorlar demektir.

Hindistan'ın Gandhi'sini benim insanıma örnek gösterenler!

Samimiyetinize nasıl inanayım ki? Gayesi, metodu ve başarısı itibarıyla bin Gandhi edecek Türkiye'nin Bediüzzaman'ını görmüyor gözünüz!

Neden ki?

Bu bir gaflet mi?

Korku mu?

Kasıt mı?

Cahillik mi?

Başka bir açıklaması olabilir mi, sizin için gözü yaşlı çırpınanı yok sayıp, uzaklardaki bir muhtereme destan düzmenin?

Nedir bizim için önemi Bediüzzaman'ın?

Önce yılmaz ve yorulmaz bir dava adamı olması...

Kendisini tamamen davasına adanması...

Kâinat çapındaki ebedî ve uhrevî davasında fâni olması...

Bu sebeple de, dünya zevki namına hiçbir şey bilmemesi, tatmaması...

Bu yolda hiçbir engele takılıp kalmaması...

Dünya varlığı, zenginlik, evlilik, makam, mevki, şan, şöhret vs. hiç dikkate almadığı, hatta tamamen sırtını döndüğü şeyler olması...

Varsa yoksa davası...

* * *

Genç yaşında fakir ve garip Doğudan başkent İstanbul'a gelirken, hemşehrilerine ilimle imanla hizmet kaygısındaydı.

Van Kalesinin yüksek tepesinden düşerken de "Allah'ı kullarına tanıtmak" sevdasındaydı.

Kaygısı, sevdası, derdi, davası, çabası, telâş, hep Allah'ı kullarına tanıtmak, bildirmek ve sevdirmekten ibaretti.

Bütün engellere, acılara, işkencelere, hapsilere, sürgünlere, zehirlemelere rağmen Kur'an'a, imana, İslâm'a hizmet duygusundan hiç ayrılmadı.

En mühimi de, en zor şartlarda bile hiç ümitsiz olmadı.

En olumsuz şartlardan, daima en olumlu sonuçlar çıkardı.

Kendisini batırmaya, bitirmeye çalışanları da huzura ve mutluluğa, yani kulluğa çağırdı.

Çünkü ona göre, kul olmak, "kurtulmak" demektir.

Kendisine en acımasız hakareti ve dayanılmaz işkenceyi lâıyk görenleri bile iman hakikatleriyle tanıştırmak ve kurtarmak telâşındaydı.

Güle oynaya günah bataklıklarına batanlara da merhametle baktı.

Günahına ağlayamayanların günahına da ağladı.

Çünkü onun insana ve olaylara bakışı, veli bakışıydı.

Geçitlerde, köprülerde, uçurum başlarında titreyenlere, “İnşallah geçer.” duasındaydı.
“Ha geçti, ha geçecek!” şevkiyle, dertlerini dert edinirdi.
Her düşenin acısı, önce onun yüreğine yansırđı.
Her ezilenle, evvelâ onun içi ezilirdi.
Çünkü o, şefkatten ibaretti.
Sevgiyle sarıp sarmaladı yaralı yürekleri.
Manevî kiri, pası, yarayı acısız ameliyatlara tedavi etti.
Gönülleri çelen, ruhlara çeken bir muhabbet merkezidi.
Benim sevdalandığım yürek, bu yürekti.
Benim ve neslimin kendine gelişıydi.
Uyanmamızdı heyecanla ve gafletten silkinmemizdi.
Uyanalım diye uyanıktı.
Ebediyen gülelim diye ağlıyordu.
İnanalım görürcesine diye daima Allah’a ve âhirete yönelikti.
Emsali en az olan yanı, samimiyetiydi.
Eseri hayatı, hayatı da eseri ydi.
Yazdıkları yaşadıklarıydı, yaşadıkları da yazdıkları...
Bu harika samimiyeti sebebiyle sözü de, yazısı da dalgalandırdı ruhlara...
Bu derecede, eseriyle hayatı aynı olan büyük sayısı çok azdır yeryüzünde...
Ruhaniyetine binlerce bin kere selâm olsun. Hayır, huzur, nur dolsun.
Mevlâ, makamını daha da, daha da yüceltsin.
Sevenlerini yolunca yürütsün.
Yüreklerini yüreğine benzetsin.
Ve sesini duyursun arayan herkese...
Vehbi VAKKASOĞLU
Eylül 2005, Bahçelievler-İstanbul

Göz Yaşlarım

Dert etme mezarımda mezarsız taşımı
Bir an bile ağrıtmadı bunlar başımı...
Görmüşsem eğer mutsuz bir kimseyi ben
Asla tutamam hiç kanayan göz yaşımı.

—Kenan Seyithanoğlu

Başkasının Günahına Ağlayan Adam

“Mesleğimizin dört esasından biri, şefkattir.” der, bunu da hayatının her safhasında en güzel örnekleriyle gösterir.

“Karşımda müthiş bir yangın var!” feryadıyla harekete geçer, baştan ayağa yürek kesilerek, kim olduğuna, ne olduğuna bakmadan, hiçbir ayırım ve seçme yapmadan, gönüllere manevî iksiri, imanı sunmaya çalışır.

Bazen sorumluluk bilinci göstermeyen gençler için ağlar, bazen sonbaharda dökülen yapraklar için hüzünlenir. Ona göre Allah’ın yarattığı hiçbir varlık boşuna değildir, işlevi bir anlık olamaz...

Onlar kıymetlerine göre, ebediyeti kazanmalı ve yaşamalıdır...

Bütün gönüllerin en büyük ve müşterek arzusu olan ebediyeti kazanmalarına vesile olmayı, hayatının gayesi bilir...

İşte gerçek acıma, hakiki şefkat, katıksız muhabbet budur.

* * *

Var oluşu ebedî bir mutluluk dünyasında sürdürmek... Bunu da herkes için istemek...

Yine bu sebeptedir ki, şefkat dolu gönlüyle sızlanır:

“Âlem-i İslâm’a indirilen darbeleri en evvel yüreğimde hissediyorum.”

Dünyada en çok zarara uğratılan, düşmanlığa maruz bırakılan, acımasızlık hedefi yapılan Müslümanlardır. Bu gariplere hamilik yapan, yapması gereken Osmanlı’nın güçlü olmasını istedi. İstedi ki dünya Müslümanları sahipsiz, kimsesiz, yalnız kalsınlar... Bu sebeple Osmanlı Devletinin güç aldığı İslâmî vasıfları ayakta tutmaya çalıştı. Bu amaçla üniversite açma teşebbüsüne girdi... Siyaseti İslâm’a hizmet ettirmeye uğraştı. Savaş çıktığında talebelerini askerleştirdi ve komutayı eline alarak cephede çarpıştı. Esir oldu...

Birinci Dünya Savaşından sonra ise manevî cihada yöneldi. İlimle irfanla, İslâm ahlâkıyla çıktı ortaya... Silâhı, eserleriydi. Bu defa, yüreğindeki coşkun şefkatin dışarıya yansımaları, “cemiyeti İslâm ahlâkıyla ahlâklandırmak” şeklinde oldu.

Bütün cumhuriyet dönemi boyunca, her yolsuzluğun, her ahlâksızlığın, her sevgisizliğin ağlattığı ve çabasını artırdığı bir adam vardı karşıımızda...

İnsanı Kur’an ahlâkına çağırırken öylesine yürek yangınları yaşıyordu ki, sesi Yunusça, Mevlânaca güzelleşiyor:

“Bu milletin imanını selâmette görürsem cehennem alevleri içerisinde yanmaya razıyım.” diyebiliyor.

Bütün varlığıyla açtığı savaşın adını “mânevî cihat” koyuyor. Bu cihadın hedefi sadece nefis ve şeytandır. O, günahkâra değil, günaha karşı çıkan “adam”dı. Bu sebeple, kâfire, sarhoşa, kumarbaza, yolsuza sadece acıyor ve yüreğini izinden gittiği Resulullah’a (a.s.m.) sonuna kadar açıyordu.

* * *

Yüreğinin sevgi, şefkat titreşimlerini önleyecek, engelleyecek ve duyurmayacak şeyle mücadele etti. Toplumda kargaşa, kavga, kaos istemiyordu. O, gücünü bildiği imanına, ahlâkına ve şefkatin tatlı cazibesine güveniyor. Sükûnet içinde çıkardı gerçekleri açığa...

Zikirsiz, fikirsiz ve sevgisizler gibi, bulanık suda balık avlamadı hiçbir zaman. Talebelerini, asiye yardımcı olmaya çağırıyor bu sebeple. İstikrarlı ortamlarda, durmuş oturmuş-huzur bulmuş

çevrelerde yapacaktı yürek hareketlerini. “İslâmiyet, selm ve müsalemettir, dâhilinde niza ve husumet istemez.” diyordu.

Bunun için fedakârlık yaptı. Dışlanmaya, horlanmaya, hapse, gözetim altında yaşamaya başkaldırmadı. “İlâhî takdir” olarak gördü; sebepli hikmetler, örtülü manalar aradı yapılanlarda. İşi daima “rıza” oldu.

Paradan, puldan, makamdan, mevkiden, şöhretten, şandan hep kaçtı. En yakınlarından hediye bile almadı. Dünyevî maksatlar için ziyaretine gelenleri kabul etmedi. Ders isteyenlere eserlerini gösterdi, “Bunlar benim bedelime size konuşur.” dedi.

Daima kendini geri çekiyor, inancını şefkatini, muhabbetini, yani olanca güzelliğiyle yüreğini öne çıkarıyordu.

Bütün maddî çıkar unsurlarına sırtını dönmekle kalmadı, bir de “manevî fedakârlık” prensibi koydu ortaya...

Manevî feyzinden, zevkenden ve sevaplarından da, başkalarına hizmet adına fedakârlık yapacak kahramanlar aradı. Yani kendisini izleyecek gerçek gönül adamlarına talip oldu. Buldu da.. Anadolu'nun garip, mahzun, mağdur varlığı hâlâ böylelerini barındırıyordu sinesinde.

Ayakkabıcıydılar, bakkaldılar, berberdiler, işçiydiler, çiftçiydiler, marangozdular, memurdular. Ama onun, o şefkat dolu gönül tezgâhından geçerek, birer müspet hizmet adamı hâline geldiler. Hatta katildiler, hırsızdılar, yolsuzdular, anarşisttiler, sevgisizdiler. Onun “görklü nazarı” ve Hz. Peygamber ilhamlı eserleriyle örnek insanlar hâline geldiler.

* * *

O yürek, hapishaneleri “ıslahhaneler” hükmüne getirdi. Kendisi sadece hapse girmedi, hapishanedeki mahkûmların yüreklerine de girdi. O sıcacık ısınan ve şefkat gezegenlerine dönüşen gönüller, hapishaneyi bir mutluluk köşesi hâline getirdiler. O kadar ki, o içeride kaldığı sürece hapis hayatını sürdürmeyi istediler.

Gönüllere girme işini, ilimle, fikirle, iknayla, ihlâsla başarıma dersini verdi. Hapishaneyi “medrese-i Yusufiye” adıyla mektebe çevirdi.

Onu tanımadan önce kanlı katil olanlar, o okulun öğrencisi olduktan sonra bit, pireyi, tahta kurusunu öldürmekte tereddüde düştü. Çünkü o, hepsi de eşsiz bir “Samed” eseri olan varlık âleminden Allah'ın güzel isimlerinin tecellilerini seyrediyordu ve kendisine gelenleri “Allah'a kul olma”ya çağırıyordu.

Dili, “nezihâne, nâzikâne ve kavî-i leyyin” idi...

Üslûbu Resûlullah'ın (a.s.m.) üslûbu idi...

Yaklaşımı da, Kur'an'dan yansiyordu.

Bu sebeple, sebep olduğu hiçbir güzelliği şahsı adına sahiplenmedi. Her başarısına, “Kur'an'ın mucizesi” olarak baktı. Allah'ın ikramı, ihsanı ve hediyesi bildi. “Said yoktur, Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur.” diyerek, şahsını ihlâs havuzunda eritti.

Şahsı, Kur'an nuruyla şeffaflaştı ve hep imânı, ahlâkı, Kur'an'ı gösterdi. Çünkü bunlara hizmeti, yaşama sebebi bildi. Kulluğu, hayatının görevi haline getirdi.

* * *

Şefkat dolu yüreğiyle, manevî sefaletin temsilcilerine yanıyordu. Bu sebeple de şefkat kahramanı olan kadınları en çok o anlıyordu. “Şefkat” gibi emsalsiz güzel bir duyguyu istismar etmemeleri için

çırpınıyordu. Ana yüreğiyle çocuklarına dünyevî makamlar dileyenleri, önce Hakka kulluk duasına davet ediyordu.

Âhirete gidenlerin son durağı cennet olsun diye kendisini paralıyordu. Kavî ve fiilî dualarla hep bu asıl kurtuluşa yardım etmek peşindeydi. Alman kadar kuvvetli, İngiliz kadar parası olsa bile, bundan başka yapacak şey düşünemiyordu.

“Rahman” ve “Rahim” sıfatlarının güzel bir tecellisiyle, tanıdığı tanımadığı herkesi şefkatine muhatap kılmak için çırpınıyordu. Bunun içine meczuplar da dâhildi. Dağlarda iken karşısına çıkan ve kendisinden sigara isteyen zekâ özürlü insanı bile kırmaktan çekiniyordu. Dağdan kekik topluyor, kurutuyor, sonra da sigara şeklinde kâğıda sararak, ikrama hazır hâle getiriyordu.

Aynı yürek, özüne şefkat kattığı imanî eserlerini, her türlü imkânsızlıklar ve baskılar altında soğuk hapishane köşelerinde kaleme alıyor, ancak istifade edeceklere ulaştırmak için de, ince uzun kesilmiş kâğıtları kibrit kutularına saklayarak dışarıya çıkarıyordu.

Hapishanedeki arsız, hırsız, katili “müstesna ve seçkin insanlar” hâline getiriyor. Namazı uzun, zor ve zahmetli bulan birine, “Sen farzları kıl, sünnetleri ben senin yerine kılarım.” diyor. Bu zât, epey zaman sadece farz namazları kılıyor. Fakat daha sonra, bir gün vicdanlı ve şefkatli bir düşünceyle, ihtiyar ve hasta hocaefendiye acıyor. Yani şefkat iletişimi gerçekleşiyor, gelip diyor ki:

“Artık benim sünnetleri kılmasanız da olur. Çünkü ben onları da kılmaya karar verdim..”

O bir çığıktı, feryattı, gözyaşıydı... Etkilenmemesi mümkün müydü? Katıksız bir ihlâsın, halis bir şefkatin titretmeyeceği, kendine getirmeyeceği kaç adam vardır bizim toplumumuzda?

* * *

Bu hayatî tamirde önüne çıkanlara, engel olanlara, hatta kendisini imha etmek isteyenlere bile şefkatle yaklaştı. İdamını talep eden savcının üç yaşındaki kızını hapishane penceresinden görüverince, babasına beddua etmekten vazgeçti. Risale-i Nur’la imanını kurtarmasını diledi. O şartla hakkını helâl edeceğini söyledi.

Tariflere sığmaz derecede coşkun bir şefkat timsali olan Bediüzzaman Hazretleri, “hukuk-u umumiyenin hukukullah olduğunu bilmek” şartıyla, kendisine zulmeden, eziyet çektiren bütün savcılara da hakkını helâl edeceğini açıkladı.

Bu şefkatli yürek, hayatı bir oyun ve eğlence sayan, “kulluk” bilincinden uzak, günübirlik yaşayan gençlere ağladı. Çözüm olarak da İslâm ahlâkının hakkıyla yaşanmasını teklif etti. O zaman, “sair dinlerin tâbileri de büyük kalabalıklar hâlinde İslâm’la şerefleleneceklerdir.” dedi.

Şefkatini gayrimüslimlere de yöneltti. Onları, Kur’anî bir üslûpla, “aramızdaki müşterek olan kelime”ye çağırdı. Hatta “İhtilâf konusu olan bazı hususları geçici olarak bir yana koyalım, dinsizliğe karşı samimî Hristiyan ruhanîleriyle birlikte çalışalım.” diye düşündü.

Bu sebeple, bir eserini Vatikan’a papaya gönderdi. Ortodoksların lideri Patrik Athenagoras’la bizzat görüştü.

Bütün meselesi, “herkesi İlâhî hakikate yaklaştırmak”tı. Onun şefkatli yüreği diyordu ki: Kesin olarak inançsız olan bir kişiyi, inançsızlığından şüpheye düşürmek, hizmettir. Bu kişi, Allah’ı inkâr edeceği yerde, sizin telkininizle, ‘Acaba Allah var mı?’ diye düşünse, siz büyük bir hizmet etmiş sayılırsınız.”

Bütün Hayatı İmana Hizmetti

Bediüzzaman, bütün ömrünü, insanın mana motorunu çalıştırmaya hasretmiştir. Toplumunu durağanlıktan kurtaran, yaşama sevinciyle hareketlendiren ve daima hayra yönelten güç kaynağı olarak, sadece imana sarılmıştır.

İman sağlam, sağlıklı ve istikametli oldu mu, ona bağlı olan ibadet ve ahlâk çarkları da çalışmaya başlar.

Bediüzzaman'ın bütün hayatı, "imana hizmet" olarak özetlenecek çalışmalardan ibarettir. İman, bütün nimetlerin kaynağıdır.

Nimetlerin "nimet" olarak bilinişi, tatlarını ve lezzetlerini kat kat artırır. Çünkü iman, nimetleri şeffaflaştırır; bakıldığında sahibini gösterir.

Nimete bakıp, onda nimetin sahibini, malikini ve yaratıcısını görmek, çok mühim bir ayrıcalık ve üstünlüktür. Zira nimette nimetin sahibini görmek, hem nimetin lezzetini çoğaltır, hem de insanın dünyasını ve hayata bakışını genişletip zenginleştirir.

İman, bir insanı, bin insan kadar donatır. Bu bakımdan Bediüzzaman şöyle der:

"İman, insanı insan eder, belki insanı sultan eder. Hakikî imanı elde eden adam, kâinata meydan okuyabilir."

"İmansızlık" felâketini "bütün musibetlerin anası" olarak gören Bediüzzaman, başka hiçbir işi, iman meselesi kadar ciddiye almamış; kendisini "Allah'ı kullarına tanıtmak ve sevdirmek"te fâni etmiştir.

Bütün ilmini, duygusunu, düşüncesini "iman" istikametinde seferber etmiştir. Dış dünyanın en cazip, en gürültülü, en korkulu gündemleri bile, onu iman hizmetinden asla alıkoyamamıştır.

Hizmetindeki samimiyetinin en büyük ispatı budur. Hayatının bütün safhalarında bütün meşgalesi "Hakka kulluk" olmuştur. Kulluk bilincini, Kur'an ve sünnet çerçevesinde yaşamak ve yaşatmak, hem hayatının, hem de eserlerinin hedefidir.

Bu sebeple, onu dünya boyutlu bir düşüncenin, maddî endişelerin, siyasî eylemlerin adamı gibi görmek çok yanlıştır.

O, daima âhiret boyutlu düşünmüştür. Bu sebeple, iman konusunda inkârcı filozoflara meydan okumasına rağmen onu bir "filozof" olarak göremeyiz.

Bir yanıla mütefekkindir. Kâinat kitabını satır satır okur ve muhteşem tevhit delillerine dikkatimizi çeker. Ama bu özelliğinden dolayı da, onu sadece düşünür olarak ilân edemeyiz.

Hayatı ve olayları, neşeleri ve üzüntüleri, insanın yaşama sevinci adına harika bir biçimde yorumlar ve böylece dünya hayatını âhiret mutluluğuna çevirmeye çalışır.

Kolaylaştırır, ümit verir; şefkatiyle kucaklar herkesi ve her kesimi... Ama onu "psikolog" veya "sosyolog" olarak da tarif edemeyiz.

Davası uğruna fedakârdır, cesurdur; maddî manevî cihadın kahramanıdır, ama onu sadece "cesur bir kumandan" olarak da tanımlayamayız.

Binlerce sayfalık muhteşem bir eser bıraktı insanlık âlemine... Onu sadece "başarılı bir yazar" olarak anlatabilir miyiz? Kaldı ki Bediüzzaman, eserine sahip çıkmayan ve yazdıklarını Kur'an'dan bilen bir âlimdir.

Bediüzzaman'ı, ne bu sınırlı tariflerin içine alabiliriz, ne de Batı kaynaklı akımlardan birinin kapsamına sokabiliriz.

O, Bediüzzaman'dır. Sınırlı tahsil hayatında edindiği bilgileri merdiven yaparak Kur'an hakikatlerine ulaşmış ve onları insanlıkla paylaşmıştır. Allah'ın kitabından aldıklarını, Allah'ın kullarına selsebil sunmuştur.

Bediüzzaman, doğrudan doğruya Kur'an-ı Kerimin talebesidir. O, mukaddes kitaptaki gerçeklerin

ilân edicisi, duyurucusu ve dellâlidir.

Nev-i şahsına münhasır bir şahsiyettir. Bu sebeple, özel ve orijinal bir insandır. İman hizmetini hayatının maksadı bilmiş, bunu da Kur'an'ın tarifine ve Efendimizin (a.s.m.) uygulamasına göre anlatmış bir insan, başka nasıl tarif edilebilir?

İslâmî bir tarif aramalıyız.

Bediüzzaman'ı en iyi ifade edecek tarif, "müceddit"tir.

Her asırda geleceği hadis-i şerifle müjdelenmiş olan mücedditler, dine, dinde olmayan bir yenilik katmazlar. Ancak din dışı karışıklıkları ayıklarlar; dini, özüne ve aslına uygun biçimde yeniden çağın anlayışına uygun biçimde bir kere daha açıklarlar. İmanı, aslına uygun olarak topluma mal etmeye ve yaşanılır kılmaya çalışırlar.

Bediüzzaman, sağlığında Batılı kılık kıyafetlere itibar etmemiştir. Elbisesi tamamen kendine mahsus ve yerli olmuştur. Kıyafetini bile, bütün baskılara rağmen tamamen yerli yapmış bu insanın fikir ve davranışlarına, Batı patentli bir manevî libas giydirmek mümkün müdür?

Zaten tamamen Kur'an kaynaklı ve orijinal olan Bediüzzaman modeli, hiçbir yaban tanıma sığmaz.

Kendisi Batı taklitçiliğini anlatırken, Osmanlı insanının onlara benzemeye çalışmasını, "jandarmaya tango kadın elbisesi giydirme"ye benzetir.

Onu anlamak için, Batılı deyim ve kelimelere ihtiyaç yoktur.

Hangi Batılı filozof, ilim adamı ya da kanaat önderi, Doğulu ya da İslâmî bir tarife göre değerlendiriliyor ki?

Maddeci Batının bakış açısı, dışa dönüktür. Nüfuz kabiliyeti yoktur. Görünüşü değerlendirir. Anlam derinliklerini idrak edemez.

Hele de kendi kültürünün dışındakileri anlaması imkânsızdır. Zira böyle bir derdi yoktur. Kültür olarak, sadece kendi inandığı ve yaşadığı vardır; onun dışındakiler ilkelik, gerilik ve basitliktir.

Başkasının varlığını kabul etmek, hele de eşit şartlarda değerlendirmeye almak hiç akıl etmediği ve gerek de görmediği bir davranış biçimidir. Zaten üstünlük kompleksini pek de saklamaz, hatta ara sıra ağzından kaçırır. Zayıf olduğu zamanlarda ise, içinde saklar.

Bu kompleksin altında "İslâm fobisi" vardır.

Hâlâ haçlı ruhunun anaforundan kendisini büsbütün kurtarabilmiş değildir.

Bu kafadaki bir dünyanın tanım ve tavsiflerini, bir Müslümana yakıştırmak akıllıca mıdır?

Bediüzzaman, kendisine ve hizmetine yakıştırılan hiçbir etiketi kabul etmemiştir. Talebelerine önce "Bediüzzamancı" dediler, daha sonra da "Nurcu"...

Kendisinin de beğendiği bu isim zamanla yayıldı ve yerleşti.

Ancak âlim ve veli talebesi Albay Hulûsi Bey'e demiştir ki:

"Şakirt [talebe] daha güzel... Risale-i Nur şakirdi... Kur'an talebesi..."

* * *

Bilhassa Batıcı aydın takımımızın, "büyüklerimizi etiketleme" merakı vardır. Mevlânâ'yı "mistik şair, düşünür," Yunus Emre'yi "hümanist ozan" olarak görmeleri de bu alışkanlıkları sebebiyledir.

Batıda oluşan akımlar, o büyükleri açıklamakta ve tanıtmakta çok eksik, noksan, hatta yanlış ve tam ters sonuçlar vermektedir. Bediüzzaman'ı da "pasif muhalif, sivil itaatsizlik temsilcisi, cemiyet kurucusu, iktidar heveslisi, lâiklik karşıtı" gibi göstermek, böylesine eksiklikleri, yanlışlıkları ve terslikleri ifade ediyor.

Peki nedir öyleyse?

Kendisini açıkladığı gibidir. Açıklamasının doğruluğunu gösteren ise, bütün hayatı ve eserleridir.

Fıtrat, bütünüyle “Allah” demektir. İlim de bütünüyle, Yüce Yaraticıyı gözlere ve gönüllere göstermekte...

Bediüzzaman’a düşen ise, gerçekleri örten örtüleri kaldırmak ve iman ile insan arasına giren bütün engelleri yıkmak...

Mesleği (metodu), “aciz, fakir, şefkat ve tefekkür” üzeredir. Yani Yüceler Yücesi Allah’ın azameti, gücü ve yaratıcılığı önünde, ne kadar âciz, fakir ve zayıf olduğunu akıl ve ilim vasıtasıyla idrak etmek ve bu idrak dolayısıyla da Allah’ın yarattığı her şeyi derin bir şefkatle kucaklamak...

Müslümanları din kardeşimiz, diğer insanları da yaratılıştaki bir eşimiz olarak görmek...

Asla baskıcı, dayatmacı olmamak...

Zorlayarak değil, ikna ederek kazanmaya çalışmak gönülleri... Zira “hiçbir gönüle, kapısı kırılarak girilemez.”

Bütün benlik iddialarından soyunup arınmak, tevazudan ayrılmamak...

Akla kapı açmak, ancak ihtiyarı [seçim hakkını] da elden almamak...

Hizmet prensiplerini böyle özetleyebiliriz.

Bu hizmet mesleğine giriş şartı yoktur. Kapı, Allah’ın bütün kullarına ardına kadar açıktır.

Bu prensipleri okuyarak, dinleyerek öğrenen ve uygulamaya çalışan herkes, “imana hizmet” mesleğinin mensubudur. İmana hizmet aşkı taşıyan herkes, Bediüzzaman’ın eserlerini “eser”i bilmek hakkına sahiptir.

Bu hizmet mesleğinde hiyerarşi yoktur. Ancak hizmeti geçmiş herkese vefa göstermek de bir insanlık görevidir. Yaptığı hizmet karşılığında maddî manevî herhangi bir ücret istememek, ihlâsın gereğidir.

“Ücret istenilmez, belki verilir...”

Aslında hizmetine karşılık ücret istememek, Peygamber mesleğidir. Bu yüzden, maddî ya da manevî bir karşılık beklemek, hele de bunu pazarlık konusu yapmak, “imana hizmet” mesleğinin tam tersidir.

Bediüzzaman’ın bu konudaki hassasiyeti çok incedir. O kadar ki, en samimî talebelerinin getirdiği basit hediyeleri bile kabul etmez. Eserinin gönüller üzerindeki harika tesirinin sebebi, bu hassasiyetinde aranmalıdır.

Niçin hediye almadığımı, altı madde içinde açıklar:

1. Sapkın kişiler, âlimleri “ilimlerini satmak”la suçluyorlar. “İlmi ve dini satarak geçiniyorlar.” deyip onlara insafsızca hücum ediyorlar. Bunları fiilen yalanlamak lâzımdır.

2. İman hakikatlerini yaymak için, peygamberlere uymakla görevliyiz. Kur’an-ı Kerimde, hakkı neşredenlerin, “Benim mükâfatımı vermek ancak Allah’a aittir.” (Yunus Sûresi, 72) diyerek insanlardan bir şey istemedikleri bildirilmiştir. Yasin Sûresinde de, “Doğru yolda olan ve sizden hiçbir ücret istemeyen kimselere uyunuz.” âyeti bu hususta çok manidardır.

3. Allah namına vermek, Allah namına almak lâzımdır. Halbuki çoğunlukla ya veren gaflet içindedir, kendi namına verir, örtülü bir minnet eder. Ya alan gafildir, nimetin hakikî vericisi olan Cenab-ı Hakka ait şükürü ve övgüyü görünürdeki sebeplere verir, hata eder.

4. Tevekkül, kanaat ve iktisat öyle bir hazine ve servettir ki, hiçbir şeyle değişilmez. İnsanlardan mal alıp o tükenmez hazine ve defineleri kapatmak istemem. Celâl Sahibi olan Rızık Verici Rabbime binlerce şükrediyorum ki, küçüklüğümden beri, beni minnet ve zillet altına girmeye mecbur etmemiş. Onun keremine dayanarak, ömrümün kalan kısmını da o kaideyle geçirmesini, rahmetinden niyaz ediyorum.

5. Bir-iki senedir, çok emareler ve tecrübelerle kat’î kanaatim oldu ki, halkların malını,

husussan zenginlerin ve memurların hediyelerini almaya izinli değilim. Bazıları bana dokunuyor; belki dokunduruluyor, yedirilmiyor. Bazen bana zararlı bir surete çevriliyor. Demek ki, başkasının malını almamaya, manen bir emirdir ve almaktan yasaklamaktır.

Hem bende bir ürküntü var: Herkesi her vakit kabul edemiyorum. Halkın hediyesini kabul etmek, onların hatırını sayıp istemediğim vakitte onları kabul etmek lâzım geliyor. O da hoşuma gitmiyor. Hem yapmacık hareketlerden ve yaranma tavırlarından beni kurtaran bir parça kuru ekmek ve yüz yamalı bir elbise giymek, bana daha hoş geliyor. Başkasının en kaliteli baklavasını yemek, en süslü elbisesini giymek ve onların hatırını saymaya mecbur olmak, bana sevimsiz geliyor.

6. Hediyeden çekinme sebebinin en mühimi ise, muteber bir kaynak olan İbn-i Hacer'dedir. Diyor ki: "Salâhat [çok dindar ve günahsız] niyetiyle sana verilen bir şeyi, eğer öyle değilsen, kabul etmek haramdır."

İşte, şu zamanın insanları, hırs ve tamah yüzünden, küçük bir hediyesini pek pahalı satıyorlar. Benim gibi günahkâr bir bîçareyi, salih veya veli tasavvur ederek, sonra bir ekmek veriyorlar. Eğer –hâşâ– ben, kendimi salih bilsem, o hâl gurur alâmetidir, öyle olmadığıma delildir. Eğer kendimi salih bilmezsem, o malı kabul etmek caiz değildir. Hem âhirete yönelik amellere karşılık sadaka ve hediye almak, âhiretin bâki meyvelerini dünyada fâni bir surette yemek demektir.

Evet, en küçük ve maddî değeri az bir hediye dahi bu sebeplerle kabul etmez. Üstelik "manevî hediye" saydığı ziyareti, aşırı ilgiyi, sevgiyi, saygıyı da istemez. Yüksek manevî makamlarda bilinmeyi de asla arzu etmez. Sırf görmek maksadıyla gelenlerden sıkılır. Dünyevî maksatlı dua da dâhil, maddeye yönelik her şeyden kaçır.

Çünkü mesleğinin esası, imana hizmettir. Yani imanların kurtulmasına vesile olarak cehennemden adam kurtarma harekâtıdır. Ebediyen helâket ve felâkete düşecek birinin kurtarılması, maddî yangından kurtulmasından çok daha önemlidir.

Bu konuda o kadar ince düşünür ki, mutlak [kesin] inançsız birinin, küfründe şüpheye düşmesini başarmayı bile "önemli bir hizmet" olarak görür. Çünkü imana doğru bir adım atmıştır.

Bediüzzaman Hazretleri asla toptancı değildir. Akıl ve mantık ölçülerini kullanarak, daima perakendeci bir bakışla şahısları ve olayları değerlendirmiştir.

Bir insanın, günah ve sevaplarının toplamına bakılacağını ve hangisi çoksa ona göre değerlendirileceğini söyler.

Zaten Yüce Yaratıcı da insanı böyle değerlendirecek ve sevapları fazlaysa, az olan günahlarını bağışlayacak ve işlenmemiş sayacaktır.

Şefkati Hiç Durdurmadı Onu

Metodunun dört esasından biri, “şefkat”tir. Şefkat, sevgiden öte ve aşktan yüce bir duygu... Şefkatin asıl temsilcileri, anneler... Anne yürekli babalar da var. Onların birincisi de “Güzeller Güzeli” Efendimizdir (a.s.m.).

Allah’ın “Rahîm” isminden kaynaklanan bu muhteşem duygu, insanı varabileceği en yüksek makama kanatlandırıyor. Bu sebeple, gönlünü bütün varlığa açmış olan Efendimize (a.s.m.) hiçbir fâni eş ve benzer olamaz.

“Güzeller Güzeli”nin yolunda giden, gönüllerini onun gönlüne benzeten Allah dostları da her asra güzellik taşımaya çalışmışlar. Onların çabalarıyla her çağda, yaşanılabilir alanlar oluşmuş, sevgi adacıkları meydana gelmiş.

Çirkinliğin arttığı dönemlerde, güzelliği temsil edenlerin kaliteleri artmış. Zira ay, gecenin en karanlık anında en çok parlarmış.

İşte Bediüzzaman, iman ve ahlâk krizinin en kara ve karanlık bir anında sunuldu insanlığa. Manevî bataklığı kurutmak, karanlığa bir nur tutmak için görevlendirildi.

Ruhların sarsılması, inançsızlığın yayılması ve eğitimin seviyesizliği, onu genç yaşında düşündürüyordu. Özellikle de, imansızlıktan kaynaklanan anarşiyi, daha fiiliyata dökülmeden hissedip, durumdan vazife çıkardı ve yollara düştü.

İstanbul’u Anadolu’dan haberdar etmek istedi.

Padişah’tan Doğu illerimiz için okullar ve bir üniversite istedi. Çünkü inançsızlığın, geriliğin, fakirliğin eğitimsizlikten kaynaklandığını biliyordu.

İstedığı üniversite, din ve fen ilimlerini birlikte okutacak, bu suretle hem inkârcılık, hem de yobazlık önlenmiş olacaktı.

İstanbul’da tekleyen ve zor dönen bir devlet çarkı vardı. Sultan Abdülhamit Han, kendi deha ve takvası ile hassas dengeler kuruyor, olanca zorluğa rağmen neredeyse tek başına idareyi ayakta tutuyordu.

Böyle karışık ve karmaşık bir âlemde sesini duyurmak ve derdini anlatmak ne kadar zordu. Nitekim Bediüzzaman, İstanbul’da sorgulandı, yargılandı, hatta tımarhaneye bile konuldu.

Yılmadı, yorulmadı, ümitsizliğe düşmedi, daima bir çıkış yolu bulunacağına inandı.

Bu tavrıyla, gençlere mükemmel bir başarı örneği oldu.

Osmanlı’da yönetim değişti. Bediüzzaman düşüncelerini yeni idareye de sundu. 1908’de Selanik’te milleti birliğe beraberliğe, birbirini sevmeye, eğitim seferberliğine, çalışmaya, gösteriş ve israftan kaçmaya çağırdı. Avrupa karşısında ümitsizliğe kapılmak doğru değildi. Onlar öküz arabasından başlayıp bugünkü vasıtalara gelmişlerdi. Oysaki biz, işe trenden ve uçaktan başlayarak, zamanı yutup onların seviyesine hemen gelebilirdik.

Bu gelişmenin şartı, hürriyeti doğru anlamak, adalet ve eşitlikten ayrılmamaktı. Bu hususta örneğimiz, Efendimizin (a.s.m.) “Saadet Asrı”dır.

* * *

Bediüzzaman, asla hayalci değildir. “Osmanlı’nın Avrupa’yla hamile olduğunu ve öyle bir hükûmet doğuracağını, Avrupa’nın da İslâmiyetle hamile olduğunu ve bir İslâm devleti doğuracağını” söyler.

“Osmanlı’yı çağdaşlaştırmaya, cumhuriyeti dindarlaşmaya çalışmış,” “hamiyetli ve dindar adamlarla daima beraber” olduğunu açıklamıştır.

İttihat ve Terakki Cemiyetine şiddetle muhalif olduğu hâlde, onların hükûmetine ve bilhassa orduya

karşı taraftarcasına yüksek takdirlerini şöyle açıklıyordu:

“O askerî cemaatte ve millî cemiyette bir milyona yakın evliya mertebesindeki şehitlerin altı-yedi sene sonra çıkacağını önseziyle hissetmiş. Bu sebeple, elinde olmayarak ve meşrebine aykırı şekilde onlara dört sene taraftar olmuş. Birinci Dünya Savaşıyla onlar, mübarek yağı alınmış bir ayrına döndü. Yeni Said de, Eski Said’e muhalefet edip mücahedesine döndü.” (Kastamonu Lâhikası, s. 47)

Mücahede, yani cihat etmek...

Cihadı gerçek ve geniş manasıyla ele alır. Tabî ki silâhlı saldırıya silâhlı savunma yapmak cihattır. Bunun için, Birinci Dünya Savaşında, okulunu kışlaya çevirir, talebelerini de asker yaparak kumandan olur.

Ancak cephede de hocadır. Ateş hattında da Kur’an tefsiri yazmaya devam eder. İman ölçülerinden ve ibadet hayatından orada da taviz vermez.

Böylece, cihadın, ilim ve eğitimle yapılması gereken asıl ve genel manasını, istisnaî bir durum olan savaş içinde de göstermiş olur.

Ona göre, her zamanın asıl ve değişmez cihadı, “manevî cihat”tır. Yani kafaların ve kalplerin imanla aydınlatılması gayreti...

Savaş sonunda esir olur. Yine hocadır. Yine irşat hizmetini ifa etmeye uğraşır. Esir subaylar talebe, esir kampı okul olur.

Gerçek hoca, uygun mekân ve zaman aramaz. Her an ve her mekân, irşat ve uyarı için uygundur. Zira onun yaratılış sebebi budur.

At koşmalı, kuş uçmalı, güneş doğmalıdır.

Hoca da, bütün varlığıyla konuşmalı, anlatmalı, açıklamalı ve hatırlatmalıdır.

Esirken, Rus başkumandanı Nikola’ya ayağa kalkmadı.

Bedeni esirdi, ama ruhu sadece kulluk bağlarıyla bağlıydı.

Kulluğuna sığındığı “Rahman” ve “Rahîm” onu idamdan kurtardı.

Bediüzzaman, irşat görevini sadece diliyle değil, bütün lisan-ı hâliyle yapmıştı.

Böylece, hükmeden, kumandana hâkim olmuş ve imanın yüceliğine hürmet ettirmişti.

Esirlikten, kaçarak kurtuldu. İstanbul’da kurulan ve bir ilim akademisi olan “Dârü’l-Hikmeti’l-İslâmiye”ye üye oldu.

Yine korkusuz bir hocaydı. İşgal altındaki İstanbul’da, Müslümanları uyan, İngilizleri de perişan eden bir kitap yayınladı.

Zira onun gönlü, asla işgale uğramamıştı.

Kasıtlı düşmanlıklar, izzetle ve cesaretle karşılanmalıydı.

İşgali iç dünyalarında yaşayan ümitsizleri de uyardı. Bugünkü yenilgi, istikbalin zaferine dönüşebilirdi.

Çünkü gelecek, İslâm’ındı.

Kafasını Batıya kaptırmış olanları da, ilimle, mantıkla iknaya çalıştı.

İşi hep tamir, düzeltme, tedavi oldu.

Asla tahribe yönelmedi.

Tahripçileri bile tahrip etmeyi düşünmedi.

Elinden gelse, hepsini kurtaracaktı.

İşgal altındaki İstanbul’da gösterdiği cesaretli faaliyet, Ankara’nın dikkatini çekti.

Meclis Başkanı Mustafa Kemal Paşa, onu ısrarla çağırdı.

Bediüzzaman, Ankara’da çok güzel karşılandı.

Ancak orada kültürel kible, Batıya döndürülüyordu.

Bediüzzaman üzüldü.

Yapılacak yenilikler için “Temel taşları sağlam gerek.” diyordu. Sağlamlık ise, ancak Kur’an hakikatleriyle mümkündü.

Ankara’da da uyarı görevini yaptı. Yöneticileri imanda ciddiyete ve ibadete çağırdı. Namaz kılan milletvekillerinin sayısı, birden ikiye katlandı.

Fakat bu hâl, onu Ankara’ya çağırانların hiç hoşuna gitmedi.

Hoşnutsuzluk kesindi, ikna ile izalesi mümkün görülmüyordu.

Bediüzzaman, siyaset dünyasının dışına çıktı, Van’a gitti.

İşte, siyasî dünyadan ve etkili zirvelerden bu çekiliş, bir ilerleyiş oldu. Öyle geriye çekildi ki, Van’da da kalmadı. Ereğ Dağındaki bir mağarayı mekân edindi.

Bu en geriye çekiliş, en ileriye çıkışın başlangıcıydı.

Uzun atlamacıların, sıçrayışlarını uzatabilmek için, atlama çizgisinden geriye çekilişleri gibi...

Bediüzzaman da kendini merkezlerden, rütbelilerden, makam sahiplerinden çekti.

Önce içine yaptı yolculuğu, gönül dünyasını derinleştirdi.

Kur’an deryasına daldı.

Rabbine idi kulluk; ve yardım sadece Ondan beklenmekteydi.

Zira kurtuluş için maddî sebepler susmuş gibiydi.

Ama kader programı işliyordu.

Maddesini ele geçirenler, manasını da mahkûm edebileceklerini sandılar.

Artık sürgündü.

Gözü altında idi.

Mahkemelerde ve hapisanelerdeydi.

Sırtında yumurta küfesi olan pehlivan gibiydi.

Sabır zirvelerinde geziyordu.

Hakaretlere, işkencelere, zehirlemelere karşı, hep sabırla karşı koyuyordu. O hep kükreyen ve ölüme meydan okuyan adam gitmiş, yerine “Ne yaparsanız yapın, dayanacağım. Zira yapmam gerekenler çok önemli!” diyen tevekkül ve teslimiyet içindeki bir sabır timsali gelmişti.

Sırasıyla Burdur, Isparta, Barla gözaltıları...

Sonra Eskişehir, Denizli, Afyon hapisaneleri... İnsanlık dışı muameleler, sabrını taşırılmak içindi.

Bir kükresin de hakkından gelinsin, hizmeti engellensin isteniyordu.

O hem sabretti, hem de sabrettirdi. “Artık yetmez mi?” diyen talebelerini daima sakinleştirdi.

İşin değeri, kutsallığı, yüceliği öyle gerektirdi.

Hep insanlık, hep merhamet, hep şefkat gösterdi.

Sevgi sevgi şakıdı. Sevgi sevgi soludu. Kuşandığı, her vakit sevgiydi.

Tek sığınağı, “Rahman” ve “Rahîm” olan Allah’tı.

Bu isimlerin tecellisiyle, sevmeyenleri de sevdi. Merhamet etmeyenlere de acıdı.

Batırmaya, bitirmeye, öldürmeye çalışanları da ebedî diriliğin yollarına çağırdı.

En zalime karşı da intikam düşünmedi. Daima affetti, bağışladı.

Üstelik, çektiklerini yaşaması gerekiyordu:

“İyi ki tenhalara sürülmüşüm! Nurlu eserler için bu inziva gerekiyordu.” diye düşündü.

Azap ve işkenceler ise, Allah rızasından ayrılmamak ve tam ihlâsı kazanmak için faydalıydı.

Ürkütülmüş insanların selâm bile veremedikleri ortamlarda o, tabiatla konuştu.

Tabiat, Müslümandı. Allah’ın varlık ve birliğini her an söylemeye devam etmekteydi. O da büyük kâinat kitabıyla konuştu. Kırımlar, dağlar, tepeler, mekânı oldu. Otlar, bitkiler, ağaçlar, hayvanlar zikir arkadaşı hâline geldi.

Ve fikirler, kalemden kâğıda döküldü.

O da istenmedi. Çünkü artık “Allah” demek hoşla gitmiyordu.

Bediüzzaman, bu defa da kırdan, dağdan, bayırdan alındı ve hapishaneye kondu.

Kalemsiz kâğıtsız, işkenceli hakaretli bir ortamda, maddeten ve manen öldürülmeye çalışıldı.

Allah için olana, Allah elbette yardımını esirgemezdi.

“Nasıl yardım eder?” diye merak edenler, Bediüzzaman’ın yaşadıklarına bakmalıdır.

Gizlice ve zorluklarla temin edilmiş kâğıt ve kalemlerle yazıldı eserler... İncecik şeritler hâlinde

kibrit kutularına konuldu. Bir fırsatını bulup hapisanedeki talebelerine, oradan da dışarıya çıkarıldı.

Bazen de atıldı hapishanenin penceresinden, dışarıda bekleyenlere...

Yazı gibi değil ilâç gibi, ilk yardım malzemesi gibi...

Okunmadı; yutuldu, massedildi, hazmedildi, hazzedildi ve hemen paylaşıldı, koşturuldu, ulaştırıldı.

Dünyada böyle yazılıp böyle yayılan başka bir eser yoktur.

Nur Risaleleri, dışarıda hemen elle yazılarak çoğaltıldı ve civara dağıtıldı. Okuyanlar, dinleyenler,

yazanlar, dağıtanlar, bir nur ordusuydu artık... Her türlü baskı ve dayatmaya rağmen, sayıları ve

kaliteleri gittikçe arttı.

Böyle bir eğitim seferberliği dünyanın hiçbir yerinde yaşanmamıştı. Kitabın, okumanın, yazmanın,

dinlemenin karşılığı, dayak, baskın, mahkeme ve hapisaneydi.

Ama bu acı mükâfata (!) karşılık, kimse vazgeçmedi Nurlardan... Bediüzzaman’ın sesi, hasret

kalınan bir ana sesi gibi çekti gariban Anadolu halkını...

Mahkemelerin verdiği beraat kararları da işe yaramadı. Çünkü hukukun üstünde işleyen bir zulüm

vardı. Ama karşılarında da yılmayan, yorulmayan ve asla pes etmeyen bir iman aşkı ve şevki...

Bütün itham ve iftiralar boşlukta kaldı. Fakat Bediüzzaman bir türlü hürriyetine kavuşamadı. Artık

o, iç dünyasının hür havasına razıydı. Gelecek nesillerin imanlarını korumaya ve kurtarmaya vesile

olacak eserlerinin verdiği sevinçle müsterihtti.

Mademki Nur Risaleleri gönül tellerini titretmeye başladı, o hâlde “Bütün haklarım helâl olsun!”

diyerek, bir asra yaklaşan ömrünün nasıl bir örtülü galibiyetle geçtiğini de göstermiş oldu.

“Bir Said değil, bin Said feda olsun!” dediği iman ve ahlâk davası, Anadolu’dan başlayarak bütün

dünyayı nurlandırmaya başladı.

Bu büyük mazhariyetin sahibi, bütün haklarını helâl ederek, “elveda” diyordu dünyaya...

Almaya zaten hiç talip olmamıştı, vereceklerini ise bütünüyle vermişti.

O hâlde, kabrinin yeri bile bilinmemeliydi. Sağlığında olduğu gibi, vefatından sonra da ziyaret

istemiyordu.

“Baki hakikatler, fâni şahıslarla bağlanmamalı” idi...

Fatiha ise, adres istemezdi.

Onu sevenlere, ziyaret etmek ve dinlemek isteyenlere ise, kapısı kıyamete kadar açıktı: Kendisi

yerine konuşan eserlerine bakacaklardı.

“Ben eserimdeyim. Hayatımın gayesi ve neticesi yazdıklarımında... Onlara istifade niyetiyle bakan,

beni görmüş ve dinlemiş gibidir.” diyen nur ve şefkat kaynağı, böylece hizmetinin hududunu şahsıyla

sınırlamamış, alabildiğine genişletmiş oluyordu.

* * *

Aradan yıllar geçti.

Ölümü, hayatından fazla hizmet etti. Nurlu eserleri, kurtarmaya devam ediyor.

Ne mutlu, imanının derinliğine erenlere, ihlâsının sarsılmazlığını yakalayanlara ve anne

yüreklerindekiinden daha yoğun olan şefkatini fark edenlere...

Bu gzellilere, bütün insanlık muhtaç, çok muhtaç...

kr ki, arayanın bulacağı, bulanların Őfkate kanacağı bir gönül var ve hâlâ taptaze yaşıyor...

Eseriyle Özdeşleşti

Hüsnü Bayramoğlu anlatıyor:

“Üstad bazen bizi çağırırdı. Hemen odasına giderdik. Bu gidiş, bir odadan ötekine gidişti. Buna rağmen, ‘Sizi ne için çağırdığımı unuttum!’ derdi. Fakat 30 sene önce telif ettiği eserleri, aslına bakmadan düzeltirdi. Ankara’da eserlerinin yeni yazıyla basılması sırasında kendisine gönderilen formları, talebeleri ona okurlardı. Böylece matbaa hatalarına mâni olunmak istenirdi. Üstad, bir meşguliyetiyle beraber, meselâ yemek yiyerken dinler ve bir kelime de olsa eksigi fark eder, düzelttirirdi. Bazen de bizi ne için çağırdığını unuttur, sebebini de şöyle açıklardı:

“‘İmana dair olmadığı için unuttuyorum.’

“Bediüzzaman, hayatını eserine, eserini de imana vakfetmişti. Eserini kendisinden değil, Kur’an’dan bilir. Bu sebeple de, dünyada onun kadar kendi eserini okuyan bir başka müellif yoktur. Aynı bahsi yüzlerce defa okurdu. Mütalâa ederek, ciddî okurdu. ‘Gazete gibi okumayınız.’ tavsiyesine uyarak okur, saatlerce okurdu.”

Zübeyir Gündüzalp anlatıyor:

“Bir gün Üstad, sabah dersini çok uzatmıştı. Tahminen sekiz-on saat sürmüştü. Biz çok yorulmuştuk. Fakat yorulduğumuzu hissettirmemeye çalışıyorduk. Nihayet Üstad bize:

“‘Hepiniz gidebilirsiniz. Ben devam edeceğim. Ben dersi kendi nefsim okuyorum.’ dedi.”

Eserinde de kendine seslenmekten, nefsinin hırpalamaktan hoşlanır. Bediüzzaman, “Bil ey nefsim!” diyebilmek yüceliğinde durur.

Allah İçin Olmak

Afyon'da mahkemeye çıkarılır. Suçu, meşhur "163. madde" kapsamına girer. Yani, dinî ve dince kutsal sayılan şeyleri siyasete ve menfaate alet etmek...

Afyon'da sorgu bütün gün sürer. İkinci ezanı okununca, namaz kılmak ister. Mahkeme başkanı, "Burası mahkeme, nerede olduğunu bilmiyor musun?" der.

Bediüzzaman:

"Burada sabahtan beri Kur'an'ı ve onun hakikatlerini müdafaa ediyoruz. Kur'an'ın emrini yerine getiremeyecek miyiz?" der.

Hakkında verecekleri karara pek de önem vermediğini gösterircesine yürür, gider. Seccadesini mahkemenin koridoruna serip namaza durur.

Yani hükmüne itibar ettiği "Asıl Hüküm Sahibi"nin huzurunda huzur bulur.

Böylesine Allah için olana Allah yardım etmez mi?

Bir kudsî hadiste Güzeller Güzeli şöyle buyurur:

"Siz Rabbinize doğru yürürseniz, O size koşarak gelir. Siz Ona doğru bir adım atarsanız, O size doğru on adım atar. Rab, Kendisi için olanın yürüyen ayağı, tutan eli, gören gözü olur."

Bediüzzaman, her yerde her zaman kulluğu öne çıkardı, başka hiçbir şeyi esas maksat yapmadı.

Tevhid-i kible etti. Hedefi, "Allah'ın varlığı ve birliği" idi. Bu muhteşem birlik etrafında gönülleri bir etmek, bu suretle de dünyayı bir huzur ve barış dünyası yapmak istedi.

Mahkemede, hapisanede, sürgünde hep sadık, samimî ve muhteşem bir kul olarak görüldü.

Kullukta sultanlığa erdi. Kendisine bütün varlığıyla kul olanı Allah, kullarına sultan etti. "Gönül sultanı" oldu. Dünyanın her türlü alâyiş ve gösterişinden çıktı, gönüllere girdi.

Gönüllere girmek için, dünya aşkını gönülden çıkarmak gerektiğini gösterdi.

Dünyada dikili bir ağacı olmadı.

Üzerine bir tapu kaydı bulunmadı.

Banka cüzdanı diye bir şeyi hiç tanımadı.

Maddî varlığa tenezzül etmedi.

Beden lezzetine meyletmedi.

Nefsiyle değil, ruhuyla yaşadı. Ruhlaştı, nurlaştı...

Madde boyutlarını aştı, dünya boyutlarından taştı.

Allah ile dostlaştı.

"Bediüzzaman"laştı...

Görüldüğünde Yüceler Yücesi Yaratıcımızı hatırlatan bir kul oldu.

Duyulduğunda sesi, sözü, insanlar Allah aşkıyla coştı.

Kendisi yoktu; bütün varlığı, "Bir Olan"dan haber veriyordu.

Huzurunda huzur buluyor, huzur içinde kayboluyordu.

Varlığıyla var oldu, yolunda kurban oldu.

Şikâyetsiz teslimdi, sabır ve şükür içinde, Ondan gelen her şeye...

Bilsinler, sevsinler de, huzura ersinler diye...

Ömrünün özetiydi, "Kul olun da, kurtulun!" ıığığı...

"Cennet yaşar size." diyordu, "Ne işiniz var cehennemde? İmanla dünyanız da cennet olsun, âhretiniz de..."

Kulluğu Sevdirdi

Afyon Hapishanesinde mahkûmların ihtiyaçlarını dışarıdan temin eden, cinayetten tutuklu biri vardı. Bediüzzaman'a da ihtiyaçlarını sorar ve isteklerini temin ederdi.

Bediüzzaman da ona dostluk gösterir, her görüştüğünde iman hakikatlerini telkin ederdi.

İman konusunda adamcağızı epeyce yumuşattıktan sonra, bir gün ona namaz kılmasını tavsiye etti. Adam, kendisinin de kılmak istediğini, ancak namazın çok ve uzun olduğunu, bu sebeple de gözüne kestiremediğini söyledi.

Bunun üzerine Bediüzzaman ona dedi ki:

“Sen namazların farzını kıl, ben sünnetleri senin yerine kılarım.”

Hiç beklemediği bu karşılık üzerine adamcağız, namazların farzını kılmaya söz verdi.

Sözünde de durdu.

Hapishanenin mescidine gelir, sünnetler kılınırken oturup bekler, ama farzları kılardı.

Bir zaman sonra Üstada geldi ve dedi ki:

“Hocam, artık benim sünnetleri kılma.”

“Neden?”

“Madem farzlara başladım, artık sünnetleri de ben kılayım, sizi yormayayım..”

Dünün katili, artık bugünün ahlâklı ve ibadetli bir mü'miniydi.

* * *

Afyon mahkemesinin ilginç olaylarından biri de Mustafa Acet Beyin başına gelenlerdi. Bu olay, “şerden hayır çıkması”nın çok güzel bir örneğidir.

Afyon mahkemesine sevk edilenler arasında “Mustafa Bilâl” adında bir zât da vardı. Mahkemede görevli başkâtip Mazhar Bey, Mustafa Bilâl'i tanıdığı için, onun yerine “Mustafa Acet” isimli başka bir zâtı yazar.

Bu değişiklik üzerine Mustafa Acet, Afyon'a sevk edilir ve idamla yargılananlar arasına katılır. Ancak Afyon Hapishanesinde gerçekten Nur Risaleleriyle ve Bediüzzaman'la tanışır. O eserleri ve müellifini çok sever, okur, yararlanır; ama asıl, yazmaya meyleder. Çünkü hattatlığa çok yatkındır.

Büyük bir şevkle eserleri yazmaya koyulur. Kısa zamanda herkesi şaşırtan büyük bir başarıya ulaşır. Kur'an dersi alır. Bir yandan okuyarak ve daha çok yazarak Bediüzzaman'ın sevgisini kazanır.

Suçsuzluğu ortaya çıkıp beraat ettikten sonra da, Bediüzzaman'la iletişimini kesmez. Eserleri yazmaya ve yazdıklarını dağıtmaya devam eder. Böylece, başlangıçta bir zulüm ve haksızlık sanılan hareket, sonuçta muazzam bir hayra dönüşür.

Aleyhinde Konuşanı da Korur

Bir gün, ilmiyle tanınan bir adam, Bediüzzaman'ın aleyhinde konuşur. Bu konuşmayı duyan Mustafa Acet, büyük bir üzüntüyle Üstada gelir ve duyduklarını nakletmek ister. Ancak Üstad, hiç beklemediği bir tarzda sertleşir ve sözünü keser.

Der ki:

“O zât doğru söylemiş, benim de hatalarım var. Hem o zât, öyle söylemez!”

Üstelik, o has ve sadık talebesini yanından kovar.

Büyük bir üzüntü içinde, bu asılsız sözlerin sahibine gelen Mustafa Acet, ona der ki:

“Senin sözlerini nakletmem yüzünden Üstad bana darıldı ve kovdu...”

Olayın teferruatını dinleyen adam, Bediüzzaman aleyhindeki sözlerinden dolayı çok pişman olur ve özür diler.

* * *

Bediüzzaman, talebelerinden gelen mektuplara çok önem verir ve mutlaka okutturup dinlerdi. İşte yine böyle bir mektubu okutturuyordu. Ancak mektubun bir yerinde, okuyanı susturdu.

Üzülmişti.

Çünkü âlim bir kişinin, Bediüzzaman aleyhindeki konuşmaları yazılmıştı.

Buna karşılık şöyle dedi:

“O zât, âlimdir ve bize dosttur, öyle söylemez. Siz, o kardeşimle benim aramı mı açmak istiyorsunuz?”

Sonra da ömür boyu uyguladığı prensibini, şöyle ders verdi:

“Kardeşim, biz daima hadiseleri iyiye ve güzele yormakla görevliyiz. Menfi düşünceler, âlemimizi işgal etmemeli... Gıybet etmeyin ve hiç kimsenin aleyhinde konuşmayın.”

Olumsuz Haberleri Dinlemez

Ahmet Ramazan isimli talebesi Irak'ta bulunuyordu. Uzun bir aradan sonra yurda döndü. Eski arkadaşlarına Irak'taki olumsuzlukları anlatıyordu.

Bu arada Üstadı da ziyarete geldi. O daha kapıdan girerken, Üstad şöyle dedi:
“Ahmet Ramazan! Güzel şeyler varsa anlat, menfiler sende kalsın.”

Sokrat'a da Haksızlık Yaptırmaz

50'li yıllarda çok yakın talebelerinden biri de, İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünde okuyan Abdülmuhsin Alev'di.

Bir gün Bediüzzaman'a, Sokrat'tan bahseder. Söz sırasında Sokrat'ın, baldıran zehiri içerek intihar ettiğini de ifade eder. Bediüzzaman, hemen bu yanlışı düzeltir.

Der ki:

“Sokrat intihar etmedi. Ona zehir içirip öldürdüler...”

Bu davranışıyla, ölü diri, eski yeni kim olursa olsun, ona asla haksızlık yapılmaması gerektiğine işaret etmiştir.

Her konuda daima hakkın ve hakikatin yanında olmak, onun şiarı idi. Böyle olduğu için, asırlarca önce dünyasını değiştirmiş bir insan hakkında da haksızlık yapılmasına gönlü razı olmuyor ve hemen yanlışı düzeltiyordu.

Herkesi Kendi Konumunda Kabul Eder

Bediüzzaman, talebelerine, “Bana en çok düşmanlık yapan kimsenin evlâdı da gelse, ona sizinle beraber ders veririm.” der. Böylece, hiç ayırt etmeden bütün insanların hidayetine vesile olmaya çalıştığını açıklar.

Yakın talebesi Abdullah Yeğın anlatıyor:

“Emirdağ’da bulunduğu sırada, Samsun mahkemesi için rapor almak icap etmişti. Oranın hükümet doktorunu halk mason biliyordu. Hem de bu doktor, Üstadın aleyhinde idi. Dolayısıyla rapor vermesi de beklenemezdi.

“Durum böyleyken, doktor, Üstadı görmek istedi. Ona Üstadın durumu hakkında ne söylendi, bilmiyorum. Ama Üstad da kabul etti. Onu eve davet ettik.

“Üstadımız yatağındaydı. Doktor geldi, onunla bir müddet yalnız görüştü. Sonradan öğrendiğimize göre Üstad, esas gayesinin iman hizmeti olduğunu ve bu sebeple başına gelen eza ve cefaları anlatmış. Şimdi de, Samsun’da mahkemeye çağırıldığını, hakikaten hasta olduğundan rapor alıp gitmemek istediğini söylemiş.

“Bu ihtiyacına rağmen, doktorun durumunu da hesaba katıyor ve onun kendisine verdiği rapor yüzünden zor durumda kalmamasını istiyor. Bu sebeple doktora diyor ki:

““Sen bana rapor verme, sadece Eskişehir’e havale et ki, sana bir zarar gelmesin...”’

“Ayrıca doktora, bir eserini hediye edip, namaz kılmasını da tavsiye ediyor.

“Doktor, evden ayrılırken oradakilere şöyle diyor:

““Biz hocaefendiyi bilememişiz, hakikaten tanıyamamışız. Şimdi namaz kılmak ile de borçlandım...”’”

Aleyhte Konuşmak Yok

Bediüzzaman, hiçbir Müslümanın aleyhinde konuşulmasını istemezdi.

Üstadın en has talebelerinden olan Abdullah Yeğın, bu hususta şu çok ilginç bilgiyi veriyor:

“Hatta iyi biliyorum, Müslümanların reisidir diye, Mısır Devlet Başkanı Abdünnasır’ın bile aleyhinde konuşturmazdı. İngilizlere karşı sertçe ve cesurca karşı çıktı diye, onu da takdir ederdi.”

Gıybetsiz Bir Ömür

Bediüzzaman gıybet etmediği gibi, gıybet müsaade de etmezdi. Bayram Yüksel'in ifadesiyle:

“Üstadım, falan kişi böyle söyledi.’ desek, ‘Siz yanlış anlamışsınız, o benim dostumdur, öyle söylemez. Sen benim kardeşlerimle aramı mı açacaksın?’ derdi.

“Bazı yerlerden, ‘Filân hoca, Üstadımızın aleyhinde konuşuyor.’ diye mektup gelirdi. Bazen de bu tür şeyleri gelip bizzat söylerlerdi.

“Üstadımız da, ‘O zât ilim ehlidir, bize dosttur.’ diyerek, onları sustururdu. Daima güzel yorum yapar, ‘Biz, hüsn-ü tevile memuruz.’ derdi.

“Güzel gören, güzel düşünür. Güzel düşünen hayatından lezzet alır.’ vecizesini yaşardı.

“Bir defasında, Konya’dan iki grup talebesi geldi. Bir grup diğerlerini şikâyet etti:

“Bunlar tedbirli hareket etmiyorlar, camide ders yapıyorlar.’

“Diğerleri de onlardan şikâyetçi oldu. Bunun üzerine Üstad:

“Kardeşim, sizin hizmetinize ihtiyaç yoktur, aranızdaki tesanüdünüze [dayanışmanıza] ihtiyaç vardır. Sizler ara sıra, İhlâs ve Uhuvvet Risalelerini beraber okumalısınız.”

“Menfî Haber İstemem!”

50’li yılların sonuna doğru İstanbul’da da neşriyat hizmetleri artar. Bediüzzaman’ın eserleri, zor şartlarda da olsa, yeni yazıyla matbaalarda basılmaktadır.

Ancak basım işiyle uğraşan talebeleri arasında biraz anlayış farkı vardır. Bir yandan eserler için gelen talepleri karşılama çabası, diğer yandan da gerekli paranın zamanında temin edilememesi söz konusudur.

Mehmet Emin Birinci anlatıyor:

“Paradan sorumlu ağabey, çok ince hesap yapıyor ve bu sebeple de matbaanın parası gecikiyordu. Bu durumu düzeltmek için epey uğraştık, ama muvaffak olamadık. O ağabeyimizin hassas mizacı değişmedi. Bu da yayın faaliyetini aksatıyordu. Arkadaşlar beni, bu durumu bildirmek ve tedbir alınmasını sağlamak üzere Üstada gönderdiler.”

Mehmet Emin Birinci, Emirdağ’a gelir. Huzura girer. Selâm verir, el öpüp oturur.

Biraz sonra, tam konuyu açacağı sırada Üstad:

“Menfî bir şey duymak istemem.” der.

Söyleyeceği husus bir anlaşmazlık konusu olduğu için susar. Bir süre sonra, tekrar geliş sebebi olan ihtilâflı hususu arz etmek ister. Ancak Bediüzzaman, hemen sözünü keser ve menfî bir şey duymak istemediğini tekrarlar.

Üçüncü teşebbüsünde de aynı cevabı alan Mehmet Emin Birinci, anlaşmazlık konusunu anlatamadan döner, gelir.

Muhabbet Sarsılması

Bediüzzaman, ihtilâf, anlaşmazlık, kavga, gıybet istemez. Kendi yapmadığı bu çirkinlikleri talebelerinde de görmek istemez. Zaten onların aralarını açmak için görevli olan kişiler vardır. Özellikle de hapisane hayatında gönüller hassasiyet kazanıyor. Onların metanetlerini sarsmak için her çareye başvurulur, aralarına fitneciler sokulur. Usandırmak, sarsmak, tahammülsüzleri davadan vazgeçirmek için sebepsiz yere mahkeme süresi uzatılır.

Bu durum karşısında Bediüzzaman, talebelerine şöyle seslenir:

“Sakın, sakın! Şimdiye kadar aranızdaki fedakârane kardeşlik ve samimane muhabbet sarsılmasın. Bir zerre kadar bile olsa, ruhumuzu feda etmeyi Kur’an ve iman hizmetimiz gerektirdiği hâlde, sıkıntıdan ve başka şeylerden gelen titizlikle, hakikî fedakârlar birbirlerine karşı küsmeye değil, belki son derece mahviyet ve tevazu ve teslimiyet ile kusuru kendine alır, muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeye çalışır. Yoksa, habbe kubbe olup, tamir edilemeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferasetinize havale edip kısa kesiyorum.”

“İthamlar, Sitemler Bana”

“Başkasının günahına ağlayan adam,” talebelerinin birbirlerine yaptıkları ithamları, sitemleri, fena sözleri kendine alır. Yeter ki, barışsınlar diye, kendi haysiyetini feda edeceğini söyler:

“Sıkıntı veya ruh darlığından veya nefis ve şeytanın desiselerine kapılmaktan veya şuursuzluktan, arkadaşlardan sudur eden fena ve çirkin sözleriyle birbirine küsmesinler ve ‘Haysiyetime dokundu’ demesinler. Ben o fena sözleri, kendime alıyorum. Damarınıza dokunmasın. Bin haysiyetim olsa, kardeşlerimin arasındaki muhabbete ve samimiyete feda ederim.”

Sıkıntı ve ümitsizliğe karşı tavsiyesi şudur:

“Birbirine teselli ve ferah vermek, manevî kuvvetini [moralini] takviye etmek... Fedakâr hakikî kardeş gibi, birbirinin gam, hüznü ve sıkıntılarına merhem sürmek ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır. Aranızdaki hakikî ve uhrevî kardeşlik, gücenmeyi ve tarafgirliği kaldırmaz.

“Madem ben size bütün kuvvetimle itimat edip bel bağlamışım ve sizin için, değil yalnız istirahatimi ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeye karar verdiğimi bilirsiniz, belki de görüyorsunuz.

“Hatta yeminle temin ederim ki, sekiz gündür, Nur’un iki rüknü, zahirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine, hüznü vermek olan ehemmiyetsiz hadise, bu sırada benim kalbime verdiği azap cihetiyle, hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryat edip ağladılar:

“‘Eyvah! Eyvah! El aman! El aman! Ya Erhamerrahîmîn medet! Bizi muhafaza eyle! Bizi cin ve insî şeytanların şerrinden kurtar! Kardeşlerimin kalplerini birbirine tam sadakat ve muhabbet ve kardeşlik ve şefkatle doldur!’”

Barıştıran Adam

İmamlık yapan Hafız Nuri ile hocasının arasını açılmıştı. Sert geçen bir münakaşadan sonra birbirlerine darılıp küsmüşlerdi.

Bu durumu öğrenen Bediüzzaman, Emirdağ'da imamlık yapan talebeye geldi ve hocasıyla barışmasını istedi:

“Kardeşim, Gönenli Hafız, hakikî bir hafızdır. Aranızda bir anlaşmazlık çıkmış. Senin namına ben, gidip ondan özür dileyeceğim.”

Üstadın bu sözleri üzerine Hafız Nuri ağlamaya başladı ve dedi ki: “Üstadım, sizin gitmenize lüzum yok. Ben gider, barışırım.”

Yatıştırın Adam

Bediüzzaman, ömür boyu asayişin temsilcisi olmuş, kargaşa ve karışıklıktan hiç hoşlanmamıştır. Her bulanıklıkta durultucu tavrını ortaya koymuştur.

Meşrutiyet yıllarında da, özellikle İstanbul'da particilik, milleti parçalara ayırmıştı. “Mizancı Murat” diye tanınan gazeteci-tarihçi, Ferah Tiyatrosunda İttihatçıları tenkit eden bir konferans veriyordu.

Konuşmanın daha başlarında o partinin fanatikleri, ortalığı birbirine kattılar. Her türlü kabalık boy gösterdi, konferans kesildi. Salondakiler gruplaşmaya ve itiş kakışa başladığı sırada, Bediüzzaman durumdan vazife çıkardı. Birden kalktı ve çok etkili bir konuşma yaptı.

Bir hatibin sözünün kesilmesinin ayıp, terbiyesizce tepkilerin ise meşrutiyet ve hürriyet ilân etmiş bir millet için utandırıcı olduğunu söyledi. İslâmiyetin fikre saygıyı emrettiğini, âyet, hadis ve yaşanmış örnekleriyle açıkladı.

Bu konuşma, iki tarafı da yumuşattı.

Bediüzzaman, sözünün sonunda, medenî insanlara mahsus bir nezaketle, “dağılmaları gerektiği”ni söyledi. Teklif, aynen uygulandı ve büyümeye yüz tutmuş bir kavga böylece önlenmiş oldu.

* * *

Ferah Tiyatrosundaki kavganın üzerinden yarım asır geçmişti. Bediüzzaman, Emirdağ'da gözetim altında ikamete mecbur tutuluyordu. O günlerden birinde, komşu ilçe olan Bolvadin ile Emirdağlı gençler arasında bir futbol maçı yapılmıştı. Ancak top oyunu bir anda taş ve sopa kavgasına dönüşmüştü.

Kavga güçlkle yatıştırılmış, gençler dağıtılmıştı. Fakat bir gün sonra, hızını alamayan gençler, Emirdağ'daki bir Bolvadinli esnafın dükkânını taş yağmuruna tuttular. Ortalık yeniden kızışmış, kavga büyüme istidadı göstermişti.

Bu durumu odasından gören Bediüzzaman, 80 küsur yaşına rağmen caddeye indi. Köşe başında durup, kalabalığa seslendi:

“Durun bakalım! Sizler hepiniz kardeşsiniz. Birbirinizin kusurlarını görmemeniz lâzım. Birbirinizi affedin...”

Konuşma etkili olmuş, kalabalık epey sakinleşmişti. Sözlerini şöyle bitirdi:

“Eğer sizler barışıp dağılmazsanız, ben de burayı terk ederim!”

Kalabalık âdeta, “Biz sükûnetle dağılıyoruz; yeter ki siz kalın şehrimizde.” der gibi, hiçbir kabalık yapmadan dağılıverdi...

“Başkasının günahına ağlayan adam,” yine durumdan vazife çıkarmış, yine hep istediği asayışı ve barışı sağlamıştı...

Toptancı Değil, Perakendeci

Bediüzzaman, insanı değerlendirirken, toptancı değildir. İnsanın sıfatlarına tek tek bakıp değerlendirir. Meselâ der ki:

“Senin hoşuna gitmeyen bir canı sıfatına mukabil, birçok masum ve mübarek sıfatı olabilir. O bir günahı sebebiyle, kötü ve işe yaramaz damgası vurmamalıdır. Çünkü herkes böyle yaparsa, kusursuz kul olmadığı için, toplumun bütünü birbirine kem nazarla bakacaktır. Böyle olunca da, birlik beraberlik, karşılıklı sevgi ve güven yok olacaktır.

“Bir insanın dokuz masum, bir canı sıfatı da olsa, hiçbir adalet kanununa göre o kişi toptan kötülenip cezalandırılmaz. Hatta dokuz canı, bir masum sıfatı da olsa, yine adalet ona en ağır cezayı veremez.

“Nasıl ki, bir gemide dokuz canı ile bir masum bulunsa, o masumun hatırı için o gemi asla batırılmaz. İşte bu sebeple, mü'min kardeşinin sevmediğin ve sana muzır olan sıfatlarına karşı, seveceğin faydalı sıfatları da vardır. O sıfatların hatırı için, diğerlerini de hoş göreceksin.”

Yani Bediüzzaman'a göre, iyilik güzellik adına görülecek her ne varsa göz ardı edilmeyecek, insana, hayvana, bitkiye ve eşyaya ona göre davranılacaktır.

Göz, eğer kötülük ve kusur arayacaksa, kendine dönmelidir. Çünkü kusursuz kul yoktur.

Böylece içini durultan insan, dış dünyaya da sevgi penceresinden bakacak, varlığın bütününe şefkatle kucaklayabilecektir.

İşte Bediüzzaman, bunu hakkıyla başaran bir büyüktür.

Kötü Yorum Yok

Bediüzzaman, hiçbir olayı kötüye yormaz. Daima, “Olanda hayır vardır.” diye düşünür. Çünkü iyilik dileyen iyilik bulur, hayır düşünen hayra erer.

Bir gün havacı astsubaylar Üstadı ziyarete gelirken arabaları devrilir.

Bu durumu öğrenen Bediüzzaman:

“Ziyaretinizin makbul oluşuna işarettir.” der.

* * *

Sadık talebesi Bayram Yüksel’in askerliği Kore’ye çıkar. Bediüzzaman, hem uzağa, hem de savaşa gidecek olan talebesine moral verir, tebrik eder. Yani o hadiseyi de hayra yorar:

“Tam, tam... ‘İnkâr-ı ulûhiyete [Allah’ı inkâr fikrine]’ karşı gitmek lâzım. Ben de bir Nur talebesini Kore’ye göndermek istiyordum. Onu da, ya seni, ya Ceylân’ı düşünmüştüm.” der.

* * *

Bediüzzaman, Konya’ya gelir. Mevlâna Hazretlerini ziyaret etmek ister. Ancak halkın yoğun alâkası, polisin haşin tutumu ortalığı karıştırır. Konya’da yaşayan kardeşini bile görme imkânı bulamaz.

Polis, çok sert davranarak halkı Bediüzzaman’a yaklaştırmaz. Müze müdürünün özel olarak açmasıyla, Mevlâna’yı ancak ziyaret edebilir.

Girer, dua eder ve ağlar.

Sonra da, oradaki polisleri yanına çağırarak şöyle der:

“Ben size teşekkür ediyorum. El öptürmek bana azaptır. Buna engel oldunuz. Siz maddî olarak bu memleketin emniyet ve asayişine hizmet ediyorsunuz, ben ise manevî olarak ediyorum. Biz, bin savcı ve bin emniyet müdürü kadar asayişe hizmet etmişizdir. Onun için, bize bir vazife arkadaşı olarak bakın, başka gözle bakmayın. Bunu bütün arkadaşlarınıza da söyleyin.”

* * *

Eskişehirli Osman Toprak anlatıyor:

“Bir gün sivil bir polis, Bediüzzaman’ın yanına gidip geldiğim için, beni sıkıştırmıştı. Bunu Üstada söyledim. Üstad:

“‘Bu polislerin hepsi benim kardeşimdir. Hakkımı onlara helâl ediyorum.’ dedi.”

Ona göre polislik vazifesi çok mukaddestir. Mazlumları korur; milletin malını, şahsiyetini muhafaza eder. Zulme imkân bırakmaz. Haksızlıkları önler...

Ebu Bekir (r.a.) Gönüllü İdi

O ki: “Ya Rabbi, vücudumu büyüt, büyüt ve beni cehennemine koy. Orada bütün günahkârlar adına ben yanayım!” diyebilmişti.

Bediüzzaman da, “Milletimin imanını selâmette görürsem, cehennem alevleri arasında yanmaya razıyım. Çünkü vücudum yanarken, gönlüm gül gülistan olur.” diyebilen adamdı.

“Ben, değil dünya hayatımı, lüzum olsa, âhîret hayatımı da İslâm milleti hesabına feda edeceğim!” diyen şefkatli bir kahramandı.

İç dünyasının bu güzelliğini Eşref Edip’e şöyle açmıştı:

“Bana ıstırap veren, yalnız İslâm’ın maruz kaldığı tehlikelerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi, onun için mukavemet kolaydı. Şimdi tehlike içeriden geliyor. Kurt, gövdenin içine girdi!

“Şimdi mukavemet güçleşti. Korkarım ki cemiyetin bünyesi buna dayanamaz. Çünkü düşmanı sezmez. Can damarını koparan, kanını içen en büyük hasmını dost zanneder.

“Cemiyetin basiret gözü böyle körleşirse, iman kalesi tehlikededir. İşte benim ıstırabım, yegâne ıstırabım budur. Yoksa şahsımın maruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeye bile vaktim yoktur.

“Keşke bunun bin misli meşakkate maruz kalsam da iman kalesinin istikbali selâmette olsa!

“Ben, cemiyetin iç hayatını, manevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm ediyorum. Yalnız Kur’an’ın tesis ettiği tevhit ve iman esası üzerine işliyorum; ki İslâm cemiyetinin ana direği budur. Bu sarsıldığı gün, cemiyet yoktur.

“Bana, ‘Sen, şuna buna niçin sataştın?’ diyorlar. Farkında değilim. Karşımda müthiş bir yangın var. Alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor.

“O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda biri beni kösteklemek istemiş de, ayağım ona çarpmış. Ne ehemmiyeti var? O müthiş yangın karşısında, bu küçük hadise bir kıymet ifade eder mi?

“Dar düşünceler! Dar görüşler!

“Beni, nefisini kurtarmayı düşünen, hodgâm [bencil] bir adam mı zannediyorlar? Ben, cemiyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhîretimi de...

“Seksen küsur senelik bütün hayatımda, dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm, harp meydanlarında, esaret zindanlarında yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti.

“Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde [askerî mahkemelerde] bir cani gibi muamele gördüm, bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilâttan [insanlarla görüşmekten] men edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere maruz kaldım.

“Zaman oldu ki, hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinim intihardan beni men etmeseydi, belki bugün Said topraklar altında çürümüş gitmişti.

“Benim fitratım, zillet ve hakarete tahammül etmez. İzzet [şeref] ve şehamet-i İslâmiye [İslâmî kahramanlık] beni bu hâlde bulunmaktan şiddetle men eder. Böyle bir vaziyete düşünce, karşımda kim olursa olsun, isterse en zalim cebbar, en hunhar bir düşman kumandanı da olsa, tezellül etmem [aşağılanmaya katlanmam].

“Zulmünü, hunharlığını onun suratına çarparım. Beni zindana atar yahut idam sehpasına götürür, hiç ehemmiyeti yoktur. Nitekim öyle oldu. Bunların hepsini gördüm.

“Birkaç dakika daha o hunhar kumandanın kalbi, vicdanı zulümkârlığa dayanabilseydi, Said bugün asılmış ve masumlar zümresine iltihak etmiş olacaktı.

“İşte benim bütün hayatım, böyle zahmet ve meşakkatle, felâket ve musibetle geçti. Cemiyetin

imanı, saadet ve selâmeti yolunda nefsimi, dünyamı feda ettim. Helâl olsun. Onlara beddua bile etmiyorum. Çünkü bu sayede Risale-i Nur, hiç olmazsa birkaç yüz bin yahut birkaç milyon kişinin, sayısını da bilmiyorum ya, öyle diyorlar, Afyon savcısı, ‘500 bin’ demişti, belki daha ziyade insanın imanını kurtarmaya vesile oldu.

“Ölmekle yalnız kendimi kurtaracaktım, fakat hayatta kalıp da zahmet ve meşakatlere tahammülle, bu kadar imanın kurtulmasına hizmet ettim. Allah’a bin kere hamd olsun.

“Sonra ben, cemiyetin iman selâmeti yolunda âhiretimi de feda ettim. Gözümde ne cennet sevdası var, ne cehennem korkusu...

“Cemiyetin, 25 milyon Türk cemiyetinin imanı namına bir Said değil, bin Said feda olsun!

“Kur’an’ımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa, cenneti de istemem! Orası da bana zindan olur.

“Milletimizin imanını selâmette görürsem, cehennem alevleri arasında yanmaya razıyım. Çünkü vücudum yanarken, gönlüm gül gülistan olur.”

Bu duygularla, herkese imanı, İslâm’ı duyurmaya çalıştı. Hiçbir insan, bunun istisnası değildir. Vatikan’daki papaya eserini gönderdi. Çünkü oradakilere de sunacak imanı, anlatacak fikri vardı. Papaya yazdığı mektupta, “Biz Allah’a inananlar, küfre [kâfirliğe] karşı beraberiz.” demişti.

* * *

İstanbul’daki Ortodoks Patrik Athenagoras da irşadından hariç değildir. 1953 yılında, İstanbul’un fethinin 500. yıldönümü dolayısıyla yapılan törenlere katıldı. Ve o çerçevede, patrikle de görüştü ve ona şöyle dedi:

“Hristiyanlığın din-i hakikîsini kabul etmek, Hz. Muhammed’i (a.s.m.) peygamber ve Kur’an-ı Kerimi de Allah’ın kitabı kabul etmek şartıyla ehl-i necat [kurtuluş ehli] olacaksınız.”

Athenagoras ise “Ben kabul ediyorum.” deyince, Bediüzzaman sordu:

“Pekâla, siz bunu dünyanın diğer manevî reislerine de söylüyor musunuz?”

Patrik de, “Söylüyorum, fakat onlar kabul etmiyorlar.” diye cevap verdi.

Bunun üzerine Bediüzzaman, “Öyleyse, bu hakikatleri sana tâbi olanlara tebliğ et.” dedi.

Patrik, “O zaman beni bu makamda tutmazlar, yapamam!” diye karşılık verdi.

* * *

Yine bu duygularla, Japon başkumandanına eserlerini ulaştırma çabasıındaydı.

Japon başkumandanı, “Dârü’l-Hikmeti’l-İslâmiye”den sorular sormuş, bu sırada da Bediüzzaman’la tanışmıştı.

Bediüzzaman, Japonları, Batı medeniyetinden yararlanma konusunda örnek olarak gösteriyordu:

“Çünkü onlar, medeniyetin yalnız güzelliklerini ve insanlığa menfaati bulunan iyiliklerini aldılar, fakat her milletin devam ve bekâsının temeli, mayası, esası olan millî âdetlerini muhafaza ettiler.”

Her vesileyle her yere ulaşmak ve iman hakikatlerini duyurmak... “Başkasının günahına ağlayan adam”ın başka bir meşgalesi olmadı.

İman Esaslarını Ulaştırmak Niçin Önemli?

Kur'an'ın, benzerini yapmak imkânsız olan güzelliği ve derinliği Nur Risalelerinden öyle yansıyor ki, “dinsiz dahi onları anlasa, taraftar olmamak kabil değil. Hem iman ve İslâm'ın delil ve burhanlarını o derece kuvvetli göstermişlerdir ki, gayrimüslim dahi anlasa, herhalde tasdik edecektir. Gayrimüslim kaldığı hâlde, iman eder.”

Çünkü “Nurlar, cennet ağacının meyveleri gibi tatlı ve güzel olan iman ve İslâmiyetin meyvelerini, iki cihan saadetinin güzelliği gibi hoş ve şirin neticeleriyle göstermiştir ki, görenlere, tanıyanlara nihayetsiz bir tarafgirlik ve iltizam [benimseme] ve teslim hissini verir.”

Varlıkların silsilesi gibi kuvvetli ve atomlar gibi çok iman ve İslâm delillerini göstermişlerdir. Dolayısıyla bu eserler, “nihayetsiz bir iz'an ve iman kuvveti verir.”

Bediüzzaman, eserlerindeki bu olağanüstü tesiri, Kur'an'a ve ihlâsa bağlar. Kendisinden kaynaklanmadığını söyler.

Olumlu Konuşan Yabancılara Dua

Batı dünyası, Ortaçağdan itibaren İslâm karşıtlığının merkezi olmuş, Kur'an-ı Kerim ve Efendimiz (a.s.m.) hakkında en olmaz iftiraları seslendirmiştir.

Dolayısıyla o toplumlarda, Kur'an ve Peygamberimiz lehine bir düşünce açıklamak, uzun asırlar boyunca neredeyse imkânsız görülmüştür.

Ancak on dokuzuncu asırdan itibaren, Avrupalı ilim adamı, yazar ve düşünürlerden bazıları, Kur'an ve Efendimiz (a.s.m.) hakkında bazı doğruları seslendirebilmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim ve Efendimiz (a.s.m.) hakkında güzel ve övücü şeyler söylemek, bilhassa o devirlerde çok büyük bir cesaret işiydi.

Dünyaca tanınan bu ünlü insanların sözleri, hem Batı dünyasında, hem de Müslümanlar üzerinde çok etkileyici olmuştur. Çünkü İslâm âlemi de yönünü Batıya dönmüştü.

Vefa ve şefkat timsali Bediüzzaman, onların bu yüksek ruhlu cesur davranışlarını çok takdir etmiş, dolayısıyla da Efendimize (a.s.m.) ve Kur'an'a dair tespitlerine, bazı eserlerinde yer vermiştir.

Ona göre, Kur'an'a ve imana destek veren her fikir güzel, her insan takdire değerdi.

Bir gün, talebelerinden, Kur'an'ı tasdik ve sena eden o Batılı zâtların isim listesini ister.

Der ki:

“Ben onların isimlerini baş ucuma asıp dua edeceğim.”

İsim listesini yapıp getirirler. Üstad o listeyi yatağının baş ucuna astırır ve dualarına dâhil eder.

İman ve İslâm lehine fikir beyan etmiş ve yanlışların dünyasında doğruyu söylemiş herkese muhabbet ediyor, merhamet ediyor ve onlarla manen ilgileniyor.

“İslâm'a düşman bir dünyada ve çok zor bir zamanda, her şeyi göze alarak Kur'an ve Efendimiz (a.s.m.) hakkında olumlu tespitlerini açıkça yazıp âleme ilân edenler, mükâfatlandırılmalı.” diye düşünür.

Bu tavır, vefa ve şefkat doludur ve ne kadar ulvîdir... Bizi, bir kere daha, “başkasının günahına ağlayan adam” a hayran bırakıyor.

Bu isimlerden bazıları: Dr. Maurice, John Davenport, Carlyle, Edward Gibbon, Marmaduke Picktahall, Levazaune, Sedio, Dr. Johnson, Dr. City Youngest, Corsele, Rodwell, Gaston Care, Jochahim, Edward Monte, Prens Bismarck...

Hristiyanların Dindar Ruhanîleri

Bediüzzaman'a göre, imansızlığın altından anarşistlik çıkar, üstünden de diktatörlük doğar. Bu sebeple insanlığın en büyük belâsı, "imandan uzaklık"tır.

Allah'ı bulan bütün güzellikleri bulmuş, kaybeden ise insanlığa dair her şeyi kaybetmiş olur.

Kâinat çapındaki bu iman davası, tek tek her insanın en önemli meselesidir. Çünkü ebedî saadet yolu imanla, ebedî felâket yolu da imansızlıkla açılacaktır.

İmansızlığın çok yayıldığı asrımızda, imanlara vesile olmak için herkesle el ele ve gönül gönüle vermek gerekir.

Önce bütün mü'minlerle gerçek kardeşlik bağlarını kurmak, sonra da "Hristiyanların dindar ruhanîleriyle dahi anlaşmazlık konularını geçici olarak bir tarafa bırakıp imansızlığa karşı birlikte mücadele etmek gerekir."

Papaya kitabını bunun için gönderir. Patrikle bu yüzden konuşur ve ona dinin hakikatini hatırlatır.

Kur'an'ı ve Efendimizi (a.s.m.) doğru anlatan yabancı yazarlara bu sebeple dua eder; tebliğde eksik bıraktığımız yerlere onların sesi, yazısı ulaşır da sorumluluğumuz azalır diye.

Bu yüzden de tebliğde [dini duyurmada] sınır tanımaz.

İman, her insana ulaştırılmalıdır. Çünkü iman, nimetlerin nimetidir, bütün güzelliklerin kaynağıdır.

Onsuz olmak, "olmamak"tır.

Müslüman İsevîler

Bediüzzaman, ağlanacak bütün acı hâllerin kaynağı olan imansızlığın geleceği hakkında bazı müjdelere vermiştir.

“Ahir zamanda Hz. İsa (a.s.) gelecek, şeriatıyla amel edecek.” mealindeki hadisi özetle şöyle açıklamıştır:

“Ahir zamanda, tabiatçılık felsefesinin verdiği Allah’ı inkâr akımına karşı, Hristiyanlık tasaffi ederek [saflaşır özüne dönerek], hurafelerden arınıp İslâmiyete dönüşeceği bir sırada, İsevîliğin manevî şahsiyeti, İlâhî vahyin kılıcıyla o müthiş dinsizliğin manevî şahsiyetini öldürür. Öyle de, Hz. İsa (a.s.), İsevîlik şahs-ı manevîsini temsil ederek, dinsizliğin şahs-ı manevîsini temsil eden Deccal’ı öldürür; yani ‘Allah’ı inkâr’ fikrini öldürecek. “

İmana savaş açarak, gerçek medeniyeti ve mukaddesleri alt üst eden Deccal komitesini Hz. İsa’nın (a.s.) başkanlığı altında öldürecek, dağıtacak ve insanlığı Allah’ı inkârdan kurtaracak olanlar, ‘Müslüman İsevîleri’ unvanına lâyık bir cemiyettir.

Müslüman İsevîleri, “Hz. İsa’nın (a.s.) hakikî dinini İslâmiyetin hakikatiyle birleştirmeye çalışan hamiyetli ve fedakâr bir İsevî cemaati namı altında” olacaklardır.

1988 yılında, “Kur’an Bilgisi, Müslümanların Kutsal Kitabına Giriş” adlı bir kitap yazan Prof. Dr. Paul Schwerzenau’yu ziyaret etmiştik. Kendisi Hristiyan olmakla beraber, Kur’an’ın Allah’ın kitabı olduğunu ve her hususta tam bir şifa kaynağı olduğunu söylüyordu.

Efendimizin (a.s.m.) son peygamber, Hz. İsa’nın da (a.s.) Allah’ın oğlu değil peygamberi olduğunu açıkça ifade ediyordu. Hitap ettiği insanları da Kur’an dinine çağırıyordu. Kendisi gibi düşünen bir grup arkadaşı olduğunu da açıklıyordu.

Kendilerini, Bediüzzaman’ın geleceklerini müjdelediği Müslüman İsevîleri gibi gördüğümüzü söylediğimiz zaman çok sevinmiş, “Eğer beni o isme lâyık görüyorsanız çok mutlu olurum!” demiş, “inançsızlığa ve ahlâksızlığa karşı birlikte çalışma”yı da teklif etmişti.

Ayrıca Müslüman İsevîlerini onlarca yıl önce haber veren Bediüzzaman’ı da, ona teşekkür manasında mutlaka okuyup istifade edeceğini söylemişti. Daha sonra, Almanca yayınlanan “Ayetü’l-Kübra”ya bir önsöz yazmıştı. Bediüzzaman hakkında müstakil bir eser hazırlığı içinde olduğunu da, yakın bir tarihte duymuştum.

Liseli Kızlar

Bediüzzaman, önce sürgüne yollandı. Yıllarca sürgünde ve gözaltında yaşadı. Bu da yetmedi, 1935 yılında Eskişehir Hapishanesine konuldu.

“Bölücülük”le, “dini siyasete alet etmek”le, “tarikatçılık yapmak”la, “gizli cemiyet kurmak”la suçlandı. İdamla yargılandı.

İşte o günlerden bir gün, “başkasının günahına ağlayan adam,” ağlar, ağlar, ağlar... Kendisinden dinleyelim:

“Bir zaman, Eskişehir Hapishanesinin penceresinde, bir cumhuriyet bayramında oturmuştum. Karşısındaki lise mektebinin büyük kızları, onun avlusunda gülerek raks ediyorlardı. Birden manevî bir sinemayla, 50 sene sonraki vaziyetleri bana göründü. Ve gördüm ki, o 50-60 kızlardan ve talebelerden 40-50’si, kabirde toprak oluyorlar, azap çekiyorlar. On tanesi, 70-80 yaşında, çirkinleşmiş, gençliğinde iffetini korumadığından, sevmek beklediği nazarlardan nefret görüyorlar. Kat’î olarak müşahede ettim, onların o acınacak hâllerine ağladım. Hapishanedeki bir kısım arkadaşlar, ağladığımı işittiler. Geldiler, sordular. Ben dedim:

“Şimdi beni kendi hâlime bırakınız, gidiniz.”

“Evet, gördüğüm hakikattir, hayal değil. Nasıl ki bu yaz ve güzün sonu kıştır; öyle de, gençlik yazı ve ihtiyarlık güzünün arkası kabir ve berzah kışıdır. Geçmiş zamanın 50 sene evvelki hadiseleri, sinemayla şimdi gösterildiği gibi, gelecek zamanın 50 sonraki istikbal hadiselerini gösteren bir sinema bulunsa, sapkınlık ve sefahat içinde olanların 50-60 sene sonraki vaziyetleri onlara gösterilseydi, şimdiki güldüklerine ve meşru olmayan keyiflerine, nefretler ve elemelerle ağlayacaklardı.”

Hâkim Hesna Hanım

Hesna Hanım, Denizli’de ağır ceza mahkemesi üyesiydi. Uzun süren mahkeme, ağır baskılar altında idi ve bir türlü de sonuçlanmıyordu. Mahkeme, adalet ve baskı arasında kalmıştı. Buna rağmen Hesna Hanım yetkisini kullandı, adaletten ayrılmadı ve Bediüzzaman’ı da, talebelerini de beraat ettirdi.

Bediüzzaman, Hesna Hanıma, talebesi Ali İhsan Tola’yı gönderir. Ve ona şöyle der:

“Hesna Hanım, benim manevî evlâdımdır. Ona benden selâm götür ve kendisine dua ettiğimi söyle.”

Ali İhsan Tola, dördüncü ısrarında “Peki.” der, Hesna Hanımı görmek için Denizli’ye gider:

“Üstad Bediüzzaman’ın selâmı var.” der.

Hesna Hanım, japone kollu, o zamana göre açık sayılacak bir elbise içindedir. Önce şaşırır, sonra sevinir ve heyecanlanır. Üstadın “manevî evlâdım” demesinden çok duygulanmıştır. Kıyafetinin ve ibadetinin eksik olmasından dolayı hüzünlenir ve der ki:

“Keşke babam beni dağ başındaki bir çobana verseydi de, okutmasaydı...”

Ali İhsan Tola, onu şöyle teselli eder:

“Okuyup hâkim olmasaydın, Üstadı ve talebelerini beraat ettiremezdin. Dolayısıyla da ilgisini, sevgisini göremez, duasını da alamazdın.”

Makam Sahiplerini Zor Durumda Bırakmazdı

Zübeyir Gündüzalp anlatıyor:

“Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri, Isparta’dan Ankara’ya giderken Üstad da Eğirdir yoluna çıkar. Tevfik Beyin makam arabası, Bediüzzaman’ın arabasının yanında durur.

“Arabasından bir delikanlı zindeliği içinde fırlayan Bediüzzaman, bakanın arabadan çıkmasına zaman ve imkân vermez. Arabanın penceresinden elini uzatır, Tevfik İleri’nin omzuna bastırır, vatan, millet ve İslâmiyet yolunda hayırlı hizmetler için dualar eder.

“Bu esnada Tevfik İleri arabanın kapısını açarak dışarı çıkmak ve Bediüzzaman’ın elini öpmek ister.

“Fakat Bediüzzaman bir veli şefkati ve üstad büyüklüğü içinde, zamanın durumunu da dikkate alarak, İleri’nin yerinden kımıldamasına izin vermez. O ne kadar arabanın kapısını açmak isterse, Bediüzzaman da o kadar omzuna elini bastırır.

“Ancak Tevfik İleri’nin eşi Vasfiye Hanım, arabadan çıkar ve Bediüzzaman’ın elini öpmek ister. Üstad, ancak cübbesinin üzerinden elini öptürür.

“Bediüzzaman, temas ettiği şahsiyetleri incitmemek, zor durumda bırakmamak ve konumlarını sarsmamak hususunda çok hassas davranır.

“El öptürmekten hoşlanmadığı hâlde, zaman zaman bu husustaki ısrar sahiplerini de geri çevirip kırmak istemez.

“Hakaret, aşağılama ve gıybet sınırlarına girmemek hususunda gayet dikkatlidir. Kendisine her hakareti lâıyk görenlere bile, asla aynıyla karşılık vermemiştir.”

Şefkatin Doğrusu

Alasonyalı Hacı Cemal Öğüt Hocaefendinin tek erkek evlâdı vefat etmiş. Çok dertlenmiş, çok bunalmış, “Bu mezar buradayken ben bu memlekette duramam.” demiş ve İstanbul’dan Mısır’a gitme kararı almış. Mısır’da bulunan ve hocası olan son Osmanlı şeyhülislâmı Mustafa Sabri Efendiye bu arzusunu duyurmuş.

Bu arada göç hazırlığına başlamış. Can yoldaşı ve yaşayan tek evlâdı Hikmet Hanım, bu karara çok direnmiş, ama babasını vazgeçirememiş.

Hem can yoldaşı, hem talebesi, hem de özel şoförü olan kızına bir gün diyor ki:

“Kızım, hazırlan, beni Bediüzzaman Hazretlerine götüreceksin.”

Gerisini rahmetli manevî annem Hikmet Hanım şöyle anlatıyor:

“‘Peki babacığım.’ dedim. Hemen arabamızı hazırlayıp babamı Üstadın kaldığı otele götürdüm. Kaldığı kata çıktık. Odasının kapısını tıklattık. Genç bir adam kapıyı açtı. Babam kendisini tanıttı ve ziyaret için geldiğini söyledi.

“‘Üstadımıza sorayım.’ dedi kapıdaki genç adam.

“Hiç gecikmeden davet gelmişti. Babam sevinçle odaya dalarken, ben de peşindeydim. Ama bir anda hayal kırıklığına uğradım. Çünkü kapıdaki adam, ‘Dur hanım, sen giremezsin.’ dedi.

“Babam, ‘Kızımdır, o da Üstadı görüp duasını alsın.’ dediyse de nafîle, ben içeriye alınmadım.

“Babama, ‘Ben arabada bekliyorum.’ dedim ve büyük bir üzüntüyle aşağıya indim. Hem üzüntülü, hem de kızgın idim. Çünkü babamın bu derecede itibar ettiği değerli bir insanı ziyaret etmekten men edilmişim.

“Bu duygularla dolu olarak arabaya geldim. Bir müddet oturduktan sonra, bir de baktım ki, biraz önce beni Üstadın odasına almayan adam, koşarak geliyor.

“‘Hayırdır inşaallah.’ diye bakıyorum ona... Çok mahcup ve edepli bir şekilde ve duyulur duyulmaz bir sesle bana, ‘Buyurun, Üstadımız sizi de çağırıyor.’ dedi.

“Kızgınlığım, birden sevince döndü.

“Çok geçmeden ben de Üstadın huzurundaydım.

“Meğer babam benimle geldiğini söyleyince, Üstad ‘Çağırın o da gelsin.’ buyurmuş.

“Bediüzzaman Hazretleri, yatağının üzerinde, sırtına bir battaniye alarak oturmuş, babam da dizleri dibine çökmüş...

“Selâm verdim. Babam, beni iltifatlı bir takdimle Üstada tanıttı. O da bana dualar etti. Tabî bu arada benim heyecanım da son haddine erişti. Eliyle işaret ettiği yere oturdum.

“Bediüzzaman Hazretlerinin sözlerini, hem çok sessiz, hem de değişik bir şive olduğu için tam anlayamıyordum. Buna rağmen hâl ve tavrından çok etkilenmişim. Huzurunda bulduğum huzur, onun bir Allah dostu olduğunu hissettirmişti bana... Babam da büyük bir dikkatle ve âdeta nefes almadan dinliyordu.

“Sanki o anda İstanbul’un meşhur bir vaizi değil de, garip ve mahcup bir talebesiydi. Üstad, babama ‘Cemal Efendi’ diye hitap ediyordu.

“Bu tatlı sohbet, yarım saat kadar sürmüştü.

“Ama bana yarım dakika gibi gelmişti.

“Nihayet babam müsaade istedi, vedalaştılar.

“Yorgun ve hasta görünmesine rağmen, babam eline uzanınca, kendisinden ummadığım bir çeviklikle elini çekiverdi. Babama elini öptürmemişti. Fakat bende de, Üstadın elini öpme iştiyakı doğdu. Ancak kendisine yöneldiğimde, elini alnına doğru kaldırarak, ‘Hoş safa geldiniz.’ dedi.

“‘Hazır Allah’ın veli kulunu bulmuşken, elini öpmeden çıkmayayım.’ diye düşündüm.

“Ve bunun için kendisinden müsaade istedim:

“Efendim, müsaade buyurursanız, elinizi öpeceğim.’ dedim.

“O mübarek masumiyetine bir masumiyet daha eklendi ve dedi ki:

“Öpmüş gibi kabul ediyorum evlâdım. Sana dua edeceğim.’

“O sırada, kapıda bekleyen babama baktım.

“Bana ne müdahale ediyor, ne de çağırıyordu. Kendi kendime dedim ki: ‘Demek yanlış bir istekte bulunmuyorum...’

“Bu sebeple, arzumu ikinci defa tekrarladım:

“Efendim, müsaade buyurun, elinizi öpeceğim.’

“Şefkatini hissettiren bir tarzda dedi ki:

“Evlâdım, ben Şafiiyim. Şimdi sen elimi öpersen, benim abdest tazelemem icap eder. Gördüğün gibi ben hem yaşlı, hem de hastayım. Bir abdest almam yarım saat sürüyor.’

“Üstad herhalde benim anlamam için, tane tane, ama şefkatinin derinliğini göstererek konuştuğu, cesaretim arttı, iyice nazlandım.

“Efendim,’ dedim, ‘hakkınızı helâl edin ve müsaade buyurun, o mübarek elinizi öpeyim.’

“Allah dostu o güzel insan, benim böylesine çocuklaşmama dayanamadı. Sol eliyle cübbesinin kol ucunu sağ elinin üstüne çekti ve bana doğru uzattı. Ben de emsalini hiç yaşamadığım büyük bir heyecan ve mutluluk içinde öptüm.

“Teşekkür edip kapıya yönelmişim ki, anî bir hareketle geriye döndüm. Bu el öpme biçimi, beni tatmin etmemişti.

Üstadın her iki dizini de eğilip seri bir şekilde öpüverdim. O mübarek veli, iki elini yanlarına doğru açıp, ‘Fesübhanallah!’ diye hâlîme şaşırdığını belli ediyordu. Aslında ben de kendi hâlîme şaşımışım.

“Ancak yüzüne yayılan tebessüm, bana kızmadığının işaretiydi. Büyük bir sevinçle dışarıya çıktım.

“Babam, ‘İyi yaptın kızım, bu herkese nasip olmaz.’ dedi.

“Aradan yarım asır geçtiği hâlde, hâlâ bu hareketi nasıl yapabildiğimi hayretle hatırlarım..

“Otelden çıktık. Aslında bu çıkış, bir huzur dünyasından, tekrar bizim huzursuz dünyamıza çıkış gibiydi. Bir yarım saate neler sığmış ve biz dertli âlemimizden ne çok uzaklaşmıştık!

“Bu cennet kokulu ziyaretin unutulmaz bir müjdesini de, yolda babamdan öğrenmişim. O an, ‘Bu güzel insanın dizlerini değil, ayaklarını da öpseydim keşke!’ demekten kendimi alamadım.

“Babacığım, güller açan güzel yüzünü bana döndü ve müjdeyi verdi. Duyduklarıma inanamıyordum. Hiçbir dostunun, hiçbir şekilde ikna edemediği babam, sonunda Mısır’a gitmekten vazgeçmişti.

“‘Kızım Hikmet, hadi gözün aydın: Mısır’a gitmiyoruz!’ dedi.

“Büyük bir sevinçle babamın boynuna sarıldım, ellerinden yanaklarından öptüm. Ama merakımı da yenemedim.

“Babacığım, bu müjdeyi neye borçluyum? Nasıl oldu da verdiğiniz hicret kararından vazgeçtiniz?’ diye sordum.

“Babam, soruma şu cevabı verdi:

“Kızım, Bediüzzaman Hazretleri, kafama ve kalbime hitap ederek beni ikna etti. Büyüklerin sohbetinde bulunmak, insanın hüznünü giderir. Şimdi içim öyle bir hizmet aşkıyla doldu ki, oğlum Ali’yi bile unuttum. Artık onun mezarının bulunduğu bu şehirde, gönül huzuruyla yaşayabilirim.’

“Babacığım, Bediüzzaman Hazretleri, sizi bu kesin kararınızdan nasıl vazgeçirdi, öğrenebilir miyim?’”

Hocaefendi, kızının bu sorusu üzerine, Bediüzzaman Hazretlerinin şu sözlerini nakletti:

“Cemal Efendi, kumandanlar cepheyi terk etmez. Burası, iman hizmetinin ateş hattıdır. Mutlaka

burada bulunmanız lâzımdır. Hatta değil Mısır'a, Mekke'ye Medine'ye de çağırılırsanız, gene burada kalmanız ve hizmet etmeniz lâzımdır. Oğlun Ali maddeten öldü, fakat ruhen inşaallah cennette yaşayacak. Amma milyonlarca Ali, ebedî azaba müstahak hâle getiriliyor, ruhen öldürölmek isteniyor. Şimdi en mühim iş, onların imanlarına hizmet etmektir. Bu hizmetin de asıl ve en mühim yeri, burasıdır. Çünkü buradaki tahribat çok ağırdır. Bu memleket, tamiratın da merkezi olacak; buranın intibahı, İslâm âleminin de, insanlık âleminin de uyanışına yol açacaktır inşaallah..”

Şefkat, Adam Seçmez

Bediüzzaman, fırsat buldukça kır gezisine çıkardı. Tabiatı ve temiz havayı severdi. Birkaç talebesiyle yine kıra çıkmıştı. Yolda göçebelere rastladı. Hemen onlara da nasihatte bulundu. Göçebe yaşayan insanlarla kendi arasında bir münasebet kurup gönüllerine girdi. Dedi ki:

“Sizler, dünyanın fâni olduğunu anladığınızdan, sade bir hayat yaşıyor, basit çadırlarda oturuyorsunuz. Sizler de benim gibi göçebesiniz. Bu sebeple benim hemşehrim sayılırsınız.”

Bu sohbetten sonra o insanlar, Bediüzzaman’a hep hürmet gösterdiler.

İzci Gençler

Isparta köylerinde kamp kuran izci gençler, köylülerden Bediüzzaman'ı duymuşlar. "Büyük bir din âlimi, kıymetli bir hoca; ziyaret edelim." diye, Bediüzzaman'a gelmişler.

İzci kıyafetiyle gelen o gençleri hiç yadırgamadı. Muhabbet göstererek kabul etti ve ders yaptı. Hatta sandalyede oturan talebesi Abdullah Yeğ'in'e, "Sen de bunlarla otur." diye bir bakıma ayrıcalığı kaldırdı.

Bediüzzaman, insanların dışına ve kalıbına değil, içine ve kalbine bakıyordu.

Subay Hanımları

Kastamonu'da iken bir gün ziyaretine bir grup subay hanımı gelir. O sırada hizmetinde bulunan aycı Emin Efendi, onların kılık kıyafetlerini pek uygun bulmaz ve der ki:

“Bu kıyafetlerle sizi kabul etmez, gidin!”

Hanımlar bu teklifi kabul etmezler.

“Senin sözünle gitmeyiz. Durumu efendi hazretlerine bildir.” derler.

Durum Üstada bildirilir. O da, “Buyursunlar.” der.

Yine şefkat, insan seçmemiştir.

Bediüzzaman'ın odasına girerler. Farzların önemine dair bir ders dinleyip giderler.

Gönül doktoru, sadece farz namazlardan bahsetmiştir. Dikkate değer bir yaklaşım tarzı değil mi?

Azamî Tedbirle Korunmak

Barla'da bulunduğum sırada, Üstadın komşusu olan yaşlı bir hanım anlattı:

“Bediüzzaman'ın evi, gelin olarak geldiğim evin hemen karşısında idi. Adını, ilminin derinliğini ve herkesi tesiri altına alan zikrini çok duymuştum. Dolayısıyla evliya olduğuna inandığım bu hocadan nasıl olur da bir dua alırım, diye düşünüyordum. Nihayet bir gün onu, evinin altındaki çeşmeden abdest alırken gördüm. Hemen pişirdiğim yemekten bir kap koyarak ona doğru yaklaştım. Arkasına dönüp bakmadığı hâlde, benim kendisine doğru geldiğimi hissetti. Hemen telâşla bağırdı:

““Dur, dur, yaklaşma!”

“Ve büyük bir telâşla abdestini alıp, koşarcasına odasına çıktı.

“Yemek kabı elimde kaldı, veremedim ve bu yüzden çok üzuldüm. Sonra bana:

““Üzülme, hoca sade sana karşı değil, bütün kadınlara karşı böyle davranır.’ dediler.”

Bediüzzaman, düşmanlarının tavrını ve tarzını iyi bildiği için, itham ve iftiralara karşı çok tedbirliydi.

Kaldığı evlerde, odasını hem dışarıdan hem de içeriden kilitletir, akşamdan sonra yanında kimseyi bırakmazdı.

Bu tedbirler hedefine varmış, talebeleri ona candan bir sadakatle hep bağlı kalmışlardır. Hem de olmadık çileye, hapse, baskıya rağmen...

Hatta talebesi olmayanlar bile en küçük bir itham ve iftirada bulunamamışlar, bu hususta yapılan baskıları da reddetmişlerdir.

Göz Hakkı

Bediüzzaman, kul hakkı konusunda çok dikkatli davranır. Zira kimden kime geçerse geçsin, helâl edilmedikçe bu haktan kurtulmak mümkün değildir.

Maddî manevî en küçük bir hak geçme ihtimaline karşı çok hassas olan Bediüzzaman, göz hakkına da itina gösterir.

Bu sebeple, açıktan alınan ve başkaları görerek getirilen yiyecekleri, “göz hakkı girmiş” diye yemezdi.

Talebeye Hizmet Eden Hoca

Bir gün talebeleri harıl harıl alışıyordı. Her biri bir matbaa olmuş, Bediüzzaman'ın eserlerini el yazısıyla yazıyor, temize geçiyor ve oğaltıyorlardı.

Müthiş bir iman ve eğitim seferberliği, tüm hızıyla devam ettiriliyordu. Üstad, bu faaliyete çok büyük önem veriyordu.

Bu sebeple kendi pişirdiği ayı, bir tepsi içinde getirdi ve talebelerine sundu. Onlar hemen ayağa fırlayıp tepsiyi elinden almak istediler. Mâni oldu ve dedi ki:

“Yok, yok, oturunuz ve vazifenizi yapınız. Ben size hizmet etmeye mecburum.”

Kur'an Hizmetkârı

Bir başka gün de, yine talebeleri Kur'an-ı Kerim yazımıyla meşguldüler. Abdullah Çavuş da Bediüzzaman'ı ziyarete gelmişti. Oradakilerin Kur'an-ı Kerim üzerindeki bir yazı faaliyetine dalmış olduklarını görünce, kalkıp çay hazırladı.

Onun elinde çay tepsiyiyle içeriye girdiğini gören Bediüzzaman, hizmete talip oldu. Tepsiyi ondan almak ve çayı talebelerine kendisi dağıtmak istiyordu.

“Aman Üstadım, ne yapıyorsunuz!” diye vermek istemeyince de, şöyle dedi:

“Kardeşim, yazdığınız bu Kur'an hizmeti, Allah indinde makbul oldu. Melekler, sizin fotoğrafınızı alıyorlar. Ben de Kur'an'ın bir hizmetkârı olarak, size hizmet etmeliyim.”

Ve tepsiyi talebesinden alarak, çayları kendisi dağıtır.

Maaşın Fazlası Tekrar Millete

Bediüzzaman, üç yıl kadar süren esirlikten kaçıp kurtulmuş ve İstanbul'a gelmişti. Manevî evlât ve halis talebe olarak kabul ettiği yeğeni Abdurrahman'la birlikte yaşıyordu. Genç Abdurrahman, amcasının bazı hâllerini bir türlü anlayamıyordu.

Özellikle de, Bediüzzaman'ın paraya bakış tarzına akıl erdiremiyordu. Bu durumu, diğer amcası Abdülmecit Efendiye mektup yazarak şikâyet etti:

“Said amcamın hâline şaşıyorum! Dünyevî bütün ümitlerim söndü. Çünkü hükûmet kendisine yüksek maaş veriyor, masrafımızın fazlası olan parayı biriktiriyorum. Birkaç eser yazdı. Bir gün bana dedi ki:

“Git, filân matbaa müdürünü çağır.”

“Gittim, çağırdım, geldi.

“Eserlerini müdüre verirken bana dedi ki:

“Abdurrahman, biriktirdiğin paraları getir, müdür beye ver.”

“Ben de getirip verdim.

“Müdür, paraları alıp çıkınca, benim gözlerim yaşardı. Daha sonra kendi kendime teselli veriyor, eserler basılırsa satılır, ‘Paralarımı yine biriktiririm.’ diyordum.

“Birkaç gün sonra, yine beni yolladı. Matbaa müdürünü çağırdım. Bu sefer, matbaa müdürüne dedi ki.

“Eserlerimin üzerine yaz: Bu kitaplar İslâm milletine bedava dağıtılacaktır...”

“Matbaa müdürü çıktıktan sonra, senelerden beri büyük amcama karşı beslediğim ruhî saygı âdeta sarsıldı.

“İnsanlık icabı ağladım ve dedim ki:

“Amca, birkaç para biriktiriyordum. Memlekete dönersek, düşman istilâsından harap olarak kurtulan evimizi belki imar ederdik. O ümidimi de öldürdün. Böyle olur mu?”

“Bunun üzerine amcam, derin bir tebessümle dedi ki:

“Yavrum Abdurrahman! Hükûmet bize fazla maaş veriyordu. Kendimize kâfi gelenden artanı, devlete ait olduğundan, bu vesileyle o fazlayı Müslümanlara iade ediyorum. Senin bu işlere aklın ermez. Allah dilerse, mukaddes vatanın her yerinde sana ev verebilir.”

Delikanlı Abdurrahman, “Muhafaza et.” diye kendisine verilen parayı bütünüyle harcadığı zaman da, para işi elinden alınır. Bediüzzaman'ın gerekçesi çok manalıdır:

“Bu para bize helâl değildi, millet malı idi. Niçin harcadın? Madem bana ölmeyecek kadarı caizdir, fazlası millet malıdır. Bu suretle millete iade ediyorum.”

“Niçin bu kadar iktisatlı yaşıyorsun?” diyenlere, şu cevabı veriyordu:

“Ben sevad-ı âzama [millet çoğunluğunun yaşama seviyesine] tâbi olmak isterim. Sevad-ı âzam ise, bu kadar tedarik edebilir. Ben, ekall-i müsrifeye [israfçı azınlığa] tâbi olmak istemem.”

Oysaki Bediüzzaman, İngiliz işgali altındaki İstanbul'da, “son devrin İslâm akademisi” diye bilinen “Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye”de üyeydi. Görevini korkusuzca yapıyor ve aldığı maaşı herkesten çok hak ediyordu.

O, âdeta kefeni boynunda dolaşıyor, milleti yanıltan fetvalara karşı çıkıyordu. İngilizleri yerden yere vuran eser neşrediyordu.

Ankara hükûmetinin ısrarlı davetlerine karşı:

“Ben İstanbul'da bulunmayı tercih ediyorum. Çünkü tehlikeli yerde hizmet etmek istiyorum.” diyordu.

En Pahalı Külâh

Bediüzzaman, Van'da bir gün külâhını başından çıkarıp masaya koyar. Eliyle ona vurarak şöyle der:

“Sen bana kaç bin liraya mâl oldun?”

Talebesi Molla Hamit, merak eder ve sorar:

“Üstadım, senin her şeyin böyle pahalı mı olur? Bu külâh, ancak 15 kuruşluk bir şeydir.”

Bu söz üzerine Bediüzzaman, şu ibret dolu açıklamayı yapar:

“Ruslar, benim kıyafetimi hiç sevmezlerdi, bu külâhımı da çıkarmamı isterlerdi. ‘Sen bunları çıkar, at! Sana elbise verelim, onları giy. Sana maaş bağlayalım.’ derlerdi. Ben onlara, ‘Sizin maaşınızla kıyafetimi değiştirmem.’ dedim. Şimdi düşün ki, üç sene kadar esarete kaldım. Bağlayacakları parayı hesap et, kaç lira tutar? Ona göre kıyafetimin kıymetini anla!”

Deli mi?

Bediüzzaman, esirlik günlerini pek anlatmaz. Kendi şahsını öne çıkaran hatıralarını, mecbur kalmadan açıklamamıştır. İşte o nadir hatıralardan biri:

“Ruslar, domuzları fırınlara canlı canlı atarlar ve pişirirlerdi. Sonra da o fırınlarda ekmek yaparlardı. Böylece domuz yağı ekmeklere de karışırdı. O sebeple ben ekmek yemezdim. Ayrıca un alıyordum. Ya da buğday alıp, el değirmeniyle öğütüp, kendim sacda ekmek yapardım. Yumurta veya patates alıp pişirirdim. Benim bu hâlimi gören Ruslar bana ‘Delidir.’ diyorlardı.”

Rus Esaretinden Nasıl Kurtuldu?

Bediüzzaman, Rus esaretinden nasıl kurtuldu? Bu da, pek az bildiğimiz sırlı bir olaydır. Bediüzzaman, bu türlü hatıralarını anlatmaz, hele teferruatlarına hiç girmez. Şahsî faziletini öne çıkarmamaya daima özen gösterir.

Rusların elinden nasıl kurtulduğuna dair de çok az şey anlatmıştır. Bildiğimizin hepsi, eski Van müftülerinden Ömer Efendiye anlattıkları...

Talebesi Molla Hamit'in naklettiği kadarıyla, bu sırlı olayı şöyle anlatmış:

“Rusya’da iken, bazen kimsesiz yerlerde dolaşırdım. Düşünüyordum: ‘Ben bunların arasında ölsem, beni bir Müslüman bulur mu? Beni bu Ruslar nasıl kaldırır?’

“‘Ya Rabbi, Sen bilirsin, bana bir kapı aç.’ diye düşününe düşününe kaldığım yere geliyordum. Önünde üç-dört merkep olan Arap kıyafetli, entarili birisi, yanımdan geçerken, bana:

“‘Esselâmü aleyküm. Seni buradan çıkarsam Türkiye’ye gider misin?’ dedi.

“Ben, ‘Giderim, fakat buradan nasıl çıkacağız?’ dedim.

“Çünkü etrafı Diyarbakır Kalesi gibi kapalı ve dört kapısı olan bir yerde bulunuyordum. Kapılarda da biz esirlerin resimleri bulunuyordu. Bu sebeple:

“‘Nöbetçiler bizi tanırlar. Nasıl geçerim!’ dedim.

“O şahıs:

“‘Sen benim zıbınımı giy, merkepleri sür, ileriden git. Ben arkadan gelir, sana yetişirim.’ dedi.

“Ben kendi kendime, ‘Bu adam, boş adama benzemiyor!’ dedim. Onun elbiselerini giydim ve merkepleri sürüp gittim.

“Kapıdan geçtim. Nöbetçi bir şey demedi.

“Dışarıya çıkınca, hatırıma ekmek geldi. ‘Ekmeksiz ne yapacağım?’ diye düşündüm. Baktım, torbada ekmek var.

“O şahısla 24 saat beraber gittik. Benim ayaklarım şişmişti.

“O, ‘Ben buradan ayrılıyorum, seninle gelemem. İleride Çerkezler var, onlar senin dilini bilirler.’ dedi ve benden ayrıldı.

“Ben düşündüm ki: ‘Doğru yoldan gitsem, Ruslar, Ermeniler var. Onların dilini bilmem, beni geri çevirirler...’ Baktım, orada ayrıca ince bir yol var. O yolu takip edip akşama kadar gittim.

“Yol, gide gide bir dağa çıktı. Ancak orada yol filân kalmadı, şaşırdım. O esnada gözüme bir inek ilişti.

“‘Bu ineği sürersem, nasıl olsa beni insanların olduğu bir yere götürür.’ diye düşündüm ve öyle yaptım. İneği önüm sıra sürdüm.

“İnek, bir mağaranın önüne geldi ve orada durdu.

“‘Bre hayvan, sen burada niçin durursun!’ deyip düşünürken, baktım mağaradan bir yaşlı zât çıktı. Bu pir-i fâni abid, beni ismen cismen biliyordu.

“Bana, ‘Hoş geldin, ehlen ve sehlen.’ dedi.

“Beni, kaldığı mağaraya aldı ve dedi ki: ‘Benim ekmeğim filân yok! Kış yaz bu ineği sağır, sütünü içerim.’

“Bana da süt sağıp getirdi. O güne kadar böyle lezzetli süt içmemiştim.

“O gece orada kaldım.

“Bana dedi ki:

“‘Sen, Türkiye’ye gidersen. Türk kardeşlerime çok selâm et. Başlarında çok musibetler, felâketler var. Üç şeye riayet etsinler: Biri, Kur’an dersine; biri, Ezan-ı Muhammediyi yüksek sesle okumaya; biri de cemaatten ayrılmasınlar.’”

Daha sonra Bediüzzaman, Varşova, Viyana, Sofya yoluyla İstanbul'a gelmiştir.

Sahabe Mesleği

Bediüzzaman, Üveysi'dir. Yani bir irşat silsilesine tâbi olmadan doğrudan doğruya Efendimizden (a.s.m.) ilhamlı bir hizmet tarzı takip etmiştir. Kendi deyimiyle, “mesleği, sahabe mesleğinin bir cilvesidir.”

Bu meslek için “Aç kalmak, hapislik, sıkıntı vs. var. Ben hakikî Üstaddan böyle ders aldım. Böyle gitmeye mecburum.” der.

Asıl Fedakârlık

Bediüzzaman, Ruslarla harp ederken, kendisiyle beraber ateşe atlamaktan çekinmeyen eski fedâî talebelerine göre, sonraki talebelerini daha fedakâr bulduğunu söyler.

Bu hususu şöyle açıklar:

“Çünkü bütün ömrünü feda etmek kolay değildir. Bir anda insan kendini ateşe atsa, şehit olur, gider. Devamlı surette sadakatle fedakârlık ise, öyle kolay değildir. Onun için benim bu zamandaki talebelerim, Eski Said’in talebelerinden daha fedakârdırlar. Ne vakit Şarkta bu sır inkişaf etse, benim hemşehrilerim büyük hizmet ederler.”

Er ve Kumandan

Rahmi Erdem anlatıyor:

“Merhum Zübeyir Gündüzalp, Bediüzzaman’a olan sadakat ve bağlılığı sebebiyle, onun yaşadığı gibi yaşamaya çalışırdı. Bu sebeple riyazet yapar, az yemeye gayret ederdi. Ancak bir defasında, bir çuvalı taşırken, hâlsiz kalıp merdivenden düşer. Üstad onun bu bitap hâlini görünce, kendisini çağırıp şöyle der:

“Zübeyir, kumandanlar az yer. Ama erler çok yerler ve çok çalışırlar.”

Ramazan Davulu

Bediüzzaman, İslâm'a, imana yararı olan en küçük şeye de ehemmiyet verirdi, Bu çerçevede, Ramazan davulcusuna, "İslâmî şairi ilân ediyor." nazarıyla bakar ve para verirdi.

“Şirketiz, Ortağız”

Bayram Yüksel anlatıyor:

“Bir gün Barla’da mutfakta çalışırken aklıma geldi ki: ‘Ben mutfakta çalışıyorum. Halbuki, içeride, ağabeyler, kardeşler, okumakla yazmakla meşgul oluyorlar...’ Birden Üstad Hazretleri mutfağa geldi ve:

“‘Evlâdım, senin aklına böyle şeyler gelebilir. Fakat sen bu hizmetinle, içeridekilerin hepsinin yaptığı hizmetten hisse alıyorsun.’ dedi!”

Sünnete Sadakat

Bediüzzaman, ağzında diş olmadığı dönemlerde de misvak kullanırdı. Damaklarına misvakı sürerdi. Böylece “sünnete sadakat” dersi verirdi. Çünkü ona göre “sünnet, farza köprü” idi.

“Herkesin İstifadesi Aynı Olmaz”

Bayram Yüksel, Bediüzzaman’ın sadık talebelerindendi. Bir gün ders sırasında Üstad ona sorar:

“Anladın mı?”

O da anlamadığını söyler.

Bediüzzaman, tekrar anlatır. Bunun üzerine, anlatılan her şeyi anlar ve şöyle düşünür:

“Ben artık oldum.”

Ders bitip de dışarı çıkınca, yine aklında bir şey kalmaz.

Bir zaman sonra Bediüzzaman, tekrar sorar:

“Anladın mı?”

“Yine anlamadım.” deyince de, bir tokat yer ve şu dersi alır:

“Mükemmel anladın! Eğer tam anlasaydın, bu hizmette istihdam olunmayacaktın. Çünkü ‘Ben oldum.’ deyip gidecektin. Bir bahçeye girildiği zaman, boyu uzun olanlar meyveyi koparır, yer; bazıları kokusunu alır. Sen kokusunu al, bu hizmette istihdam ol, şükret.”

Niçin Okumalı?

İmanı anlatıp açıkladığı ve ispatladığı eserlerini niçin okur, okutur?

Risale-i Nur'la ne olur?

Ne olduğunu Bediüzzaman, çok veciz ifade eder:

“Nasıl ki cuma akşamları camilerde nikâh tazelerler. Biz de Risale-i Nur okuyarak iman yeniliyoruz.”

Kendisinden ve eserlerinden başka bir şey beklenmesini istemez.

Talebelerine:

“Kardeşim, dünyada ve âhirette benden bir menfaat, bir ümit beklerseniz, benim yanımda duramazsınız. Benden hiçbir şey beklemeyiniz. Ben de âciz, kusurlu bir insanım. Sırf Allah rızası için düşünüyorsanız, sizi kabul ederim.” der.

Yirmi Milletvekili

Bediüzzaman, vatana, millete, dine hizmette karşılık beklememeye çok önem verir. Der ki:

“Yirmi milletvekili çıksa, biz vatan, Kur’an için çalışacağız; maaş almayacağız, deseler, bomba gibi tesir edecek.”

İmana Doğru Bir Adım

Bediüzzaman, “imana hizmet” konusundaki en küçük başarıyı bile büyük görür. Bir inançsızın inançsızlığında şüpheyeye düşmesi ve “Acaba Allah var mı?” diye düşünmesini dahi “büyük bir rahmet” olarak görür.

Der ki: “Kardeşim, bilseniz ki, bir insanı mutlak küfürden meşuk [şüpheli] küfre getirmek ne büyük bir rahmettir!”

“İmansızlık” Konusunda Hüküm Vermek

Sözü değerlendirirken çok dikkatli olmalıdır. Bir sözle bütün bir ömrü mahkûm etmemeli; sözün söyleniş maksadına, önüne, sonuna ve sahibinin diğer hâllerine de bakmalıdır. Hele bu söz, bir insanın imanı konusunda ise...

Çünkü “bazen kelâm küfür görünür, ama söyleyen kâfir olmaz!”

“Tutumlu Olmak, Kuvvettir”

Bediüzzaman, hayatı boyunca çok iktisatlı yaşadı. Daima son derece tutumlu yaşayarak, “kimseye muhtaç olmama” yolunu seçti.

Hayatının bütün safhalarını iktisat kurallarına uyarak yaşadı. Çok az yedi. Çok az ve ucuz giydi. Çok az uyudu. Bir ekmek bir hafta yetti ona... Bir elbise yıllarca kâfi geldi. Yamalı giymekten çekinmedi.

İktisat edip kimseye muhtaç olmayarak ve hediye dâhil karşılıksız hiçbir şey almayarak yaşadı. Bu iktisatlı hayat, başlı başına bir kuvvet oldu ve onu davasında başarıya ulaştırdı. Bu hususta şöyle der:

“İktisadıyla ehl-i dünyaya galebe çaldım, beni mağlûp edemediler.”

Şimdi doyumsuz bir hırsla dünya nimetlerine saldırıp, borç ve taksit yükleri altında ezilenlerin Bediüzzaman’dan alacakları çok ders vardır.

Almayı Öğrenmemiş

En yakın talebesi Zübeyir Gündüzalp, “Bir çayım bile nasip olmadı!” diye yakınır.

Oysaki Bediüzzaman, “verme” kültürünün abidesidir. Sadece ondan değil, hiçbir kimseden karşılıksız hiçbir şey almaz. Tâ ki yaptıklarının maddî manevî bir şey almak için olmadığını, aklı başında olan herkese gösterebilsin.

Bu toplumda alınması gayet normal görülen, maddî değeri çok az olan hediyeleri en yakınlarından dahi almaz.

Israr edilirse karşılığını verir. Kimsenin minnetini almaz, Hakkın hatırını yüksek tutmak ve davasını ithamlardan korumak için... İster ki, hiçbir şey o ulvî ve kudsî davayı gölgelemesin.

Bir defasında mahkemede hâkim:

“Menfaatin olmasa bu çileleri çeker misin?” demişti.

Şöyle cevap verdi, en yakın talebelerini göstererek:

“Yeminle söylüyorum: Sorun bunlara; bir çayları, bir parça ekmekleri nasip olmuş mu? Ben Allah için, Allah’ın kullarına (imanlarına) hizmet ediyorum.”

İşte o zaman konuşur, sadakat timsali adam Zübeyir Gündüzalp:

“Bir çayım bile nasip olmadı...”

Yanında ve yakınında en çok bulunanlardan birinin dahi bir bardak çayını içmemesi, işte bu itham ve iftiraldan korunabilmek içindi.

Mukaddes iman hakikatini hiçbir şeye alet etmemek... İman hizmeti yolunda hiçbir ücret ve karşılık beklememek... Ancak bu şartla, doğrudan doğruya hakikat konuşur. Konuşan yalnız hakikat olunca, iman hakikat olur. Çünkü mutlak varlık, kesin hakikat, ancak Allah’tır.

Kurtlu Kiraz Cezası

Isparta'da, Bediüzzaman'ı ziyarete gelen biri, hediye olarak bir miktar kiraz getiriyor. Hüsni Bayramoğlu ve diğer talebeler, o adamın hediyesi olan kirazları hemen kapıdan geri çevirmeleri gerekirken, öyle yapmıyorlar. Hediyesiyle birlikte, adamı Üstadın yanına kadar götürüyorlar.

Bediüzzaman, talebelerinin bu hareketleriyle, hediye almaya meylettiklerini anlar. Dolayısıyla da, kirazları kabul eder. Fakat o kirazları bekletir, yedirmez. Ancak bir süre sonra, kirazlar kurtlanınca yemelerine izin verir...

İnsana Vefa

Üstadın yanında Tatarlardan söz açılmıştı ki şöyle dedi:

“Ben Tatarları beş vakit duama dâhil etmişim. Bana onlar Sibiryâ'da çok yardım ettiler. Kosturma'da esirken, iki ihtiyar kadın, bir küçük pencereden, benim yiyeceğimi getirirlerdi. Belki de onlar, benim kurtulmama ve Risale-i Nur'u yazmama vesile oldular. O vakitten beri bütün Tatar kabilelerini beş vakit duama dâhil etmişim. Hatta 1948'de bana zehir verdiren Afyon savcısı da Tatar'dı. Abdülvahit (Tabakçı), sen, neredeyse onu ara bul, mektup yaz. Cehennem azaplarını çekeceğimi bilsem, ondan hak talep etmeyeceğim. Hakkımı helâl ettim.”

Hapishane Arkadaşlarına Vefa

Afyon Hapishanesinin gardiyanlarından Hasan Değirmenci anlatıyor:

“Bediüzzaman tahliye olup hapishaneden çıktıktan sonra, iki defa hapishaneye geldi. İçerideki mahkûmları ziyaret edip görüşmek istedi. Fakat adı ‘deli’ye çıkmış olan ve sertliğiyle tanınan hapishane müdürü, razı olmadı, Bediüzzaman’ı mahkûmlarla görüştürmedi.”

Eşyaya Vefa

Bediüzzaman, insana ve hayvana olduğu gibi, eşyaya da vefa gösterir, yadigârlara çok önem verirdi. Talebesi olan Hafız Mustafa, İzmir'den Üstada bir gömlek göndermişti.

O gömleği eskিয়েnceye kadar giydi. Artık giyilemeyecek hâle gelince de, gömleğin parçalarını, başka bir gömleğe yama olarak diktirdi.

Bir gün Hafız Mustafa'nın akrabası gelmişti. Onlara:

“Bakın bu, Hafız Mustafa'nın hediyesi olan gömleğin parçasıdır.” diyordu.

Termosa Acıdı

Bir gün, kullandığı termos kırılmıştı. zld. Canı sıkılmıştı:

“Fesübhanallah, bunda da vardır bir hikmet!” diye kendine teselli veriyordu.

Kaşıktan Dost Olur mu?

Bediüzzaman, çayı severdi. Dünyalık eşyası arasında küçük bir çay takımı vardı. Bir gün Bediüzzaman'ın çay kaşığı kırıldı.

“Bunu tamir ettirin.” dedi.

Zübeyir Gündüzalp, kaşığı tamirciye getirdi, ama alüminyum olduğu için kaynak yapılamayacağını öğrendi. Çaresi kolaydı. Hemen daha kaliteli ve yeni bir çay kaşığı alıp getirdi.

Bediüzzaman, durumu öğrenince üzüldü:

“Kardeşim, sen bilmiyor musun, o kaşık benim 40 yıllık arkadaşımды. Ben kaşığımlı isterim; tamir ettir, getir!” dedi.

Zor da olsa, kaşık tamir ettirildi ve getirildi. Bediüzzaman, kadim bir arkadaşına kavuşmanın sevinciyle, tamir ücretini de fazlasıyla verdi.

Çöpten Kurtarılan Dost

Bir başka gün de, tahta olan yemek kaşığının sapı kopmuştu. Bediüzzaman'ın eşyaya vefasını bilen talebeleri, kaşığın sapını perçinleyerek tutturmuşlardı.

Bu tamirin önemini ve anlamını bilmeyen yeni bir talebesi, o kaşığı Üstadına lââyık görmediği için, alıp çöpe attı.

Çarşıdan yeni bir kaşık alıp getirdi. Bediüzzaman yemek sırasında kaşığını aradı. Bulamayınca da sordu.

Yeni talebesi, "Eskimiş ve kırılmış olduğu için, onu atıp yenisini aldım." deyince, aferin yerine azar işitti:

"Bunu nasıl yaptın! Beni 30 yıllık arkadaşşımdan nasıl ayırırsın? O benim için çok kıymetlidir. Hemen bul ve getir!" dedi.

Büyük bir mahcubiyetle çöp sepetine koşan talebesi, bu mutlu kaşığı alıp getirdi. Ondan özür dilercesine yıkayıp akladı, pakladı ve 30 yıllık arkadaşına kavuşturdu.

Bediüzzaman, yemeğini onunla yedi.

Mutlaka ikisi de sevinçliydi: Biri, hayatının prensibi olan tutumluluğu sonuna kadar sürdürmenin ve bir kaşığa bile vefa göstermenin huzuru içindeydi. Öteki de vefasızlıktan yılmış insanlar dünyasında, vefa timsali bir büyüğün elinde ve hizmetinde olmanın neşesi içindeydi.

Ne mutlu, ne güzel...

Bize de derin bir vefa ve sadakat dersi yok mu bu gönülden...

Üstaddan Hatıra Dişler

Molla Münevver, Bediüzzaman'ın eski talebelerindendi. Yıllar süren hasretten sonra, Isparta'da Bediüzzaman'ı ziyaret etmişti. Şefkatli Üstad, Molla Münevver'in ağzında diş olmadığını fark etti. Minderinin altından bir miktar para çıkarıp, "Bu parayı al, dişlerini yaptır." dedi.

Molla Münevver, Bediüzzaman'ın uzattığı parayı hiç saymadan, olduğu gibi alıp cebine koydu.

Memleketine dönerken, Gaziantep'te tanımadığı bir dişçiye uğradı ve dişlerini yaptırdı.

Dişçiye borcunu sordu. O da Molla Münevver'e nereden geldiğini sordu.

O da Isparta'dan, Bediüzzaman'ı ziyaretten geldiğini söyledi.

Bu cevap üzerine diş doktoru, şöyle dedi:

"Öyleyse, Hazretin sana verdiği teberrükleri ver, yeter."

O da, o ana kadar hiç saymadığı parayı çıkarıp, yine saymadan, dualar ederek doktora verdi.

Molla Münevver, her zaman, "Bu dişler Üstadımın yadigârıdır." der, o derin vefaya, vefa gösterirdi.

Kim, Kime, Niçin, Nasıl Söylemiş?

Olayları sebeplerine göre inceler, tek tek ele alır, öyle değerlendirir. Bir sözü kim, kime, ne sebeple, niçin, ne zaman, ne şekilde söylemiştir? Bu husus, çok önemlidir. Allah Kelâmı da nüzul, yani iniş sebepleri bilinirse daha iyi anlaşılır.

Bu gerçekten dolayı, bir cümleyle bir insanı itham etmemelidir. Satırların arasından çekilmiş bir cümle, bazen maksadının tam tersine anlaşılabilir. Bu hususun önemini Napolyon şöyle açıklamıştır:

“Bana dünyanın en masum söylenmiş cümlesini getirin, ben onunla sizi idam edeyim!”

Bediüzzaman, bu tür yanlışlıklara karşı “tahkikçi” olmayı tavsiye eder. Araştırmak, incelemek, karşılıklı dinlemek ve sonra karara varmak, olayın hakikatine varmaya çalışmak... Efendimiz de (a.s.m.), “Ya Rabbi bana eşyanın hakikatini göster.” diye dua etmiştir.

Bir gün Bediüzzaman’ın kapısı tıkatılır. Üstad, o saatte yalnızdır. Kalkıp kapıyı açar. Karşısında, yakın bir talebesinin altı yaşındaki oğlu vardır. Annesi göndermiştir.

“Babam burada mı?” diye sorar.

Bediüzzaman, yarım açık duran oda kapısının önünde durur ve “Hayır evlâdım, baban burada değil.” der.

O küçük çocuk, bu cevaba rağmen, başını kapıdan içeriye doğru uzatıp bakınmaya ve odanın içerisini kolaçan etmeye başlar. Bu masumane şüphe, Bediüzzaman’ın hoşuna gider. Çünkü o, gerçek bir eğitimcidir. Ona göre, akıllı ve tedbirli insan, taklitçi değil, tahkikçi olmalıdır.

Aklını kullanarak, bir işin, fikrin, eşyanın hakikatine varmaya çalışmalıdır.

Daha sonra, o delikanlıyı ne zaman görse, yanındakilere, “Bu keçeli, çok tahkikçidir!” diye tanıtır.

Bu takdiriyle, talebelerine, hem tahkik etmenin önemini hem de olayı hayra yorma dersini verir.

Bediüzzaman'ın Sakalı

Kastamonulu Mehmet Feyzi Efendi, Bediüzzaman'ın âlim ve veli talebelerindendi. Çok ilginç bir özelliği de, sakalını hiç kesmemiş olmasıydı.

Ne askerde, ne de girdiği hapisanelerde, kurallara uygun olmamasına rağmen, sakalına jilet vurdurtmamıştı.

Bediüzzaman ise, hep sakalsızdı. Niçin sakal bırakmadığını, eserlerinde açıklamıştır. Ancak sık sık hapse girdiği için, sakalını kesmek isteyeceklerdi. O da, “Eğer sakalım olsaydı, başımı alamayan, onu da alamazdı!” tavrındaydı.

Nitekim, başındaki sarığıyla da çok uğraştılar, ama çıkarttıramadılar.

Bununla birlikte, sakalın sünnet olduğunu ve durumu müsait olanların elbette uymaları gerektiğini söylemiştir.

Sakalını hiç kesmemiş olan talebesi Mehmed Feyzi Efendi anlatıyor:

“Bediüzzaman Hazretleri, sakalımı tutarak, ‘Feyzi, benim namıma da sakalını bırakmıştır. Bu, benim de sakalımdır.’ diye lâtife etmiştir.”

Müjdeler Olsun İffetlilere!

Bediüzzaman, beş farzı yapan, büyük günahlardan da kaçınan mü'minin kurtulacağını söyler. Özellikle de büyük günahlardan kaçıp, namazını da kılan gençleri çok takdir eder.

Bediüzzaman'ın gençlik hayatı, yetiştirmek istediği gençliğe her konuda örnektir. Yaşadığını yaşatmaya çalıştığı için de gençler üzerinde tesiri büyüktür.

İşte, gençken gösterdiği örnek bir gençlik tavrı:

“Yirmi yaşlarında iken, Bitlis'te vali Ömer Paşa hanesinde, iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altı adet kızı vardı. Üçü küçük, üçü büyüktü. Ben üç büyükleri, iki sene beraber bir evde kaldığımız hâlde birbirinden ayırt edip tanıyamıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki tanıyayım.. Hatta bir âlim misafirim yanıma geldi, iki günde onları birbirinden ayırt etti, tanıdı. Herkes bendeki bu hâle hayret ederek, bana sordular:

“Neden bakmıyorsun?”

“Dedim:

“İlmin izzetini muhafaza etmek, beni baktırmıyor.””

O delikanlı yaşında, ilminin haysiyet ve şerefini korumak için, gözüne ve gönlüne böylesine hükmetmek, nasıl bir iradenin sonucudur!

* * *

Birinci Dünya Savaşının sonunda Osmanlı yenilmiş, başkent İstanbul da düşman işgali altına düşmüştü. İşte o işgal günlerinden bir gündü. İstanbul'da geleneksel Kâğıthane Şenliği yapılıyordu. Haliç sahillerini süslü püslü Rum-Ermeni kadın ve kızları doldurmuştu.

Bediüzzaman iki dostuyla birlikte Haliç'ten bir kayıkla geçiyordu. Bu dostları, “Kadın ve kızlara bakıyor mu?” diye merak ettiler ve sırayla Bediüzzaman'ı gözlemeye başladılar.

Yolun sonunda, Seyyid Taha ve Hacı İlyas Efendiler, onu tebrik ettiler.

Dediler ki: “Senin bu hâline şaşırдық! Çevredeki onca kadın ve kıza hiç bakmadın.”

Bediüzzaman şu cevabı verdi dostlarına:

“Evet, bakmadım ve bakmam da. Lüzumsuz, geçici, günahlı zevklerin sonu acıdır ve pişmanlıklarla doludur.”

“Başkasının günahına ağlayan adam” olabilmek için, önce kendini günahlardan uzak tutmak gerekir. Bediüzzaman, en zor şartlarda bile ilk gençlik günlerinden itibaren bu imtihanı hakkıyla başarmıştır. Bu konuda, Osmanlı'nın son günlerini yaşayan İstanbul'dan şu hatırasını anlatır:

“İstanbul'un o şaşaalı zamanında, haftada bir elbise değiştirirdim, hem de pırlanta gibi elbiseler... İstanbul'un en muhteşem yerlerine giderdim. Hoca arkadaşlarım, içlerinden birini seçip beni takip ettirmişler.

“Üç gün süren bu takipten sonra arkadaşlarla sohbet esnasında bana dediler ki:

“Said, sen ne yapsan haktır. Hakka gidiyorsun ve bunda da muvaffak olacaksın.”

“Niçin böyle söylüyorsunuz?” diye sordum. Şu cevabı verdiler:

“Üç gündür seni takip ettiriyorduk. Bakalım İslâm'a aykırı işin oluyor mu diye... Gördük ki, senin dünya ile hiç ilgini yok. Bundan dolayı, inşaallah gayende başarılı olursun.””

Uzun ve bereketli ömrü de şahittir ki, Bediüzzaman, zaferi önce içinde, sonra da dış dünyada kazandı.

Zulüm Gören Hristiyanlar

Zulüm ve haksızlık, kimden kime olursa olsun Bediüzzaman'ı etkiliyor, sarsıyor ve ağlatıyordu. Bu muhteşem ruh hâline çok ilginç bir misali İkinci Dünya Savaşı günlerinde yaşamıştı. Başlangıcına, "Gayet ehemmiyetlidir." yazdığı bir mektubunda, "başkasının günahına ağlayan adam," şefkatten ibaret bir hâldedir:

"Şefkat ve merhametimin şiddetinden, bu kışın soğuğuyla beraber, manevî ve şiddetli bir soğuk ve insanlığın musibetinden gelen felâketler, helaketler, sefaletler, açlıklar şiddetle rikkatime [acıma duygularıma] dokundu.

"Birden ihtar edildi ki: Böyle musibetlerde, kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki, o musibet ona nispeten çok ucuz düşer. Böyle semavî musibetler, masumlar hakkında bir nevi şahadet hükmüne geçiyor.

"Üç-dört aydır ki, dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiçbir haberim yokken, Avrupa'da ve Rusya'daki çoluk çocuğa acıyarak tahattur ettim. O manevî ihtarın beyan ettiği taksimat, bu elim şefkate bir merhem oldu.

"Şöyle ki:

"O semavî musibetten ve insanlığın zalim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâketten vefat eden ve perişan olanlar, eğer on beş yaşına kadar iseler, ne dinde olurlarsa olsunlar 'şehit' hükmündedir. Müslümanlar gibi büyük manevî mükâfatları, o musibeti hiçe indirir.

"On beşinden yukarı olanlar, eğer masum ve mazlum ise, mükâfatı büyüktür; belki onu cehennemden kurtarır. Çünkü ahir zamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammediye (a.s.m.) bir lâkaytlık perdesi gelmiş ve madem ahir zamanda Hz. İsa'nın (a.s.) hakikî dini hükmedecek, İslâmiyetle omuz omuza gelecek.

"Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan ve Hz. İsa'ya (a.s.) mensup Hristiyanların mazlumlarının çektikleri felâketler, onlar hakkında bir nevi şehitlik denilebilir.

"Bilhassa ihtiyarlar ve musibete uğramış olan, fakir ve zayıflar, müstebit büyük zalimlerin baskı ve şiddetleri altında musibet çekiyorlar. Elbette o musibet, onlar hakkında medeniyetin sefahatinden ve küfranından ve felsefenin sapkınlığından ve inkârcılığından gelen günahlara kefarete olmakla beraber, yüz derece onlara kârdır diye hakikatten haber aldım. Cenab-ı Erhamürrahîmîn'e [merhametlilerin en merhametlisi olan Allah'a] hadsiz şükrettim. Ve o elim elem ve şefkatten teselli buldum.

"Eğer o felâketi gören zalimler ve insanlığın perişanlığını hazırlayan gaddarlar ve kendi menfaati için insan âlemine ateş veren bencil, alçak insan şeytanları ise, tam müstahak ve tam adalet-i Rabbaniyedir.

"Eğer o felâketi çekenler, mazlumların imdadına koşanlar ve insanlığın istirahati için ve dinî esasları ve semavî [İlâhî] mukaddesatı ve insan haklarını muhafaza için mücadele edenler ise, elbette o fedakârlığın manevî ve uhrevî neticesi o kadar büyüktür ki, o musibeti onlar hakkında şeref sebebi yapar, sevdirebilir."

Ermeni Çocuklarını Kurtardı

Birinci Dünya Savaşı, medeniyetten uzaklığı gösteren kanlara, kinlere ve canavarlıklara çokça şahit oldu. Doğu Anadolu da, bu kandan oldukça nasiplendi. Özellikle de Ermeniler, Rus istilâsından istifade ederek, yıllarca komşuluk yaptıkları insanlara acımasızca saldırmışlar, hatta çocuklarını da öldürmekten çekinmemişlerdi.

Müslümanlar da, bazen aynı şekilde davranıp, intikam almak peşinde olmuşlardı.

Savaş sırasında, Bediüzzaman'ın bulunduğu beldeye, binlerce Ermeni çocuğu toplanmıştı.

Bu durumu fark eden Bediüzzaman, hemen müdahale etti:

“Sakın dokunmayın bu masumlara! Hepsini gönderin ailelerine...” dedi.

Bu emir, ilk anda itirazla karşılandı:

“Ama onlar, bizim çocuklarımızı da öldürdüler. Ermeniler yüzünden yerimiz yurdumuz harap oldu, her şeyimizi yakıp yıkıp mahvettiler!” denildi.

Bediüzzaman, “Biz onların yaptığını yapamayız. Biz Müslümanız. Bu çocukları serbest bırakın!” diye ısrar etti.

Bu olaya şahit olan Ermeniler, gözlerine inanamıyorlardı. Olmadık acımasızlığı reva gördükleri insanlar, çocuklarını öldürmekten vazgeçmişlerdi.

Bu durumdan etkilendiler ve “Madem onlar bizim çocuklarımıza dokunmadılar, biz de bundan sonra onların çoluk çocuğuna zarar vermeyelim.” dediler.

Bu suretle, o havalideki binlerce masum, felâketten kurtulmuş oldu.

Ermeni İneği

Birinci Dünya Savaşı sırasında Bediüzzaman, talebeleriyle cepheye gidiyordu. Bu sırada bir talebesi, yol üzerindeki bir ineği öldürdü. Bediüzzaman, bu hayvanın öldürülmesine çok üzöldü.

Sebebini sordu. Talebesi, bunun Ermenilere, yani düşmana ait bir inek olduğunu söyledi.

Bunun üzerine Bediüzzaman, cepheye gitmekten vazgeçti:

“Eyvah, bu hata sebebiyle mağlûp olacağız!” dedi.

Öldürölen, bir inek de olsa, mademki masumdur ve haksız yere öldürölmüştür, bu haksızlık karşılıksız kalmazdı. Mü’minin hatasına ceza hemen gelirdi.

Nitekim, cephede verilen bir şehitten sonra, Bediüzzaman tekrar birliğinin başına geçmişti.

Savaş sırasında, düşmana ait bir hayvana bile bu derecede üzölmek, nasıl bir imanın sonucudur? Bugün “medeni” sandığımız insanlar, bırakınız hayvanlara karşı, insanlara karşı bile hâlâ aynı hassasiyeti taşımıyorlar.

Savaşta ve barışta onun şefkatli gönlüne ne kadar muhtacız...

“Fırıncılık Yapma!”

Yaşlı adam, daha dün yaşamış gibi anlatıyordu:

“Hocaefendiyi Barla’ya götüreceklermiş. Atımı istediler.

“‘Ücretiyle de olsa vermem.’ dedim.

“Atım benim için çok kıymetli idi. Onu kimselere emanet edemezdim. Çok ısrar ettiler. Baktım, iyi insanlar. Hem para hem de sevap kazanacağımı söylediler. Zaten Bediüzzaman’ı isim olarak çok duymuştum.

“Bu sebeplerle, ‘Ben de beraber gelirsem, olur.’ dedim.

“Kabul ettiler.

“Bediüzzaman’ı atıma bindirdiler. Ben de onun yanında, talebeleriyle beraber yürüyordum.

“Benimle ilgilendi. Adımı ve mesleğimi sordu.

“Çok şefkatliydi.

“Babadan ileriydi.

“Mesleğimin ‘fırıncılık’ olduğunu öğrenince, sordu:

“‘Fırını ne ile ısıtıyorsun?’

“‘Dağda ağaç mı yok hocam!’ dedim.

“‘Olmaz.’ dedi, ‘Yemyeşil ağaçları odun yapmak olmaz!’

“Ben de, köyde başka türlü fırıncılık yapılamayacağını söyledim.

“Bunun üzerine şöyle dedi:

“‘Dağdan ağaç keserek fırın yakmak uygun değildir. Yeşilliği tahrip etme. O güzel ağaçlara kıyma. Onların her biri Allah’ın eseri ve harika sanatıdır. Sen bu meslekten vazgeç, ben senin rızkın ve sıhhatin için dua edeceğim.’

“O kadar içten ve etkili konuşuyordu ki, ben de ona, fırıncılık yapmayacağıma dair söz verdim. Sözümde de durdum.

“‘Şimdi 80’i geçtim. Bu yaşıma kadar ne hasta oldum, ne de rızık darlığı çektim.’”

Misafir olarak bulunduğu Güngören’de, kızının evinde bize bunları anlatan bu mübarek adam, sanki o günü tekrar yaşamının heyecanı içindeydi:

“Hocaefendi, at üzerinde idi. Ben de yanında yürüyordum. Yol üzerinde bir türbe vardı. Namaz kılmak için orada mola verdi.

“Attan indi, namaz için hazırlık yapılmasını istedi.

“Ben de, atımla kenarda bekliyordum. Herkes abdest hazırlığına girişmişti. Beni atımla bir kenarda görünce, talebelerine kızdı.

“‘Atına bakın kardeşinizin, o da abdest alsın. Namazı beraber kılalım.’ dedi.

“Talebeleri hemen koşturup atı benden aldılar.

“Ben, bu kadarını beklemediğim ilgi ve sevgiden dolayı çok mahcup oldum ve heyecanlandım.

“Hemen namaza hazırlandım. Bediüzzaman Hazretlerinin arkasında kıldığım o unutulmaz namazdan sonra da, namazımı hiç geçirmedim.

“Hayatımın en mutlu anı o yolculuktu. Hiç bitmesini istememiştim. Şimdi o zamanı anlatmak bile beni çok mutlu ediyor. Keşke onu daha çok görsem, daha çok dinleseydim...”

Yeşile Merhamet

Bediüzzaman, “Allah’ın eseri ve sanatı” olarak gördüğü hiçbir varlığa zarar vermedi. Zarar verenleri de hep ikaz etti. Ateş yakmak için kestirmezdi yeşil dalları... “Yıldız Sarayına değişmem.” dediği dağ başındaki kulübeciğinin tamiri için de kurumuş dalları tercih eder, hiçbir sebeple yeşile kıyamazdı.

Onu tanımadan önce, dağ başlarından ağaç kesenler, iman dersini aldıktan sonra, bir otu bile koparamaz olmuşlardı. Çünkü bitkiler de dâhil her canlı kendi özel diliyle Yaratıcısını zikretmektedir. Bu sebeple, bir yaprağı koparmak, onun kendi diliyle yaptığı İlâhî anışı sona erdirmek demektir.

Bu açıdan bakınca, Bediüzzaman, çağdaş çevreciliğin çok önünde ve üstünde görünür.

Yabanî Elma

Van'daki talebelerinden Molla Hamit anlatıyor:

“Erek Dağında bir yaz boyu birlikte kalmıştık. Bu sırada, Üstadın hayvanlara olan şefkat ve sevgisinden çok etkileyici misaller gördük.

“Bulduğumuz dağda, bol miktarda yaban elmasına rastlardık. Biz bu elmalardan koparıp yemek istediğimiz zaman, Üstad mâni olurdu. Derdi ki:

“Bizim hissemiz, aşağıdaki bağlarda ve bahçelerdedir. Bizim rızığımızı Cenab-ı Hak oralarda tayin etmiştir. Bu yabanî meyveler, yabanî hayvanların rızkıdır. Onların kısmetine dokunmamamız lâzımdır.’

“Seyrek de olsa, Erek Dağında hayvan keserdik. Üstad, kestiğimiz hayvanın işkembe, ciğer ve bağırsak gibi organlarını orada bırakmamızı, onları dağdaki hayvanların yemesi gerektiğini söylerdi.”

Evinde ve elinde tuttuğu, sahiplendiği hayvana bakmak, gerçek hayvanseverlik değildir. Asıl sevgi, yeryüzündeki bütün hayvanları, yabanîleri ve vahşîleri de dâhil sevebilmektir.

Hatta bize zarar verenleri de sevebilmek–Bediüzzaman gibi...

Hayvanın Gıybeti

Yine Molla Hamit Efendi anlatıyor:

“Bediüzzaman’dan ders alan talebeler, o fukaralık dönemlerinde bir küp kavurma tedarik etmişler. Küpün bulunduğu odanın kapısını açık unuttukları bir gün, bir köpek içeriye girmiş. Küpe kafasını sokup, kavurmayı yemiş. Fakat kafasını küpten çıkaramayınca da, küpü kırıp kaçmış.

“Talebelerin bu işe çok canı sıkılmış. Hemen intikam kararı almışlar. Bu köpeği bir şekilde kandırıp tekrar oraya getirecekler, sonra da bir güzel döveceklerdi.

“Üstad bu kararı öğrenince, onları vazgeçirmek istedi.

“Talebelerin en yaşlısı olan Molla Resul, kararı şöyle savundu:

“Seyda, biraz kıymamız vardı. Biz kıyamıyorduk ki yiyelim. Bu köpek geldi, hem kıymayı yedi, hem de küpü kırdı. Bize iki türlü zarar verdi. Biz bu köpeği nasıl dövmeyelim?”

“Üstad, bu soruya karşı şu açıklamayı yaptı:

“Molla Resul, senden soruyorum, vicdanen söyle: Sen aç kalsan, paran da olmasa, bir şey almaya gücün de olmasa, nihayet açık bir yerde bir et bulsan, yer misin, yemez misin? Halbuki aklın var, idrak ediyorsun ki, bu etin sahibi var.’

“Molla Resul, bir süre düşündü. Sonra da:

“‘Yerim Seyda!’ dedi.

“Bu cevap üzerine Üstad devam etti:

“Bu köpek, hayvandır, aklı yoktur. Haramı helâli bilmiyor. Hayır ve şerri tanımıyor. Sahibinin kendisini döveceğini de bilmiyor. Elbette açık kapıdan girip kıymanızı yemiş. Bundan dolayı cezaya müstahak mıdır? Sizden soruyorum, elinizi vicdanınıza koyarak cevap verin.’

“Bu izahtan sonra Molla Resul ve diğer talebeler, köpekte kabahat olmadığını kabul ettiler.

“Üstad, bu sonuca memnun oldu. Ancak önemli bir uyarısı daha vardı.

“Madem köpek kabahatli değildir, artık bu hayvanın gıybetini yapmayın ve ona hakkınızı helâl edin!’ dedi.

“Molla Resul, Üstadın yaşıtı olan bir talebesiydi. Gülerek dedi ki:

“‘Seyda, içimizden gelmiyor ki helâl edelim. Fakat siz, bizi ikna ettiniz!’”

“Her Varlık Bin Bir Hikmetle Yaratıldı”

Erek Dağında iken, bir gün talebelerine “Ben tesbihatımla meşgul olacağım, siz gidip biraz gezin.” der.

Gezinip dönerler. Üstad, bu gezinti sırasında ne yaptıklarını sorar. Molla Hamit, bir kertenkeleyi öldürdüğünü söyler.

Bediüzzaman bu habere çok üzülür:

“Yazık, evini harap etmişsin!” der.

Molla Hamit, halk arasında yaygın olan asılsız bir inancı ileri sürer:

“Bizim buralarda, ‘yedi kertenkele öldürenin bir hac sevabı kazanacağı’ nı söylerler.”

“Otur da konuşalım. Bakalım kim haklı, kim haksız...” der Üstad ve sormaya başlar:

“Bu hayvan sana saldırdı mı?”

“Hayır.”

“Elinden bir şeyini aldı mı?”

“Hayır.”

“O hayvanın rızkını sen mi veriyorsun?”

“Hayır.”

“Senin mülkünde, arazinde mi geziyordu?”

“Hayır.”

“Onu sen mi yarattın?”

“Hayır.”

“Bu hayvanların niçin yaratıldıklarını, yani fitrî vazifelerini biliyor musun?”

“ ... ”

“Bu hayvanı yaratan Yaratıcı, onu senin öldürmen için mi yaratmış? Sana kim öldür dedi? Bu hayvanların yaratılışında binlerce hikmet var. Bu hikmetler saymakla bitmez. Yani onu öldürmekle hata etmişsin!”

Ev Yıkarak Ev Yapılır mı?

“Erek Dağında havalar iyice soğumuştı. Artık neredeyse kar yağacak zaman gelmişti. Üstad, bulunduğumuz bayıra bir odacık yapmamızı istedi.

“Biz gösterdiği yeri kazmaya başladık.

“Oradan bir karınca yuvası çıktı. Üstad karıncaları görünce, orayı kazmamızı istemedi. Sebebini sorduk.

““Bir ev yıkıp bir ev yapmak olur mu? Bu hayvanların yuvasını dağıtmayın, başka bir yeri kazın.” dedi.

“Başka bir yeri kazdık. Oradan da karınca yuvası çıktı.

“Bıraktık, başka bir yeri kazdık. Oradan da karınca yuvası çıkınca, beraber çalıştığımız talebe arkadaş dedi ki:

““Bu iş böyle olmaz. Üstad gelir gelmez karıncaların üzerine toprak atalım da görmesin. Aksi hâlde, böyle devam edersek, biz akşama kadar bu odayı yapamayız.”

“Gerçekten de orada, karıncasız bir yer yok gibiydi.

“Karıncaları öldürmek şöyle kalsın, Üstad yuvalarını görünce, onlara ekmek, bulgur ve şeker koyardı.

““Şekeri niçin koyuyorsunuz?” dediğimizde, ‘Bu da onların çayı olsun.’ der, bir karıncayı bile incitmek istemezdi.

“Kır gezilerinde karınca görünce ya da kaldırılan taşların altından karınca yuvası çıkınca, taşları tekrar yerine koydurur ve ‘Hayvancıkların rahatını bozmayın.’ derdi.

“Kırlarda avcılarını görürse, ‘Tavşanları ve keklikleri vurmayın.’ diye nasihat eder, diğer hayvanları da incitmemelerini tembih ederdi.”

Hatta birçok kişiyi avcılıktan vazgeçirdi. Avcılıktan vazgeçirdiği gençlerden biri olan Abdülkadir Badıllı, kısa zamanda, çok muhabbet ettiği bir talebesi hâline geldi:

Çobanların İbadeti

Kır gezilerinde çobanlara rastlarsa, onlarla da mutlaka ilgilenirdi. “Eğer beş vakit namazınızı kılarsanız, sizin her saatiniz ibadet yerine geçer. Çünkü çobanlık da insanlığa hizmettir. Bu hayvanlardan hasıl olan eti, sütü, yoğurdu her kim yerse, yünü her kim kullanırsa kullansın, size sadaka hükmüne geçer. Sakın bu hayvancıkları incitmeyin.” der, çobanlara şefkat gösterirdi.

Öküz Efendi

Bir zamanlar Van milletvekili ve TBMM başkanlığı yapmış olan Kinyas Kartal anlatıyor:

“Çok soğuk bir kış günüydü. Ülkemizin doğusunda çıkan bir ayaklanma bahane edilerek, o civarın bütün etkili ve önemli adamlarını toplamışlardı.

“Vakit Ramazandı. Fakat topluluktaki müftüler de dâhil Bediüzzaman dışında hiç kimse oruç tutamıyordu.

“Van’da toplanan bu insanlar, öküz kızaklarıyla Erzurum’a götürülecekler, oradan da başka vasıtalarla Batı Anadolu’ya dağıtılacaklardı.

“Yola çıkıldı. Köyünden, kentinden, yakınlarından ayrılmanın hüznü içindeki bu insanların ağızlarını bıçak açmıyordu. Herkes kendi derdinde ve akıbetinin endişesindeydi.

“Bu sırada, ayağı taşa takılan bir öküzün ayağı kanamaya başladı. Bu durumu gören Bediüzzaman:

“‘Arkadaşlar, kızaktan inelim; öküz efendinin ayağı kanıyor.’ dedi.”

Bediüzzaman’ın bu teklifine, Kinyas Kartal itiraz etti:

“Hocam, biz bunların sahiplerine, boşuna mı para verdik?”

Bediüzzaman, verdiği cevapla hepsini kızaktan indirmişti:

“Onlar bu hayvanların sahibi değil, ancak kullanıcılarıdır. Her şeyin gerçek sahibi, Allah’tır.”

O ne derin ve ince bir şefkat idi ki, öküze bile “efendi”lik veriyordu. Bu tavır Yunus tavrı değil mi? Hani diyordu ya:

“Yaratılanı hoş gördük / Yaradan’dan ötürü.”

Uçaklar Ne İfade Ediyor?

Mustafa Sungur anlatıyor:

“Bir gün Isparta’da, Hz. Üstadın odasında idik. Ders esnasında acayip bir gürültüyle askerî jetler geçti. Uçakların gürültüsü bitince, Üstad birden doğruldu ve çok büyük bir sevinçle:

“Ben bunlarla iftihar ediyorum. Benim nev’imin icadı olduğundan, sair kâinat kardeşlerime karşı nev’imle iftihar ediyorum!” buyurdular.

“Mübarek siması, bu beyanını teyit eder tarzda, gayet samimî bir hâl almıştı.”

Allah’ın tabiata koyduğu kanunları, kim usulüne uygun olarak ararsa bulur ve onları teknolojiye dönüştürüp insanların hizmetine sunabilir. Arayan, aradığını bulur. Önemli olan, arananın hayırlı olması. İnsana ve tabiata faydalı olan aranıp bulunmalı. Müslüman o türlü her icadın, her buluşun ve her keşfin yanındadır, karşısında değil...

“Namazlı Çalışma, İbadettir”

Eskişehir’de ziyaretine gelen havacı subaylara şöyle demişti:

“Bu uçaklar, gün gelecek İslâmiyete büyük hizmet edecekler. Sizler, farz namazlarınızı kılsanız, kılamadığınız zaman kaza etseniz, asker olduğunuz için her bir saatiniz on saat ibadet sevabını kazandırır. Yeter ki, kalbinde iman nuru bulunsun ve imanın lâzımı olan namazı ifa etsin...”

“Ben Uçağa Bedava Bineceğim”

Bediüzzaman, Afyon’da bulunuyordu. Zübeyir Gündüzalp, ona Türk Kuşu Cemiyetinin, isteyenleri uçakla gezdirdiğini söyledi. Üstad, bu haberdan sevindi ve “Zübeyir, git üç bilet al, ruy-i zemini [yeryüzünü] semadan temaşa edelim.” dedi.

Zübeyir Gündüzalp, Türk Kuşu’na gitti. Biletlerin tanesi 50 lira idi. 40’lı yılların sonunda bu para, epeyce yüksek bir meblâğ demektir.

Durdu, düşündü. Biliyordu ki, Üstad, iktisatlı ve israfsız yaşamayı hayatının en temel prensiplerinden biri hâline getirmişti.

Nihayet dönüp geldi.

Bediüzzaman sordu:

“Ne oldu Zübeyir?”

“Üstadım, her bilet 50 lira. Bu sebeple size danışmadan alamadım.

Bu cevap üzerine Bediüzzaman, iki elini, avuçları birbirine açık olarak ileri doğru uzatıp salladı. Bazen böyle konuşurdu.

Dedi ki:

“Tamam, tamam; ben de bedava olduğu zaman binerim..”

Bediüzzaman, 23 Mart 1960’ta Urfa’da vefat etti ve orada defnedildi. Ancak 111 gün sonra, bir gece yarısı, mezarından alınarak, askerî bir uçakla Afyon hava alanına getirildi. Böylece, 11 yıl önce verdiği haber gerçekleşmiş. Hem uçağa ilk ve son defa bedava binmiş, hem de uçak biletini pahalı bularak çıkamadığı Afyon semalarında uçmuştu.

“Uçaklar İslâm’a Hizmet Edecek”

Eskişehir’de kaldığı Yıldız Oteli’nin üzerinden askerî jet uçakları gürültüyle geçince, tebessüm ederek şöyle dedi:

“İnşaallah bunlar bir zaman İslâmiyete büyük hizmetler edecekler.”

Sonra da şöyle buyurdu:

“Sungur, askeriyede bir ruh var, o ruh benimle dosttur. Bilmiyorum, ya o bir kişidir veya cemaattir; sağdır veya ölüdür, velidir veya kutuptur, bilmiyorum. Fakat bir ruh vardır ki, o ruh benimle dosttur...”

“İnsanlığa Faydalı Çalışmalar İbadettir”

“Bir gün Üstada, şeker fabrikasında çalışanlardan bir grup işçi geldi. Onlara şu dersi verdi:

“Siz, farz namazlarınızı kılsanız, o zaman fabrikadaki bütün çalışmalarınız ibadet hükmüne geçer. Çünkü milletin zarurî ihtiyacını temin eden mübarek bir hizmette bulunuyorsunuz.”

“Bediüzzaman aynı tavsiyeyi subaylara, polislere, gazetecilere, şoförlere, doktorlara ve özellikle de öğretmenlere yapmıştır.”

“Teknik Gelişmelerin Temelini Peygamberler Atmıştır”

Bediüzzaman, tekniğe karşı değildir. Tam tersine, insanın hayatını kolaylaştıran bütün icat, keşif ve buluşların kullanılmasından yanadır. Her teknolojik yenilik, insanlığın yararına kullanılmak şartıyla, benimsenmeli, kullanılmalı ve daha da geliştirilmelidir.

Bediüzzaman’a göre, günümüz teknolojisinin daha ileri örnekleri, peygamber mucizelerinde vardır. Dolayısıyla peygamberler sadece manevî mürşitler değil, aynı zamanda maddî icat ve keşiflerin de önderleri ve işaretçileridir.

Meselâ Hz. Süleyman uçağın, Hz. Davut demir ve bakırı eritip eşya yapmanın, Hz. İdris terziliğin, Hz. Nuh gemiciliğin, Hz. Musa sondajcılığın, Hz. Yusuf saatçiliğin, Hz. İsa tıbbın piridir. Bu peygamberlerin mucizeleri, aynı zamanda, o sahada varılacak teknolojik gelişmenin de son sınırını işaretlemektedir.

İşte bu sebeple, yeryüzünde insanların hayatlarını kolaylaştıracak her faydalı gelişme İslâm’a uygundur. Kim böyle bir gelişmeye imza atarsa, Allah’ın kâinat kitabındaki bir sırrı açığa çıkarmış olur. Böyle bir mucit, eğer imanlıysa, büyük bir sevap kazanır.

Bediüzzaman, insanların faydası için kurulan bir fabrikada çalışanların bile, iman ve ibadet şartıyla, işlerini ibadete dönüştüreceklerini çok defa ifade etmiştir. Yeter ki insan, insana hizmeti ve faydalı olmayı maksat bilsin...

Öğretmenler Bambaşka

Ziyaretine gelen öğretmenlere Bediüzzaman çok sevinir ve yoğun alâka gösterirdi. Derdi ki:

“Şu zamanın dindar bir muallimine eski zamanın velileri nazarıyla bakıyorum. Çünkü eski zamanda dinî terbiye anne babaya verilmişti; bu zamanda o vazife, muallimlere verilmiş. Muallimin iyisi çok iyi, fenası çok fena... Çünkü masum çocuklar, muallimlerine çok dikkat ederler. Âdeta mıknaş gibi, hocalarından ne görürlerse, iyiyi de fenayı da çekip alırlar. Muallimin iyisi minare başında, kötüsü kuyu dibindedir. Muallimler için ortası yoktur. Ya yüceler yücesinde veya aşağıların aşağısındadırlar. Ortası yoktur...”

Öğretmenliğin ne kadar önemli olduğunu ifade için şöyle der:

“Eğer maddî durumum müsait olsa idi, her gün dindar bir muallime 10 altın lira verirdim. Çünkü benim çocuğum olmadığından, dünyadaki bütün çocuklarla şefkat sırrı cihetiyle alâkadamım.”

İsmail Dayı Beyin anlattığına göre, çeşitli fakültelerden arkadaşlarıyla Bediüzzaman'ı ziyarete gittiklerinde, hepsine gelecekteki mesleklerini sormuş. “Hukukta, iktisatta okuyorum.” diyenlere bile, “Öğretmen olamaz mısınız?” diye sormuş ve böyle olmasını tavsiye etmiş.

Tıpta okuduğunu söyleyen öğrenciye de, “Doktorlar da öğretmenler gibidir. Hastalara ne söylerlerse yaptırırlar. Zayıf zamanlarında gelen o insanlara, maneviyat aşılama ve ümit vermek de çok sevaplıdır.” buyurmuş.

Her Yerde Yazmak

Dr. Emin Acar Beyin ifadesiyle, “her müceddit, yaşadığı çağa göre, değişik bir irşat metodu uygulamıştır. Kimi sohbetle, kimi kitapla, kimi nazarla, kimi ikramla irşat eder. Bediüzzaman’a da, ‘yazıyla irşat’ verilmiştir. Yazısı tesir eder, başka yazılara benzemez. Bu hakikatten dolayı Bediüzzaman, dikkati kendi şahsiyetine değil, eserlerine çeker.” Çünkü tesiri, eserindedir.

Gerçekten de Bediüzzaman, çok tesirli yazısını kendisine mâl etmez. Eserlerini Kur’an’ın malı bilir, kendisine almaz. Kendisi, sadece Kur’an hazinesinin ilâncısı ve duyurucusudur.

Yazısının yapacağı hizmeti fark etmiş olmalı ki, Birinci Dünya Savaşı sırasında ateş hattında bile yazdırır. “İşaratü’l-İ’caz” isimli muhteşem tefsir, gönüllü alay kumandanı olarak Ruslara karşı çarpışırken vücut bulmuştur.

Hapislerde, sürgünlerde yazdırır.

Kalemsiz ve kâğıtsızken de yazdırmak telâşındadır. O söyler, talebeleri yazar. En zor şartlarda, gizli kaçak yazdırdıkları, kibrit kutularının içinde saklanarak çıkarılır hapishaneden...

Çoğu ilkokul mezunu olan mahkûmlara, ilim, iman, irfan dersleri verir.

Bir hapishane hatırası olan “Meyve Risalesi”nde, mahkûmlara şöyle seslenir:

“Kastamonu’da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler:

“‘Bize Yaratıcımızı tanıttır. Muallimlerimiz Allah’tan bahsetmiyorlar.’ dediler.

“Ben de dedim:

“Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi hususî lisanıyla mütemadiyen Allah’tan bahsedip Yaratıcıyı tanıttırıyor. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.”

İlimlerin diliyle Allah’ı anlatan bu bahsin tamamını okuyan mahkûmlar:

“Bize âhiretimizi de tam bildir, tâ ki nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarmasın, daha böyle hapislere sokmasın...” dediler.

Hapishane mi, Eğitim Yeri mi?

Afyon Hapishanesinde Kasap Tahir adında bir idamlık mahkûm vardı. Karısına sataşan birinin kafasını kopardığı için, adı “kasap”a çıkmıştı. İri yarı, korkusuz ve korkutan bir adamdı. Afyon’u haraca kesmiş, sonunda da çeşitli suçlardan hapse atılmış, idama mahkûm olmuştu.

Kasap Tahir’in idam kararı, Temyiz Mahkemesinin onayını bekliyordu. Eli ayağı, boynu prangalı olan Tahir, koğuşunun hâkimi idi.

Bir gün Bediüzzaman’ı ziyaret etti.

“Namaza başla, ben sana dua edeceğim. İnşallah kurtulacaksın.” dedi.

Bu şefkatli sohbet, onu namaza başlattı ve tamamen değiştirdi.

Hapishanede Üstadın talebelerini dinliyor ve onlara yardım ediyordu. Artık hiç kimseyi üzmeyen, hürmetkâr bir insan hâline gelmişti. Bu durum oradaki herkesi hayrete düşürmüştü.

Kasap Tahir’in idam hükmünü Temyiz Mahkemesi 30 yıl mahkûmiyete çevirdi. 1950 yılında çıkarılan af kanunuyla da hapishaneden kurtuldu.

“Benim kurtuluşum, hocaefendinin kerametidir.” diye çok sevinirdi.

Gönül Kazanma Sanatı

Hapishanede Bediüzzaman'a bazı hizmetler yapan, meselâ odun, kömür ve su getiren mahkûmlar vardı. Bunlardan biri, bir gün bir çift çorap ve bir parça tatlı getirdi. Bu adam da aynen Kasap Tahir gibiydi.

Kimsenin en ufak bir hediyesini kabul etmeyen Bediüzzaman acaba nasıl davranacak, bu kişinin hediyesini de geri çevirecek miydi?

“Hediye almamak” düsturunu en yakınlarına karşı bile yıllarca korumuştur. Şimdi bu prensibini bozması elbette beklenemezdi.

Böyle düşünen talebeleri çok şaşırır.

Çünkü Bediüzzaman, kendisine sunulan tatlıdan bir lokmayı ağzına koyuvermişti.

Bu durumu gören hediye sahibi, büyük bir sevinçle döndü onlara ve dedi ki:

“Gördünüz mü? Sizin hediyelerinizi almayan Üstad, benimkini aldı. Ona canım feda olsun!”

Bu olaydan sonra, Ahmet Kıldere adlı o zât, Bediüzzaman'a hürmetini artırdı ve çok hizmet etti. Yanına kimsenin sokulmadığı zor zamanlarda, korkusuzca yanına gider ve yardım etmeye çalışır.

İşin daha ilginç yanı, hapishanenin iki azıllısı olan Ahmet Kıldere ile Kasap Tahir, Bediüzzaman'ı tanımadan önce birbirini öldürmek için fırsat kollayan iki düşmandı.

Fakat Üstadı tanıdıktan ve dersini dinledikten sonra, barıştılar; hapishane mescidinde birlikte namaz kılıp beraber açtılar ellerini Allah'a...

Bediüzzaman için zindan, medrese-i Yusufiye idi, eğitim ve terbiye yeri idi.

Ona göre, hizmette sinir ve sınıır yoktu.

Zaten sinir olmazsa, hizmet sınırsızlaşmaktaydı...

“Hizmette Sınır ve Sınır Yoktur”

Sürgün yeri olan Barla, bir “iman akademisi” olur. Çoğu ancak ilkokul mezunu olan köylülerden, ilim, irfan, iz’an sahibi güzel insanlar yetişir.

Söyler ve yazdırır.

Aslında ona da söylenir.

İlhama mazhardır. Vehbî ilim sahibidir.

O, arada tercümandır.

Barla’daki nur kâtibi Şamlı Hafız Tevfik der ki bir gün:

“Üstad, yazıp duruyoruz, ama bunları yine biz okuyoruz...”

Bediüzzaman, ne yaptığının bilincindedir. Der ki:

“Bir gün gelecek, bunları bütün dünyaya okutturacağım!”

Dünyanın yaşadığı iman ve ahlâk krizinin farkındadır. Bu yüzden, dur durak bilmez. Yorulmanın, yılmanın, ümitsiz olmanın, lügatinde yeri yoktur.

Bunalan ve daralan insanlığa “ilk yardım” malzemesi hazırlar harıl harıl...

Bütün dertlerin çözümü Kur’an’dadır.

Kur’an eczahanesinde alınan ilâçlar, günün idrakine uygun olarak hazırlanıp, insan olan herkese sunulmalıydı.

Ne var ki günün idraki, “idraksizlik”ti.

Bakışlar, başka ve boş taraflara yönelmişti.

Âhîret âdeta unutulmuş, sadece dünya hayatı için çalışılır olmuştu.

Ama yine yılmıyor, ümitsizliğe düşmüyor ve “Varsın çağdaşlarım beni dinlemesinler. Ben de gelecek nesillere sesleniyorum.” diyordu.

Bütün meselesi, kalp yaralarıyla mustarip insanlığa bir deva sunmaktı. Bir başka deyimle:

“Başkasının günahına ağlayan adam olmak!”

Kimse yoksa “Ben varım.” deyip, kimsesizlerin kimsesi olmak... Kimsesizlerin kimsesi olmaya çalışanların yâri, yardımcısı da, doğrudan doğruya Allah’tı.

Allah’a güvenip dayanan adamdan daha güçlü, daha hür, daha ümitli kim olabilir?

En zor maddî şartlar içinde bile hiç sarsılmayan, ölümden bile pervası olmayan Bediüzzaman, işte bu adamdı.

Bir gün Barla’da, yine yazdırıyordu. Yağmur yağdı, yine söylemeye devam etti. Muhteşem bir tabiatın ortasında ve bir şemsiyenin altındaydılar. Fakat sanki muhteşem bir yazıhanenin ideal şartlarına sahiptiler.

“Yaz Tevfik!” diyordu.

Bir başka gün onu, tabiat kitabını okumaktan dönerken gördüler. Çamura bulanmış kara lâstikleri, elindeydi. Mübarek ayakları, aslı olan çamurla karışmış, kaynaşmış, dostlaşmıştı. Ama şükürden şikâyete fırsat yoktu.

Bu anlayışın tavizsiz temsilcisi olan Bediüzzaman, has ve halis talebesi Zübeyir Gündüzalp’e sordu:

“Benden evvel mi, sonra mı ölmek istersin?”

O da, “Ben Üstadsız yaşayamam, daha evvel ölmek isterim!” demişti.

İman hizmetini esas maksat yapmış olan Bediüzzaman, ona şu dersi verdi:

“Tembel! Kabre girip yatmayı ve rahatını düşünüyorsun. Kalacaksın. Hizmet edeceksin...”

Ömer Nasuhi Bilmen Hoca ve Bediüzzaman

Ben, Ömer Nasuhi Bilmen Hocamızın son talebelerinden oldum. İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünde “kelâm” hocamız idi. Çok değerli eserlere imza atmıştı. Seksen yaşında 10 ciltlik bir Kur’an-ı Kerim tefsirine imza atmıştı.

Şimdi “ilim adamı” geçinenler, onun bazı eserlerini bile tam anlayacak durumda değildir.

Torunu yaşındaki bizlere öğrencisi değil, torunu gibi davranıyor, sevgiyle muamele ediyordu.

İşte böyle bir ortamda, içimizden bir soru doğdu. Hocamız da iman, Kur’an ve Efendimiz (a.s.m.) üzerine düşünen, ciltlerle eser veren âlim bir insandı. Zor zamanlarda yıllarca İstanbul müftüsü olmuş, 27 Mayıs ihtilâlinin çok zor günlerinde Diyanet İşleri Başkanlığı yapmıştı.

Ancak bütün bu önemli hizmetlerine karşılık, ülkemizde onun eserlerini okuyanlar bir hizmet cemaati oluşturmamışlar. Meselâ “Nasuhiciler” olarak heyecanlanıp bir araya gelmemiş ve ortaya çıkmamışlardır.

Hocamızın ciltlerle eserini okuyan milyonlarca insan tek başlarına, sadece o eserlerden bilgilenmekle kalmışlar. Birlikte bir hizmet yapmak için ortaya çıkmamışlar.

Halbuki Bediüzzaman’ın küçük bir kitabını okuyanlar, hemen büyük bir hizmet heyecanı ile bir araya geliyor ve kendilerini içinde yaşadıkları toplumdaki sorumluluktan sorumlu hissediyorlar.

Evet, küçük bir kitap... Adı da “Küçük Sözler...” Okuyanlar, memur, talebe, öğretmen, bakkal, hamal, ev hanımı vs. yani gelir seviyesi düşük, makamsız, mevkisiz, adı sanı duyulmadık sıradan insanlar...

Büyük bir coşkunluk içinde, hemen aynı yerde sıralanıyorlar, imanlarını taklitten tahkike çıkarmaya uğraşırken başkalarının da derdine düşüyorlar. İşlenmiş her günahın sorumluluğundan pay sahibiymiş gibi gayrete geliyorlar.

Baskınlar, aramalar, taramalar, suçlamalar, görevden atmalar, onları hiç yıldırıyor. Tam tersine, aşklarını şevklerini artırıyor, hizmet çabalarını galeyana getiriyor.

Hapishaneler, gözaltılar, onlara düğün bayram gibi geliyor, Bediüzzaman’a benzemeye çalışıyorlar, medrese-i Yusufiye’ye uğradıklarından dolayı mutlu bile oluyorlar.

Neden böyle oluyor?

Niçin hocamızın kitapları da okuyanlara benzeri bir aşkı, şevki vermiyor?

Cahil cesareti içinde, bu soruyu Ömer Nasuhi Bilmen Hocamıza bir “ilm-i kelâm” dersinde sorduk. Hepimiz adına soruyu seslendiren arkadaşımıza, o tatlı tebessümüyle bir süre baktı mübarek hocamız... Sonra da, şefkatini hissettiren bir üslûpla dedi ki:

“Şimdi ders saatimiz. Mühim bir mevzu üzerindeyiz. Bu husus, sınıftaki herkesi de alâkadar etmeyebilir. Son dersten sonra gelersen, سوالinin cevabını alırsın.”

Bizler 18 yaşın verdiği kabına sığmaz heyecanla onu takip ediyorduk. Nasuhi Efendi, dönüp arkasındaki kalabalık öğrenci grubunu gördükçe tebessüm edip yürüyordu.

Arkadaşımız peşinde, biz de onun peşinde yokuşu indik. Hocamız Fatih’e gidecek olan trolleybüse bindi. Biz de bindik.

Oturduğu koltuğun etrafında bir yığın talebesini görünce arkadaşımıza eliyle işaret etti. O da eğilip kulağını hocamıza yaklaştırdı. Ancak onunla beraber birçok kafa da hocamızın üzerine eğildi. Mübarek adam baktı, tebessüm etti ve herhalde merakımızı hoş gördü ki, uzun sorumuza şu kısa cevabı verdi:

“Evlâdım, biz müellifiz. Bir mevzu araştırır, o husustaki bilgileri toplar, bir nizam içinde düzenler, yazarız. Fakat Bediüzzaman böyle değildir. O, ilhama mazhardır. Onun kulağına yukarıdan fısıldayan var. Biz ise, kendi emeğimizin mahsulünü, derleyip toplayıp yazıyoruz. Bu sebeple,

bizimki böyle olur, onun ki de öyle olur.”

Daha sonra öğrendik ki, hocamız, Bediüzzaman’ın eserleri aleyhindeki bir rapora imza atmamak için Diyanet İşleri Başkanlığından istifa etmiş.

Sav Köyü

Sav, Isparta'ya bağlı şirin bir köydür. Bediüzzaman'ın sağlığında bu köy, Bediüzzaman'ın eserlerini elle yazarak çoğaltan bir matbaaya dönüşmüştü. Beş yüz bin adet eseri el yazısıyla çoğaltmış Savlılar...

Bilenler yazmış, bilmeyenler de onların bağ bahçe işlerini yaparak, yazıya ara vermemelerini sağlamışlar.

Bu nasıl bir ilim ve kitap aşkıdır! Daha doğrusu iman ve İslâm aşkı...

Müslümanların birleştirici harcı, Kur'an hakikatleridir. O gerçekler ruhlara gıda olarak sunulmalıdır. Milletimizin genlerine kadar işlemiş olan İslâm'la yeniden tanışmak, müthiş bir heyecandı.

“Millet devlet kaynaşması sağlandığında, Anadolu insanı neleri başarabilir?” sorusunun ilginç ve şaşırtıcı bir cevabı vardır bu harekette...

Savlılar, Bediüzzaman'ın eserinde insanlığa bir kurtuluş reçetesi görmüşler ya da hissetmişler. Başka türlü, kadın erkek, çoluk çocuk, her işi bir yana bırakarak, kitap yazmaya girişebilir miydi?

Sav ve benzeri beldeler, bir iman uyanışı yaşamışlar ve bu manevî seferberliğe topyekûn katılmışlar...

İman tekniğe meydan okumuş, insanlar matbaa gibi çalışmışlar...

Hiçbir tehdit yıldırمامış onları...

Aramalar, takipler, hapisler korkutmamış...

Üstelik o devirde fakirlik diz boyu, açlık ve sefalet gırla gitmekte... İnsanlar, en temel ihtiyaçlarına bile ulaşmaktan mahrum durumda...

Ve kâğıt, mürekkep, divit, uç, cilt malzemesi karaborsada...

Aş ekmek, çay çorba paraları, bu yazı malzemelerine harcandı.

Bu Nur aşkını, ne fakirlik, ne jandarma korkusu, ne de dünyevî çalışmalar önleyebildi.

Anadolu'nun o güzel gönüllü insanları, Nur aşkına çalıştılar.

Tıpkı aynı gayretle, İstiklâl Harbinde düşmana karşı koydukları gibi...

Matbaa gibi çalışmış o insanları ve birer hizmet merkezine dönüşmüş yuvaları düşününce aklıma, her işi bırakıp kağıyla cepheye mermi taşıyan analarımız gelir.

Gecekonduarda mermi yapmaya çalışan analarımız ya da asker elbisesi dikmek için gece gündüz uğraşanlarımız...

Savlılar veya Bediüzzaman'ın deyimiyle “Isparta kahramanları” da, imansızlığa, cahilliğe, ahlâksızlığa savaş açmış, isimsiz resimsiz kahramanlardı.

Sav'da ve Isparta'nın diğer beldelerinde açılan bu Nur seferberliği, bugüne de ışık tutacak olan ciddî araştırmaların konusu olmalı değil midir?

“Ramazan’a Aittir”

Yüzbaşı Refet Barutçu anlatıyor:

“Çoğu yerlerde yapıldığı gibi, Isparta’da da sık sık baskın ve araştırmalar yapılırdı. Aranan, Bediüzzaman’ın eserleri ve mektupları idi.

“İşte o baskınlardan birinde, yine suç aletleri sayılan kitaplar, mektuplar toplandı. Bu eserlerden birinin üzerinde, ‘Ramazan’a aittir.’ yazıyordu.

“Kimdir bu Ramazan?’ diye aradılar taradılar. Nihayet Atabey’in köylerinden birinde ‘Ramazan’ isimli bir vatandaşı buldular. Ramazan, elleri bağlı olarak Eskişehir Hapishanesine yollandı.

“Adamcağız neye uğradığını şaşırmişti. Çünkü kitapla defterle ilgisi olmayan, hatta okuma yazma dahi bilmeyen kendi hâlinde bir insandı.

“Ramazan Efendi, Eskişehir Hapishanesinde iki ay kaldıktan sonra gerçek anlaşıldı: Ele geçirilen kitap, ‘Ramazan’ isimli birine değil, Ramazan ayına ve orucun hikmetlerine dair bir eserdi. Yani Bediüzzaman’ın ‘Ramazan Risalesi’ idi...

“Mazlum ve masum Ramazan Efendi, iki ay yattıktan sonra hapisten kurtulmuştu.

“Hapishanedeyken, Bediüzzaman Hazretleri, şefkatini gösteren tatlı bir tebessümle onu teselli eder ve derdi ki:

“‘Kardeşim Ramazan, hakkını helâl et.’”

Bediüzzaman, Büyük Millet Meclisinde

Bediüzzaman, nerede, ne zaman, nasıl bir hizmet fırsatı varsa, hemen koşmuş ve orada, en uygun şekilde, sevgi ve şefkat metoduyla faydalı olmak istemiştir.

İngiliz işgali altındaki İstanbul'da, Müslümanlara cesaret ve ümit aşılayan çalışmalar yapmaktaydı. Mustafa Kemal Paşa, ısrarlı bir şekilde onu Ankara'ya çağırdı.

“Ben tehlikeli yerde hizmet etmek istiyorum.” dediye de, davetler ısrarla tekrarlandı.

Bediüzzaman, fikrine güvendiği dostlarıyla istişare etti ve sonunda Ankara'ya gitmeye karar verdi.

Ankara'da çok önemli bir hayal kırıklığı yaşadı. Çünkü meclisi oluşturan milletvekillerinin büyük çoğunluğu ibadet konusunda gevşek davranıyor, özellikle de namaz da kılmıyorlardı. Üstelik kültürel kible tamamen Batıya döndürülmüştü.

İslâm konusundaki bu gevşemeyi ülkenin geleceği açısından çok tehlikeli bulan Bediüzzaman, hemen bir bildiri yayınladı.

Bildiri, meclis üzerinde çok etkili oldu. Namaz kılan milletvekillerinin sayısı arttı. Meclisin küçük mescidi daha geniş bir yere taşındı.

Mana ve muhtevası bugün de geçerli olan bu bildiriye Kâzım Karabekir Paşa, Mustafa Kemal'e de okudu.

Mustafa Kemal, Bediüzzaman'ı görüşmek üzere çağırttı.

Celâl Bayar'dan dinlediğime göre Paşa, Bediüzzaman'ı çağırmak için kendisini göndermişti:

“Beni, Bediüzzaman'ı çağırmak için gönderdi. Taşhan'da idi. Abdest için hazırlanmış, kollarını sıvamış, ayağına takunyalarını giymişti.

“Gazinin kendisini çağırdığımı söyledim.

“‘Tamam, gidelim.’ dedi, ‘Fakat namaz vaktidir, gel namaz kılıp beraber gidelim.’

“Ben, ‘Şimdi işim var’ diyerek ona veda ettim.”

Bediüzzaman, idarenin başındakileri namaza çağırıyordu. Onlar da Bediüzzaman'ı dünyaya davet ediyorlardı... Hatta bu davette milletvekillerini ve hocaları bile kullanıyorlardı.

“Batılı hayat tarzını gerçek medeniyet olarak benimsemek zorundayız.” diyenlere asla katılmıyor, bu anlayışı milletin hayrına bulmuyordu.

Milletvekilliği, Doğu illeri vaizliği, köşkler, unvanlar, etiketler, yani dünyanın hiçbir şaşası onu kendine çekemiyordu.

Mü'minleri de, “Zaruret var.” diyerek, bid'atlara batmaya karşı uyarıyordu:

“Eskiden dört olan zarurî ihtiyaçlar, şimdi yirmiye çıktı. Alışkanlık, tiryakilik, görenek ile... İçki, kumar, dans, tiyatro vs. hayatın olmazsa olmazları arasına girdi.”

Meşru kazançlar, gittikçe artan masrafları karşılayamayınca, insanlar çeşitli bahanelerle haramlara kayıyorlardı.

Bediüzzaman, bu hususta, kanaati, iktisadı, israfa kaçmamayı, sabır ve şükürü tavsiye ediyordu. Aksi hâlde, inandıkları gibi yaşayamayanlar, yavaş yavaş yaşadıkları gibi inanmaya başlıyorlar, ruh kökünden kopup mutsuzluğa mahkûm oluyorlardı.

Dış Çevrelerle İletişimde Metot

Bediüzzaman, Celâl Bayar'ın cumhurbaşkanı oluşunu bir telgraf çekerek tebrik eder:

“Zatınızı tebrik ederiz. Cenab-ı Hak sizi, İslâmiyet ve vatan ve millet hizmetinde muvaffak eylesin.”

Celâl Bayar da telgrafla cevap verir:

“Samimî tebriklerinizden fevkalâde mütehasis olarak teşekkür ederim.”

Bu telgraflaşmadan ne anlaşıldığını sorar talebelerine. Sonra da şu açıklamayı yapar:

“Şimdi eski partinin adamları Bayar'a derler ki: ‘Said ne sizdendir, ne de bizdendir. Bu sebeple siz de onu bizim gibi ezmeye devam ediniz.’ Çektiğimiz telgraf ise onları tekzip eder, ‘Said bize düşman değildir.’ dedirtir.”

Acaba düşman görmediği adama bakışı, “Onun inancına da bir dostluk olabilir mi?” ihtimali ne kadar önemlidir?

Bediüzzaman, küfre, yani inançsızlığa katlanamıyor, onu kimde görse dayanamıyordu. İnançsızlık nerede ve kimde olursa olsun herkesten önce onu ilgilendiriyor ve üzüyordu.

Evet, katlanamadığı bir felâket ve musibetti imandan uzaklık...

Bu şefkat tavrı, inançsızlarla iletişimde dikkat edilecek çok önemli bir hâldir.

Kâinattan Hiçbir Şeye Kıyamaz

Devrin cumhurbaşkanı Celâl Bayar, Londra'ya gidecekti. Bu haber üzerine talebelerinden biri, "İnşallah giderken uçağı düşer de, denizde kaybolur." dedi.

Bediüzzaman bu dilekten hoşlanmadı. Ve şu muhteşem karşılığı verdi:

"Kardeşim, ben bu kâinattan hiçbir şeyin kaybolmasına razı değilim."

Tabiat Tesadüfü Yalanlıyor

Zübeyir Gündüzalp anlatıyor:

“Üstad, Isparta’da dere boyunda yürürken, dedi ki:

“‘Birbirinin aynı olan iki taş bulun.’

“Bir başka zaman da, ‘Birbirinin aynı olan iki dağ gösterin.’ demiş ve ilâve etmişti:

“‘Hiçbir şey tesadüfî değildir.’”

Şer Görünenden Hayır Yorumu

Hüsnü Bayramoğlu anlatıyor:

“Bir gün ikindi namazından sonra bize, ‘Kalbime gelen ve ihtar edilen bir hakikati size açıklayacağım.’ dedi.

“Ve şunları söyledi:

“1950 senesine kadar beni ve talebelerimi üç defa muhakeme ettiler. 1950’den bu güne kadar, Nurları ve talebelerimi iki yüze yakın takip altına alıp mahkemeye sevk ettiler. Acaba bunun sebebi nedir, neden bu kadar ilişiyorlar, diye düşündüm. Kalbime bu hakikat ihtar oldu ve bana dedi: Şimdi İslâm âlemi diyecek ki: Kur’an’a, şeriata, İslâm’a hizmet eden ve hizmet davasında bulunan Said ve talebeleri, acaba şimdiki idarecilere taraftar mı oldu, dememeleri ve bir şüphe kalmaması için, kader-i İlâhî bunları bize musallat ediyor...”

Şapka

Bediüzzaman, kıyafet konusundaki dayatmalara kulak asmamış, kendi özel ve yerli seçimini hiç değiştirmemiştir. Özellikle de sarığını en zor şartlarda başından çıkarmamıştır.

Buna rağmen, halkın genellikle ve mecburen şapka kullanmasını da hayra yormuştur.

Ona göre, bu millet kendi arzusuyla ve benimseyerek takmamıştır şapkayı...

Yapılan işlerde aslolan ise, niyetlerdir.

Ayrıca mü'minler namaz sırasında şapkayı ters çevirerek, Müslüman ediyorlar.

“Halk Partisinin Suçu, Yüzde 5’ine Ait”

Bediüzzaman, hiçbir hususta toptancılık yapmaz. Hep ayrıntılara dikkat eder, her hak sahibine hakkını teslim etmek hususunda hassasiyet gösterir. Kendisini uzun yıllar en acı azaplara duçar eden Cumhuriyet Halk Partisini de böyle değerlendirir. Onların yaptığı zulüm ve haksızlıklardan ancak yüzde 5’ini sorumlu tutar.

Cumhuriyet Halk Partili bazı kimselere de eserini yazdırmış, nasihat etmiş, ders vermiştir. O vatandaşlara, “Sizin kabahatiniz yoktur.” der, sorumluluğu baştaki başlara yüklerdi.

Ankara “En Kara” mı?

Bayram Yüksel, Ankara’da hizmette bulunurken, Bediüzzaman’ı ziyarete gelir ve orada çok sıkıldığını söyler.

Üstad, “Yok, yok! Ankara’nın her mahallesinde, her semtinde bir dersane olacak! Ankara’da en kara bir halet hissettim. Fakat sonra Ankara nurlandı.” der.

“Âlem-i İslâm eskiden payitaht olan İstanbul’dan idare olunduğu gibi, gelecekte de Ankara’dan idare edilecek.”

Abdullah Yeğın Ağabey naklediyor:

“Ankara, istikbalde, aynen İstanbul’un yaptığı hizmetleri yapacak. “

Bediüzzaman, bu tür ifadeleriyle, geleceğe dair ümitleri hep canlı tutmuştur.

Türkçülük-Arapçılık

Bir talebesi, siyasî alanda canlanan Türkçülükten şikâyet eder. Bediüzzaman bu hususta endişeye gerek olmadığını söyler ve Abdullah Yeğın Ağabeyin nakline göre şöyle der:

“Türkçülerin Türkçülüğünden, Arapların Arapçılığından korkmayınız. Bunlar ileride İslâmiyete inkılâp olacaktır.”

Kadere Teslim

Şeyh Said olayı dolayısıyla Van Çoravanis'ten getirilirken, Ali Çavuş (Aras) anlatır:

Sevenleri oradaki bir köprünün altına saklanmışlar. Anî bir baskınla onu askerlerin elinden kurtarıp kaçıracaktılar. Onları görmüş ve hemen çağırış yanına... “Ben isteyerek gidiyorum, bunlar beni muhafaza etmek için geldiler.” demiş. Onların itaatkâr ve munis hâlleri yüzbaşmayı etkilemiş ve onlara hiçbir muamele yapmadan geçip gitmelerine müsaade etmiş...

Van'dan götürmeler başlayınca kendisine İran'a kaçırma teklifi yapılır. Nasıl olsa bir gün sıra kendisine gelecektir. Ama o gündüzleyin, “Bakalım, düşünelim.” der, olur gibi bir tavır içindedir. Sabahleyin, “Olmaz.” der.

Bu ısrar ve düşünme fasılası üç gün tekrarlanır. Ali Çavuş, “Seyda, niçin hem olur diyor, sonra da olmaz diyorsun?” deyince,

“Ne yapayım?” der, “Kul gidelim diyor, Halık gitme diyor...”

Her İnançsız Aynı Değildir

Bediüzzaman, kendi çizgisinde olmayanlara, toptancı bir bakış açısıyla bakmaz. Hareket noktası “iman” olduğu için, insanlara hep iman açısından bakar. Bu hususta o kadar hassastır ki, “Adem-i kabul başka, kabul-ü adem başkadır.” der.

Böylece dine uzak insanları ikiye ayırır:

1. Adem-i kabul içinde olanlar: İmanı kabul etmeyenler... Ancak inkârda bir iddiası ve fikri bulunmayan kesim.. İman etmemekle birlikte, o konuda bir emek, bir gayret ve dava içinde olmayanlar.

2. Kabul-ü adem tavrında olanlar: İmansızlığı kabul eden, iddia eden ve bir dava hâline getirenlerdir. Bunlar, imana dair ne varsa hepsinin yokluğuna hükmedenlerdir.

Bu ince ayrıntıları dikkate alır ve ona göre tavır alır. Çünkü ona “inkârcılık” çok ağır gelir. Allah’ı inkâr etmek, “iki cihanın felâketini yüklenmek” demektir. Allah’ın “en üstün varlık” olarak yarattığı insana böyle bir felâketi lâıyk görmez ve inkârcılar adına üzülr, ezilir, gözyaşı döker...

“Bir insanda küfür [inkâr] görünür. O sıfat imandan doğmamıştır. Dolayısıyla kâfire bir sıfattır. Böyle bir adam için, ‘O zât küfür etti.’ denilir. Ancak o kişide imandan kaynaklanan başka vasıflar da olduğundan, ‘O zât kâfirdir, denilmez. İllâ ki o sıfat küfürden kaynaklandığı yakinen biline... Zira başka sebepten de neş’et edebilir. Sıfatın delâletinde şek var, imanın vücudunda da yakın var. Şek ise, yakinin hükmünü izale etmez. Tekfire [kâfir demeye] çabuk cür’et edenler düşünsünler!”

Bediüzzaman’ı dinleyince insan şöyle düşünmekten kendini alamıyor:

“Birine imansız deyip isabet etmektense, imanlı deyip yanılmak tercih edilmeli...”

Her İnsan Yüz Kapılı Bir Saraydır

Yıl, 1956 idi. Sekiz yıl süren Afyon mahkemesi, nihayet neticelenmiş ve Bediüzzaman'ın haksız yere suçlandığı ortaya çıkmıştı. Bu beraat haberinin neşesiyle dinler Ahmet Gümüş, Bediüzzaman'ı... Der ki, "başkasının günahına ağlayan adam."

"Her işiniz Allah rızası için olsun. Hâl ve harekâtınız, sözünüzden fazla tesir eder. Kardeşim, İslâmiyet adına fethedilmeyecek insan yoktur; yeter ki İslâm'a hizmet edenler, İslâm'a uygun davransınlar... Her insan, yüz kapılı bir saraydır. Mutlaka bir kapısından girilerek o insan fethedilebilir. Bin senedir Avrupa zındıklarının ve Asya münafıklarının tesiriyle, bu asil Türk milletinin çocukları, akılları yanıltılarak, o yüz kapıdan doksan dokuzunu İslâmiyete kapatılmış olsa bile, yaratılışı icabı bir kapısı daima hakikate açıktır. İslâmî ferasetle o açık kapıyı keşfedip oradan girilirse, diğer kapalı kapılar da içeriden İslâmiyet hesabına açılır. O insan, İslâmiyet için fethedilir. Ancak ihlâsla, acelecilik yapmadan, fitratına uygun, Risale-i Nur ölçüleriyle anlatmak gerek... Acelecilik, lüzumsuz yere münakaşa ve ithamlarla hareket edilirse, o zaman kapalı kapılara hücum edilip, o açık kapının da kapanmasına sebep olunabilir."

Haklı da Olsak Ayrılık Yok

Bediüzzaman, “Al-i Beyt’in muhabbeti, Risale-i Nur’da ve mesleğimizde bir esastır.” diyor. Fakat madem bu zamanda zındıklar ve sapkınlık ayrılıktan istifade edip, iman ehlini şaşkırtıp şairi bozacak Kur’an ve iman aleyhinde kuvvetli cereyanları var, elbette bu müthiş düşmana karşı, cüz’î teferruata dair ihtilâf sebebi olan münakaşaların kapısını açmamak gerektir.

Haklı olunan noktalarda bile ayrılık çıkaracak münakaşalardan kaçınmak gerekir. Mühim olan, birlikten ayrılmamak, kardeşlik duygularını kaybetmemektir.

Değişik bir tarzda İslâm’a hizmet etmeye çalışan Şemseddin Yeşil Hocaya, Afyon Hapishanesinde şöyle der Bediüzzaman:

“‘Lâ ilâhe illallah [Allah’tan başka ilah yoktur].’ diyenlerle beraberiz. Furuat meselelerini nazara vermemeliyiz.”

Furuat, “esas ve temel şartlardan olmayan, cüz’î hüküm ve kaideler” demektir.

Sahabe Arasındaki Savaşa Nasıl Bakmalı?

Sünnete samimî bağlı âlimler, “sahabeler zamanındaki fitnelerden bahsetmeyi men etmişler.”

Sahabeler arasındaki savaşın bir yanında, cennetle müjdelenenlerden Hz. Zübeyr, Talha ve Aişe-i Sıddıka bulunmasıyla, yaptıkları savaşa “İçtihat neticesi oldu.” demişler. Hz. Ali haklı, öteki taraf haksızdır. Fakat içtihat neticesi olduğu cihetle her iki taraf da affedilir.

Ayrıca ölmüşlerimizi hayırla anmak da emredilmiştir. Onları kötölemenin hiçbir faydası yoktur, üstelik zararlıdır.

Sadeddin Taftazanî'ye göre, Haccac-ı Zalim ve Yezid'e lânet etmek caizdir. Fakat onlara lânet etmek vaciptir, gereklidir, dememiştir. Lânet etmenin hayrı ve sevabı vardır da dememiştir.

Günümüzde Kur'an'ı, Efendimizi (a.s.m.), sahabenin sohbetini inkâr eden birçok insan var. İncancımıza göre bir adam, bunları hiç hatırına getirmeyip onlara lânet etmese, hiçbir zararı yoktur. Çünkü kötöleme ve lânetleme, övme ve sevme gibi değildir. Onlar salih amel sayılmazlar. Eğer kötölemenin ve lânetlemenin bir de zararı varsa, daha fena...

Bir kısım Müslüman, ehl-i beyt sevgisini Alevîlikle, suçlananlar da suçlayanları Vehhabîlikle suçlarsa, bu ihtilâftan kim yararlanır?

Bediüzzaman, bu hususta çok hassastır. Kötölemek ve kâfir demek, eğer haksız olsa, büyük zararı var. Ama haklı söylenmişse, hiçbir hayır ve sevabı yok...

Bediüzzaman'ın tavsiyesi, “faydalıyı ve sevaplı olanı seçmek”tir. Çünkü o seçim, kardeşliğin ve sevginin seçimi demektir.

O hâlde, bir kimse için “İnançsızdır, kâfirdir, inkârcıdır.” demenin dehşetini ve tehlikesini hiçbir zaman unutmamalıyız ve bilmeliyiz ki, sözümüz doğruysa, bir şey kazanmıyoruz...

Ya bir de yanlışsa, neler kaybettiğimizi düşünebiliyor muyuz?

İşte bu noktada Bediüzzaman, Seyyid Şerif Cürcani'nin görüşünü nazara verir:

“Gerçi Yezid ve Velid, zalim ve gaddar ve facirdirler. Fakat sekeratta [son nefeste] imansız gittikleri gaybîdir. Ve kat'î bir derecede bilinmediği için, o şahısların kat'î nas ve kat'î delil bulunmadığı vakit, imanla gitmesi ve tövbe etmek ihtimali olduğundan, öyle hususî şahsa lânet edilmez. Belki, ‘Allah'ın lâneti zalimler ve münafıklar üzerine olsun.’ gibi umumî bir unvanla lânet caiz olabilir. Yoksa zararlı ve lüzumsuzdur...”

Boş Durmayı Öğrenmemiş

Bediüzzaman'ı tanıyan herkesin ortak tespiti şudur:

Onun hayatında boş bir an yoktur. Ya yazar, ya okur, ya eserini tashihle meşgul bulunur.

Bayram Yüksel'in anlattığına göre, bazen yanındaki talebelerini çağırır ve sorardı:

“Siz mi çalışkansınız, ben mi?”

Sonra da, okuduğu sayfaları gösterir, “Ben bugün 200 sayfa okudum.” derdi.

Ona göre, “fitrî uyku beş saattir.” “Fıtratı müteheyyiç olan insanın rahatı, sa'y ve cidal dedir.”

İnsanın yaratılışında heyecan, aşk şevk vardır. Böyle bir varlığın rahatı, çalışmasında ve bir gaye için mücadele etmesindedir.

İşsizlikten, can sıkıntısı ve sefahat çıkar. Şeytan da, daha çok boş duranla uğraşır.

Bediüzzaman, “Tembellik, hastalık, yorgunluk ve havalecilik, nefsin desisesidir.” der. Ona göre bunların hiçbiri iman hizmetinin aksamasına sebep olmamalıdır.

Zaten “hayırlı işlerin muzır mânileri çok olur.”

O hâlde, insan mazeret ileri sürmeyi bir yana koymalı ve hizmete bütün varlığıyla kendini vermelidir. Başka türlü önemli başarılar kazanılamaz.

Bazı uzun derslerde Zübeyir Gündüzalp, uyanık kalabilmek için vücuduna iğne batırır.

Sabah namazından sonra başlayıp öğleye kadar devam eden bu dersler, yaşlı ve hasta Bediüzzaman'ı yormaz...

Boş Şeylerle Meşguliyyete Fırsat Yok

Hüsnü Bayramoğlu anlatıyor:

“Bir gün Üstadımızla birlikte giderken, yolda kalabalık bir grup gördük.

“Zübeyir, sen git, orada ne yapıyorlar, ne konuşuyorlar, bana haber getir.’ dedi.

“Biz, ‘Efendim, bugün bayramdır. Herhalde bayram hakkında konuşuyorlardır.’ dedik.

“Üstad ısrar etti:

“Zübeyir gitsin, dinlesin, haber getirsin. Ben ileride bekleyeceğim.’ dedi.

“Zübeyir Ağabey gitti. Biz de Üstadla beraber, epey uzakta onu bekledik. Fakat Zübeyir Ağabey, orada fazla durmadan, hemen geldi.

“Üstad, ‘Niçin çabuk geldin ve ne öğrendin?’ dedi.

“O da, ‘Üstadım, bayram dolayısıyla konuşuyorlar. Lüzumsuz toplantı ve gereksiz konuşmalar var. Onun için hemen geldim.’ dedi.

“Üstadımız da ona şöyle konuştu:

“Eğer sen orada fazla kalsaydın, duydukların seni meşgul etse ve kalbin de tesirlenseydi, muhakkak seni hizmetimden men edecektim!”

“Ömür kısadır, onda yapılacak olan vazifeler ise çok ve ehemmiyetlidir.” diyen adam... Başkalarının imdadına koşmak isteyen adam, boş ve gereksiz yere vakit öldürebilir mi?

Gençlerle Sevgi İletişimi

Hüsnü Bayramoğlu anlatıyor:

“Babam, temin ettiği bir miktar parayla beni ve kardeşimi, Üstadı ziyaret için gönderdi. Safranbolu’dan Afyon’a geldik.

“O sırada ben 13, kardeşim Yılmaz da 11 yaşında idi.

“Üstadı ziyaret ettik. İkinci gün ayrılırken bize, şefkatli öğütler verdi. Nurlarla meşguliyeti, okuyup yazmanın her şeyden mühim olduğunu ve ancak böyle talebe olunabileceğini söyledi. Risale-i Nur’un bize kâfi geleceğini, çok tesirli biçimde ruhlarımıza nakşetti.

“Sonra da, yine bize olan şefkatini şöyle gösterdi:

“Üzerindeki cübbenin Mevlâna Halid’e ait olduğunu, onu kendisine yolladığını söyledi. O cübbeyi bize de giydirmek istediğini, fakat şafiî mezhebine göre, yere süründüğü zaman yıkanması gerektiğini, bu sebeple bizlere bizzat çıkarıp giydiremediğini açıkladı.

“Fakat cübbesini açtı. Bizleri de iki koltuğunun altına alıp, sarıp, ‘Evlâtlarım, şimdi siz de bu cübbeyi giymiş gibi oldunuz.’ müjdesini verdi.

“O an biz de, çocukça ifadelerle sevincimizi ve teşekkürlerimizi ifade etmeye çalıştık.

“‘Her zaman yanımda ve duamdasınız.’ diyerek, bizi uğurlamıştı...”

Chp Milletvekiline Karşı Tavrı

CHP’li bir milletvekili, Bediüzzaman’ı ziyarete gelir. Bu milletvekilini çok iyi karşılar. Hatta bir ara bu milletvekili, “CHP’den istifa edeyim mi?” diye sorar. Üstad, “Hayır, Halk Partisinde kal, ayrılma. Orada faydalı olmaya, hiç olmazsa kötülükleri azaltmaya çalış.” der.

Sonradan anlaşılır ki, bu milletvekili, Bediüzzaman’ın kendisi ve partisi hakkındaki kanaatini öğrenmek için, bizzat İnönü’nün emriyle gelmiştir...

Manevî Bataklık

Bediüzzaman, suçlamak yerine, suça iten durumları dikkate alır. Suçun sebeplerini gidermeye çalışır.

Bediüzzaman, insanlığın hayatını bir yolculuğa benzetir. Kur'an nuruyla görür ki, zamanımızda o yol bir bataklığa girdi. Çok pis ve ufunetli bir çamur deryasında insanlar düşe kalka gidiyorlar.

Bir kısmı selâmetli yolu bulmuş, bazıları bazı vasıtalarla mümkün olduğu kadar bataklıktan kurtulmaya uğraşiyor. Birçoğu da o pis kokulu çamurlu bataklığın karalığında yol alıyor.

İnsanlığın yüzde yirmisi ise, sarhoşluk sebebiyle, o pis çamuru misküamber sanıp yüzüne gözüne sürüyor, yalpalayarak giderken boğuluyor.

Çıkmak istiyorlar, çıkamıyorlar:

Yüzde sekseni ise, bataklığı anlar, ufunetli ve pis olduğunu hisseder. Durumdan memnun değildir; fakat şaşkındır, selâmetli yolu göremiyor.

Bu durumda çözüm nedir?

1. Zorla, baskıyla, sopayla sarhoş olan yüzde yirmiyi ayıltmaktır.

2. Bir nurla, şaşkın durumdakilere bataklıktan çıkış yolunu göstermektir.

Oysaki çözüm için ortaya çıkanların yüzde sekseni elinde bir topuz tutuyor. Yani zoru, baskıyı, ceza yolunu tercih ediyor. O çaresiz ve ne yapacağını bilmez hâldeki büyük kalabalığa, hakkıyla bir nur gösterilmiyor...

Toplumun yüzde sekseni, kendilerine uzanan bir el ve gönül beklemektedir.

Bu sebeple onlara topuz değil, nur gösterilmelidir. Kurtarıcı iman nuru... Ve şefkatle, ürkütmeden, el ve gönül uzatılmalıdır.

İki değil, yüz elimiz de olsa, hepsinin nur tutmasını ve nur göstermesini ister. Eğer bir elinde nur, diğerinde de topuz olursa, karşıdaki adam şöyle düşünebilir:

“Acaba elindeki nurla beni kendine çekip, sonra da öteki elindeki topuzu tepeme mi indirecek?”

Böyle düşünen insanlar hep ürküntü içinde olur ve uzaklaşır. Nur, Kur'an hakikatleridir. Topuz ise, maddî, şahsî ve siyasî beklentiler ve şiddet hareketleridir.

Bediüzzaman, manevî bir bataklıkta çırpınan kalabalıklara hep nur gösterdi. En basit hediyeler de dâhil olmak üzere hiçbir maddî beklentiye girmede. Hiçbir siyasî makama talip olmadı. Hatta hiçbir manevî makamın üstünlüğünü üstlenmedi.

İmana hizmet yolunda ortaya çıkan başarıları Allah'tan ve onun kutsal kitabı olan Kur'an'dan bildi. İyilikleri, güzellikleri ve olumlu gelişmeleri hiç sahiplenmedi.

“Risale-i Nur'un mesleği, nezihâne ve nazikâne kavı-i leyindir [mülâyim, yumuşak söz].”

Günahkâra Değil, Günaha Karşıydı

Bediüzzaman açık havayı ve kırlara çıkmayı severdi. Bir gün Isparta'da "Ayazma" denilen mesire yerinde, arabasının içinde "Cevşen" okuyordu. Talebeleri de, etrafında dersleriyle meşgul idiler.

O esnada sarhoş bir adam, "Hocam beni affet, bana dua et!" diye bağırarak Bediüzzaman'a doğru yürüdü. Hâlinden hareketinden ve kokusundan çok sarhoş olduğu belliydi. Bayram Yüksel hemen koşup önünü kesti ve sarhoş adamı durdurdu.

Şefkatten ibaret mürşit, talebesine seslendi:

"Bırak gelsin!"

Üstadın ellerine sarıldı adamcağz. Dilinde hep o iki cümle vardı:

"Hocam beni affet, bana dua et."

Bütün varlığıyla şefkat kesilen Bediüzzaman, adamın başını okşadı ve dua etti:

"Ya Rabbi! Bu kardeşimizi kurtar."

"İnşallah kurtulursun." diye teselli eti ve uğurladı.

Kısa bir zaman sonra, o zâtın içkiden kurtulduğu müjdesi geldi.

Alkolik Ev Sahibi

Bediüzzaman, Denizli Hapishanesinden kurtulmuş, fakat ezadan, cezadan kurtulamamıştı. Bu defa da Afyon'un Emirdağ ilçesinde oturması istenmişti.

Emniyet aracılığıyla Bediüzzaman'a bir ev tutulacaktı. Ancak rahat takip edilsin diye, bu evin mutlaka karakolun karşısında olması gerekiyordu.

Karakolun karşısında kiralık bir ev bulunmuştu. Ancak sahibi alkolik biriydi.

"Evini hocaefendi için tutmak istiyoruz." dediler.

"İyi de, ben sürekli içen biriyim. Nasıl olur, hoca ile sarhoş? Hem o benim evimi kiralamak ister mi?" diye sordu.

Bu tavır, Anadolu insanının bir güzelliği idi. Yaptığı yanlışın farkındaydı ve o hâliyle bir hocaefendiye muhatap olmaması gerektiğini düşünüyordu.

Durumu Bediüzzaman'a anlattılar.

"Peki kardeşim, varsın sarhoş olsun; bana o evi tutun." dedi.

Çünkü Bediüzzaman, sarhoşa değil, içtiğine karşıydı. Sarhoşa ise, sadece verecek şefkati vardı.

Dünyanın en kolay taşınan adamıydı Bediüzzaman. Zira bütün dünyalığını kendisi taşıyabilirdi.

Taşınıverdi.

Ev sahibi onu kapıda bekliyordu.

"İçtiğini söylemişsin." dedi.

Adamcağız, çok mahcup oldu, ama olanı da itiraf etti:

"Evet hocam, çok içerim."

Her günahattan kendini sorumlu tutan adam, açtı ellerini, kısa bir duadan sonra adamcağızın sırtını üç kere sıvazladı.

"Kurtulacaksın inşaallah." dedi.

Adamcağız, sabah ezanına kadar gözlerini kapatamadı. O ana kadar hiç yaşamadığı bir pişmanlık duygusu vardı içinde kıpır kıpır...

Kalktı o şevkle ve Bediüzzaman'ın kapısını tıklattı.

O sabahki namazın tadını ömür boyu unutamayacaktı.

Kurtulmak İsteyen Sarhoş

Bayram Yüksel, şehir dışındaki bir kaynaktan su getirmek üzere gitmişti. Dönüşünde bir de baktı ki, iki ihtiyar kadın, biri kapının içinde, diğeri de dışında duruyor. “Hayırdır inşaallah.” diyerek durumu anlamaya çalıştı.

Bir de baktı ki, sarhoş biri merdivenlerden çıkmaya çalışıyor. Hemen durdurdu onu. Ancak adam, Üstadı görmek ısrarındaydı. Münakaşa başladı.

Gürültüye diğeri talebeler de geldiler.

Sarhoş adam, sürekli, “Baba beni kurtar!” diye feryattaydı.

Dönüp gitmeye de hiç niyetli görünmüyordu.

O sırada akşam namazını kılmakta olan Üstada durum bildirildi. Yine bir şefkat tecellisi parıldadı sarhoşa doğru:

“Ben sana dua edeceğim, inşaallah kurtulacaksın.”

Sarhoş şefkati hissetti, merdivene yöneldi. Fakat dilinden yine aynı feryat yankılanmaktaydı:

“Baba beni kurtar! Baba beni kurtar!”

Gerçekten de o kişi hem içkiden kurtuldu, hem de ibadetleri ifaya kavuştu. Bayram Yüksel bu müjdeyi adamın annesiyle teyzesinden öğrendiğinde tabî ki çok sevindi.

Ayyaşın Vicdanı

Hüsnü Bayramoğlu anlatıyor:

“Üstad, kır gezisinden dönüyordu. Yolda, sürekli içtiği için adı ‘ayyaş’a çıkmış biriyle karşılaştı. Onunla ilgilendi. Nasihat etti. Şefkatli tavrının muhatabı olan adam, çok mutlu olmuştu.

“Üstad da, bu hâlden gayet memnun olarak oradan ayrıldı.

“Ancak bütün bu olup bitenlerden memnun olmayanlar da vardı. İşte onlardan biri, o gün yine peşine takılmıştı. Çünkü görevi, Bediüzzaman’ı takip etmek, ne yaptığını ve kiminle ne konuştuğunu amirlerine bildirmektir.

“Hemen o ayyaş adama yaklaştı ve sıkıştırmaya başladı:

““Sana ne dedi, ne istedi, söyle bakalım!”

“O da, şu haysiyetli cevabı verdi, bu gizli görevliye:

““Ben artık, o bildiğiniz adam değilim. Abdest alıp namaz kılacağım ve kötülüklerden vazgeçeceğim. Bediüzzaman’a da hizmet edeceğim, haberiniz olsun! Eğer ona ilişir ve zarar vermeye kalkışırsanız, bilirsiniz ki ben, belâlı bir adamım...””

İçki Satan Adam

Bediüzzaman, Afyon'da iken ziyaretine, içki satıcısı olan biri geldi. Yanında da bilgi almak isteyen bir hafiye [sivil bir görevli] vardı.

Ziyaretçiler yanına girer girmez Bediüzzaman, hiçbir şey sormadan içki içen adama döndü ve dedi ki:

“Tam, tam kardeşim; senin gibi kahraman ve cesur bir kardeş bana lâzımdı.”

Görevli kişi hemen atıldı:

“Efendim, bu, içki satan bir adamdır. Biz, buna ‘Sarı Bomba’ deriz.” dedi.

Bediüzzaman, “Yok, yok!” diyerek onu susturdu ve diğerine ders vermeye devam etti:

“Seni duama dâhil edeceğim. Yalnız sen fırsat buldukça farz namazlarını kıalarsın. Hem camiye gitmeye lüzum yok, dükkânının bir köşesinde kıalarsın.”

Daha sonra da, görevli kişiye dönerek, ona mahsus konuştu:

“Bende öyle bir kuvvet var ki, istesem, bu şehrin altını üstüne getirebilirim. Hayatta, korku elimi tutamamış.” dedi.

Hafiyenin beti benzi attı, rengi soldu. Bediüzzaman, onun görevli olduğunu bilmezlikten gelip, güya onunla gizli ve enteresan bir meseleyi de istişare etti. Böylece ona da davasını, gayesini anlayacağı dilden anlatmış oldu.

Zübeyir Gündüzalp, üç sene sonra tekrar Afyon'a gittiğinde gördü ki, o içki satıcısı, dükkânını manifatura mağazası yapmış, kendisi de beş vakit namazlı bir insan olmuş...

Sarhoşla Pazarlık

Bir Ramazan günüydü. Yol üzerinde, Eskişehir'den Emirdağ'a gitmek için araba bekliyorlardı. O sırada, zil zurna sarhoş biri çıkageldi.

Bediüzzaman'ın üzerine sarılı olan yorganı kendince düzeltmeye çalışıyor, "Aman hocam, üşüme, üşüme" diyordu.

Bu tavır, şefkatin kaynağını coşturmuştu.

"Otur yanıma, seninle biraz konuşalım." dedi.

Sarhoş adam, edepli bir şekilde çökuverdi.

Üstad, ona içkiden hiç bahsetmedi. Sarhoşluğunu yüzüne vurup asla utandırmadı.

"Gerçek mürşit" dedi ki:

"Hadi bakalım, beş vakit namazını kılacağına ve senede bir ay orucunu tutacağına dair bana söz ver. Ben de, ölünceye kadar sana dua edeceğime söz vereceğim."

Bu sözler adamcağızı hüngür hüngür ağlatmış ve şöyle konuşurmuştu:

"Hem vallahi hem billâhi söz veriyorum. Bugün hemen banyo yapıp abdestleneceğim. Bu gece sahura kalkacağım. Yeter ki sen bana dua et de bu hâlden kurtulayım. Hem namazımı, hem orucumu bir daha bırakmayacağım."

Her zaman olduğu gibi, yine "hâlden anlayan şefkat" kazanmıştı...

“Benim Şefik’im İçmez!”

Milâslı Şefik, bir adam öldürmüş. Cezasını çekmek üzere Afyon Hapishanesine konulmuş. Nasıplı adammış. Çünkü herkesin şer sandığı hapishaneden hayır çıkmış. Orada başına, tam manasıyla devlet kuşu konmuş.

Zira hapishanede Bediüzzaman’ı tanımış. Böylece katil olarak girdiği yerde, Bediüzzaman’ı tanımakla, namazlı niyazlı, duyarlı bir mü’min olmuş. Mahkûmiyet süresini tamamlamış ve memleketi olan Milâs’a dönmüş.

Fakat sadece Milâs’a değil, çevresinin de tesiriyle içkiye de dönmüş.

Bodrum’un Çömlekçi köyünden Mustafa Ertuğrul, Isparta’ya Bediüzzaman’ı ziyarete giderken, Milâs’a da uğrayıp, iki has talebesinin selâmlarını da yüklenmiş.

Mustafa Ertuğrul, Isparta’ya varmış, Üstadı ziyaret etmiş. Milâs’tan Halil İbrahim ve İnce Mehmet Efendilerin selâmını söylemiş. Tabiî ki son durumunu bildiği Şefik Beyden hiç söz etmemiş. Ancak “mürşit,” bir kere manadan haberdar ettiğini bırakacak değildir. Çünkü onun temel metodu şefkattir, merhamettir.

Şefkat timsali Bediüzzaman, “Benim Şefik’im nasıl, ne hâldedir, ne yapıyor?” diye sormuş.

Bu, cevabı zor bir sorudur. Çünkü Bediüzzaman, olumsuz haber duymak istemez. Fakat ne yazık ki, bu cevap olumsuzdur. Şefik Bey, Üstadın çok önemseydiği hizmetlerle değil, içkiyle arkadaşlık etmektedir.

Üstad bu olumsuz cevaba âdeta isyan etmiş:

“Benim Şefik’im içmez!” demiş.

“Benden selâm ile, ona böyle söyle: ‘Benim Şefik’im içmez!’”

Üstadın mesajı Milâs’a gelir, ama Şefik Beye söylemek ne de zor bir iştir... Ama Hakkın hatırı, her hakkın üstündedir. Mustafa Ertuğrul rahmetli, bu hatırı gözetir ve emaneti tebliğ eder.

Mademki Üstad “Söyle!” demiştir, hikmeti vardır, söylenmelidir. Elçiye zeval olmaz, diye düşünüp, selâm ve kelâmı muhatabına nakleder.

Üstadın selâmı ve “Benim Şefik’im içmez!” mesajı, onu birden kendine getirir. İki cümle, onu bir anda yerden göğe yükseltir. Nemli gözleriyle bakar, bir an düşünür. Bir kere şefkatini kuşandığı güzel insan gelir gözünün önüne...

“Doğru söylemiş hocam” der, “çok doğru söylemiş! Evet, onun Şefik’i içmez! O içmez, diyorsa, Şefik de bundan sonra içmeyecektir!”

Şefik Bey, o saatten sonra bir daha ve gerçekten Üstadın Şefik’i olur, ağzına içki koymaz.

Adıyamanlı Hüseyin Amca

Üstaddaki coşkun şefkatin şahitlerinden biri de, Adıyamanlı Hüseyin Amca idi. Hüseyin Amca iri yarı, ama yufka yürekli, safi kalp bir insandı. Sağlık memuru idi.

Hayatının bir döneminde, içindeki boşluğu hissetti ve kendisine bir mürşit aradı.

Tavsiye edilen bazı zâtları ziyaret etti. Fakat içindeki boşluk bir türlü dolmuyor, o da arayışını sürdürüyordu.

Nihayet bir gün, aynı şehirde terzilik yapan Mahmut Allahverdi'yle karşılaştı ve derdini dile getirdi. O da hemen Emirdağ'a gitmesini ve orada ikamet eden Bediüzzaman'ı ziyaret etmesini söyledi.

Hüseyin Amca, kısa zamanda yol hazırlığını yaptı ve trene bindi.

O zamanki şartlarda Adıyaman'dan Emirdağ'a gelmek, uzun ve yorucu bir yolculuğu gerektirirdi.

Üç gün sonra Emirdağ'a geldi ve büyük bir heyecan içinde, Bediüzzaman'ın kaldığı evi aramaya başladı. Bu arayış da yolculuktan daha zor oldu. Çünkü insanlar kılavuz olmaktan korkuyorlar, hatta "Bediüzzaman'ı ziyaret etmek tehlikelidir. Tespit edilir, fişlenirsin; başın deritten kurtulmaz." diyorlardı.

Ancak Hüseyin Amca, ödünç parayla onca yolu gelmişti ve eli boş dönmeye de hiç niyetli değildi. Ne pahasına olursa olsun bu ziyareti gerçekleştirmek istiyordu.

Nihayet Bediüzzaman'ın evini buldu. Kapının bir yanında kılıksız bir herif oturmaktaydı. Ona nereden niçin geldiğini sordu. Tabiî saf Anadolu insanı, o kişinin Bediüzzaman'ı takiple görevli bir polis olduğunu anlayamadı. Dolayısıyla ona, "Sen de mi ziyarete geldin?" dedi.

Kapıyı çaldı, yumrukladı, seslendi. Ancak ne gelen vardı, ne giden. Kapı, duvardı.

Fakat Hüseyin Amca bu ziyaret için kararlıydı. Üstadı görmeden ve bir dersini almadan asla dönmeyecekti.

Bu sebeple kapıyı çalmaya ve seslenmeye devam etti.

Sonunda kapı açıldı. Delikanlı bir adam, ne istediğini sordu.

Hüseyin Amca, büyük bir heyecanla, ziyaret etmek ve ders almak için geldiğini söylemeye çalıştı.

Ancak kapıdaki genç adam, bu ziyaretin mümkün olmadığını, Üstadın yaşlı ve hasta olduğunu söyledi. Hüseyin Amcanın ısrarları boşunaydı. Kapı tekrar kapanmıştı.

Hüseyin Amca çarşıya gitti. Bir hasır alıp geldi. Bu hasır kapının sağ yanına serdi. Orada yatacaktı. Ziyaret imkânı buluncaya kadar da kapının önünde bekleyecekti.

O gece orada hasır üstünde uyumaya çalıştı.

Kapının bir yanında Hüseyin Amca, öte yanında polis amca...

Sabahleyin kapı açıldı.

Ve Hüseyin Amca, içeriye alındı. Kapı girişinden sonra yedi-sekiz basamaklı basit bir tahta merdivenle çıkılan çardağın önünde durduruldu. Üstad hiç ziyaretçi kabul etmiyordu. Çok ısrar ettiği için onu kıramamıştı. Ancak kendisiyle buradan, ayaküstü birkaç dakika görüşecekti.

Hüseyin Amca "Buna da şükür." dedi.

Koca gövdesi heyecandan titremeye başlamıştı. Birkaç dakika sonra çardağa açılan oda kapısı aralandı ve Bediüzzaman Hazretleri gelip merdivenin başında durdu. Onu kabul edemediği için özür beyan etti, hakkını helâl etmesini istedi.

Niçin geldiğini sordu.

Hüseyin Amca da, "Ders almak için." dedi.

"Elinizi öpüp dersinizi almak için Adıyaman'dan geldim efendim." dedi.

Bu cümleyi çok içten, tâ yüreğinden bütün samimiyetiyle söylemişti. Çünkü gördüğü gözler,

sahibinin tam bir Allah dostu olduğunu ona hissettirmişti.

Bediüzzaman, “Bizde el öpmek yoktur.” dedi. O sırada yeni yayınlanmış olan “Şualar” kitabını getirtti ve Hüseyin Amcaya hediye etti.

“Ben kitaplarımdayım. Kitaplarımı okumak, beni ziyaret etmekten yüz derece daha faydalıdır. Adıyaman’da terzi Mahmut Efendi var. Onu bul, beraber okursunuz. Şimdi ilimle imana hizmet vaktidir. Yanıma gelmeyin. Çünkü buraya gelenler tespit ediliyor, zarar görüyorlar.” dedi.

Bediüzzaman konuşuyordu, ama süre çok kısıtlıydı. Bu sözler bitmeden, Hüseyin Amca Üstadın elini öpmeliydi. Eğer öpmezse, bu ziyaret noksan kalırdı. Gerçi o elini öptürmek istemiyordu, ama Hüseyin Amca, hazır bulmuşken Allah dostunu, fırsatı kaçırmamalıydı.

Üstad kısacık konuşmasını bitirdi.

“Haydi kardaşım, hoş safa gelmişsin.” diyerek elini kaldırıncı Hüseyin Amca dayanamadı. Birden Üstadın eline doğru atladı. Maksudı o mübarek eli öpmek ve kendince bu ziyareti noksan bırakmamaktı.

Ama o da nesi!

O yaşlı ve hasta görünen zât, birden kendini geriye çekti ve elini çok çevik bir hareketle Hüseyin Efendiden kurtardı. Ancak Hüseyin Efendi kendini kurtaramadı. Bozulmuş dengesiyle önündeki merdivene boylu boyunca uzanıp kaldı.

Koca adamın büyük bir gürültüyle merdivene uzanıp kalması, Üstadı tebessüm ettirdi.

“Fesühhanallah!” diyerek ona bakıyor ve bir şeyi olup olmadığını soruyordu.

Hüseyin Amca, büyük bir keyifle, “Artık sizden bana hatıra bir yüksüğüm var.” dedi. Gerçekten de avucunda, Üstadın kullandığı bir yüksük duruyordu.

Üstad elini kurtarmıştı, ama parmağındaki yüksüğü kurtaramamıştı. Çünkü eliyle Üstadın parmaklarını sıyıran Hüseyin Amca, yüksüğünü de çıkarıp avuçlamıştı.

Bediüzzaman, yüksüğünü geri istedi.

Hüseyin Amca, “Hayır,” dedi, “bu yüksük sizden bana hatıradır, onu asla geri vermem!”

Üstad onun bu saf ve samimî hâlini hoş karşıladı, kızmadı, azarlamadı.

Yanındaki talebesine bir 25 kuruş getirtti. Ve 25 kuruşu Hüseyin Amcaya vererek yüksüğünü tekrar ondan satın aldı.

Böylece, bir gönülü kırmamak için, önce prensibini bozup onunla görüşmeyi kabul etti, sonra da onun parmağından kaptığı yüksüğünü para mukabili geri satın aldı.

Kendi yüksüğünü para ödeyerek satın almak ne anlama geliyor?

Maksat, insanı kırmamaktır, bir gönüle hoşluk sunmaktır.

O, büyük bir mürşitti.

Hizmetini her çeşit insanla yürüttü: Bakkal, hamal, işçi, çiftçi, memur, amir, asker...

Adam seçmedi. Dersini herkese, herkesin anlayacağı biçimde verdi. Ama karakterleri, kabiliyetleri, yapı farklılıklarını daima hesaba kattı. “Ata et, ite ot atılmaz.” dedi.

Bediüzzaman ve Abdülhamit Han

Bediüzzaman her dönemde olduğu gibi Sultan Abdülhamit Han döneminde de vatan, millet ve din için çırpınmakta idi. Bu sebeple, genç yaşında İstanbul'a geldi ve padişahla görüşmek istedi. Maksudı, Doğu'ya din ve fen ilimlerini birlikte veren bir üniversite açtırmaktı.

Ancak çeşitli sebeplerle bu çok hayırlı iş gerçekleşmedi. Bediüzzaman, artık iyice su almaya başlayan Osmanlı gemisini kurtarmak için de değerli fikirler beyan etti. O zamanki hükûmeti uyardı. Sultan Abdülhamit Han'a yazılı olarak düşünce ve tekliflerini ulaştırmaya uğraştı.

Bütün bu faaliyetleri sırasında hep fikir planında kaldı, "daha iyi olmak" hususunda düşünce ve tekliflerini açıkladı. Padişahın şahsiyetini ve makamını sarsıcı ifadelerde bulunmadı. Tam tersine, halifeliğinin gücünü ve tesirini artırması gerektiğini düşündü. Bu bakımdan da Abdülhamit Han'a muhalefet eden diğer âlimlerden ayrıldı.

Abdülhamit Han'a oldukça insafli tenkitler yöneltmesine rağmen Bediüzzaman, yine de onun hakkında hakperest davrandı.

Cumhuriyet döneminde maruz kaldığı baskı ve zulmün yanında Abdülhamit döneminin tenkidi hak etmediğini ve çok masum kaldığını talebelerinden Mustafa Sungur'un da bulunduğu bir mecliste ifade etti.

Mustafa Sungur Ağabeyin anlattığına göre, Bediüzzaman şöyle der:

"Sultan Abdülhamit, velidir. Ben onu hususî dualarımın içine almışım. Her sabah, 'Ya Rabbi, sen Sultan Abdülhamit Han ve Sultan Vahidüddin ve Hanedan-ı Osmaniye'den razı ol!' diye dualarımda yâd ederim."

1952 yılında bir öğretmen, Bediüzzaman'ın ilk yazdığı eserleri okuyunca, onun Abdülhamit Han'a itiraz ve hücum ettiğini sanmış. Bunu haber alan Bediüzzaman, talebelerine bir yazı dikte ettirmiş, sonra da o yazıyı teksir ettirip dağıtmıştı.

Bediüzzaman, o zaman yazdırıp yayınlattığı bu mektupta, Sultan Abdülhamit Han konusuna şu açıklığı getiriyor:

"Bir muallim kardeşimiz, Sultan Abdülhamit hakkında Üstadımızın hürriyet [II. Meşrutiyet] başında söylediği nutuklarda Sultan Hamit'e hücum var zannetmiş ve o kıymettar padişahın kıymetini takdir etmemiş gibi bir şüphe gelmiş..."

"Biz, Üstadımızdan aldığımız hakikat-ı hâl ile cevap veriyoruz.

"Evvelâ: Üstadımızın hayatındaki birinci bir düsturu: Kur'an-ı Hakîm'in bir esas kanunudur ki, 'bir adamın cinayetiyle başkası mes'ul olamaz!' Bu Kur'an kaidesine göre, o padişahın zamanındaki hükûmetin hataları ona verilmez diye, daima hayatında ona hüsn-ü zan etmiş. Onun bazı zaman mecburiyetle ettiği kusurları, onun muarızlarına karşı tevile çalışmış.

"İkinci olarak: Üstadımız, hürriyetin [meşrutiyet dönemi] başında, bütün kuvvetiyle, şariat dairesindeki şer'î hürriyeti sena etmiş [övmüş], nutuklarıyla halkı o hürriyete davet etmiş. Ve şer'î hürriyete muhalif olanlara demiş ki:

"Eğer şariat dairesinde olmazsa, istibdat namı verdiğiniz, bir şahsın mecburî, cüz'î ve hafif istibdadı, pek şiddetli bir küllî istibdat olup inkısam edecek [bölünüp çoğalacak]. Herkes bir nevi müstebit olur, mutlak [kesin, tam] istibdat çıkar, binlerce istibdat hükmüne dönecek... Yani hürriyet ölecek, bir mutlak istibdat çıkacak... Hatta bu meselede, Üstadımız idam için kurulan divan-ı harbi örfide [olağanüstü askerî mahkemede] demiş ki:

"Eğer meşrutiyet, İttihatçıların [Abdülhamit karşıtı partilerinin] istibdadından ibaretse ve şeriata muhalif bir hareketse, bütün dünya şahit olsun ki ben mürteciyim [irticacıyım].

"Üçüncü olarak: Üstadımız bu zamanda, bir hiss-i kable'l vuku nev'inden [oluşundan önce

hissetmek kabilinden] şimdiki İslâm âleminin ecnebi istibdadından kurtulması ve bir cemahir-i müttefika-i İslâmiye [birleşmiş İslâm toplumu] tarzında tezahüre başlamasını tasavvur etmiş, hissetmiş ve bütün kuvvetiyle bağırmiş. Şer'î hürriyeti takdir etmiş. O zamanki hitabelerinde demiş ki: 'Hürriyet, İslâmî terbiyeyle olmazsa ölecek, yerine mutlak istibdat çıkacak.'

“Dördüncü olarak: Üstadımızdan hem işitmişiz, hem hâlinden anlamışız ki: Ecnebilerin şiddetli desise ve kuvvetlerine karşı gösterdiği sebat ve metanet, hususan İslâm âleminin büyük kısmının halifesi olmak; hem bîçare Şark vilâyetlerinin bedevî aşiretlerini, Hamidiye alaylarıyla en yüksek bir askerî ve medenî dereceye onları sevk etmesi... Ve Hamidiye Camiinde, her cuma günü bulunması ve İslâmî şeairi elden geldiği kadar müraat etmesi [uyması]... Ve daima Yıldız dairesinde manevî üstad kabul ettiği bir şeyhi var olduğu gibi, çok hasenatı [güzellikleri] için, Üstadımız bütün hayatında, onun bir nevi velî hükmüne geçtiğine kanaat etmiştir.

“Beşinci olarak: İnsan hatasız olmaz. Eğer onun hakkında o zaman nutuklarında, bir mecburiyet altında şiddetli hataları olsa da, elbette o hatanın hiçbir ehemmiyeti kalmaz. Hem Aşere-i Mübeşşere [cennetle müjdelenen sahabeler] içinde, Hz. Ali ile Hz. Talha ve Zübeyr'in birbiri hakkındaki hataları, onların İslâmî hakikatlere dair uhuvvetlerine [kardeşliklerine] zarar vermediği gibi, 50 sene evvel Üstadımızın merhum padişah hakkında bir sözü medar-ı itiraz [itiraz sebebi] olamaz. (Üstadımızın hizmetinde bulunan Nur Talebeleri)”

Bediüzzaman ve Ahmet Hamdi Akseki

Bediüzzaman, hakperest bir insandır. Onun için önemli olan, hakkın ve haklının yanında olmaktır. Bu husustaki ilginç ve ibretli bir misal, Ahmet Hamdi Akseki hakkındaki düşünceleridir.

En zor zamanlarda Diyanet İşleri Başkanlığını yönetmiş olan Ahmet Hamdi Akseki, âlim bir hocadır. Yayınlanmış çok kıymetli eserleri vardır.

1951'e kadar uzun yıllar Diyanet İşleri Başkanı olarak görev yaptı. O görevdeyken Diyanet'te birçok olumsuzluk yaşandı. Ahmet Hamdi Akseki, âlim ve fazıl bir hoca olduğu hâlde bu yanlışlıklara mâni olamadı.

Bediüzzaman, Ahmet Hamdi Akseki ve benzeri hocaların durumunu tasvip etmiyordu. Çünkü onlar, "âzimetini terk edip, ruhsata tâbi oluyorlar," yani takva ölçüleriyle değil, zor zamanlara mahsus fetvalarla hareket ediyorlardı.

Bediüzzaman, bu duygularını ve sonrasını, "Muhterem Ahmet Hamdi Efendi Hazretleri, bir ruhî hadisemi size beyan ediyorum." diye başlayan mektubuyla açıklıyor.

"Bu fikirler, benim fikrime uygun gelmiyordu. Ben, hem onlara, hem sana hiddet ederdim. Üç-dört sene evvel yine şiddetli, kalbime, sizi tenkitkârane bir teessüf geldi. Birden ihtar edildi ki: 'Bu senin eski medrese arkadaşların olan, başta Ahmet Hamdi gibi zâtlar, dehşetli ve şiddetli bir tahribata karşı, ehvenü'-şer [kötünün daha küçüğünü seçmek] düsturuyla, mümkün olduğu kadar bir derece, bir kısım ilmî vazifeyi, mukaddesatın muhafazasına sarf edip, tehlikeyi dörtten bire indirmeleri, onların mecburiyetle bazı noksanlarına ve kusurlarına inşaallah kefarete olur.' diye kalbime şiddetli ihtar edildi. Ben dahi sizleri ve sizin gibilerini, o vakitten beri, yine eski medrese kardeşlerim ve ders arkadaşlarım diye, hakikî kardeşlik nazarıyla bakmaya başladım."

Bediüzzaman, Ahmet Hamdi Efendi hakkındaki kanaatini değiştirmekle kalmıyor, şiddetli bir zehirlenmenin tesiriyle hasta olduğunu, eğer vefat edecek olursa kendi yerine onun, eserlerine sahip, hamî ve muhafız olacağını düşünüyor.

Bu düşünceyle ona, kendisinin gözden geçirip düzelttiği iki takım Nur Risalesi gönderir.

Bediüzzaman'ın bütün sevgisi, sitemi hep Allah içindi.

Allah için olan hiddeti, yine Allah için muhabbete ve dostluğa dönmüştü.

Ölçüsü İslâm olanı, "Dinin Sahibi" muhafaza eder ve yanılacak olsa, düzeltir.

Kitap Düşmanlığı

Yıl, 1952... Bediüzzaman Hazretlerinin “Gençlik Rehberi” isimli eseri ilk defa matbaa da basılarak yayınlandı ve hemen de mahkemelik oldu.

Bediüzzaman, bu davaya katılmak maksadıyla İstanbul’a geldi.

Ancak kaldığı otelde hiç rahat bırakılmıyordu.

Gerek emniyet mensuplarının sıkı gözetim ve denetimleri, gerekse basın mensuplarının haddi aşan tavırları, çok rahatsız edici boyutlardaydı.

Bu görünen huzursuzluklara bir de görünmeyen hainlik eklendi: Yemeğine zehir katıldı.

Üstadın yemeğini koyduğu küçücük bir sefer tası vardı. Onu tedbir olsun diye odasındaki pencerenin saçağına koyardı.

Böylece, pencerenin dışarıya bakan tarafında, yemeğini şerhilerden korumaya çalışırdı. Zira daha önce, bütün tedbirine rağmen defalarca zehirlenmişti.

Ancak ona verilen zehirler göğsünde bir noktaya toplanmış, zaman zaman da akıntılı bir şekilde varlığını belli etmişti.

Ahmet Aytimur anlatıyor:

“Bir gün baktık ki, pencerenin saçağında duran sefer tasının kapağı yok... Düşmüş mü diye aradık taradık, bulamadık.

“Bunun üzerine Üstad Hazretleri:

““Bu otelden gidelim, beni zehirlemek istiyorlar!” dedi.

“Oradan, Fatih’teki Reşadiye Oteline taşındık.

“Orada Üstada Anadolu’dan ziyaretçiler geliyordu. Üstad onlara ders veriyor, sohbet ediyor, ayrıca yemek yedirmek de istiyordu.

“Oysaki o zamanın imkânları buna elverişli değildi.

“Bir gün bize, Kızılay’ın fukara için işlettiği aşhanelerinin hâlâ faal olup olmadığını sordu.

“Fatih’te bir aşhanenin hâlen hizmette olduğunu söyledik. Buradan fakirler her gün, kaplarını getirip yiyeceklerini alırlardı.

“Üstad bize:

““Siz de gidip oradan yiyeceğinizi alınız.” dedi.

“Üstadın o zamanki hizmetkârları sırayla gidip bu aşhaneden yemek almaya başladılar. Bu yemeği hem kendileri yedi, hem de Anadolu’dan gelen ziyaretçilere ikram ederlerdi.

“O azıcık yemek, yine de artardı.

“Ancak çoğu yerde olduğu gibi aşhanede de, köprü altı kabadayılardan ve yaban ideoloji mensuplarından oluşan bir mafya, hep kuyruktaydı.

“Fakirlerden çok, o kabadayılar alıyordu yemeği. Ve bunlar, oraya gelen başkalarını hiç istemiyorlardı. Çünkü kendilerine düşen yemek miktarı azalıyor, uzattıkları kocaman tencereler tam dolmuyordu.

“Bu sebeple, Bediüzzaman’ın talebelerini de birçokları gibi, tehdit ederek kaçırmak istediler. Ancak o halim selim insanlardan hiç de beklemedikleri bir direnç gördüler.

“Konyalı Abdülmuhsin, genç bir felsefe talebesiydi. Aşhanedeki kabadayılarla öyle bir göründü ki, onlar önce şaşaladılar, sonra da yelkenleri indirip, ‘Tamam, siz alın da, birlik olup başkalarını buraya alıştırmayalım.’ demek zorunda kaldılar.

“Bu durum, Üstadın talebelerinin hiç alışkın olmadıkları bir şeydi. Bu sebeple bir gün durumu Bediüzzaman’a danıştılar.

““Acaba bu aşhanenin yemeği onlara helâl miydi?”

“Bediüzzaman Hazretleri bu tereddüde şu cevabı verdi:

““Siz bu yemeği yiyorsunuz, Kur’an’a hizmet ediyorsunuz. Onlar komünistlik yapıyor, vatan millet aleyhinde çalışıyor, ahlâksızlık yapıyor. Onların yemeğe hakkı yok, asıl siz yiyebilirsiniz. Bu yemek asıl sizin hakkınız. Ben veriyorum bu çorbayı size, yiyiniz...”

“Üstadın bu açıklaması onları rahatlatmış...”

Asrın Garibi, Garipler Hastahanesinde

Ahmet Aytimur Ağabey:

“Üstad, İstanbul’da idi. Samsun’da cereyan eden bir mahkemesi vardı. Oraya gelmesi ve ifade vermesi resmen isteniyordu.

“Üstad da mahkemeye katılmak istiyordu. Bu sebeple, Samsun’a nasıl gidebileceğini araştırmamı istedi. Ben de Samsun’a otobüsle gitmenin yollarını araştırdım. Fakat o zamanki şartlarda karadan Samsun’a gitmek çok zor ve zahmetli bir işti. Hele de Üstadın yaşında ve üstelik hasta bir insanın bu uzun yolculuğa katlanması çok eziyetli olacaktı. Ancak Samsun mahkemesi, ifadesinin İstanbul adliyesinde alınmasını da kabul etmiyordu. Samsun savcısı, ‘Madem İstanbul’a gelmiştir, Samsun’a da gelebilir.’ diye inat ediyordu.

“Bu durumu Üstada söyledim.

“‘Bir de deniz yoluna bak. Ben eskiden vapurla gitmişim.’ dedi.

“O günlerde denizden gitme imkânı da yoktu. Mevcut imkânlar da sağlıklı görünmüyordu. Fakat Üstad ne pahasına olursa olsun bu resmî davete icabet etmek ve Samsun’a gitmek istiyordu.

“Arkadaşlarla da istişare neticesinde, ‘Üstada bir rapor alarak, bu zahmetli yolculuktan onu kurtaralım.’ dedik. Kendisi de bu kararımızı kabul edince hemen harekete geçtik.

“Nazif Çelebi’nin tanıdığı olan bir doktor, Üstada rapor verebileceğini söylemiş.

“Bu doktor, Üstadın odasına geldi. Ancak Üstad, doktora pek itibar etmedi.

“‘Otur.’ bile demedi.

“Doktor ayakta kaldı. Onu getiren Nazif Ağabey, durumdan sıkıldı ve beni çağırarak, doktoru oturtmamı söyledi.

“Üstad varken ben ne yapabilirdim? Tabii bunu yapamayacağımı söyledim.

“Doktor ayakta idi, ama konuşmaktan da geri kalmıyordu. Menfî düşünceli bir adamdı. Sözü döndürüp dolaştırıp, Sultan İkinci Abdülhamit Han’a getiriyordu.

“Merhum hakan hakkında ileri geri konuşmaya ve ithamlarda bulunmaya başladı. Üstad fevkalâde rahatsız oldu ve doktorla hiç muhatap olmadı.

“Doktoru getiren Nazif Çelebi Ağabey ise, doktor rapor vermekten vazgeçmesin diye, söze girip şöyle dedi:

“‘Üstadımız da sizi teyit ediyor.’

“Üstad, hemen itiraz etti ve dedi ki:

“‘Hayır, ben Sultan Abdülhamit Han’a veli nazarıyla bakıyorum. Rüşvet-i kelâma da lüzum yok. Hem bu adamın raporunu da istemiyorum.’

“Tabii bu hâl, doktorun gitmesine sebep oldu.”

“Bu defa da tanıdığımız emekli subay Refik Beyin kardeşi müteahhit Celâl Bey tavsiye edildi. Çünkü bu zâtın profesörlere bile sözü geçen, etkili insan olduğu söylendi. Ancak Celâl Bey, CHP’li idi.

“Bu durumu Üstadımıza söyledik.

“‘Olsun.’ dedi.

“Daha sonra da durum Celâl Beye iletildi.

“‘Baş üstüne, hallederim.’ dedi.

“Celâl Beyin bulduğu doktordan gelen habere göre, Vakıf Gureba Hastahanesinde çarşamba günü, heyet günü idi. Üstadı çarşamba günü oraya götürürsek, onun yardımıyla hasta olduğuna dair raporu alabilecektik.

“Tabii o zaman, hususî arabası olan çok az insan var. Üstada muhabbet eden bir arkadaşın arabası

olduğunu duyduk ve onunla heyet günü hastahaneye gittik.

“Üstadı hastahanenin kapısında indirip koluna girdim ve heyet odasına doğru yürüdük.

“O sırada peydah olan bir sivil memur da, bizimle birlikte geliyordu. Ben de onu fark ettiğim için, bizi takibine mâni olmak istiyordum. Üstad:

“‘Bırak gelsin.’ dedi.

“Bunun üzerine memur:

“‘Üstadım, beni helâl et.’ dedi. Üstad da tereddütsüz:

“‘Helâl ettim.’ dedi.

“Önce tansiyonunu ölçtürdüm.

“Epeyce dolaştıktan sonra aradığımız odanın kapısını bulduk. Sıramızın gelmesini beklemeye başladık. Ancak Üstad hem yaşlı hem hasta, dolayısıyla ayak üstü durmaktan yoruldu.

“Ben bu durumdan sıkıldım. Ne yapsam, diye etrafa bakıyorum. Bulduğumuz hastahane koridoru kalabalık...

“İnsanlar gelip geçiyor. Üstad onlara bakıyor, acıyor, kendi derdini unutmuşçasına onlara bakıyor, okuyor, dua ediyor.

“O sırada gözüme, tekerlekli bir sandalye ilişti. Onunla bir hastayı götürüyorlardı.

“Hemen peşlerine düştüm. Durum düşündüğüm gibi oldu. Bir süre sonra hastayı tekerlekli sandalyeden kaldırıp bir odaya soktular.

“Ben hemen o tekerlekli sandalyeyi alıp Üstada getirdim ve onu oturttum. Üstad biraz rahatladı ve çok dua etti.

“Bir zaman sonra sıramız geldi.

“Üstadı heyet odasına aldılar. Koluna girerek salona götürdüm. Bize yardım edecek olan doktor, tam ortada, başhekimin yanında oturuyordu. Eğilip ona bir şeyler söyledi.

“Başhekim, Üstadın başındaki sarığa bakarak:

“‘Nedir o!’ dedi.

“Ben cevap vereyim derken, Üstad onların duyamayacağı biçimde benim kulağıma:

“‘Bu, diğerlerine rüşvet veriyor.’ dedi.

“Üstadın açıklaması üzerine, ben de doktora cevap vermedim. Sonra da:

“‘Nesi var?’ diye sordu. Ben de:

“‘Hasta.’ dedim.

“Üstad, o günlerde zehirlendiği için gerçekten hasta idi.

“‘Ben baktım, hasta... Siz de bakın.’ dedi diğer doktorlara...

“Sonra da bevliye uzmanına götürmemi söylediler.

“Üstadı dışarı çıkardım, götürüyorum. Bir de baktım ki, ortadaki doktor koşarak geldi:

“‘Üstadım, bana dua et, artık yaşlanıyorum. Rapor vereceğim, merak etmeyin.’ dedi.

“Gerçekten de, o gün Üstada verilen heyet raporunda, ‘Karada, havada, denizde asla seyahat edemez!’ yazıyordu.

“Hastahaneden çıktık ve arabasıyla bizi getiren arkadaşı bulduk. Draman’da kaldığımız eve döneceğiz. Fakat şoför arkadaşımızın bir ricası vardı.

“‘Edirnekapı Mezarlığında annem medfundur. Oraya kadar gitsek de Üstad anneme bir dua etse...’ dedi.

“Üstad, arkadaşımızın bu ricasını kırmadı. Mezarlığa gittik. Orada, arkadaşımızın annesi için dua etti.

“Bu rapora rağmen bir gün, Draman’da Üstadın kaldığı eve, İstanbul emniyetinden, adının ‘Abdurrahman’ olduğunu söyleyen bir polis geldi.

“Orada bulunan Ziya Arun, polisi içeriye almadı. Ancak polis, Üstadla görüşmek hususunda çok ısrarlıydı.

“Durum Bediüzzaman’a haber verildi. Onun, ‘Gelsin.’ demesi üzerine polisi içeriye aldık.

“Polis Abdurrahman, Üstada çok hürmetkâr davrandı. Elini öptü. Eserlerini okuduğunu söyledi.

“Sırf Üstadla görüşebilmek için, Üstada gelme görevini gönüllü olarak kabul ettiğini açıkladı.

“Emniyet, MİT’in ısrarı üzerine Bediüzzaman’ı almak ve mutlaka Samsun’a götürmek istiyordu.

“Üstad, polis Abdurrahman’a raporunu gösterdi ve ‘Karada, havada, denizde asla seyahat edemez!’ yazısını okuttu...”

“Asacaktık, Olmadı”

Ahmet Aytimur Ağabey anlatıyor:

“Süleymaniye’de Nazif Çelebi’nin evindeydik. O gün oraya dört Demokrat Parti milletvekili de geldi. Biraz sohbetten sonra, Risale-i Nur’dan bazı bahisler okundu.

“Milletvekilleri, okunan eserin kime ait olduğunu sordular.

“Eserin Bediüzzaman’a ait olduğunu öğrenen hukukçu bir milletvekili, şu hatırasını anlattı:

“1935’te beni Eskişehir’e gönderdiler. Gönderiliş maksadım, savcının da yardımıyla Bediüzzaman’ı asmaktı. Fakat öyle bir konuştu ve davrandı ki, çaresiz kaldık, asamadık...”

Adnan Menderes ve Bediüzzaman

1950’de CHP iktidarı devrilmiş, yerine Demokrat Parti hükûmeti gelmişti. Bu hâl, bir demokrasi devrimiydi. “Millî Şef” adıyla diktatörlük yapan ve Bediüzzaman’ı da inanılmaz düşmanlıklarına hedef eden İnönü devri sona ermişti.

Menderes başbakan, Celâl Bayar da cumhurbaşkanı olmuştu.

Bediüzzaman, bu yeni idareye sempati duydu. Özellikle de Menderes’in ezanı aslına uygun hâle getirmesi, onu fazlasıyla mutlu etti. Çünkü ezan, İslâm’ın en önemli sembollerinden biriydi. Bediüzzaman’a göre, ezan şair [sembol] olduğu için bazı farzlardan bile daha mühimdi.

Belki de bu manası için ezan, ülkemizde 18 yıl yasaklanmıştı.

Menderes’in ezanı tekrar serbest bırakması, sadece Anadolu’yu değil, bütün İslâm dünyasını çok sevindirmişti.

Bediüzzaman da Menderes’e, “İslâm kahramanı” dedi.

Onu tenkitleriyle yıpratmak isteyen iyi niyetli kişilere karşı, “O bizdendir.” diyerek korudu.

Demokrat Parti’nin hatalarını, içinde bulunan yüzde yirmi nispetindeki sefih masonlara veriyordu.

Demokrat Parti’nin Menderes’i gerçekten seven kısmını şefkatle ikaz ediyor, onların vatan, millet ve İslâmiyet için faydalı olmalarını istiyordu.

Bu çerçevede iki temel teklifi vardı:

1. İman hakikatlerini en etkili biçimde anlatan Nur Risalelerini resmen basıp yaymaları, okullarda okutmaları... Böylece, imanlar taklitten tahkike terfi edecek, imansızlıktan doğan anarşi duracak, emniyet ve huzur ortamı gelişecek, insanların daha güvenli ve mutlu yaşayacakları bir ortam oluşacaktı.

2. Ayasofya tekrar camiye çevrilmeliydi. Cami olan Ayasofya ile, ülkenin İslâmî kimlik ve kişiliği bütün âleme yeniden ilân edilmiş olacaktı...

Menderes, ezanı aslî hâline getiren kararı verdi, ama diğer hususlarda çekingen davrandı. Yıkıcı muhalefetin de baskısı ve İnönü korkusuyla, Bediüzzaman’ın tavsiyelerini gerçekleştiremedi.

Buna rağmen sürekli “irticaya taviz vermek”le suçlandı. Çünkü İmam Hatip Okullarını ve Yüksek İslâm Enstitülerini açmış, bazı nutuklarında, “Bu millet Müslümandır ve Müslüman kalacaktır. İslâmiyet ne icap ediyorsa yapılacaktır.” gibi sözler söylemişti.

Menderes düşmanları, onun din lehine yaptığı az ve yetersiz icraatı bile çok buldular. Bu sebeple “bir gece hareketi” yaptılar.

Bu ihtilâlin sonunda Yassıda’ya kapatılıp, yersiz, haksız ve hatta zulümlü tavırlarla yargıladılar. Nihayet idama mahkûm edip astılar.

Menderes'e Dua

Said Özdemir anlatıyor:

“İsparta’da Üstadı ziyaret etmiştim. O sabah sohbet sırasında Bediüzzaman Hazretleri:

“‘Kardeşlerim, ben bu gece Menderes’e çok dua ettim.’ dedi.

“O gün öğrendik ki, Başbakan Menderes’in bindiği uçak, Londra yakınlarında düşmüş. O feci kazada 23 ölü ve birçok yaralı varken, Menderes sağ sâlim kurtuluyor...

“Daha sonra İstanbul’a dönüyor. Ona benzeri görülmemiş, muhteşem bir karşılama töreni düzenleniyor. On binlerce insan hava alanından Taksim’e kadar, yollara doluşup sevinç ve sevgi gösterisinde bulunuyor.”

Bu durumu öğrenen Bediüzzaman, şöyle diyor:

“Acaba Menderes, bu hâlden dolayı gururlanıyor mu? Bu nedir ki? İmanın hakikatine varmış bir mü’mini, hakikat-ı kâinat alkışlıyor...”

“İslâm Kahramanı” Menderes

Ezanı aslına çevirince “İslâm kahramanı” olarak tanımladığı Başbakan Adnan Menderes, Konya’da halkın hissiyatına tercüman olan bir konuşma yapmış, “Türk milleti Müslümandır. Müslümanlığın bütün icapları yapılacaktır.” diye konuşmuştu.

Bu konuşma, Bediüzzaman Hazretlerini de çok memnun etmişti.

Ancak daha sonra Malatya’da yaptığı konuşma, inançlı halk çoğunluğunu rencide etmişti. Bir kısım halk, “Menderes döndü,” “Menderes gerçek yüzünü gösterdi!” diyorlardı.

Bu söylentiler yayılınca, Bediüzzaman şöyle dedi:

“Menderes bizdendir. Bu konuşması, muhaliflerini susturmak için rüşvet-i kelâmdır.”

Yakın talebelerine de, “Menderes’in aleyhinde bulunmayın.” diye haber göndermiştir.

Menderes’i Tutan Manevî İktidar

Münevver Ayaşlı, bir asra yakın ömrünü hep “son Osmanlı” gibi yaşamış bir hanımefendiydi. Gördüklerini, duyduklarını, yaşadıklarını yazmış, arkasından ibretlerle dolu eserler bırakmış manevî ninemizdi.

Ne zaman Bediüzzaman’dan bahis açılrsa, hemen şu hususu vurgulardı:

“Her maddî iktidarı tutan, koruyan, kollayan bir manevî iktidar vardır. Osman Gazi’nin Edebali’si, Fatih’in Akşemsettin’i, Kanunî’nin Yahya Efendisi, Sultan Ahmet’in Aziz Mahmut Hüdaî’si gibi, Abdülhamit Han’ın Şeyh Zafir’i gibi, Menderes’in de Bediüzzaman’ı vardı. Ancak Menderes, Bediüzzaman’ı anlayamadı. Dolayısıyla da kıymetini bilemedi, tavsiyelerini tatbik edemedi. Bediüzzaman dünyasını değiştikten sonra da, ayakta kalamadı. Manevî iktidar gidince, maddî iktidar da dayanamayıp yıkıldı...”

Bediüzzaman, 1960 yılının 23 Mart’ında vefat etti. Menderes de tam 2 ay 4 gün sonra iktidardan alaşağı edildi...

Necip Fazıl’ın tabiriyle, “yoğurttan hükûmete, kartondan bıçak” saplamışlardı...

“Ahmak Menderes!”

“Başkasının günahına ağlayan adam,” Menderes’i de yanlışlarından kurtarmaya çalıştı. Çünkü onun kurtuluşu, bir bakıma bu ülkenin kurtuluşu demektir.

Ancak Menderes hep çekimser kaldı, hep korktu ve mesafeli durdu.

Bediüzzaman’ın son Ankara seyahatini de engelledi. Çünkü muhalefet lideri İnönü, basına, Bediüzzaman’ın Menderes’e destek vermek için gezdiğini söylemişti.

Bediüzzaman bu duruma çok üzüldü.

Zira Menderes, bindiği dalı kesiyor, her şeyden önce kendi zararına sebep oluyordu. Tabii ki onun zararı, ülkenin ve milletin zararı demektir.

Üstad, önleyemediği bu zarar karşısında çok üzgündü.

“Ahmak Menderes, beni İnönü’ye rüşvet verdi!” demekten kendini alamadı.

“Menderes, bizim ona olan duamızı, himmetimizi bilemedi. Gözümde elmastan cam parçasına düştü...” dedi.

Sonra da iki elini birbirine kavuşturarak ters çevirdi, “İşte böyle olacaklar, tepetaklak gidecekler!” buyurdu.

Gelmekte olan kötü günlerin acısını, o an yüreğinde hissetti. Ama baştaki başlara lâf anlatmak imkânsızdı. Herkes kendi kaderine koşardı.

Yargılayanlara Hakkını Helâl Etti

Bediüzzaman, adalet adamlarına çok önem verirdi. Yüreğindeki coşkun şefkati, adalete şiddet karıştıran savcılara da açmış, görevlerinin hakikatini bilmeleri şartıyla onlara da hakkını helâl etmiştir.

Emirdağ Lâhikası'nda, insana hayret ve hayranlık veren bir açıklamasında Bediüzzaman şöyle diyor:

“Ömrümün 40 yılı, tarifsiz zorluk ve baskılarla geçti. Çoğu hapis ve sürgünlerimde, savcıların şiddetlerini gördüm. Oysaki savcılar, ‘Allah’ın hakları’ manasında olan ‘kamu hakları’ni korumakla vazifelidirler.

“Bu baskı ve şiddetlerine rağmen savcılara karşı bir hiddet ve küsmek bana gelmiyordu.

“Sonra görüyordum: Onların görünürdeki şiddetine sebep olan kusurları, kendilerinde görmüyordum.

“Fakat çok defa, bir zaman sonra, kader-i İlâhînin, başka kusurlarıma binaen, şefkat tokadının öyle savcıların eliyle geldiğini gördüm.

“Kader, adalet yaptığı için, o şefkat tokadını ruh ve kalbimle kabul ettim. Zahirî sebebe binaen, savcıların şiddetini helâl ediyorum.

“(...)

“Şimdi Cenab-ı Hakka şükür, o savcıların bir kısmı, vazifeleri olan umumî hukukun müdafaası, Allah’ın hukuku nevinden olduğu cihetle, bana karşı şiddet değil, bilâkis hakikî adalet noktasında, umum İslâmiyete ve belki insanlığa da menfaati olan Risale-i Nur’un, iman hizmeti cihetiyle, şiddeti bırakıp, kader-i İlâhînin şefkat tokadına bakar gibi, görünürdeki azap verme, hakikaten yardım hükmüne geçtiği için... Ben de bu büyük sır münasebetiyle, bütün böyle savcılara karşı bir dostluk ve dua etmek vaziyetini aldım.

“Zahiren bana karşı şiddet-i hüküm görünen hâller, o iman hizmetine bir ilânname [duyuru] hükmüne geçti.

“Ben de şimdi onlara, amme hukukunun Allah’ın hukuku hükmüne geçtiğini bilenlere, umumen selâm ve dua ediyorum.

“Bana olan şiddetlerini umumen helâl ediyorum.”

Neredeyse ömrünün 40 yılı, savcılarla haşır neşir olarak geçmiş... Bu süre içinde savcılar, onu haksız ve yersiz olarak suçlamışlar, itham etmişler, hatta zaman zaman idamını istemişler. Aynı suçlamayı defalarca yapıp tekrar tekrar yargılamışlar.

Sonra da çıkmış bu “adam ötesi adam,” kendisine haksızlık eden bütün bu savcılara hakkının hepsini, kolaycacık helâl ediveriyor.

Savcıların kendisine verdiği görünürdeki azap ve işkencelerin, aslında davası için çok faydalı olduğunu, yani şerden hayır çıktığını açıklıyor.

Hayata ve insanlara bu kadar güzel ve olumlu bakmak nasıl mümkün olabilir?

Bunu başarabilmek için, bir insanın bütün acılarına ve ağlamalarına rağmen dünyayı güldürmeye karar vermiş olması gerekir. Yani “başkasının günahına ağlayan adam” olması...

Başka türlü, böylesine muazzam haklar, bir çırpıda ve kolayca helâl edilebilir mi?

Madem Hakikat Nuru Gönülleri Coşturuyor...

Bediüzzaman, kendi şahsî duygularını hiç dikkate almaz. Bütün meselesi, Kur'an hakikatlerinin gönüller üzerindeki tesiridir. Böyle bir gaye gerçekleşiyorsa, insanlar taklit imandan tahkike yükseliyorsa, çekilen çilelerin hiçbir ehemmiyeti yoktu..

Şöyle tercüman olur şefkatli gönlüne:

“Mademki hakikat nuru imana muhtaç gönüllerde tesirini yapıyor, bir Said değil, bin Said feda olsun! Yirmi sekiz sene çektiğim eza ve cefalar, maruz kaldığım işkenceler, katlandığım musibetler, helâl olsun. Bana zulüm edenlerin, beni kasaba kasaba dolaştıranların, hakaret edenlerin, türlü türlü ithamlarla mahkûm etmek isteyenlerin, zindanlarda bana yer hazırlayanların hepsine hakkımı helâl ettim...”

Masumların Hatırı İçin

Bediüzzaman, daima masumların hatırı için zalimleri affetmiştir. Bu hâlini şöyle açıklıyor:

“Ben, Risale-i Nur mesleğinin esası ve 30 seneden beri bir hayat düsturum olan şefkat itibarıyla, bir masuma zarar gelmemek için, bana zulmeden canilere değil ilişmek, hatta beddua edemiyorum. Hatta en şiddetli garazla, bana zulmeden fasık, belki dinsiz zalimlere hiddet ettiğim hâlde, değil maddî, belki beddua ile de (manevî) mukabeleden o şefkat men ediyor. Çünkü o zalim gaddarın, ya peder ve validesi gibi ihtiyar bîarelere veya evlâdı gibi masumlara maddî manevî darbe gelmemek için, o dört masumların hatırına binaen o zalim gaddara ilişmiyorum. Bazen helâl ediyorum..”

Bir Kere Beddua Edecekti...

Kış mevsiminin ortasıydı... Afyon'da dondurucu soğuklar vardı.

Talebeleriyle birlikte hapisanedeydi. Altmış kişilik koğuşta tek başına kalıyordu. Bulunduğu yerde soba yanmadığı gibi, bütün camlar da kırıktı. Koğuşa sızan kar ve yağmur suları, zeminde buzlaşmıştı.

Soğukla baş edemesin diye, battaniye bile vermemişlerdi. Bir süre koğuşu turladı. Yorulmuştu. Ancak oturacak yer yoktu.

Bir köşeye yaslanmaya çalıştı. Olmadı. Abdest tazelemek için, suya baktı, o da donmuştu.

Koğuşuna kimseyi almıyorlar, hiçbir yardım ve destek gelmesin istiyorlardı.

Bir talebesi, gardiyanları atlatarak gizlice yanına geldi.

Üstadın dillere destan sabrı nihayet taşma noktasına gelmişti:

“Kardeşim,” dedi, “bu savcı, ben burada soğuktan donup öleyim diye bu işkenceyi yaptırıyor. Artık dayanamıyorum, ben bu savcıya beddua edeceğim!” dedi.

Tam o sırada, savcının imdadına üç yaşındaki kızı yetiştirdi. Bediüzzaman, pencereden bakarken, o masum yavruyu gördü. Ve kim olduğunu sordu.

Yine coşturdu şefkati, muhabbeti ve beddua edemedi...

Dedi ki:

“Bu masum yavrunun hatırı için beddua etmeyeceğim. Hakkımı helâl ediyorum..”

Bu nasıl bir şefkat boyutu? Kaç insan başarabilir bunu? Bu yücelik nasıl da aşar sıradan ve sürüden insanların boyunu?

Bir Kere Daha Beddua Edecekti, Ama...

Bediüzzaman, en acımasız düşmanlarını bile kurtarmaya çalıştı. En acı azap anlarında bile beddua etmedi. Ancak nadir olarak, beddua etmeyi düşündüğü de oldu. İşte o kişilerden biri de Cumhuriyet Halk Partisinin İçişleri Bakanı olan Hilmi Uran idi. Bediüzzaman'a yapılan işkencelerin baş sorumlularından olan bu kişi de, bedduadan kurtuldu.

Bu kurtuluşun vesilesi, çok ibretlidir. Çünkü bir dosta vefa ve muhabbet vesikasıdır.

Bediüzzaman, çok sevdiği bir başka Hilmi'nin hatırı için, aynı adı taşıyan Hilmi Uran'a beddua etmekten vazgeçiyordu...

Bu hususu şöyle açıklıyordu:

“Hilmi Bey! Talihin var. Ben hapiste ve burada iken, hakkımda seni merhametsiz gördüm. Ne vakit hiddet ettim, bedduaya niyet ettim, Hilmi Bey namında benim bir kardeşim ve Nur'un has bir şakirdini [talebesini] her vakit hayırlı duamda ismiyle zikrettiğimden, sana beddua niyet ederken, bu hayırlı duaya mazhar Hilmi Bey ismi, âdeta şefaatchi oldu, beni men etti. Ben de, o niyetten vazgeçtim. Senin beni tazip eden [azap veren] memurlarından gelen eziyete tahammül edip, o bedduadan vazgeçtim.”

Kurtaran Dua

Bediüzzaman, Kastamonu sürgünündeydi. 1936'dan itibaren altı yıl orada kalmış ve her fâninin dayanamayacağı çileler ve işkenceler içinde yaşamıştı. Özellikle de Avni Doğan isimli vali, hem kendisine hem de o ecdat yadigârı şehre ıstırap veriyordu.

Yol ve park yapmak bahanesiyle çok değerli tarihî eser, yerle bir ediliyordu. Mezarlıklar, camiler, dergâhlar, tekkeler, yani bütün bir tarih düşmanca yok ediliyordu.

Asil ve mübarek bir hanedanın mensubu Hilmi Bey, bu olanları önleyebilmek çok uğraşıyordu, ama etkili zâtlara lâf anlatmak imkânsızdı. Tahrip etmekte kararlıydılar.

Hilmi Bey, sonunda valiyi öldürmeye karar vermişti. Silâh temin etti, plan yaptı. Artık bu iş için ruhen de hazırды.

Bu düşüncelerle dalgın olarak gidiyordu. Yolu, Bediüzzaman'ın yaşadığı, iki odadan ibaret evin önüne düşmüştü. Tam o esnada bir cam tıkırtısı duydu. İrkilerek başını kaldırdı. Pencereden bakan Bediüzzaman, eliyle işaret ederek onu çağırıyordu.

“Hayırdır inşaallah!” dedi, “Bu yaşlı hoca beni niçin çağırıyor, ne diyecek acaba?”

Merdiveni merak içinde çıktı.

Bediüzzaman, elinde “Tahmidiye” duasını ona vererek, kendisi için bundan bir tane yazmasını istiyordu. Bu isteğe pek bir mana verememişti, ama kolaylıkla yapabileceği bir işti. “Peki.” dedi.

O gece, saatlerce çalışıp duayı yazdı. Yazarken iç dünyası değişti. Yazıyı bitirip okuduğu zaman ise, artık bir adam öldürecek değil, bir karınca bile ezemeyecek hâldeydi.

O zaman anladı ki, duayı Bediüzzaman için değil, kendisi için yazmıştı...

Artık öldürmeye değil, diriltmeye talip bir Nur talebesiydi.

Daha sonra Bediüzzaman'la Denizli Hapishanesinde dokuz ay kaldı.

Bu nasıl bir dünya idi? Bir yanda ölümüne düşmanlık eden acımasızlar, diğer yanda da düşmanlarını bile kurtarmaya uğraşan ve günahlarına gözyaşı döken bir Allah dostu...

Olanda Hayır Vardır

Bediüzzaman'ın, Diyarbakır'da fedakâr ve cesur bir talebesi vardı: Emekli yüzbaşı Mehmet Kayalar...

Bir defasında evinin etrafı askerî birlikler ve tanklar tarafından kuşatılmıştı. Bu kuşatmada görev alanların çoğu da, onun bir zamanki arkadaşları idi. Tabiî ki bu durum ona çok incitici ve acı gelmişti. Çünkü mevcut kanunlara göre hiçbir suçu yoktu.

Yaptığı iş, Bediüzzaman'ın eserlerini okuyup okutmak ve imanlı nesiller yetiştirmek konusunda gayret sarf etmektir.

Evinin etrafındaki kuşatmayı Üstada haber verdi.

Bu haksız duruma karşı ne yapmalıydı?

Bediüzzaman, her zaman olduğu gibi, vaziyeti hayra yordu. Ona göre, “olanda hayır var”dı:

“Kardeşim, onlar senin muhafızlarıdır. Seni korumak için tedbir almışlar...”

Kılıcını Ayağına Vurdurmaz

Bediüzzaman, kendisine yapılan, dayanılmaz, yürek kaldırmaz muamelelere rağmen ülkesinden, milletinden ve ordusundan ümitlidir.

Arızalar geçicidir, düzelir.

Ümitsizliğe yer yoktur güzel gönlünde...

Bin yıldır Kur'an'a bayraktar olmuş bu milletin ordusunu, Allah perişan etmeyecektir. Bu hususta şöyle müjde verir:

“Rahmet-i İlâhîyeden ümit kesilmez. Çünkü Cenab-ı Hak, bin seneden beri Kur'an'ın hizmetinde istihdam ettiği ve ona bayraktar tayin ettiği bu vatandaşların muhteşem ordusu ve muazzam cemaatini, geçici arızalarla inşaallah perişan etmez; o nuru yine ışıklandırır ve vazifesini devam ettirir. Kılıcını ayağına vurdurmaz, düşmanına vurdurur, Kur'an'a hizmetkâr eder, ağlayan Âlem-i İslâm'ı da güldürür.”

Bediüzzaman, arabasıyla giderken, bazen duraklarda servis bekleyen subaylara rastlar. Onları selâmlamak ister. Fakat elini kaldırınca, onlar arabaya sırtlarını dönerler. Bediüzzaman'ın selâmını almaktan çekinirler.

Bu çekingenliğe rağmen Bediüzzaman, onlara ilgi ve sevgisini sürdürür. Buldukları yeri geçince de, arabanın arka camından, eliyle onları tekrar selâmlar.

Ondan herkese, her kesime sadece dostluk ve kardeşlik yansıdı.

Kızmadı, kırılmadı...

“Ben kızdığım zaman, kalben değil, sureten hiddetleniyorum.” dedi.

Türk Bayrağı ve Bediüzzaman

“Devlet ve millet zararına gizli cemiyet kurmak” suçlamasıyla yargılanıyordu. Olmadık ezaya cefaya, azaba tek başına dayanıyordu. Hapisteki 54 talebesinden hiçbiriyle görüştürülmüyordu. Görüşmek isteyenler, acımasızca dövülüyordu.

Camları kırık kocaman bir koğuşun dondurucu soğuşunda, âdeta ölüme terk edilmişti.

Bu sırada cumhuriyet bayramı gelmişti.

Hapishane müdürü, Bediüzzaman’ın kapısına bir Türk bayrağı astırdı.

Bu bayraktan onun çok rahatsız olacağını ve olay çıkaracağını, böylece, “Kürtçülük” iddiasının, “cumhuriyet düşmanlığı” iftirasının ispatı yapılmış olacaktı.

Oysaki Bediüzzaman’ın hayatı, o bayrağın temsil ettiği mana uğruna yapılmış fedakârlıklarla doluydu. Birinci Dünya Savaşında Ruslara karşı gönüllü alay kumandanı olarak çarpışmış ve yaralanıp esir düşmüştü. İstanbul’u işgal eden İngilizlere karşı ise, kimsenin cesaret edemediği çıkışlarla halkı uyandırmıştı.

Dolayısıyla, Bediüzzaman’ın bayrak asılmasına verdiği tepki, beklenenin tam tersine oldu. Koğuşunun kapısına Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla bayrak astıran hapishane müdürüne şunları yazmıştı:

“Müdür bey, size teşekkür ederim ki, kurtuluş bayramının bayrağını koğuşuma taktırdınız. Millî hareket günlerinde İstanbul’da, İngiliz ve Yunan aleyhinde yazdığım eserlerle, belki bir tümen asker kadar vatana hizmet ettiğimi Ankara bilmiş ve Mustafa Kemal beni mükâfatlandırmak için iki defa Ankara’ya davet etmişti. Hatta demişti ki: ‘Bu kahraman hoca bize lâzımdır.’ Demek benim bu bayramda, bu bayrağı takmak, hakkımdır.”

Bediüzzaman, kendisini bayrak asarak rahatsız etmek isteyenlere, anlayacakları dilden bir cevap vermişti, ama onları kendilerine getirebilmiş miydi? Yaptıklarından utandırabilmiş miydi? Cür’et ve cehaletlerinden dolayı özür dilemeyi becerebilmişler miydi acaba?

Kargaşa ve Kavga İstemez

İslâmiyet, barış, dostluk, itaat demek... İslâmiyet, Allah'a teslim olmak ve onun kurallarına uyarak mutluluğu iki cihanda bulmak demek. Bu sebeple, vatanda kavga, çekişme ve düşmanlık istemez.

İslâmiyet, insanların bütün ayrılık ve gayrılık duygularını iptal ederek, Allah'ın birliği etrafında bir ve beraber olmaları demek...

Bediüzzaman, "Mü'minler ancak kardeşirler. Kardeşlerinizin arasını düzeltiniz." mealindeki âyeti açıklarken, evrensel gerçeklere temas eder:

"Mü'minler arasındaki ayrılık gayrılık, kin ve düşmanlığa sebep olan tarafgirlik.. İnatlaşmalar, haset, kıskançlık, çekememezlik gibi hâller... Hakikatçe, hikmetçe, insaniyet-i kübra [en büyük insanlık] olan İslâmiyetçe ve şahsî, içtimaî ve manevî hayatça, çirkin ve merduttur [reddolunmuştur]... Muzır [zararlı] ve zulümdür."

Kardeşleşmek Zorundayız

Mü'min mü'minle, her şart ve durumda, kardeşçe kaynaşmak zorundadır.

Mü'min, kardeşini sever ve sevmeli... Fakat fenalığı için, yalnız acır. Tahakkümle değil, belki lütufla ıslahına çalışır. Efendimiz de (a.s.m.), “Üç günden fazla mü'min mü'mine küsüp konuşmayı kesmeyecek.” buyurmuştur.

Kardeşleşmenin Kuralları

İmanda birlik, elbette kalplerin de bir olmasını ister.

Gönüller, bir olan Allah inancı etrafında bir olmalıdır.

Dostun dostu, dosttur.

Bir göz hatırı için, çok gözler sevilir.

Kendi yolunu ve metodunu beğenen, “Mesleğim haktır.” veya “Mesleğim daha güzeldir.” diyebilir.

Fakat “Hak ve hakikat, yalnız benimkidir.” dememelidir.

“Her söylediğin hak olsun. Fakat her hakkı söylemeye senin hakkın yoktur. Her dediğin doğru olmalı. Fakat her doğruyu demek, doğru değildir.”

İllâ da düşmanlık etmek istersen, kalbindeki düşmanlık duygusuna düşmanlık et. Sana kötülüğü emreden nefsinde, şeytanına düşmanlık et, onları ıslaha çalış.

O zararlı nefsinin hatırı için, mü'minlere düşmanlık etme!

Düşmanlık edeceksen, kâfirler, zındıklar çoktur.

“Muhabbet” sıfatı muhabbete, “düşmanlık” sıfatı da düşmanlığa lâyıktır.

Fenalıkla karşılık verdiğin kişi, sana olan düşmanlığını artırır. Görünürde onu mağlûp edip sustursan bile, kalben kin bağlar, düşmanlığını sürdürür.

Eğer iyilikle karşılık versen, pişman olur, sana dostlaşır.

Fena bir adama “İyisin, iyisin...” desen iyileşmesi, iyi adama da “Fenasın, fenasın...” desen fenalaşması çoğu zaman gerçekleşir.

Haset eden, kıskanan, çekememezlikten kurtulamayan adam, en büyük kötülüğü kendine yapmış olur. Oysaki dünyevî güzellik, kuvvet, makam ve servet, kıskanmaya değmez. Çünkü bunların hepsi de gelip geçici şeylerdir. Hasetten kurtulmak isteyen kişi, kıskandığı şeylerin akıbetini düşünmelidir. Bugün o nimetlere sahip olan, yarın onları kaybedebilir ya da öbür gün onları terk edip âhirete gidebilir. Bir gün, o kıskandığı şeyler, hiç kimsenin olmayacaktır.

Eğer kıskanılan husus manevî ve uhrevî ise, kıskananda riyakârlık var demektir. Veyahut haset ettiği kişiyi riyakâr sanır, haksızlığa ve zulme düşer.

Hasetçi, haset ettiği kişiye gelen nimetlerden dolayı, Allah'ın rahmetine bile küsebilir. Böylece kaderi tenkit ve rahmete itiraz etmiş olur.

Oysaki “kaderi tenkit eden, başını örse vurur, kırar. Rahmete itiraz eden, rahmetten mahrum kalır. “

Kavga, Ama Niçin?

Bediüzzaman'a gerçekten kulak veren kişi, hiçbir sebeple kavga edemez. Çünkü o, dünyanın bütününe bile kavgaya değer görmez.

Ona göre, iki cihanın rahat ve selâmetini, iki şey kazandırır:

1. Dostlarına karşı mürüvvetkârane muâşeret... Yani insanlığa uygun her güzel ve iyi şeyi yaparak, kötü hâllerin tümünü bırakarak davranmak...
2. Düşmanlarına sulhkârane muamele etmek... Kendisine düşmanlık edenlere de barışçı bir tavır göstermek...

“Birbiriyle boğuşanlar, müspet hareket edemezler.” Öyleyse, mü'minler kendi metotlarıyla hizmete koşarlar, ama başka tarzda hizmet edenleri tahrip etmeye ve batırmaya çalışmazlar.

Mü'min mü'mini tahribe değil, tekmil ve tamamlamaya çalışmalıdır. Zira mü'minlerin ihtilâfi esasta değil, vesile ve vasıtalarladır.

İçi Boş Yumurta Kabuğuna Bile Kıyamaz

Bediüzzaman, tahribin her türlüüne karşıydı. Hele de tabiatta bulunan hiçbir şey bozulmamalı, kırılmamalı, dağılmamalı idi. Çünkü onlar, Allah'ın bin bir hikmetle yarattığı harika sanatlardır.

Bu hassasiyeti o kadar ileri derecede idi ki, görevini yapmış, artık kıymeti kalmamış görünen yumurta kabuğunu bile kırmazdı. Tepesini minicik deler, içindeki gıdayı aldıktan sonra, içi boş yumurta kabuğunu olduğu gibi muhafaza ederdi.

Bediüzzaman'a göre, Allah'ın yarattığı her şey, büyük kâinat kitabının bir harfi, bir kelimesiydi. Bu tefekkürle bakıp okuduğu için de bozmaya kırmaya kıyamazdı.

İçi boş bir yumurta kabuğunu bile kıramayan bu şefkat timsali adamı, ne çok kırdılar oysaki; ne çok, ne acımasız, ne zalimce...

Eski Florasanlar Ne İŖe Yarar?

Bir bayram öncesiydi... Kendisi çok sevdiği tabiat kitabını okumak için kıra çıkmıŖ, talebelerine de evde temizlik yapmalarını tembih etmiŖti.

Zübeyir Gündüzalp, her yanı tertemiz etmiŖ, bir köŖede uzun zamandır bekleyen eski ve bozuk florasanları da artık bir iŖe yaramazlar diye kırıp çöpe atmıŖtı.

Bediüzzaman eve geldiğinde florasanları sordu:

“Ne yaptınız onları?”

Has ve halis talebesi Zübeyir Gündüzalp, Bediüzzaman’ın hassasiyetini bildiği için, yapılan gerekçesiyle birlikte açıkladı:

“Üstadım, onlar iki-üç senedir öylece bekliyordu. Bozuldular. Tamirleri de mümkün değil. Bu yüzden, biz de onları kırıp attık.”

Bediüzzaman, bu kırmayı bile hoŖ görmedi:

“Fesübhanallah, bu insanoğlunun ruhunda da kırma ve yıkma meyli varmıŖ!”

Onun dünyasında tahrip yok, tamir var...

Daima yapıcılık oldu iŖi...

Bir gönül yapmak...

Gönüller gönül olsun diye, iman sunmak...

Gönülleri imanla öldürmek, olgunlaŖtırmak ve hamlıktan kurtarmaktı iŖi...

Tefekkür Lezzeti

Bediüzzaman, çok az yemek yer, ama çok fazla tefekkür ederdi. Böylece ruhun lezzetini, damak lezzetine tercih ettiğini yaşayarak gösterirdi.

Beden lezzetleri gelip geçici, sonlu ve sınırlı lezzetlerdir. Ruhun lezzetleri ise, daha derin, daha zengin ve kalıcı lezzetlerdir.

Bedene ait lezzetleri herkes tadabilir; ancak ruhun lezzetlerini tatmak, biraz ruhlaşmayı, biraz nuranîleşmeyi gerektirir.

Dünya nimetlerini ancak ölmeyecek kadar tadan Bediüzzaman olmak ise, ne zorlu ne yaman bir çaba gerektirir.

Nefsinin dizginlerini öylesine kavramış ki, ne çoluk çocuk, ne mal mülk, ne ziyafet sofraları, ne de hesap cüzdanları tanımış...

Tefekkür ve tezekkür zengini olmayı, hepsine yeğlemiş. Zikir-fikir-şükür üçgeni içinde iktisat ve kanaatle yaşamış. Dünyadan en az şeye ihtiyaç duyarak en zengin yaşamış.

Hayatının hiçbir safhasında üzerine kayıtlı bir tapu bulunmamak, nasıl bir duygu verir insana? Ve bunu hatırına hayaline bile getirmemek... Yani dünyayı yerleşmeye değer bulmamak... Emanetçi olduğunu ve misafirliğinin her an bitebilir olduğunu hep hatırdan tutmak...

İsteseydi, dünyanın her nimetine ulaşabilecekken, bütününü elinin tersiyle itmek...

Cenneti bile cihadına mükâfat olarak düşünmemek, daima Hak rızasına talip bulunmak...

Bunu başarabilen fâni sayısı ne kadar azdır, değil mi?

İşte, bu imanın tefekkürüyle şevkli Bediüzzaman, kendisine hediye getirilen bir karpuzu, bir ipile tavana astırmış, görenleri tefekküre davet etmişti. Yapısı, rengi, tadı ile, kâinat kitabından ne muhteşem bir sayfaydı karpuz...

Oku, oku bitmez...

Karpuzu Okumak

Bediüzzaman'ın hemşehrisi Yusuf Ağa, tanıdığı hamal Ahmet Efendiden 50 kuruş istedi. “Borcum olsun, öderim.” deyince, Ahmet Ağa şaşırıldı.

Yusuf Ağa, düşüncesini açıklamak zorunda kaldı:

“Hocaefendiye karpuz götüreceğim. Sen hamal olduğun için, kazancın helâldir. Benim parama haram karışmış olabilir. Hocaefendi de bunu anlar ve hediyemi kabul etmez diye korkuyorum.”

Biraz sonra, Yusuf Ağa, elindeki iki karpuzla Bediüzzaman'ın kapısında idi.

“Yusuf Efendi, bu yaştan sonra benim âdetimi mi bozmak istiyorsun? Benim hediye kabul etmediğimi bilmiyor musun?”

Ağa şaşırıldı, ne diyeceğini bilemedi.

Bediüzzaman bir an durdu, düşündü ve dedi ki:

“Seni bu karpuzlarla birlikte geri gönderecektim. Fakat madem onları hamal Ahmet Efendinin parasıyla almışsın, onun hatırı için kabul ediyorum.”

Yusuf Ağa, ne diyeceğini bilemedi. Sevindi, heyecanlandı ve karpuzları bırakıp gitti.

Birkaç ay sonra, bazı yakınlarıyla birlikte Bediüzzaman'ı tekrar ziyaret etti.

Selâm kelâm derken, Üstad “İçerideki karpuzları kesip getirin de misafirlerimize ikram edelim.” dedi.

O iki karpuz, sanki uzun süre sonra tavandan indirilmiş değil de, tarladan yeni koparılıp getirilmiş gibi, tazecik idi.

“Bu Bahçelerden, Sahiplerinden Daha Çok Yararlanıyorum”

Bediüzzaman, zikir-fikir-şükür şartıyla her nimetin sevaplı bir ibadete dönüşeceğini söyler. Zikir, Yüce Yaraticıyı anmaktır. Başta söylenen “Bismillâhirrahmânirrahîm,” zikirdir. Fikir, tefekkürdür. O nimetten istifade sırasında Yüce Yaraticıyı düşünmek, nimetin hakikî sahibinin ancak Allah olduğunu derin bir düşünceyle bütün varlığına sindirmek... Şükür de, nimetten yararlandıktan sonra, Rabbimize yaptığımız bir teşekkürdür. En güzel ifadesi, “Elhamdülillâh.” demektir.

Bediüzzaman, bazen bereketli ve yemyeşil bir ekin tarlasına bakarak, “Bunlardan olacak ekmek, manzarasının tefekkürü kadar tatlı değildir.” der, bakar, bakar, bakar...

Herhalde eserden “Müessir”e çıkar... Yaratılmışta Yaratan’ı görür...

Bazen de, rengârenk donanmış güzel bir bahçeye bakar ve:

“Ben bu bahçelerden, sahiplerinden daha fazla istifade ediyorum.” der.

Öldükten sonra dirilmeyi inkâr eden bir zavallı yayın üzerine de, tabiat kitabını Kur’an’la okuyarak o konudaki harika eserini yazar.

Evet, gerçekten de, bağlardan, bahçelerden, tarlalardan, herkesten çok o yararlanır.

Müspet Bakış-Güzel Görüş

“Güzel gören güzel düşünür, güzel düşünen hayatından lezzet alır. “

Neyi çirkin göreceğiz ki? Allah'ın anlamsız, gereksiz, faydasız, yani çirkin yarattığı hiçbir şey yoktur.

Bu anlamda, şerri yaratmanın şer olmadığını açıklar. Şer oluş, yaratılmış şeyin kullanılma biçimiyle ortaya çıkar.

Şeytan bile, eğer ona karşı ne yapacağımızı, nasıl davranacağımızı bilirsek, şer olmaktan çıkar, hayrımıza vesile olur.

Tabiata İlgi-Sevgi

Ali Osman Efendi, hâlen Yalvaç'ta yaşayan bir mübarek hizmet ehli... Üstadın vefalı talebelerinden... Bediüzzaman Barla'da iken, zaman zaman gider ve Üstadı ziyaret eder.

İşte o ziyaretlerden birinde, Üstad bir taşın üstünde oturmuş, kâinat kitabını okuyor, okutuyor... Zübeyir Gündüzalp ona yakın oturmuş, Üstadın sözlerini naklediyor, bazen de eserlerinden bölümler okuyor.

Üstadı dinlerken, önündeki çayırılıktan minicik bir otu, işaret parmağıyla ileri geri hareket ettiriyor. İşte o sırada Üstad, birden sesleniyor:

“Zübeyir, ne yaptın? Sanat-ı İlâhîyeyi tahrip ettin!”
Zübeyir Gündüzalp, ancak o an fark ediyor, parmağıyla ileri geri oynadığı otun boynunun büküldüğünü...

Boynu bükülmüş otu fark ediyor, ama artık yapacak bir şey yoktur. Onun da boynu bükülüyor, Üstadın üzüntüsünü görünce...

Bir otu bile boynu kırık bükük görmek istemeyen adam, Bediüzzaman, bir kere daha gönülleri kendisine derinden bağlıyor.

Ot Gibi Yaşamak!

Van Müftüsü Ömer Efendinin bahçesi, o gün can dostlarına sohbet mekânı olmuştu. Bediüzzaman'ı davet ederek halkayı tamamlamak istediler.

Genç Bediüzzaman geldi ve çayır üzerinde ve gölgede değil, otsuz bir yerde ve güneş altında oturdu.

Ev sahibi olan müftü Ömer Efendi, biraz merak, biraz da telâş ile, “Kurban! Neden güneşte ve kuru yerde oturdunuz?” dedi.

Oradakilerin meraklı bakışları, Bediüzzaman'ı konuşmaya mecbur etti:

“Şu otlar ve çimenlik, Allah'a tesbihat yapıyorlar. Siz semaveri onların içinde kaynatmakla onları yakıyor, üstünde oturmakla da eziyor ve tesbihatlarına mâni oluyorsunuz.” dedi.

Bütün ısrara rağmen, çayır üzerine oturmadı.

Çünkü o, “Rahîm” isminin tecellisiyle dolu bir gönül sahibiydi. Dolayısıyla da hiçbir varlığın boynu bükülsün istemiyordu...

Sararan Yapraklara Ağıt

Bediüzzaman, Denizli Hapishanesinden çıkmış ve Şehir Oteli'nin üst katında bir odaya taşınmıştı. Karşısında güzel bahçeler vardı. Bahçelerde de birçok kavak ağacı...

Bu kavak ağaçları ona, bir zikir halkası oluşturmuş dervişler tarzında görünür. Zira kavak dalları ve yaprakları, havanın esmesiyle, gayet lâtif ve tatlı bir şekilde, cezbeli ve cazibeli hareketlerle raks ediyordu.

Bu hâl, zaten hüznün ve gam dolu olan kalbine dokundu. Zira birlikte dokuz ay hapis yattığı en yakın talebelerinden mecburen ayrılmış ve yalnız kalmıştı. Daha doğrusu yalnız bırakılmıştı...

Bundan sonra ne olacağı, nerede yaşayacağı hususunda Ankara'dan emir bekleniyordu. Yani mahkemeden beraat etmesi, onu sadece hapishaneden çıkarıyor, ama dışarıda serbest olmasına yaramıyordu.

Bu şefkat timsali yürek, his ve düşüncelerinin devamını şöyle açıklar:
“Birden güz ve kış mevsimi hatıra geldi ve bana bir gaflet bastı. Ben, o kemal-i neşe ile cilvelenen nazenin kavaklara ve canlılara o kadar acıdım ki gözlerim yaşla doldu...”

Çünkü şimdi neşeyle zikreden o dal ve yapraklar, kâinatın süslü perdesi altındaki yoklukları, ayrılıkları hissettirir, hatta ihtar eder. O his gösterir ki, kâinat dolusu ayrılıklar ve sona erişler var. Varlığın güzelliklerini takip eden bitişler ve sona erişler, bütün hüznelerini onun başına topladı.

Bu dayanılmaz burukluk içinde üzgünken, imdadına Muhammedî hakikatin nuru yetişti ve sınırsız hüzneleri ve gamları sevinçlere çevirdi. O Muhammedî nurun verdiği milyonlarca feyizden, yalnız o vakitte o hüznü sunduğu imdat ve teselli için, Hz. Muhammed'e (a.s.m.) karşı ebediyen minnettar oldu.

“Gaflet bakışıyla, o mübarek nazenin dal ve yaprakların vazifesiz, neticesiz olarak bir mevsimde görüldüğünü, hareketlerinin de neşeden değil, belki güya yokluktan ve ayrılıktan titreyerek hiçliğe düştüklerini gösterir. Halbuki herkes gibi bende de beka aşkı var, ebediyete âşığım... Güzellikleri seviyorum, onların çirkinleşmesini istemiyorum. Hayata ve aynı cinsten olduğum insanlara karşı şefkat duyuyorum.”

Yaprakları sarartan güzü ve onları tamamen gideren kışı hatırlamak bütün bu duygularıma o derece dokundu ki, aklımı azap veren bir alete, dünyayı da bir manevî cehenneme çevirdi.

İşte o sırada, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) insanlığa hediye getirdiği nur, perdeyi kaldırdı. İdam, yokluk, hiçlik, vazifesizlik, gereksizlik ve ayrılık görünen yerlerde, o kavakların her birinin yaprakları sayısınca hikmetleri ve manaları gösterdi.

Bu mana ve hikmetleri üç kısımda ele aldı ve şöyle açıkladı:
“Birinci kısım: Cenab-ı Hakkın isimlerine bakar. Nasıl ki bir usta harika bir makineyi yapsa, herkes o zâta “Maşaallah, barekallah!” deyip alkışlar. O makine de, kendisinden beklenen neticeleri tam tamına göstererek, hâl diliyle ustasını tebrik eder, alkışlar. Her canlı ve her şey böyle bir makinedir, ustasını tebriklerle alkışlar.

“İkinci kısım hikmetleri ise, canlıların ve şuur sahiplerinin nazarlarına bakar. Onlara şirin bir mütalâa yeri ve birer marifet kitabı olur. Manalarını şuur sahiplerinin zihinlerinde, suretlerini hafızalarında, misali levhalarda ve gayb âleminin defterlerinde varlık dairesinde bırakır.

“Sonra bu görünen âlemi terk eder, gayb âlemine çekilir. Demek ki görünürdeki bir vücudu bırakır, manevî, gaybî ve ilmî çok vücutları kazanır...

“Evet, madem Allah var ve ilmiyle her şeyi kuşatır, elbette yokluk, idam, hiçlik, mahvetme, fâni kılma, hakikat noktasında, imanlıların dünyasında yoktur. Halbuki inançsızların dünyaları, yoklukla, ayrılıkla, hiçlikle, fânilikle doludur.

“Kimin için Allah var, ona her şey var. Ve kimin için yoksa, her şey ona yoktur, hiçtir.

“Elhâsıl, nasıl ki iman, ölüm vaktinde insanı ebedî bir idamdan kurtarıyor; öyle de, herkesin hususî dünyasını dahi idamdan ve hiçlik karanlıklarından kurtarıyor.

“Ve küfür ise, özellikle mutlak küfür [kesin inançsızlık], hem o insanı, hem hususî dünyasını ölümle idam edip, manevî cehennem karanlıklarına atar, hayatının lezzetlerini acı zehirlere çevirir.

“Dünya hayatını âhiretine tercih edenlerin kulakları çınlasın! Gelsinler, buna ya bir çare bulsunlar veya imana girsinler, bu dehşetli zararlardan kurtulsunlar.”

Böyle çırpınır, ebedî zararlardan korumak için büyük kâinat kitabını okuyamayanları...

Kur'an kâinatı, kâinat da Kur'an'ı okur. Bediüzzaman, her ikisinin de talebesidir.

Bu sebeple, hiçbir şeyin kuruyup yok olmasına kıyamazdı.

Yufka yüreği, en az kendisine acırdı.

Dünyanın bütününü şefkatle kucaklardı.

Ağaçlar, dallar, yapraklar, canından parçaydı sanki Rabbinin eseri olarak...

Kırılıp kopmalarından kırılırdı kalbi, solup sararmalarından dertlenirdi.

Manen yaşamaya devam etmeleri, tesellisiydi...

Müjdenin sahibi “Güzeller Güzeli” Muhammed'e (a.s.m.) ebediyen ve sınırsızca minnettar kalırdı.

Dağlar taşlar, kurtlar kuşlar şahitti ki, inler, ağlar, hıçkırırdı sabahlara kadar; kimsecikler ağlamasın, gönüller hep gülsün diye, insanoğlu iki cihanda, cenneti bulsun diye...

Bir kul, Rabbinin kâinat kitabına böyle bir aşkla saygı duyarsa, Yüce Yaratıcı onu bütün bir kâinatla barışık hâle getirmez mi?

Yılan

Ali Osman Ağabey, Üstadın talebesi Sıddık Süleyman Efendiden naklen anlatıyor:

“Üstad, Barla'nın bir tepesinde tabiatla bütünleşmiş bir hâlde namaz kılmış, dua etmektedir. Bu sırada, yarım metrelik bir yılan ona doğru gelmektedir.

“Bediüzzaman'ın sırtı yılanı dönük durumdadır. Ancak daha geride bulunan talebeleri yılan görmüş ve heyecanlanmışlardır. Ancak Üstada daha yakın olan Zübeyir Gündüzalp, onların yılanı müdahalesini önler ve eliyle “Dokunmayın.” işareti yapar.

“Yılan gelir ve başıyla Bediüzzaman'ın cübbesine arkasından dokunur. Sıddık Süleyman çok heyecanlanır. Ama yine müdahaleye müsaade yoktur.

“Biraz bekledikten sonra, yılan başını bir kere daha Üstadın cübbesine dokundurur.

“Ancak Bediüzzaman, duasına ara vermez.

“Nihayet üçüncü kere yılanın dokunuşunu duyan Bediüzzaman, arkasına döner ve der ki:

““Sen biraz sabredemez misin!”

“Bu durumu gören talebelerinin heyecanı son haddine gelmiştir. Bediüzzaman, biraz daha dua eder ve “Zübeyir, kaldır!” der.

“Zübeyir Gündüzalp, hemen gelip seccadeyi kaldırır. Yılan da oradaki deliğe akıp kaybolur.

“Meğer Bediüzzaman'ın seccadesini tam yılan deliğinin üzerine sermişler...”

Bu da Başka Bir Yılan

Barla günlerinden birinde, genç talebesi Hüseyin'le Çam Dağına çıkar. Bir çamın altında oturup dinlenirlerken, bir yılanın kendilerine doğru geldiğini görürler. Hüseyin hemen fırlayıp Bediüzzaman'ın arkasına siner.

Kendisi hareketsiz, öylece durmaktadır. Yılandan korkup arkasına saklanmaya çalışan talebesine der ki:

“Kardaşım niçin korktun? Her şey Allah'ın emriyle hareket eder. O istemedikçe, yılan da bir şey yapamaz, korkma!”

Bu sırada yılan ile aralarındaki mesafe bir metre kadar kalmıştır. Bediüzzaman, elini kaldırır ve yılanı seslenir:

“Tamam, tamam, orada dur. Bizden sana zarar gelmez, haydi yoluna git...”

Yılan durur, sonra da dönüp gider.

Mal Sahibi Kim?

Yalvaç'ta açılan ilk dershanenin hikâyesi de alâka çekici...

Ali Osman Efendi, Barla'da görüştüğü Bediüzzaman'ı, memleketi olan Yalvaç'a davet eder.

“Bir dersane açarsan gelirim.” der.

Bu vaat onu heyecanlandırır. Yalvaç'a döner dönmez hemen kiralık bir ev aramaya başlar. Sonunda da aradığını bulur. Tabii çok sevinir.

Hemen ev sahibi olan hanımefendiyle anlaşır ve anahtarı alıp Barla'ya gelir. Eserlerini okuyup anlamak ve anlatmak için açılan evler Üstadı ziyadesiyle sevindirmekte, bu sebeple de anahtar önce kendisine getirilip duası istenmektedir.

Anahtarı verir Ali Osman Efendi ve duasını ister. Bediüzzaman, alır anahtarı, bakar, evirir çevirir ve dua etmez.

Der ki:

“Bunu geri götür, evi sahibinden tut...”

Evi sahibiyle anlaşarak tuttuğunu söylerse de, Üstad sözünü tekrarlar:

“Anahtarı götür, evi sahibinden tut...”

Çaresiz kalır Ali Osman Efendi. Anahtarı koyar cebine ve Yalvaç'ın yolunu tutar. Ev sahibi sandığı kadına gelir ve evin asıl sahibini sorar.

Kadın, “Evin sahibi benim, kiraya vermeye yetkiliyim.” derse de, o kabul etmez, ısrarlıdır:

“Evin sahibi sen değilsin. Ben bu evi ancak sahibinden kiralayabilirim.” der.

Bu ısrar üzerine kadın, ev sahibinin uzaklarda görevli bir asker olduğunu söyler.

Bu açıklama üzerine Ali Osman Efendi, ev sahibi subaya durumu anlatan bir mektup yazar. Mektupta, evin ne maksatla kullanılacağı apaçık yazılmıştır.

Bir süre sonra ev sahibinden gelen cevap olumsuzdur. Evini böyle bir maksat için asla kiraya vermeyeceğini bildirir.

Bu haber üzerine yeni bir yer aramaya koyulur. Nihayet bir başka ev bulur. Anahtarını büyük bir heyecanla götürür Barla'ya...

Üstad anahtarı alır, büyük bir memnuniyet içinde dua eder, “Hayırlı olsun.” der.

Ve Yalvaç'a gelmek için söz verir.

Nitekim bir süre sonra Yalvaç'a gelir. Geleceği günü önceden bilen Ali Osman Efendi, iyi bir hazırlık yapar. Kendi hanımıyla birlikte, konu komşu, hısım akraba hanımları epeyce uğraşır bir ziyafet sofrası hazırlarlar.

Üstad gelir, bir bahçede hazırlanan sofraya elini bile uzatmaz.

“Siz yiyin.” der.

Kendisi de Zübeyir Ağabeyden ekmeğini ister. Çıkınından çıkan ekmeğini biraz güneşletir ve yer.

Ali Osman Efendi bu duruma çok üzülür. “Acaba Üstad beğenmedi mi hazırlığımızı, yoksa yanlış bir şey mi yaptık? Yaptıklarımıza şüpheli bir şey mi karıştı?” diye endişelenir.

Onun üzüntüsünü gören Zübeyir Ağabey, sarılır boynuna ve der ki:

“Üzülme, birazdan Üstad ayrılınca biz bunları hallederiz!”

Üstada değilse bile talebelerine ikram etmekten dolayı bir derece teselli olur, içindeki olumsuz düşünceler dağılır...

Sivrisineklerle Dost

Ali İhsan Tola, Çam Dağında onunla birlikte kalmak ister. Bediüzzaman, ona “Dayanamazsın.” der ve kalmasını istemez.

Ali İhsan Tola, geceyi ibadet ve dua ile geçirdiği için, “Uykusuzluğa dayanamazsın.” demek istediğini sanır. Bu sebeple de, “Dayanırım.” diye ısrar eder. Bunun üzerine Üstad, yanında kalmasını kabul eder.

Akşamdan sonra sivrisinekler üşüşürler. Ellerini, yüzünü ısırılmaya başlarlar.

Bu sivrisinekler, başka yerde pek görülmeyen çok gelişmiş, iri bir cinstendir.

Ali İhsan Tola, dayanamaz ve sivrisineklere eliyle vurmaya başlar.

Bu durumu gören Üstad, hemen müdahale eder ve der ki:

“Sen benim kuşçuklarımı öldürmek için mi kaldın burada!”

Eşek Değil, İşlek

Üstadın vefatından çeyrek asır sonra Barla'ya gitmişim. Yol kenarında arabadan inmiş ve Bediüzzaman'ın makamına nasıl gideceğimi düşünmeye başlamışım. O sırada epey ileride eşeğiyle giden bir Barlalı görünmüştü.

Kılavuzu bulmuştum.

“Eşekli amca!” diye çağırdım.

İkinci bağırışımda sesimi duyurmuştum. Durdu, bekledi. Ben de nefes nefese yetiştim ona... Bediüzzaman'ın evine nasıl gideceğimi sordum.

“Ben de o tarafa gidiyorum, gel benimle.” dedi.

Ve bana Barla'da ilk dersi verdi:

“Hocaefendi buna ‘eşek’ dedirmezdi, ‘işlek’ dememizi isterdi.” dedi.

Gerçekten de, eşeklere “eşek” denilmesini istemezdi. Halk arasında adı “merkep” olan bu hayvana, “eşek” değil, “işlek” adını koymuştu.

“Eşek” kelimesi hakaret manasına kullanıldığı için, bu mübarek ve faydalı hayvanlara o ismi lââyık görmezdi.

Bu husustaki tavsiyesi şöyleydi:

“Bunlara ‘eşek’ demeyin, ‘işlek’ deyin. ‘Eşek’ demek, hayvana hakaret olur. Çünkü bunlar çok işleyen, çok çalışan hayvanlardır.”

Hizmetteki Fareler

Kitap düşmanlığının başını alıp gittiği günlerdeydi. Bediüzzaman'ın eserleri, gizli saklı, elle yazılıp kitaplaştırılıyordu. İşte o günlerin birinde, görevli kişiler, yazılı kâğıt aramak için geliyorlar. Çünkü sadece kitaplaşmış olanlar değil, pusulalar, notlar ve mektuplar da aranıyor ve suç unsuru sayılıyordu.

Yeni yazılmış bir eser, görmemesi gereken insanların ziyareti sırasında bir kenarda unutulmuştu. O sırada ilginç bir şey meydana geldi. Bir fare, rulo hâlinde duran o eseri, ağzıyla tutup, gerisin geriye deliğinden içeriye çekip götürüyor.

Bir süre sonra davetsiz misafirler gidiyor. Ortalık sakinleşiyor. Biraz sonra da o sevimli fare, burnuyla ite ite rulo hâlindeki kâğıtları tekrar dışarıya çıkarıyor...

Farelerin Dostluğu

Isparta'da Üstadın kaldığı evin çatı katına konulmuş olan eserlere fareler hiç zarar vermezler. Oysaki aynı yerdeki diğer gazete ve dergiler tamamen parçalanıp öğütölmüş olarak bulunur.

Bediüzzaman'ın bu husustaki açıklaması çok ibretlidir. Der ki:

“Fareler bize ilişmez. Eğer bizde bir kabahat olmazsa, bize zarar vermezler.”

Bir ara, Isparta'daki evde fareler o kadar çoğalmış ki talebeleri şikâyetçi olmuşlar. Onların hatırı için, “Peki öyleyse, fazlasını ortadan kaldırın.” demiş. Hepsine kıyamamış. Fakat geriye kalanları yine beslenmeye devam ettiği için kısa zamanda fareler tekrar çoğalmış...

Aynı odadaki bir dolapta fareler, bitişik dolapta da iki kedisi kalırmış. Kedi ile farenin bir arada kalmasına Kastamonu'da da şahit olunmuş.

Fare deliklerine yiyecek koyarmış. Özellikle de küçük çay şekeri parçaları...

“Bu da onların çayı olsun.” dermiş.

Hatta bir ara aynı tasta, hem kedisi, hem de faresi süt içermiş. Bir gün ayrı taslardan süt içtiklerini görünce sebebini sormuşlar.

Bediüzzaman, “Şu bizim ya Rahîm'ci arkadaşını korkuttu. Ben de rahat beslensin diye kabını ayırdım...” demiş.

Kedi Ne Zaman “Ya Rahîm” Der?

Bediüzzaman, kedisinin, “Mır, mır, mır...” değil, “Ya Rahîm, ya Rahîm...” dediğini duymuş. Bir talebesi, “Benim kedi, ya Rahîm demiyor, mır mır mır ediyor.” deyince, şu ilginç açıklamayı yapmış: “Kedini helâl rızıkla beslersen, ya Rahîm dediğini duyarsın...”

Şanslı Fare

Bediüzzaman'ı Afyon Hapishanesinde tanıyıp hizmetinde bulunan Hasan Akyol anlatıyor:

“Üstad yatıyordu. Bir de baktım ki, koynuna fare girmiş... Sakince uyandı. Ben de aval aval bakıyordum.

“Fareye ‘kışt’ demek gelmiyor aklıma... Üstad da bir şey demiyor.

“Elbisesi bol olduğu için, fare, koynundan koluna doğru yürümeye başladı. Dirseğine kadar geldi.

“Üstad, hayvana ne dedi, biliyor musunuz?

“Hey, çık mübarek hayvan, çık!”

“Fare sanki bu emri bekliyormuş gibi, kolunun geniş yerinden çıkıverdi. Orada dikildi, kaldı. Elinden aşağıya inmiyor.

“Ben ise, şaşkın şaşkın bakıyorum.

“Üstad bana:

“Ya kardaş, şu yere bir lokma ekmek koyuver. Mübarek hayvan ekmek istiyor.’ dedi.

“Ben de yere ekmek koydum.

“Fare elinden yere indi. Ekmeği yedi, sonra da çekip gitti.”

Boğaz'da Düğümlenir Boğazı

Bediüzzaman, hep hasreti hep gurbeti yaşadı. Ya da bütün yeryüzünü vatan edindi.

Epey bir aradan sonra İstanbul'a gelmişti. Eski mekânlarını bir daha görmek ve hasret gidermek istiyordu.

Sarıyer de özlediği mekânlardandı.

Gitti, gördü, duygulandı...

Belediye otobüsüyle dönüyordu.

İstanbul Boğazı bütün güzelliğini cömertçe sergiliyordu.

Otobüsün penceresinden, âdeta o muhteşem güzelliğin ruhunu fotoğraflıyordu.

O, derinlikli deyimiyle, "tefekürü keyiflendiriyordu."

Fakat o da nesi! Neler oluyordu?

Bediüzzaman'ın günaha yabancı gözleri ve gönlü birden ağlamaya başlıyordu.

Çünkü Boğaz kıyısında bir erkekle bir kadın, sarmaş dolaş bir şekilde ve nahoş tavırlarla yürüyordu...

O görüntü, Boğaz'ın bütün güzelliğini örtüyordu.

Artık hiçbir tabiat harikası onu teselli edemiyor, gözyaşını dindiremiyor.

Son durağa gelinceye kadar ağlıyor, ağlıyor, ağlıyor...

Gurbetini hasretini unutmuş, artık başkasının günahını dert ediniyor...

Göl Kıyısında da Gülemez

Barla'ya gidiyordu. Hayatının en önemli bir safhasına şahit olmuş o güzel beldeye doğru giderken, arabanın penceresinden uyanan tabiatı seyrediyordu.

O temaşaya “seyretmek” denilemez aslında...

Seyretmiyor, bakmıyor; o mübarek bakışları varlığa nüfuz ediyor ve her bir güzellikte, Rahman ve Rahîm olanı görüyordu.

Büyük kâinat kitabını, büyük bir huşu ve huzur içinde okumakta ve çok nadir görüldüğü bir neşeye gark olmuş hâlde idi.

Ama onun nasibine gülmek değil, ağlamak düşmüştür bir kere... Neşesi tadımlık kalır.

Müthiş bir hüznle birden bulutlanır o mübarek gözleri... Döner ters tarafa...

Artık onun için, gölün kıyıdaki yeşille kaynaşmış güzelliği yoktur.

Çünkü o tabloya hiç uygun olmayan ve asla yakışmayan bir görüntü girmiştir araya...

Göl kıyısında, tabiatın İlâhî bir kitap olduğunu bilmeyenler vardır. Onu bir kitap gibi okumak yerine, sadece bencil ve maddeci nefisleri için tüketmeyi tercih edenler...

Bir kısım kadın erkek soyunuyordu göle girmek için, bir kısmı da günahı köpürtmek için başka hazırlıklar peşindeydi...

Bir anlık müşahede öyle titretir ki yufka yüreğini, dinmez gözyaşları Barla'ya kadar...

Gölde kirlenenleri, gölü titretenleri yıkayıp arıtmak için, kesilmez hıçkırıkları, dakikalarca sürer.

Evet, nasibidir başkalarının günahına ağlamak... Tam da gülecekken, gülen tabiata karşı...

Bıçaklı Bacaklar

Bir eserinde, bazı kadınların toplum ahlâkına verdiği zararı anlatmak için “bıçaklı bacaklar” tabirini kullanmıştı.

Şöyle diyordu:

“Bu zamanda zındıka sapkınlığı, İslâmiyete karşı savaşında, kötülüğü emreden nefsin planıyla, şeytan kumandasına verilen toplulukların en dehşetlisi, yarım çıplak hanımlardır; ki açık bacağıyla dehşetli bıçaklarla, iman ehline taarruz edip saldırıyorlar.

“Nikâh yolunu kapamaya, fuhuşhane yolunu genişletmeye çalışarak, çoklarının nefislerini birden esir edip, kalp ve ruhlarını büyük günahlarla yaralıyorlar.

“Belki o kalplerden bir kısmını öldürüyorlar. Birkaç sene namahrem hevesatına göstermenin tam cezası olarak; o bıçaklı bacaklar cehennem odunları olup, en evvel o bacaklar yanacaklarını ve dünyada emniyet ve sadakati kaybettiği için, yaratılışça çok istediği ve fitraten çok muhtaç olduğu münasip kocayı daha bulamaz. Balsa da başına belâ bulur.

“Hatta bu hâlin neticesi olarak, o ahir zamanda bazı yerlerde nikâha rağbetsizlik ve riayetsizlik yüzünden kırk kadına bir erkek nezaret edecek derecede ehemmiyetsiz, sahipsiz, kıymetsiz bir surete gireceği, hadis rivayetinden anlaşılıyor.”

Ancak yıllar sonra İstanbul’a gelip de bir gün tek başına gezip caddeyi sokağı gördükten sonra, Abdülmuhsin Alkonevi’ye şöyle demiş:

“Ben bir zamanlar, açık saçık kadınların birçok günaha sebep olduğunu söyleyerek, onlar için ‘bıçaklı bacaklar’ tabirini kullanmıştım. Fakat bugün gördüm ki, asıl hata erkeklerde... Tramvaya boyalı, süslü, açık saçık bir kadın bindi mi, ona, eskiden Osmanlı paşalarına yapılan alâka ve iltifatı gösteriyorlar. Onları gurura ve günaha teşvik için her şeyi yapıyorlar. Bu suretle, kadınların yanlışlarına erkekler sebep oluyor.”

Paylaşmanın Bu Derecesi

Haydar Özarlan, sara hastası idi. Onu memleketi olan Kadınhanı'ndan Denizli'ye Üstada getirdiler ve bir muska yazmasını istediler.

Bediüzzaman, “Biz muska vesaire yapmayız. Yalnız ben sana dua edeyim. Sen de bu duaya ‘Amin’ de. Belki Allah şifa verir...” dedi.

Sonra da ellerini açıp şöyle dua etti:

“Ya Rabbi! Bu kulun zayıf, dayanamıyor. Bunun hastalığını bana ver. Bu adama şifa ver!”

Bu duadan sonra Haydar Özarlan bir daha saraya yakalanmadı, tamamıyla iyileşip şifa buldu.

Her Zulüm Ağlatır Onu

Bediüzzaman bir gece çok rahatsız olmuş. Büyük bir ıstırapla kıvranıp durmuş, ağlamış, ağlamış...

Gündüzün ziyaretine gelen talebelerine, dünyada neler olup bittiğine dair haber sormuş. Gönlüne akseden bu derin ıstırapın sebebi, ancak o zaman anlaşılmış.

Demişler ki: “Dün gece Mısır’daki İhvan-ı Müslimîn [Müslüman Kardeşler] cemiyetinden beş kişi, Devlet Başkanı Nasır’ın emriyle idam edildi...”

İslâm’a ve Müslümanlara gelen bütün dert ve ıstıraplar en çok onun hassas gönlüne acı veriyordu. Hangi Müslümana nerede ve kim tarafından bir zulüm yapılırsa en evvel onun içi eziliyordu.

Diyordu ki:

“Âlem-i İslâm’a indirilen darbelerin, en evvel benim kalbime indiğini hissediyorum!”

Dünyasının Yükünü Sirtında Taşıyan Adam

Yayıncı Abdullah Işıklar anlatıyor:

“Abdülmuhsin’le (Alev) birlikte kaldığımız öğrenci yurdunda, ona çok eziyet ederlerdi. İki de birde polis gelir, dolabını kırar, Nur Risalesi arardı. Muhsin’in sessiz, ama çok tatlı bir tebessümü vardı. Her defasında boynunu büküp o gülüşünü tekrarlar, mütevekkilâne ve şikâyetsiz olarak dolabını yeniden tamir ederdi.

“Bir gün de, yurt müdürü yatağını kapının önüne koymuştu. O boynunu bükmüş ve duruma razı olmak zorunda kalmışken, ben gazeteciliğimin de verdiği güçle müdüre çıktım ve yaptığının yanlış olduğunu söyledim.

“Benim yatacak yerim var. Abdulmuhsin garibandır. Ben ayrılayım, o benim yerimde kalsın.’ dedim.

“Aslında benim de kalacak yerim yoktu, ama bu teklifim yurt müdürü üzerinde etkili oldu. Çünkü gazetecilik fakültesinde öğrenciydim, ama o dönemin çok ciddî bir günlük gazetesi olan Yeni Sabah’ta da muhabir olarak çalışmaktaydım.

“Gazeteciliğimin de etkisiyle, zaten çekingen bir adam olan müdür, alttan aldı:

“Abdullah! Beni de, Abdülmuhsin’i illâ atayım diye sıkıştırıyorlar. Ama, hadi hatırın için, tekrar alayım.’ dedi.

“Böylece Abdülmuhsin’in yatağını tekrar yerine aldirmiş olduk.

“Abdülmuhsin bu konuları hiç önemsemezdi. Onun bütün meselesi Bediüzzaman’a talebe olmaktı. Ben de onu, bu sebepten dolayı çok seviyordum. Sürekli birilerine bir şeyler anlatmak, okutmak, açıklamak için çırpınırdı.

“Bir kişiye ‘Allah’ dedirtse, çocuklar gibi sevinirdi.

“İşte o günlerden bir gündü... Bir haber peşindeydim. Aceleyle gazetenin Cağaloğlu’ndaki merkezinden fırladım. Tam Gazeteciler Cemiyetinin binasının önüne gelmişim ki, birden yanımda olması gereken not defterimi gazetede unuttuğumu hatırladım.

“Tekrar gazeteye koştum. Defterimi aldım ve yeniden cemiyet binasını geçip İran Konsoloslğunun önüne gelmişim ki Abdülmuhsin’i gördüm. Cağaloğlu yokuşunu tırmanıyordu.

“Onu selâmlayıp geçecektim. Fakat inanılmaz bir şey söyledi.

“‘Üstad!’ dedi, ‘Üstad Bediüzzaman!’

“Birkaç adım önünde, yokuşu çıkan, çok değişik kıyafetli yaşlı bir zâtı gösterdi. Adını ve hizmetini çok duyduğum bu mübarek zâta yaklaşıp elini öptüm.

“Abdülmuhsin, beni tanıttı:

“‘Üstadım, Abdullah kardeşimiz gazetecidir. Kendisiyle aynı yurttaki kalıyoruz.’ dedi.

“Bediüzzaman Hazretleri memnun oldu. Şefkatini hissettiren babaca dokunuşlarını yanaklarımda duydum.

“‘Maşaallah, maşaallah!’ dedi ve tuttuğu elimi bırakmadı.

“O yolun sonuna kadar bana öyle bir gazetecilik dersi verdi ki, hayretler içinde kaldım! Az, öz, etkili gazetecilik düsturlarını peş peşe sıraladı. Ben Bediüzzaman Hazretlerini dinlerken, başka bir dünyaya gitmiş gibi hissettim kendimi...

“Aklımda kalan sözleri şöyleydi:

“Siz gazeteciler, amme hizmeti yapıyorsunuz; bu, çok mühim bir hizmettir. Basın yoluyla olduğu için, sizin bir sevabınız bin, bir günahınız da bin olur. Bu sebeple çok dikkat etmeli ve doğruluktan ayrılmamalısınız. Yazınızda, haberinizde şahsiyetleri rencide etmeyiniz. Zira her insan muhteremdir. Tenkit edilecek husus, insanın icraatı ve zararlı hâlleridir.’

“İtiraf edeyim ki, o güne kadar bize fakültede verilen derslerin bütününden fazlaca istifade ettim.

“İkinci Mahmut Türbesinin köşesinde elimi bıraktı. Orada vedalaştık. Tekrar elini öpüp duasını istedim. Ona hürmeten birkaç adım gerisinde yürüyen Abdulmuhsin’e de, Üstadın sırtındaki heybeyi niçin kendisinin taşımadığını sordum.

“Çünkü Üstad gibi bir insanın sırtında içi dolu bir heybe taşıması bana tuhaf gelmişti.

“Üstelik bu durum Abdülmuhsin için büyük bir tezattı. Hem çok hürmet edip ‘Üstad diyeceksin, hem de o kadarcık yükünü taşımayacaksın!

“Bu durum, gerçekten büyük bir tezattı...

“Bu hususu sordum tabî ki... İyi ki de sormuşum! Abdülmuhsin’in bana söyledikleri, beni Bediüzzaman’a bir kere daha hayran etmişti:

“Üstad, zarurî ihtiyaçlarından oluşan maddî yükünü kimseye taşıtmaz. Vermez ki taşıyayım...’

“Evet, koca Bediüzzaman, o yaşında Cağaloğlu yokuşunu, sırtındaki heybesiyle tırmanıyordu. Sadece o yükü değil, istese kendisini bile sırtında taşıyacak bunca talebesi varken...

“Olacak şey değildi.

“Ama ‘büyük’ olmak da kolay değildi.

“Çünkü onlar, almaya değil, hep vermeye talipti.

“Evet, o güzel insan, bütün dünyalığını omuzundaki heybesinde taşıyordu.

“Arkasından bakakaldım.

“Gövdemle ayrıldım, ama gönlüm onda kaldı...

“Düşündüm: Eğer defterimi gazetede unutmasaydım, bu mutlu tevafuluk gerçekleşmeyecekti. Dolayısıyla, biraz önce ‘Ben niçin defterimi unuttum ki!’ diye kendime kızarken, şimdi ‘İyi ki unutmuşum! Unutturana şükür...’ diyordum.

“Defterimi unutmasaydım, bu unutulmayacak hatırayı yaşamamış olacaktım.

“Daha sonra Abdulmuhsin bana anlattı ki:

“Üstad, Gençlik Rehberi adlı eseri için açılan mahkeme münasebetiyle İstanbul’a gelmişti. Mahkeme sırasında, binlerce seveni Sirkeci’deki binanın etrafını, caddeyi, sokağı doldurmuştu. Üstad mahkemeden sonra camide namaz kıldı ve yanlış anlaşılır diye yanında hiç kimseyi istemedi. Gençlik Rehberi kitabını yayınlayan kişi olarak, sadece beni istedi. Ben de, içimden diyordum ki: Şimdi karşımızdan bir bahtiyar mü’min gelse de Üstaddan nasiplense... Bakalım bu mutluluk kime nasip olacak, derken önümüze sen çıktın...”

Abdullah Işıklar, büyüklere sevdalı yüreğiyle bunları anlatırken hep geçmişe gidiyor ve anladığım kadarıyla da, hiç bugünlere gelmek istemiyordu.

“Tatilini Yugoslavya’da Geçir”

Bediüzzaman, Almanya’ya yerleşen talebesi Abdülmuhsin Alkonevi’ye, tatillerini Yugoslavya’da geçirmesini ve oralarda iman hakikatlerini yaymasını istemiş.

“Yugoslavya’ya git tatillerde... Oralarda yaşayanlara ve hususan Müslümanlara iman hakikatlerini anlat.” demiş.

Ama olmamış: “Ben kendi düşünceme göre oraları hizmet açısından verimli görmedim. Fırsatım da olmadı. Bir kere Batı Trakya’daki şehirlere gidebildim. Orada hemen bir hizmet şevki alevlendi. Şimdi anlıyorum ki, Üstadın tavsiyesini tatbik etseydim, eski Yugoslavya topraklarında 1992’deki kanlı savaşlar olmayabilirdi. Zira oradaki Müslümanlar çok daha bilinçli ve güçlü olurlardı.” diyor.

Korku Ne İşe Yarar?

Bediüzzaman, bir dostuyla Eyüp Sultan'a gidecektir. Galata Köprüsüne gelirler. Araba bulamazlar. Mecburen kayıkla gitmeleri gerekiyor. Ama arkadaşı olan o mühim zât, kayığa binmekten çok korkuyormuş.

Bediüzzaman, kayığa binmek konusunda ısrar eder. Arkadaşı, "Batarız diye korkuyorum!" deyince, Üstad ile aralarında şu konuşma cereyan etti:

"Bu Haliç'te tahminen kaç kayık vardır?"

"Belki bin tane vardır."

"Senede kaç kayık batar?"

"Bir-iki tane. Bazı sene de hiç batmaz."

"Sene kaç gündür?"

"Üç yüz altmış gündür."

"Senin vehmine ilişen ve korkuna dokunan batmak ihtimali, üç yüz altmış bin ihtimalden bir tek ihtimaldir. Böyle bir ihtimalden korkan, insan değil, hayvan da olamaz."

Daha sonra Bediüzzaman, yol arkadaşına sordu:

"Acaba kaç sene yaşamayı tahmin ediyorsun?"

"Ben ihtiyarım. Belki on sene daha yaşamam ihtimali vardır."

"Ecel gizli olduğundan, her bir günde ölmek ihtimali vardır. Öyleyse, üç bin altı yüz günde, her gün vefat etmen muhtemeldir. İşte, kayık gibi, üç yüz binden bir ihtimal değil, belki üç binden bir ihtimalle bugün ölümün muhtemeldir [ihtimal dâhilindedir]. Titre, ağla ve vasiyet et..."

Aklı başına geldi. Titreyerek kayığa bindi. Kayık içinde ona dedi ki:

"Cenab-ı Hak, korku damarını hayatı korumak için vermiş, hayatı tahrip için değil. Ve hayatı ağır ve müşkül ve elim ve azap yapmak için vermemiştir. Korku, iki-üç-dört ihtimalde bir olsa, hatta beş-altı ihtimalde bir olsa, ihtiyatkârane [tedbir bakımından] bir korku meşru olabilir. Fakat 20-30-40 ihtimalden bir ihtimalle korkmak, evhamdır, hayatı azaba çevirir."

Bediüzzaman, her konuda olduğu gibi bu hususta da ikna edici mantığını devreye sokar.

Rakamlarla, ölüm ihtimalinin hem uzaklığını hem de yakınlığını ispatlar. Ölümü belli bir sebepten ve belli bir zamanda mı beklemeli?

Her an birçok değişik sebepten ya da sebepsiz ölebiliriz.

Her yaş, ölüm yaşı olabilir.

Öyleyse, ölüm gelinceye kadar bu hayatın hakkını vermeli, kul olduğumuzu unutmamalıyız. Zira "ecel birdir, değişmez. Ölüm, son değildir. Kabrin arkası için çalışınız..."

Gayret

Bediüzzaman, yapabileceği her hizmete bizzat koşmak ister, işini başkasına havale etmeyi sevmezdi. Bu duygunun adı, gayret idi, hamiyet idi...

Bir bahar günü, bulunduğu camiye kışlık odun taşınmaktadır. Hemen odun taşıyan talebesine yardıma gelir. Kucaklar odun demetlerini...

Molla Hamit, kıyamaz Üstadına, der ki:

“Efendim, ben taşıyorum; siz oturunuz, rahatsız olmayınız.”

Üstad harika bir hayat dersi verir:

“Birader, gayretim kabul etmiyor, sen çalışsın, ben oturayım... Eğer bilsen gayret ne kadar hayırlı bir iştir, ömrünü bir dakika bile boşa geçirmezdin!”

Evet, “Hayat, hareket ve faaliyettir.” diyen ve durmayı bir nevi ölmek bilen Üstada ne kadar yakışan bir davranış...

Bu tavır, aslında Efendimizin (a.s.m.), efendi olabilmek için tavsiyesidir. Öyle buyurur Güzeller Güzeli (a.s.m.):

“Bir toplumun efendisi, o kavme hizmet edendir.”

“Hayırlısı İse Olsun”

Bir gün talebesi Molla Hamit’e dua etmişti. O da, “Ama benim istediğim duayı yapmıyorsunuz!” diye sitem etmişti.

“Nasıl bir dua istiyorsun?” diye sordu.

“İlim için...” dedi Molla Hamit, “Okuduklarımı anlamak ve ezberlemek için dua istiyorum.”

“Âlim mi olacaksın?” dedi.

“Evet.” cevabını alınca da, “Peki senin hakkında ilmin hayırlı olduğunu biliyor musun?” diye sordu.

Molla Hamit:

“Üstadım, ilmin hayırsızı mı olur? Efendimiz (a.s.m.), farzlardan sonra en makbul işin ilim olduğunu söylemiyor mu?” der.

Bu cevap üzerine ona, ilmine gururlanarak sapkınlığa düşen birinin acıklı hâlini anlatır ve der ki:

“Sen, hakkında hayırlısımı iste... İlmin de hayırlısı olur.”

“İmam-ı Azam’ın Kıyafetine Nasıl Gireyim?”

Cumhuriyetin ilk seneleriydi... Henüz sarıklar yasaklanmamıştı. Van’daki bütün hocalar sarıklıydı. Sadece Bediüzzaman’ın cübbesi ve sarığı yoktu. Hoca kıyafetinde olmadığı için, halkın çoğu onun hoca olduğunu bilmiyordu.

Bir talebesinin, “Niçin hoca kisvesine girmiyorsunuz?” sorusuna, şu çok ibretli ve tevazulu cevabı vermişti:

“İmam-ı Azam gibi zâtların giydiği ilmî kisveyi ben nasıl giyeyim? Onların kıyafetine ben nasıl girebilirim?”

Bediüzzaman ve Nurettin Topçu

Nurettin Topçu, ülkemizin yetiştirdiği gerçek aydınlardan biridir. Sorbonne Üniversitesinin felsefe bölümünü birincilikle bitirmiştir.

Ahlâk üzerine doktora yapmış, doçent olmuş, ama bu başarılarına rağmen Türk üniversitelerine sokulmamıştır.

Ömrü, lise öğretmenliğiyle geçmiştir.

Nurettin Topçu, haysiyetli bir aydına yaraşacak şekilde memleket meseleleriyle de meşgul olmuş, kitap yazmış, dergi yayınlamış, konferanslar vermiştir.

Doğruyu her vesileyle söyleyen bu âlimi, dokuz köyden kovmuşlar. Önce İstanbul'dan İzmir'e, oradan da Denizli'ye sürgün etmişler.

Denizli Lisesinde öğretmen iken, oradaki Şehir Oteli'nde kalmış.

O sırada Bediüzzaman da Denizli mahkemesi tarafından beraat kararı verilerek tahliye edilmiş ve aynı otele yerleştirilmiş.

Sıkı kontrollerin azaldığı, el ayağın çekildiği akşam saatlerinde Nurettin Topçu, Bediüzzaman'ı ziyaret eder. Aslında o saat, Bediüzzaman'ın ziyaretçi kabul etmediği bir zamandır. Fakat bu imanlı ve sürgün öğretmene kendisi sebebiyle bir zarar daha gelmesin diye, prensibinde değişiklik yapar. Hatta ona her akşam gelebileceğini söyler.

Rahmetli Topçu Hoca, o günleri anlatırken, hasta hâline rağmen, âdeta kabına sığmaz bir coşkunlukla kendinden geçiyor, "Bediüzzaman Denizli'yi fethetmişti. Denizli'nin geceleri gündüz olmuştu." diyordu.

Kerametli Dua

İşte o günlerden bir hatırayı, Topçu Hoca bize, vefatından kısa bir zaman önce şöyle anlatmıştı:

“Bir sohbette, Üstadın yakınlığından, şefkatli tavrından cesaret alarak, kendim için dua istedim:

“‘Üniversite hocası olmak, bilgili ve imanlı gençler yetiştirmek arzusundayım. Bunun için duanızı istiyorum.’ dedim.

“O da bana:

“‘Ben senin imanının selâmeti için dua edeceğim.’ dedi.

“Ben dua istediğim hususu tekrarladım:

“‘Üstadım, üniversite hocası olmam için de dua rica ediyorum.’

“O yine aynı duayı tekrarladı.

“Ayrılacak vakit, dua isteğimi bir daha duyurdum. O da sözünü aynen tekrarladı.

“O zaman buna bir mana verememiştim. Fakat aradan yıllar geçti, şimdi o duanın hikmetini çok iyi anlıyorum. Bir felsefe hocası için bu dua meğer ne kadar önemliymiş...

“Şimdi kabir kapısında durduğum şu anda, imanımı şuramda (kalbimde) elle tutulur, gözle görülür biçimde hissediyorum ve ölümden asla korkmuyorum.

“O duanın gerçekleştiğine hiç şüphem yok. Çünkü hasta hâlimde huzurluyum, mutluyum.

“Doçent olduğum hâlde beni üniversiteye sokmadılar. Orada ders veremedim. Hep liselerde çalıştım.

“Bu da Üstadın bir kerameti... Demek ki olmayacak duaya ‘Âmin’ dememiş...”

“Yemeği Fukaraya Götür”

Yine Topçu Hoca anlatıyor:

“Bir akşam yine yanındaydım. Bir garson, ona akşam yemeği getirdi. Çok zengin bir sofraydı. Elini bile sürmedi.

“Bunu fukaraya götür.’ dedi.

“Yanındaki zeytin ekmeği çıkarıp yedi.

“Gönül zengini adam, en fakirin yediğinden daha az yiyor, zengin sofrayı da fukaraya yolluyordu.

“Bir ekmeği ancak on beş günde bitirebildiğini söyledi. Semaveri vardı; çay yapıp içer, bize de ikram ederdi.

“Odasında, el yazması eserlerinin formaları dışında hiçbir şey yoktu.”

Affin Bu Derecesi

Nurettin Topçu anlatıyor:

“Denizli Ağır Ceza Mahkemesi, Bediüzzaman’ın eserlerini bilirkişiye havale etmişti. Benim çalıştığım liseden iki öğretmeni bilirkişi seçmişler. Bunların biri edebiyat, diğeri de tarih hocasıydı. Bunlar dinsiz adamlardı. Hele bir tanesi, yılandan beterd!

“Tabiî bu sebeple de, hep din ve iman anlatan Bediüzzaman’a müthiş düşman idiler. Nitekim verdikleri rapora göre, Bediüzzaman’ın cezası idamdı.

“Daha sonra, Ankara’dan verilen bir başka bilirkişi raporu esas alınarak Bediüzzaman beraat etti.

“Bir ziyaretimde bana:

“‘Bu öğretmenleri bana gönder, ben onları imana davet edeyim.’ dedi. Ben de:

“‘Efendim, onlar çok fena adamlar, sizinle konuşmaya lâıyk değiller, bundan vazgeçiniz.’ dedim.

“Bediüzzaman, kararından vazgeçmiyor, tam tersine beni ikna için teklifini değişik şekilde tekrarlıyordu:

“‘Peki öyleyse, ehvenini getir, az fena olanı çağır, ben onları dine davet edeceğim. Ben onları affettim.’

“Bu ne muhteşem bir büyüklük! Onlar yazdığı raporla Bediüzzaman’ı astırmak istiyor, Bediüzzaman da onların âhiretini kurtarmak için çırpınıyor.

“‘Ben onları affettim.’ diyor. Kolay iş mi bu?

“‘Biz olsak, ‘Başını ezmeli, canını çıkarmalı!’ deriz.

“‘İşte, ‘büyüklük’ budur. Ruhî bir ışıktır bu. Kaynağı, Kur’an’dır, Resulullah’tır.

“Gerçekten de o öğretmenlerden biri, diğere göre daha mutedildi. Fakat ben, Üstadın ısrarına rağmen onu çağırmadım. Çünkü bu seviyesiz ve kaba adamları, Üstadla konuşmaya lâıyk görmedim.

“‘Bir de, ‘Kim bilir ne söylerler, rahatsız ederler, canını sıkırlar...’ diye korktum, onları Üstadın davetinden haberdar etmedim.”

Nurettin Topçu, Denizli Lisesindeki iki meslektaşına, kendi inisiyatifini kullanarak Üstadın davetini söylemez. Üstad bu davet arzusunun üç kere tekrarlar. Ama o, kendi düşüncesine göre, Üstad hakkında kasıtlı ve düşmanca fikirlerle bilirkişi raporu yazmış bu öğretmenlerin Üstadla konuşmaya lâıyk olmadıklarını düşünür.

Zaten o, kendine çok uzak gördüğü bu adamların inançsız fikirleriyle sürekli bir mücadele içindedir.

Ayrıca, çağırsa bile Üstada geleceklerinden ümidi de yoktur.

Derken, okul tatili başlamış, öğretmenler memleketlerine gitmişler. İşte o günlerde, Nurettin Beyin “yılandan beter” dediği öğretmenin elim akıbeti duyulur. Bu öğretmen feci şekilde parçalanıp ölür. Haber, Nurettin Topçu’yu derinden sarsar:

“O an içimi büyük bir pişmanlık duygusu sarstı. Keşke Hazretin sözünü dinleyip bu adamları onunla görüşmeye çağırıyaydım da onun etkili nasihatlerine muhatap olsalardı. Ama ben kendi aklımı işin içine sokarak inisiyatif kullandım. Tabiî ki böyle yaptığımı çok pişman olmuşum. Bu yüzden siz gençlere derim ki: Gönlüne ve görüşüne güvendiğiniz büyüklerin tavsiyelerine, hissinizi karıştırmayın...”

Kurtulmak Kolay

Günümüzde beş farzı ifa edip yedi büyük gûnahtan da kaçabilenlerin kurtulacağını söyler.

Hep müjdeyle ümitlendirmek ve el uzatmak ister.

“Yedi büyük günah” konusunda şu açıklamayı yapar:

“Büyük günahlar çoktur. Fakat büyük günahların en büyükleri, insanı felâkete götüren yedi büyük günah şunlardır:

1. Adam öldürmek.
2. Zina.
3. İçki içmek.
4. Anne baba ile ilişkiyi kesmek.
5. Kumar oynamak.
6. Yalan yere şahitlik etmek.
7. Dine zarar verecek bid’atlara taraftar olmak.”

Bediüzzaman ve Necip Fazıl

Emekli Yarbay Avni Toktor anlatıyor:

“3 Şubat 1952’de Necip Fazıl Beyi ziyaret etmiştim. Bana, bir gün evvel randevu aldığını, Bediüzzaman’ı ziyarete gideceğini söyledi. Birlikte yola çıktık.

“Yolda, Necip Fazıl, halkımızın birçok âlim hakkında abartılı şeyler anlattığını, veli olmayanlara da veli nazarıyla baktıklarını söyledi. Bediüzzaman’ın da bir âlim olduğunu söyledi. Fakat ‘Kendini beğenmişsin biridir.’ diye ilâve etti. Eserlerini okumadığını, ama okuyacağını belirtti.

“Akşehir Oteli’nin önüne geldiğimizde, etrafta polisler vardı. İçeriye girerken hüviyetlerimiz kontrol edildi.

“Otelin dördüncü katına çıktığımızda, Bediüzzaman Hazretleri bizi kapıda ve ayakta karşıladı. Girişte Necip Fazıl selâm vermişti. Bediüzzaman Hazretleri, daha selâmı almadan, kendisine has Şark şivesiyle, ‘Necip Fazıl Bey kardaşım, ben kendimi kendime beğendirmemişem.’ dedi!

“Bu sözler bende bir anda irkinti yaptı. Bu sözler, doğrudan doğruya Necip Fazıl’ın konuşmasına bir cevap teşkil ediyordu.”

Bediüzzaman, Necip Fazıl’a çok alâka gösterdi. Onu bir sandalyeye oturttu. Kendisi de yatağına geçti.

Abdülmuhsin Alev’in anlattığına göre, “Üzülme, üzülme! Ben Büyük Doğu’cuları, Risale-i Nur talebesi olarak kabul ettim. Ben seni Risale-i Nur’a yirmi senelik hizmeti yapmış olarak kabul ediyorum. Biz bir ağacın meyveleriyiz. Aramızda ayrılık gayrılık yoktur. Ders almak ve kaynak bakımından aynı yere gidiyoruz.” der.

Kıssadan hisse: İslâm’a hizmette metot farkları olabilir. Ancak öz ve esas aynıdır. Bunu unutmazsak, aramızdaki dostluk ve kardeşlik gelişecek demektir.

Necip Fazıl'ın Sohbetinde Bediüzzaman

Bir kısım öğrencilerimi, “Şairler Sultanı”na götürmüştüm. Kalabalık bir genç topluluğu karşısında görünce çok sevinmiş, onlara çok önemli tavsiyelerde bulunmuştu.

Üzerinde en çok durduğu husus ise, “imanda derinleşmek” ve “sahabeyle benzetmek” hassasiyeti idi. Sohbetin bir yerinde, ben de Bediüzzaman’dan bir söz naklettim:

“İman hem nurdur, hem kuvvettir. Hakikî imanı elde eden adam, kâinata meydan okuyabilir!”

Ancak Necip Fazıl Bey, devamına imkân vermedi ve dedi ki:

“Sen hangi sıfatla Bediüzzaman’dan bahsediyorsun?”

Tabî bu soru beni hem şaşırttı, hem de heyecanlandırdı.

“Hiçbir sıfatım yok efendim. Sadece eserlerini okurum.” dedim.

“O hâlde o zât hakkında konuşmak, senden çok benim hakkım..”

Şaşkınlığımızın iyice arttığını fark edince de, şu açıklamayı yaptı:

“Ben Sultanahmet’te Hazreti ziyaret edip elini öptüm. Bana, ‘Seni yirmi yıllık talebem gibi kabul ediyorum, dua ediyorum.’ dedi. ‘Büyük Doğu’yu okuttuğunu ve beğendiğini ifade etti.”

Sonra da bir soru üzerine, şu açıklamayı yaptı:

“Bediüzzaman’ın klâsik manada bir tahsil hayatı yoktu. O, vehbî ilme mazhardı. Bilhassa yılmak bilmez mücadelesini, korkusuzluğunu gençler çok iyi öğrenmelidirler.”

Bediüzzaman hakkındaki bu görüşleri, hepimizi çok sevindirmişti. Ben de bu mutlu havadan istifade ederek, çoktandır merak ettiğim sorumu yönelttim:

“Efendim, siz de Bediüzzaman gibi mukaddes davamız uğruna hapislere girdiniz. Ancak sizin dilinizde hapishanenin adı, zindan... Dayanılmaz acıların, ıstırapların yılanlı kuyusu... Bilhassa da, ‘Cinnet Müstatili’ adlı eserinizi okuyunca, âdeta biz de sizinle birlikte zindana girmiş gibi oluyoruz. Halbuki Bediüzzaman’ın hapishaneleri, medrese-i Yusufiye... İman hizmetinin kesintiye uğramadığı, aşkla, şevkle çalışılan Nur mektebi... Bu farkın sebebini öğrenebilir miyiz?”

Dedi ki:

“Her insan ayrı bir âlemdir. Maddesi manası, bedeni ruhu aynı olan var mıdır? Tabî bir de hayat tarzı... Bediüzzaman, hapishaneye, zaten hapishaneden farksız bir hayattan gidiyor. Ben ise, işte buradan, Erenköy’deki bu köşkten gidiyorum. Aynı olabilir miyiz hapishanede?”

Necip Fazıl'a göre Bediüzzaman

“Tesiri yakıcı ve telkini işleyici bir zât olan Bediüzzaman, kendi yaşında bulunanların ve neslinden olanların uyuşukluğu içinde bir kimse değildir. Gördüğünü yakıyor. Ne güzel vasıf... Elini uzattığını bağlıyor ve dairesini genişletiyor. Gerçek mücadele ve mücadele karakterine sahip olan bu zâtın gittikçe yayılan fikirleri de elbette hoşla gitmeyeceği için, son demlerinin büyük bir kısmını zindanda ve hiç değilse, göz hapsinde geçiriyor.”

“Büyük Doğu”ya Yardım İçin Yorgan Satmak

Üstad, dinî manada yayın yapan, İslâm’ı savunan neşriyatı takip ettirir, bunlardan bazılarını da okutturup dinlerdi. Zübeyir Gündüzalp Ağabeye okutturup dinlediği dergiler arasında, Necip Fazıl’ın “Büyük Doğu”su da vardır.

Bir sayısında “Büyük Doğu” acı bir haber verir: Gelecek sayısının çıkması bile tehlikededir. Çünkü yayın için ayrılan para bitmiştir. Okuyucuları acilen yardım etmezse, “Büyük Doğu” çıkamayacaktır...

Bu mealdeki yazıyı dinleyen Bediüzzaman, çok duygulanır, bir süre düşünür. Sonra da, “Zübeyir, ‘Doğu’ya yardım edelim.” der.

Zübeyir Ağabey, “Peki Üstadım!” diye cevap verir. Fakat “Bu yardım nasıl ve ne ile yapılacaktır?” diye düşünmeye başlar.

Ancak Üstad, bu haberden çok duygulanmış ve yardıma kesin olarak karar vermiştir.

Der ki:

“İki yorganım var, biri bana kâfi... Diğerini satın, parasını ‘Doğu’ya gönderin...”

Biri yazlık, ince; diğeri kışlık, daha kalınca iki yorgan... Ve biri “Büyük Doğu”ya kurban... Bu ne incelik, ne hassasiyet, ne duyarlılık... Ve mü’minlere ne derin bir kardeşlik ve dayanışma dersi...

Bediüzzaman'a Göre Necip Fazıl ve Hizmeti

Bediüzzaman, Emirdağ Lâhikası'nda bir mektuba cevap olarak, Eşref Edip ve Necip Fazıl Beylerden bahseder. Eşref Edip Beyin yayınladığı Sebilürreşat'la, Necip Fazıl Beyin de Büyük Doğu dergisiyle çok önemli bir hizmet yaptıklarını söyler:

“Sebilürreşat ve (Büyük) Doğu gibi mücahitler, iman hakikatlerini sapkınların tecavüzlerinden korumaya çalıştıkları için, ruh u canımızla onları takdir ve tahsin ederiz. Zira onlarla dostuz ve kardeşiz; fakat siyaset noktasında değil. Çünkü iman dersi için gelenlere tarafgirlik nazarıyla bakılmaz. Dost düşman derste fark etmez.”

Bediüzzaman ve Osman Yüksel Serdengeçti

Osman Yüksel Serdengeçti, basın tarihimizin hak ve hakikat kahramanlarından biridir. Vatan, millet ve din için gözünü daldan budaktan sakınmayan bir kahramandır. Davası uğruna dünyanın bütün tantanasından, zevkinden, keyfinden vazgeçebilen gerçek bir kahraman... Riyasız, samimî, içi dışında ve bir o kadar da mütevazî...

Böyle olduğu için de, imanlara hizmet davasına kendini adayan Bediüzzaman'a hakikî bir dost ve taraftar... Üstadla olan görüşmesini, 1952 yılının Mayıs ayında şöyle yazıyor:

“Bundan birkaç sene evvel, hatırı sayılır bir din adamıyla, Said Nursî Hazretleri hakkında münakaşa ediyorduk. Muhababımın dinî bilgisi ve bu husustaki salâhiyeti, münakaşa götürmez bir hakikatti.

“Fakat bütün bunlara rağmen, İslâm'ın hareket, hamle, heyecan tarafına yanaşmıyordu. O bakımdan, Said Nursî'nin mücadeleci hayatı, onu fazla alâkadar etmiyor, hatta bu yaştan sonra onun bu işlerle uğraşmasını doğru bulmuyordu.

“Ben de, hareket hâline gelmeyen, gelemeyen hiçbir imana taraftar değildim. Çok bilmek bir şey ifade etmezdi. İş, bildiğini yapabilmektir.

“Said Nursî'nin mücadelelerle dolu hayatı, o yılmazlığı, o dönmezliği bana İlâhî bir heyecan veriyordu. Galiba Hazret o zaman Denizli Hapishanesinde bulunuyordu. Denizli Adliyesinde stajyer bulunan bir arkadaşım, Said Nur'un harikulâde hayatından bahsetmiş, bana Nur Risaleleri getirmişti.

“Eserlerini tam manasıyla okuyamamakla beraber, kudretli, kurtarıcı bir ruhun karşısında olduğumu görüyordum. Yukarıda da zikrettiğim gibi, beni asıl ilgilendiren, onun mücadelelerle dolu hayatı...

“Muhababımı dilimin döndüğü kadar iknaya çalıştım. Said Nursî'nin gençlik üzerindeki tesirlerinden bahsettim.

“O gece bir rüya görüyorum:

“Geniş, yeşil bir meydan...

“Meydanda binlerce, on binlerce insan...

“Bu insanlar hem genişliğine hem derinliğine meydana yayılmışlar. Omuz omuza göklere kadar yükselmişler. O onun omzuna basmış, o onun omzuna...

“Böylece, bu muazzam insan yığınından âdeta koskoca bir dağ meydana gelmiş...

“Bu insanların en yükseğinde de Said Nursî Hazretleri...

“Sanki minarenin âlemi gibi...

“Sanki kâinata Allah'ın varlığını, birliğini işaret eder gibi, bir heybetle duruyor.

“Ben karşıdayım. Beni gördü. Gülümseyerek, iki eliyle selâm verdi. Selâmını aldım. Baş göklere değiyordu. Saçları rüzgârlara karışmıştı. Bütün insanlar, ayaklarının altındaydı. Omuz omuza vererek, onun dayanakları hâline gelmişlerdi.

“Rüyada heyecanlanmışım, uyanıverdim.

“Zaman zaman, gördüğüm bu harikulâde rüyanın tesiri altında kalıyordum. Geçenlerde bunu Nur talebelerine anlattım.

“Çocuklar, ‘Tâ kendisini görmüşsün Osman Ağabey! Şekli de tarif ettiğin gibi, selâm veriş de...’ dediler.

“Bunun üzerine ‘Serdengeçti’de, Said Nur ve talebeleri başlıklı bir yazı yazdım. Bu suretle, bu bahtiyar ihtiyara ve onun etrafında toplanan tertemiz din ve iman kardaşlarıma hayranlığımı açıkladım.

“Yazım, inanmış, temiz, mü'min gönüller tarafından heyecanla karşılandı. Birçok tebrik telgrafi mektubu aldım.

“Artık Said Nursî Hazretlerini görmek, benim için âdetâ bir farzdı. Rüyamda gördüğümü, gündüz gözüyle de görmek istiyordum.

“İstanbul’a gittim. Aradım, sordum. Fatih’te Reşadiye Oteli’nde kalıyorlarmış. Yanımda Teknik Üniversite’den çok sevdiğim genç bir arkadaş var. Duydum ki Hazret, ikindiden sonra kimseyi kabul etmiyormuş.

“Aksi gibi, vakit gecikmişti. Fakat muhakkak görmeliydim. Reşadiye Oteli’ni buluyorum. Otelin kâtibine soruyorum.

“‘Üst katta 29 numaralı odada. Kabul ederlerse buyurun.’ diyor.

“İçimden, ‘Ederlerse etsinler, etmezlerse etmesinler. Onun kapısına kadar varmak bile benim için güzel bir şey.’ diyorum.

“Merdivenleri heyecanla çıkıyorum. İşte 29 numaralı odanın kapısında... Kapıda, kendisine hizmet eden arkadaşlardan birkaçına rastladım. Onları Ankara’dan tanıyorum. Kendilerine:

“‘Bu saatte Üstadın kimseyi kabul etmediklerini biliyorum. Acaba ne zaman ziyaret edebiliriz?’ dedim.

“‘Evet,’ dediler, ‘ikindiden sonra kimseyi içeri almıyorlar. Amma sizi herhalde kabul ederler. Bir soralım...’

“‘Buyurun.’ dediler. İçeriye girdik. Beni görünce:

“‘Sen Serdengeçti Osman?’

“‘Evet.’ dedim.

“‘O yazıları yazan, sen?’

“‘Evet...’

“‘Ellerinden öptük. Bize işaret etti:

“‘Oturun.’

“‘Oturduk. Kendileri yatağın içindelerdi.

“‘Sağında solunda kâğıtlar dağılmıştı. Bazı eserlerini tashih ediyorlardı.

“‘İlk heyecanım yatıştıktan sonra Üstada iyice baktım.

“‘Rüyamda gördüğüm, başı göklere degen zât, bu zâtı. Kıyafetine varıncaya kadar aynısı ve tıpkısı...

“‘Hayret!’ diyordum.

“‘Bir an durakladıktan sonra, Üstad bize karşı tekrar döndüler.

“‘Ben seni eskiden biliyorum. Emirdağ’da iken, mecmuanı getirdiler. Allah ve din yolunda her şeyimden vazgeçtim, başımı bu yola koydum, demişsin. Aferin aferin, maşaallah maşaallah... Daha çok da genç... Bir oğlum olsaydı, adını Serdengeçti kordum.’ dediler.

“‘Sonra etrafındakilere hitap ederek:

“‘Bu, benim oğlum... Oğlum olsaydı, böyle yetiştirirdim.’ iltifatında bulundular.

“‘Orada bir kitap varmış. O kitapta yan yana iki resim var. Bana gösterdiler...

“‘İşte şu, benim biraderzâdem Abdurrahman... O benim oğlumdu, öldü... Şimdi sensin...’

“‘Fotoğraflara bakıyorum. Bir tanesi kendilerinin gençlik resimleriydi, diğeri biraderzâdesi... Ben heyecandan nefes alamayacak bir hâle gelmişim. Talebeler karşısında diz çökmüş, oturuyorlardı. Odada soba yanıyordu.

“‘Kendisine hizmet edenler, var gibi, yok gibi, hayalet gibi insanlardı. Her tarafta insanı saran manevî bir sükûn vardı.

“‘Sonra Üstad tekrar konuşmaya başladılar. Bu sefer, yanımda bulunan üniversiteli arkadaşta hitap ettiler.

“‘Mademki Serdengeçti getirdi seni, sen de talebemizsin. Nur talebesisin... Nur talebesi...’

“‘Nur Risalelerini okumasını söylediler. Nefse hâkimiyetten bahsettiler:

“Vaktiyle ben de gençtim. O zamanda İstanbul’da çıplak kadınlar vardı: Rum kadınları... Ben onların hiçbirine bakmadım. Kur’an-ı Azimüşşanın emirlerini yerine getirdim. Mücadele ettim, yılmadım.’

“Bu arada, Muhyiddin-i Arabî Hazretlerinden bahsettiler. Onun sözlerinden bazı şeyler istihraç ettiler. Fakat pek anlayamadım...

“Ben de kendilerine, yukarıda bahsettiğim rüyayı anlattım. Fevkalâde mütehassis oldular. ‘O bütün insanların üzerinde gördüğün ben değilim. O, Nur’dur, Nur Risalesidir. Ben bu davanın âciz bir aletiyim.’ buyurdular.

“Bana, mecmuanın kapatılıp kapatılmadığını sordular.

“‘Hayır, kapatılmadı, inşaallah çıkacak. Dua edin efendim.’ dedim.

“‘Mecmuanda şahıslara dokunma. Onların gurur ve enaniyet damarlarına basma. Zarar gelir...’ dediler. Sonra da parmaklarını birleştirip, ‘Bu davanın yolcuları birleşiniz, ayrılmayınız.’ dediler.

“Parmaklarına bakıyordum. Bir zamanlar kılıç tutmuş, şimdi kalem tutan parmaklarına... Parmakları kalem gibiydi. Gözleri açık mavi duru, durgun bir bakışı vardı.

“Şark şivesiyle konuşuyorlardı, fakat ne söylediklerini mükemmel anlıyorduk...

“Asliyetinden, yerliliğinden hiçbir şey kaybetmemişti.

“Yüzü soluktu.

“Adı gibi, kendisi de nurdu.

“Bir pir-i fâni idi.

“Fakat o, fâni olmayana, ezelî ve ebedî bir Yaraticıya bağlanmıştı. Bu varlık için her şeyini feda etmiş, Onun yolunda yok olmuştu.

“İşte, onun gönüller fetheden, kalabalıklar toplayan manevî saltanatı oradan geliyordu. Varlığı bu yokluktan, bu ‘yok’ oluştan geliyordu.

“Soba yanıyor, Üstad bir murakabe hâlinde imiş gibi susuyor. Etrafındaki talebeleri hayal gibi sessizce dolaşıyorlar, Üstadın hizmetine bakıyorlardı.

“Sanki bu oda, bu köşe, şu bin bir milletin, bin bir rezaletin kaynaştığı İstanbul’da değildi. Âhiretten bir köşe idi. Öyle bir haz içinde idim.

“Artık daha fazla kalamazdık. Müsaadelerini istedik. Ellerini öptük.

“O da boynuma sarıldı, alnımdan, yüzümden, gözümünden öptü, bana dualar etti.

“Yeniden dünyaya gelmiş gibi, basübadelmevte [ölümden sonra dirilişe] ermiş gibi, bir başka hâl içinde, huzur içinde huzurundan ayrıldık.”

* * *

Osman Yüksel Serdengeçti, bu ziyaretin arkasından, Hasan Basri Çantay’a gider. Hasan Basri Çantay, âlim, arif bir insandır. Türkçe Kur’an-ı Kerim meali ve hadis tercümeleri başta olmak üzere birçok eseri vardır. İlk Büyük Millet Meclisinde Balıkesir milletvekilidir.

Serdengeçti’yi basındaki mücadelesinden dolayı seven ve takdir eden bir zâttır.

Serdengeçti’yi karşısında görür görmez der ki:

“Deli oğlan! Nurlanmışsın... Nereden geliyorsun?”

O da Bediüzzaman’ı ziyaretten geldiğini söyler. Çantay Hoca, çeyrek asırdır görmediği bu kadim dostunun adını duyunca çok heyecanlanır ve hemen:

“Hazret ne hâlde, neler anlattı?” diye sorar.

Osman Yüksel, ziyaretini özetle anlatır. Ancak bir hususta Çantay Hocanın fikrini merak etmektedir:

“Bediüzzaman Hazretleri bana, ‘Şahsiyet yapma, şahıslara dokunma.’ dedi. Sizce de, bana zarar

gelecek diye, onların gururlarını kıracak gerçekleri yazmamalı mıyım?”

Çantay Hoca:

“Bediüzzaman çok doğru söylemiş.” der, “Hata, hakikat de olsa, gurura, enaniyete dokunmayacaksın. Seviyesi yüksek insanlar, insanlarla değil, fikirlerle uğraşırlar. Üstelik şahsiyetini rencide ettiğin adama, hangi hakikati kabul ettirebilirsin ki?”

Sonra da bu hususu açıklamak için şu misali anlatmış:

“Bizim Balıkesir’in köylerinde, mahsulü yaban domuzlarından korumak için ava çıkılır. Tabî bu iş epey külfetli ve zordur. Bu sebeple köyler arasında iş bölümü yapılmıştır. Bir kısmı tüfeklerin bakımı ve korunması ile görevlidir. Bir kısmı, domuz için özel domdom kurşunu üretir. Bir kısmı av tazılarında sorumludur... Vakti gelip domuz avına çıkılınca da, domdom kurşununu sadece yaban domuzuna atma mecburiyeti vardır. Ava en çok meraklı olan kişiler bile, önlerine çıkan tavşana, kekliğe domdom kurşununu atamazlar. Eğer av merakı ağır basar da kuralı çiğneyen olursa, o kişi cezalandırılır. Çünkü o güçlü kurşun, sadece domuz için kullanılmak üzere imal edilmiştir, diğer hayvanları paramparça etmek için değil... Osman’ım, sen de bazen bizim tavşanlarımıza domdom kurşunu atıyorsun. Olmuyor... Bediüzzaman, sana bu hususu söylemiş kısaca ve kibarca...”

* * *

Osman Yüksel Serdengeçti, vefatından kısa bir zaman önce misafirimiz olmuştu. Onu “Şükür Dershanesi” diye tanınan yere götürmüştük. O zamanlar rengârenk naylon perdeler çok revaçtaydı. Okkalı çekyatlar, halıfleksler... Bütün bunlarla donatılmış Nur dershanesine girip oturunca biraz şaşırmıştı.

“Burada Üstadın eserleri mi okunuyor?” diye sordu.

“Evet ağabey!” deyince de şöyle konuştu:

“Ben yıllarca önce Süleymaniye Kirazlımescit Sokağındaki dershaneye gittim. Ne duvarda böyle süslü perdeler, ne de yerde lüks halılar vardı. Hele bu ağır ve kocaman çekyatlar, oranın kapısından bile sığmazdı. Orası âdeta sergisiz ve perdesizdi. Mutfağı fakirdi. Çorba diye getirdikleri şeyi kaşıklamaktan elim kolum yorulmuştu da doymamıştım... Çünkü muhteviyatı sudan ibaretti. Gaz ocağı hem çorba pişiriyor, hem de soba görevi yapıyordu. Çevresine koydukları tenekenin sıcaklığı odayı ısıtsın diye, yemeği mutfakta değil, oturdukları odada pişiriyorlardı.

“Ama orada yaşayan hizmet ehli mutluydu. En küçük bir şikâyetleri yoktu. Üstad bildikleri zât gibi, sabır ve şükür içinde imanların imdadına koşuyorlardı. Onlar için bu izbe ve kuytu mekân, İstanbul’un en muhteşem sarayı gibiydi. Çünkü orası, iman hizmetinin mekânı ve Üstadın eviydi. Bu manzarayı görünce dedim ki: ‘Burada ihlâs olur. Burada Allah rızası kazanılır. Zira burasının ve burada bulunanların yönü âhirete dönmüştür.’ Zaten dünyevî beklentisi olan ihlâssızlar böyle bir yerde duramazlar. Burada hayatını Bediüzzaman’a benzetenler yaşar ancak...”

“Ama şimdi bakıyorum, burada her şey lüks, kaliteli... Bu rahatlık ve varlık içinde ihlâs nasıl korunacak? Nasıl dünyaya meyletmeden, âhîret hayatı esas maksat yapılacak? Allah yardımcınız olsun!”

O gece, orada toplayabildiğimiz arkadaşlara epey hatıra anlatmış, hepimizi neşelendirmişti.

Gecenin sonuna doğru:

“Vakkasoğlu, epey gevezelik ettik! Hadi biraz da Üstad konuşsun. Bakalım bize ne diyecek?” demişti.

Ben de orada duran Mektubat’ı açtım ve ilk sayfayı çevirip okumaya başladım. Ancak konu “mevt,” yani “ölüm” idi.

Osman Ağabey, ileri derecede parkinson hastasıydı. Yani kendi tabiriyle, o zamanki şartlarda “taksit taksit” ölmekteydi. Osman Ağabeyin durumunu düşünerek, hemen sayfayı değiştirmek, ölüm bahsini geçiştirmek istemiştım. Ancak o, müdahale etti:

“Devam et Vakkasoğlu! Tam bana göre bir yer... Bugün yarın yolculuk var. Ölümün önünde bekliyorum. Âhirete iman ettiğim için de ölümden korkmuyorum. Ölüm bahsini okumasak, ölümden kaçabilecek miyiz? Hem Üstad, ölümü bile tatlı anlatıyor, insana sevdiliyor. Ona göre, Allah’tan gelen hiçbir şey çirkin değildir. Oku açtığın yeri, değiştirme. Hastaya göre ilâç çıktı!”

Ben de okudum. Büyük bir manevî hazla, hatta bir nevi cezbeyle dinledi:

“Mevt [ölüm], vazife-i hayattan bir terhistir, bir paydostur, bir tebdil-i mekândır, bir tahvil-i vücuttur, hayat-ı bakiyeye bir davettir, bir mebdedir, bir hayat-ı bakiyenin mukaddemesidir. Nasıl ki hayatın dünyaya gelmesi bir halk [yaratma] ve takdir ile; öyle de, dünyadan gitmesi de bir halk ve takdir ile, bir hikmet ve tedbir iledir.”

Rahmetli, öyle hüznü, öyle huşu içinde, öyle mütevekkilâne bir hâl almıştı ki... Hem okuduğumuz parçadan, hem de Osman Ağabeyin hâlinden hepimiz çok etkilenmiştik.

Konya Hapishanesindeki Huzur

Osman Ağabey, Konya'dan milletvekili adayı oluyor. Ancak türlü haksızlıklar ve entrikalarla karşı karşıya kalıyor. Sonunda, kendi tabiriyle “mebus olayım derken mahpus oluyor” ve Konya Hapishanesine konuluyor...

Kızgındır, kırgındır ve âdeta burnundan solumaktadır. Zira iyice yaklaştığı milletvekilliği artık çok uzaklardadır.

Üstelik mebus değil, mahpustur.

Bu duygular içinde girer hapishaneye... Bediüzzaman'ın veli talebelerinden Dr. Sadullah Nutku da, Nurculuktan içeridedir. Osman Yüksel'i görünce, büyük bir sevinçle kucaklar ve der ki:

“Kardeşim, hoş geldin, safa geldin! Burada muazzam hizmet var. Mahkûmların bir kısmı imana, ibadete geldi, bir kısmı günahlarına tövbe edip düzeldi. Daha çok yapacak hizmet var. Senin gibi bir kahramanla burada iman hizmeti ikiye katlanır inşaallah...”

Doktor böyle aşk ve şevk içinde coşarken, Osman Yüksel'de hayret ve şaşkınlık artar. Bu nasıl bir hizmet coşkuluğudur ki hapishanede olduklarını unutmuşlar, âdeta imanları güçlendirme aşkıyla kendilerinden geçmişler? Nerede olduklarını unutmuşlar. Sanki orası tıklıdıkları bir zindan değil de, kutsal bir görevle geldikleri hizmet mekânı...

İşte, tam da o zamanlarda, o günkü devlet başkanı Cemal Gürsel, basına bir beyanat verir. Der ki:

“Memlekette huzur kalmadı!”

Serdengeçti, hemen kaleme kâğıda sarılır ve bir telgraf metni yazar:

“Türkiye’de huzur, Konya Hapishanesinde, Dr. Sadullah Nutku’nun yanında. Huzura kavuşmak istiyorsanız, buraya buyurun!”

Bediüzzaman, toplumun içinden insanları alıp, nurlandırıp öyle bir hizmet şevkiyle donatıyordu ki, zindan Hz. Yusuf’un (a.s.) medreseleştirdiği bir hizmet alanına dönüşüyordu.

Bu gerçekleri bilen, hisseden Osman Yüksel, şöyle demekten kendini alamıyordu:

“Dünyanın herhangi bir yerinde, bu çapta bir insan zuhur etse, sadece ve sadece hürmet görür. Eli öpülür. Mesele hâline gelir. Gazeteler onu bütün cihana takdim ederler...

“Bizim bozuk nizamımız, bizim tercüme kanunlarımız, Hakkın ve halkın bu kadar sevdiği bu aziz adamı, bu 90 yaşındaki ihtiyarı, mahkeme mahkeme sürüklüyor ve kanun, karakol, polis, jandarma meselesi hâline getiriyorlar.

“Onlar ne derse desinler, halk kendi kahramanını biliyor. Onu bağına basıyor. Siz bir kişiye, hatta evinizdeki karınıza bile söz geçiremeyen çaresizler, bedbahtlar, ‘iman’ denilen o harikulâde cevherin ne olduğunu bilmeyen nasipsizler, bu bahtiyar ihtiyara ve etrafındaki kalabalığa bakıp, utanın!”

Hizmette Engel Tanımaz

“On Dokuzuncu Mektup” başlığı altında Efendimizin (a.s.m.) mucizelerini, bir peygamber âşığı olarak şakımişti.... Eserini gözden geçirip, yazım hatalarını düzeltmek istedi. Ancak onun özel bürosu, ekibi, imkânı yoktu. Tabiatın içinde Rabbiyle baş başaydı. Ama Barla gibi تنها bir köşede de Allah ona bir kâtip lütfetmişti: Şamlı Hafız Tevfik... Kendisi anlatıyor:

“Tashih için dağa çıktık. Fakat yağmur yağmaya başladı. Ayağındaki mest lâstiklerinden biri çamura saplanıp kaldı. Ayakkabısız kalan çoraplı ayağı da çamura bulandı. Elindeki şemsiyenin altına oturduk ve ‘Yaz!’ dedi.”

Asrın “inançsızlık” hastalığına teşhis ve tedavi yazılıyordu. Hiçbir zorluk bu hayırlı işe mâni olmamalıydı. Çünkü imanlar yanıyor, ruhlar sele gidiyordu...

Hâl Dili

“Lisan-ı hâl, lisan-ı kalden üstündür.”

Hâl dili, ağızımızdaki dilden çok daha etkilidir. Hâl dilinden etkilenmeyecek bir gönül yoktur. Zira hâlimizin, tavrımızın konuşması, samimiyetin tâ kendisidir. Hâl dilinin etkileme gücü, samimiyetinden gelir.

Hâl dili, içtenliğin konuşmasıdır.

Lisan-ı hâl, bazılarının zannettiği gibi, beden dili değildir. Beden, insanın maddî varlığıdır. Bu sebeple bedeni konuşmak için ille de samimî olmaya gerek yoktur. Bedenle rol yapılabilir. Bedene maske takılabilir. Ama ruhun yansıması, varlığın maddî manevî bütün duygularıyla konuşması için mutlak surette samimiyete ihtiyaç vardır.

Bu sebeple, hâl dilinin sahtesi, yalancısı, yapmacığı olamaz.

Hâl diliyle konuşmak, bedeninin de dâhil olduğu bütün varlığıyla konuşmak demektir. Sadece maddî varlığıyla değil, onunla birlikte ve ondan öte, tüm duyguların ortak dilini konuşmaktır.

Böyle bir dilin konuşması, elbette ki hem ağızımızdaki dilden, hem de beden dilinden çok daha etkili olacaktır.

* * *

Samimiyet sevilir. Fikirlerini onaylamadığımız bir insanın samimî tavrı bile bizi heyecanlandırır, takdir duygularımızı harekete geçirir.

“İnanıyorsanız, mutlaka üstünsünüz.” manasına gelen âyeti Elmalılı, bütün inançlara teşmil eder. Yani batıl bile olsa inancında samimî olan ya da ihlâs gösteren, başarıya ulaşacaktır.

Bediüzzaman da aynı görüştedir: “İhlâs, batılda da olsa başarıya götürür.”

“Yeni Said”

Davasına o kadar önem verir ki, bu uğurda mizacını, fitrî yapısını değiştirir. Eski pervasız ve prensiplerinden tavizsiz dobralığı gider, yerine engin bir sabır ve hoşgörü gelir. Dayanamadıklarına dayanır, katlanamadıklarına katlanır.

Muazzam bir hedefe yürümek için her türlü hakareti, ezayı, cezayı, hapsi, sürgünü ve gözetimi kabullenir; asla isyan etmez; karşılık vermeyi, hele de isyanı düşünmez. O, sırtında yumurta küfesi taşımakta, kutupta limon ağacı yetiştirmektedir.

Bu sebeple de çok dikkatlidir. Artık kendi izzeti değil, ancak İslâm’ın izzeti söz konusudur.

“Medenîleri ilimle ikna etmelidir...”

Sadece şahsından sorumlu olduğu “Eski Said” döneminde pervasızdır, tavizsizdir, en küçük hakareti bile cevapsız bırakmaz, fitratını konuşurur...

Ancak “imana hizmet”i esas maksat yaptığı ve kâinat çapında bir iman davasını yüklediği dönemde, muhtaçlardan bir hizmet cemaati oluşur. O zaman da, “Elli bin asker kuvvetindeyim.” demesine rağmen, kendisini bekleyen tek bir jandarmaya bile karşı gelmez. Bütün eziyetlere, maddî manevî bütün işkencelere karşı müthiş bir sabırla dayanır, direnir, asla baş kaldırmaz.

Sırtında her olumsuzluğa katlanmaya değer bir yumurta küfesi taşıdığını gösterir, fitratının bütün feryatlarını susturur. Âdeta yepyeni bir kimlik olarak görünür: Sakin, mütevekkil, hiçbir hakarete misliyle bile mukabele etmeyen, her hâl ve şartta kendisini sabra mecbur bilen yepyeni bir kimlik ve kişilik...

Bu gerçeği, son vasiyetinde de vurgular.

Kendisini sevenlere, “müspet hareket etmek ve manevî asayişin bekçisi olmak” görevini verir.

Bu itibarla, “Eski Said” yok, “Yeni Said” var.

Sabır var, hep sabır...

Çünkü artık kâinat çapında bir davayı kucaklamıştır.

Siyaset

İslâm Demokrat Parti kuruldu. Fakat Üstad bu partiye itibar etmedi. “Biz Demokrat Parti’yi destekleyeceğiz. Bu parti, İslâm’ın nezahetini kirletir.” dedi.

“İslâm’ın izzetini korumak ve onu hiçbir siyasete alet etmemek” hassasiyeti içinde, İslâm’ı bir parti adı olarak görmek istemedi. Çünkü politika, yalandan, çıkar hesaplarından ve iktidar hırslarından kendisini kurtaramıyordu. Bu yüzden, “Şeytandan ve siyasetten Allah’a sığınırım.” demiştir.

Millî Eğitim Bakanından İsteği

1957 seçimleri öncesinde dönemin Millî Eğitim Bakanı Celâl Yardımcı ile Turizm Bakanı Sıtkı Yırcalı, Üstadı ziyaret etmek istedi. Onlarla görüşmek istemedi.

Bu sebeple de hemen bir fayton tutup kıra çıktı.

Ancak onlar mutlaka görüşmek istiyorlardı. Gittiği yeri haber alıp geldiler ve buldular. Her iki bakan da Üstadın elini öpmek istedi. Ancak Üstad müsaade etmedi. Ancak Celâl Yardımcı'nın hanımına, elini cübbesinin üzerinden öptürdü.

Millî Eğitim Bakanının, “Efendim, bizden bir arzunuz var mı?” sorusuna da şu karşılığı verdi:

“Ömür boyu gençliğin imanını kurtarmaya çalıştım. Senden de bu istikamette faaliyet beklerim.”

Celâl Yardımcı'yı 1981 yılında ziyaret etmişim. “Bediüzzaman'a yok yere yapılan baskılar oldu, niçin sahip çıkmadınız?” dediğimde, “Biz kendimize sahip çıkamadık ki!” demiş ve soyadının hikâyesini anlatmıştı.

“Bizim lakabımız, ‘Ensarî’ idi. Kökümüz, Medineli Ensar'a dayandığı için sülâlemiz böyle anılırdı. Soyadı Kanunu çıkınca, babam bu ismi almaya cesaret edemedi:

“‘Bize rahat vermezler, çocuklarımızın geleceği de karartılır.’ dedi.

“Başka bir isim almayı da içine sindiremedi. Bu durum, ona ‘aslını inkâr etmek’ gibi geldi. Sonunda ‘ensar’ kelimesinin Türkçesini soyadı olarak almaya karar verdi. Böylece hem aslını inkâr etmemiş, hem de gizlemiş olacaktı. Böylece soyadımız, ‘Yardımcı’ oldu.”

Yaşayan Bir Sevdalı

Yusuf Okumuş, Rizeli bir muhterem insan... Aşklı şevkli bir hoca... “Bediüzzaman” deyince birden canlanıyor yorgun sesi... “Telefonla olmaz.” dese de bizi kırmıyor, anlatıyor:

“1956 yılı idi... Çorumlu bir arkadaşımınla beraber, Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret için yola çıktık. Ben o tarihten önce namını duymuş, eserlerini de okumuştum. Hatta Gençlik Rehberi isimli eserini kendi hattımla yazmışım.

“Isparta’dan, Eğirdir ilçesine gittik. Oradan da kayıkla Barla’ya geçtik. Çünkü o zaman Barla’ya kara yolu yoktu.

“Meğer o yol da kontrol altındaymış! Sonradan öğrendik ki, bizim bindiğimiz kayıkta iki sivil görevli varmış. Barla’da Üstadın evini bulduk. Kapıyı çaldık. Zübeyir Gündüzalp çıktı.

“Üstad biraz rahatsız, herkesi kabul edemiyor. Fakat gene de bir haber vereyim.’ dedi.

“Biz heyecanla beklerken, gülererek geldi yanımıza... Onu neşeli görünce rahatlamıştık. Üstad bizi çağırıyordu.

“Buyurun.’ dedi.

“Üstadın odasına girdik.

“Üzerinde kefeni andıran bembeyaz bir cübbe, başında heybetli bir sarık vardı. Bizi görünce gülümsedi. Elini öptük ve gösterdiği yere oturduk.

“Arkadaşımınla ben, üç aylar dolayısıyla oruçlu idik. Fakat bu durumu ikimizden başka kimse bilmiyordu. Buna rağmen Bediüzzaman, Zübeyir Gündüzalp’e dedi ki:

“Bu kardeşlere iki pasta getir, iftarlarını onunla yapınlar.’

“Bize, yirmi dakika kadar süren ziyaretimizde çok mühim nasihatler etti. Meselâ buyurdu ki:

“Sünnet, farzın köprüsüdür, aman ihmal etmeyin!”

“Ziyaretimizin sonunda, arkadaşımınla bana birer sarı 25 kuruş verdi. Teşekkür edip ‘bir Üstad hatırası’ olarak aldık.

“Sonra da, Barla’yı hemen terk edin. Bir dakika bile durmayın.’ dedi.

“Biz, bu çok manalı, ama süresi kısa ziyarete doyamamıştık.

“Bediüzzaman da orayı terk etmek üzere idi. O sırada, bineceği at hazırlanıyordu.

“Biz bu durumu da öğrenince, ‘Üstadı bir daha görelim.’ diye karar verdik. Onun geçeceği yol üzerinde beklemeye başladık.

“Meğer, ‘Bir dakika bile durmayın.’ emri boşuna değilmiş...

“Birden peydahlanan jandarmalar, bizi yakalayıp Eğirdir’e götürdüler. Orada hapisanenin bir odasında tam 14 gün tutulduk. Sonra da mahkemeye çıkarıldık. Tabii ki daha ilk celsede suçsuz bulunup salıverildik.

“Ancak oranın amiri, elinde bir metrelik listeye geldi.

“Bu, Bediüzzaman’ın sicilliler listesi. Sizi de buraya kaydediyoruz!’ dedi.

“Bu tehditten dolayı içimize hiçbir korku gelmedi.

“Olsun, inşaallah onun listesine hakikaten girmişizdir!’ dedik.

“Bediüzzaman’ın verdiği 25 kuruşu, o günden sonra cüzdanımızdan hiç çıkarmadık. O para cüzdanımızda olduğu sürece hiç para darlığı çekmedik. Elhamdülillâh, hiç paramız eksik olmadı.

“Yıllar sonra evim yandı. Üstadın verdiği para ile arkasına dua yazdığı kitap da o esnada yandı.

“O yangınla birlikte, bereket de gitti...”

Alkış

Bediüzzaman Barla'da iken, bir talebesi şu temennide bulundu:

“Aziz Üstad! Hizmetin göklerde gezsün. Ve siz destanlarda geziniz.”

Bu temenniye karşı, Bediüzzamanca bir ders verdi:

“Bu kardeşimin hissine katılmıyorum. Allah'ın rızası kâfidir. O yâr ise, her şey yârdır. Eğer o yâr değilse, bütün dünya alkışlasa beş para etmez. İnsanların takdiri, güzel görmesi, eğer böyle işte, böyle uhrevî amelde illet [esas sebep] ise, o ameli iptal eder. Eğer müreccih [tercih ettiren sebep] ise, o ameldeki ihlâsı kırar. Eğer müşevvik [teşvik edici] ise, saffetini [sıflığını] izale eder [giderir]. Eğer sırf makbuliyet alâmeti olarak, istenmeyerek Cenab-ı Hak ihsan etse, o amelin ve ilmin insanlarda güzel tesiri namına kabul etmek güzeldir.”

Yapılması Gereken

Said Özdemir, Üstadı son ziyaretinde, onun âdeta bir vasiyet gibi kendisine şöyle dediğini söylüyor:
“Kardeşim, siz hizmeti düşünmeyin. Hizmeti, en muhalif olana dahi Cenab-ı Hak yaptırır. Sizin düşüneceğiniz, uhuvvet [kardeşlik], muhabbet [sevgi], ittihat [birlik] ve tesanüttür [dayanışma].

“Bu Kitaplardan Ne Kazandın?”

Savcı Abdullah Battal Bey anlatır:

“Risale-i Nur okumaktan sanık bir gence hâkim sorar:

“Bu kitapları okumakla ne kazandın sanki!”

“Genç adam, hâkime şu cevabı verir:

“Hâkim bey, bu kitapların hayatımda yaptığı yüzlerce değişiklikten birini anlatayım: Biz çoban iken, iki metre çapındaki ardıç ağaçlarını, hangisinin alevi daha yüksekler çıkacak diye, keyif içinde yakardık. Asırlık ağaçlar, birkaç dakika içinde kül olur giderdi.

“Bu eserlerden öğrendim ki, ağaçlar, bizim menfaatimiz için dağlarda ihtiyat ambarı gibi duruyor. Havadan zararlı gazları arıtıp temizliyor. Yağmur bulutlarını çekiyor. Yaş kaldığı müddetçe, bizi yaratan Rabbimizi zikrediyor. Daha bunun gibi, birçok faydasını okudukça, koyunlarımızı aynı çevrede otlatmamıza rağmen yemeğimizi kuru dallarla, hem de otlar yanmasın diye say taşlarının üzerinde pişiriyorduk.

“Münkiri mü'min, eşkiyayı evliya eden bu nurlu eserlerin yaptığı böyle bir değişikliğin, memleket ve millet için fevkalâde bir kazanç olduğunu takdir buyurmazsanız, vereceğiniz en ağır cezayı kalp huzuruyla kabul edeceğim! Yoksa, okuyana iman bahşedip insanı insan eden kitaplarımın bana geri verilmesini ve davadan beraatımı talep ediyorum...”

“Ve beraat eder...”

Gerçekleşen Rüya

1966 yılında, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü, Fındıklı'dan Bağlarbaşı'na taşınmıştı. O yıllarda Bağlarbaşı'nda Nur talebelerine ait bir hizmet merkezi yoktu. Birkaç idealist talebe, kısıtlı imkânlarıyla harekete geçtiler.

Arkadaşlarıyla toplanıp kitap okuyacakları, sohbet edecekleri bir daire tutacaklardı. Ancak kiralık ev azdı. Bir kısmı bütçelerine uymuyordu, bir kısmı da talebeye verilmiyordu.

Uzun aramalardan sonra, eski bir İstanbul evinin önünde durdular. Evin alt katında perde görünmüyordu. Biraz keyifsizce yöneldiler oraya doğru. Çünkü bu eski ev, onların işine yarayacak gibi görünmüyordu.

Biraz daha yaklaşıp dikkat edince, eski ve mütevazî evin alt katındaki küçük tatlıcı dükkânını da fark ettiler.

Dükkânda da, sattığı tatlılardan daha tatlı görünen, nur yüzlü, yaşlı bir tatlıcı...

“Buyurun evlâdım!” deyince, selâmladılar tatlıcıyı... Hemen de dertlerini arz ettiler:

“Biz Yüksek İslâm Enstitüsü talebesiyiz, kiralık bir yer arıyoruz. Acaba bu civarda bildiğiniz kiralık bir yer var mıdır?”

Tatlıcı Şükrü Amca, tatlı tatlı soruyor:

“Nasıl bir yer arıyorsunuz? Kaç kişi kalacaksınız? Okulda yatılı kısmınız yok mu?”

Sohbet ilerledikçe samimiyet artıyor. Şükrü Amca nefis tatlılarından ikram ettikçe muhabbet gelişiyor ve âdeta aralarında baba oğul samimiyeti doğuyor.

Bu arada gençlerin, Bediüzzaman'ı çok sevdiklerini ve onun eserlerini okuyup istifade ettiklerini öğreniyor.

O an büyük bir heyecan içinde, “O hâlde,” diyor, “buradan başka bir yere gidemezsiniz! Tutacağınız ev burasıdır...”

Gençler şaşırıyor.

Ve “Niçin ama?” demeye kalmadan, Şükrü Amca onlara, dükkânının yan tarafındaki küçük daireyi gösteriyor.

“Burayı size veriyorum. Ders, sohbet, muhabbet burada olacak.”

“Biraz düşünelim, burası pek müsait değil.” gibi itirazlarını hiç itibara almıyor.

“Hayır,” diyor, “hayır... Burayı tutacaksınız. Ben sizi yıllardır bekliyordum, bunca zaman sonra bulmuşum, bırakmam!”

“Hayırdır inşaallah, kimi, nasıl, niçin bekliyordunuz?” diye soran gençlere şu ilginç hatırayı anlatıyor:

“Bir akrabamın tavsiyesiyle Bediüzzaman'ın birkaç eserini okumuş ve çok istifade etmiştim. Kafam ve gönlüm ferahlamış, içimde biriken sorularım cevabını bulmuştum. O günlerde gönlüme Bediüzzaman'ın muhabbeti düşmüştü.

“1950 yılının ortalarıydı. Bir gece o mübarek zâtı rüyamda gördüm. Âdeta benim muhabbetime ve hasretime bir cevap ve teselli vermek istiyordu. Onu, bu evin üst katında misafir ettim, ama daha sohbetine doyamadan rüya bitti. O günden sonra onu evimde gerçekten misafir etmek nasip olsun diye hep dua ettim.

“Bir buçuk yıl sonra, bana Bediüzzaman'ın eserlerini veren akrabam, Bediüzzaman'ın İstanbul'da olduğunu ve onu bize getireceğini söylediği zaman kulaklarıma inanamadım. Rüyam gerçek oldu: Üstad buraya geldi! Ben de onu, hemen alt kata, işte buraya, size vermek istediğim yere buyur ettim.

“Fakat o, ‘Beni, rüyanda gördüğün yere çıkar. Buraya talebelerim gelecek.’ dedi. Şaşırdım. Çünkü ben onu rüyamda, evin üst katında ağırlamıştım. Hemen üst kata çıkardım. Bizde üç gün misafir kaldı.

Üçüncü günün sonunda, onu Haydarpaşa garından Isparta'ya uğurlamıştık. O günden bugüne kadar tam 14 yıldan beri, Üstadın buraya gelecek talebelerini bekliyordum. İşte nihayet siz geldiniz...”

Gariban Yüksek İslâm talebeleri, gökte aradıklarını yerde, hem de yanı başlarında bulmuşlardı. Ömer Örtlek, İbrahim Ünal ve diğer ağabeylerimle birlikte ben de oranın müdavimlerinden olduğum için, çok mutluyum!

O küçücük yer, özellikle de filozof Rüştü Ağabeyin himmetiyle, ilim irfan ve feyiz dolu bir akademi olmuştu.

“Konuşan, Yalnız Hakikattir”

Bediüzzaman, ömrünün özetini, ömrünün sonunda şöyle seslendirir:

“Risale-i Nur’da ispat edilmiştir ki, bazen zulüm içinde adalet tecelli eder. Yani insan bir sebeple bir haksızlığa, bir zulme maruz kalır; başına bir felâket gelir, hepse de mahkûm olur, zindana da atılır. Bu hüküm bir zulüm olur. Fakat bu vakıa, adaletin tecellisine bir vesile olur. Kader-i İlâhî, başka bir sebepten dolayı cezaya mahkûmiyeti hak etmiş olan kimseyi, bu defa bir zalim eliyle cezaya çarptırır, felâkete sürükler. Bu, İlâhî adaletin bir nevi tecellisidir.

“Ben şimdi düşünüyorum: Yirmi sekiz senedir vilâyet vilâyet, kasaba kasaba dolaştırılıyor, mahkemededen mahkemeye sevk ediliyorum. Bana bu zalimane işkenceleri yapanların affettikleri suç nedir?

“Dini siyasete alet yapmak mı?

“Fakat niçin bunu gerçekleştiriyorlar?

“Çünkü hakikat-ı hâlde böyle bir şey yoktur.

“Bir mahkeme aylarca, senelerce suç bulup da beni mahkûm etmeye uğraşiyor. O bırakıyor, diğer bir mahkeme aynı meseleden dolayı beni tekrar muhakeme altına alıyor, bir müddet de o uğraşiyor. Beni sıkıştırıyor. Türlü türlü işkencelere maruz kılıyor. O da netice elde edemiyor, bırakıyor. Bu defa, bir üçüncüsü yakama yapışıyor. Böylece musibetten musibete, felâketten felâkete sürüklenip gidiyorum.

“Yirmi sekiz sene ömrüm böyle geçti.

“Bana isnat ettikleri suçun aslı esası olmadığını, nihayet kendileri de anladılar. Onlar bu ithamı kasten mi yaptılar, yoksa bir vehme mi kapıldılar?

“İster kasıt ister vehim olsun, benim böyle bir suçla münasebet ve alâkam olmadığını, tam bir kat’iyetle yakinen ve vicdanen biliyorum. Dini siyasete alet edecek bir adam olmadığını, bütün insaf dünyası da biliyor. Hatta beni bu suçla itham edenler de biliyor.

“O hâlde neden bana bu zulmü yapmakta ısrar edip durdular?

“Neden ben suçsuz ve masum olduğum hâlde böyle devamlı bir zulme ve inatçı bir işkenceye maruz kaldım?

“Neden bu musibetlerden kurtulamadım?

“Bu hâller, İlâhî adalete aykırı düşmez mi?

“Bir çeyrek asırdır bu soruların cevaplarını bulamıyordum, üzülüyordum, mustarip oluyordum. Bana zulüm ve işkence yaptıklarının hakikî sebebini şimdi bildim.

“Ben büyük bir üzüntüyle söylerim ki benim suçum, Kur’an’a hizmetimi maddî manevî terakkilerime, olgunluklara âlet yapmakmış... Şimdi bunu anlıyorum, hissediyorum!

“Allah’a binlerle şükrediyorum ki, uzun seneler kendi seçimimin dışında olarak iman hizmetimi maddî manevî olgunluk ve terakkilerime, azaptan, cehennemden kurtulmağıma, hatta ebedî saadetime vesile yahut herhangi bir maksada alet yapmağıma, manevî gayet kuvvetli manialar beni men ediyordu.

“Bu derunî hisler ve ilhamlar, beni hayretler içinde bıraktı. Herkesin hoşlandığı manevî makamları ve uhrevî saadetleri, salih amellerle kazanmak ve yola yönelmek, herkesin meşru hakkı olduğu, hem de hiç kimseye hiçbir zararı bulunmadığı hâlde ben ruhen ve kalben bu hâllerden men ediliyordum.

“İlâhî rızadan başka, fitrî ilmî vazifenin sevkiyle, yalnız ve yalnız ‘imana hizmet’ hususu bana gösterildi. Çünkü bu zamanda hiçbir şeye alet ve tâbi olmayan ve her gayenin üstünde iman hakikatlerini, fitrî kullukla bilmeyenlere, bilmek ihtiyacında olanlara, tesirli bir surette bildirmek, bu keşmekeş dünyasında imanı kurtaracak ve inatçılara kesin kanaat verecek bu tarzda, yani hiçbir şeye

alet olmayacak bir tarzda bir Kur'an dersi vermek lâzımdır ki, kesin inançsızlığı ve direnen ve inatçı sapkınlığı kırsın, herkese kat'î kanaat verebilsin.

“Bu kanaat de, bu zamanda, bu şartlar dâhilinde, dinin hiçbir şahsî, uhrevî, dünyevî, maddî manevî bir şeye âlet edilmediğini bilmekle hasıl olabilir. Yoksa, komitecilik ve cemiyetçilikten doğan dehşetli dinsizlik şahsiyet-i maneviyesine karşı çıkan bir şahıs, en büyük manevî bir mertebede bulunsa, yine vesveseleri bütün bütün gideremez.

“Çünkü imana girmek isteyen inatçının nefsi ve benliği diyebilir ki: ‘O şahıs, dehasıyla, harika makamıyla bizi kandırdı.’

“Böyle der ve içinde şüphesi kalır.

“Allah'a binlerce şükür olsun ki, 28 senedir dini siyasete âlet ithamı altında, kader-i İlâhî, ihtiyarım haricinde dini, hiçbir şahsî şeye alet etmemek için, insanın zalimane eliyle, adaletin tâ kendisi olarak, beni tokatlıyor, ikaz ediyor.

“‘Sakın,’ diyor, ‘iman hakikatini kendi şahsına alet yapma! Tâ ki, imana muhtaç olanlar anlasınlar ki, yalnız hakikat konuşuyor. Nefsin evhamı, şeytanın desiseleri kalmasın, sussun...’

“İşte Nur Risalelerinin, büyük denizlerin büyük dalgaları gibi, gönüller üzerinde meydana getirdiği heyecanın, kalplerde ve ruhlarda yaptığı derin tesirin sırrı budur, başka bir şey değil.

“Risale-i Nur'un bahsettiği hakikatlerin aynını, binlerce âlim, yüz binlerce kitap, daha beligane neşrettikleri hâlde yine kesin inançsızlığı durduramıyorlar.

“Kesin inançsızlıkla mücadelede bu kadar ağır şartlar altında Risale-i Nur bir derece muvaffak oluyorsa, bunun sırrı işte budur:

“Said yoktur, Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur. Konuşan, yalnız hakikattir, imanî hakikatlerdir.

“Mademki hakikatin nuru imana muhtaç gönüllerde tesirini yapıyor, bir Said değil, bin Said feda olsun!

“Yirmi sekiz sene çektiğim eza ve cefalar, maruz kaldığım işkenceler, katlandığım musibetler helâl olsun.

“Bana zulüm edenlerin, beni kasaba kasaba dolaştıranların, hakaret edenlerin, türlü türlü ithamlarla mahkûm etmek isteyenlerin, zindanlarda bana yer hazırlayanların hepsine hakkımı helâl ettim.

“Adil kadere de derim ki:

“Ben senin bu şefkatli tokatlarına müstahak idim. Yoksa, herkes gibi gayet meşru ve zararsız bir yol olan bir yol tutarak şahsımı düşünseydim, maddî manevî feyiz hislerimi feda etmeseydim, iman hizmetinde bu büyük ve manevî kuvveti kaybedecektim.

“Ben maddî manevî her şeyimi feda ettim, her musibete katlandım, her işkenceye sabrettim. Bu sayede iman hakikatleri her tarafa yayıldı. Bu sayede Nur mekteb-i irfanının yüz binlerce, belki de milyonlarca talebeleri yetişti.

“Artık bu yolda, iman hizmetinde onlar devam edeceklerdir ve benim maddî manevî her şeyden feragat mesleğimden ayrılmayacaklardır. Yalnız ve yalnız Allah rızası için çalışacaklardır.

“Bize işkence edenler, bilmeyerek, kader-i İlâhînin sırlarına akıl erdiremeyerek, iman hakikatlerinin inkişafına hizmet ettiler.

“Bizim vazifemiz, onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir.

“Ben çok hastayım. Ne yazmaya, ne söylemeye takatim kaldı. Belki de bunlar, son sözlerim olur! Medresetü'z-Zehra'nın Risale-i Nur talebeleri, bu vasiyetimi unutmasınlar...”

Terekesi

23 Mart 1960 tarihinde Urfa'da vefat ettiği zaman, kendisinden geriye Şu eŐyalar kalmıştı:

“Bir çift lâstik ayakkabı, bir sepet içinde bir çaydanlık, sefer tası, çarŐaf, mendil, bohça, çamaŐır, bir havlu, bir dua kitabı, eski yazı takvim, iki kalem ve bir kırık gözlük...”

Kaynaklar

1. Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursî'yi Anlatıyor 1-2-3-4, Necmeddin Şahiner.
2. Şahitlerin Dilinden Bediüzzaman, Necmeddin Şahiner.
3. Said Nursî'yi Nasıl Bilirdiniz?, Necmeddin Şahiner.
4. Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, Necmeddin Şahiner.
5. Bediüzzaman Said-i Nursî Mufassal Tarihçe-i Hayatı 1-2-3, Abdülkadir Badıllı.
6. Beyaz Gölgele, Rahmi Erdem.
7. Davam, Rahmi Erdem.
8. Cumhuriyet Döneminde İman Hizmeti, Mehmed Dikmen.
9. Risale-i Nur Külliyyatı, Bediüzzaman Said Nursî.
10. Bediüzzaman'la Yaşayan Öyküler 1-2-3, Ömer Faruk Paksu.
11. Bediüzzaman Said Nursî'nin Talebelerinden Hatıralar

* * *